

ИЗБРАНИ
САГИ
8003

АЛЕКСАНДРА
РИПЛИ

СБОГУВАНЕ С
ЧАРЛАСТЪН
ЧАСТ ВТОРА

БАРД

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

АЛЕКСАНДРА РИПЛИ
СБОГУВАНЕ С ЧАРЛСТЪН
ЧАСТ ВТОРА

Превод: Благой Станчев, Александър Жеков, Борислав Пенчев,
Радостин Попов

chitanka.info

ЧАСТ ВТОРА

КНИГА ПЕТА

1923–1931

50

Една лимузина откара Гардън и Скай от сватбения прием към пристанището на „Ийст Бей Стрийт“. Когато Гардън разбра коя е крайната цел на предстоящото пътуване, тя настръхна от възбуда.

— Какъв чудесен сюрприз, Скай! Винаги съм искала да пътувам с кораб до Ню Йорк. Когато прозорците на дома ни бяха отворени, аз чувах параходите да свирят, да тръбят и се чудех как ли се чувства човек на кораб.

Скай я целуна:

— Ангел! — каза той. И я поведе нагоре по мостчето с въжен парапет към палубата. Помощник-капитанът свирна с капитанската свирка и един униформен мъж им отдаде чест.

— Добре дошли на борда, сър.

— Благодаря, капитане. Мисис Харис и аз сме готови за пътешествието.

Гардън почувства вълнение и странен трепет, когато чу да я наричат „мисис Харис“. Тя стисна ръката на Скай. Той я приближи до себе си, стискайки скришом дланта ѝ.

— Насам, скъпа — каза той. Изведнъж я подхвана и я вдигна с думите: — И този праг върши работа.

После я отнесе в една огромна стая и потъна в мек фотьойл, слагайки я да седне на коленете му.

— Скай, ще ни види някой.

— Нека ни види. Искам да целуна невестата си. Такава е традицията по сватбите.

Гардън го прегърна с ръце на врата му и затвори очи.

Когато ги отвори, тя виновно се огледа наоколо. Намираха се в нещо като дневна с дивани и столове, маси с лампи, маси с пепелници

и кутии цигари, пердета на прозорците и малки персийски пътеки на пода. Бяха само те двамата.

— Къде са всички останали пътници, Скай?

— Няма други пътници. Това не е рейс на „Клайд Лайне“, скъпа, това е яхта.

Гардън бе видимо учудена.

— А прилича на параход.

— Не съвсем, любима. Но е предостатъчно голяма за двама и за екипажа, разбира се. Искаш ли да я разгледаш?

Гардън кимна утвърдително с глава. И тутакси притули с длан очите си. Някаква силна светлина бе внезапно включена отвъд прозореца срещу тях. Скай скочи, почти изпускаяки я на пода.

— Копеле! — каза той. Чуха се викове и шум от тичащи нозе по палубата. Скай изтича навън.

Когато се върна, той спусна райбера на вратата и пердетата на прозорците.

— Какво има, Скай?

— Проклет фотограф. Мислех, че сме им се изплъзнали, но не би. Но всичко е наред. Счупихме фотоапарата му и отплаваме всеки момент... Съжалявам, скъпа. Докато ни няма, ще се изморят да се занимават с нас и ще ни оставят на мира. Та какво ще кажеш за настоящото пътуване?

Гардън се изправи. Беше доволна от това, че никой не разполага с нейна снимка, на която тя да седи в скута на Скай, но съжаляваше човека, който бе останал без фотоапарат. Почувства и известно съжаление, задето щели да омръзнат на репортерите. Врявата край „Свети Михаил“ беше много вълнуваща. Тя се чувстваше като кинозвезда.

На главната палуба бяха дневната, която Скай наричаше салон, трапезарията, складът, две каюти за гости с бани и господарската спалня, гардеробна и баня. Последната беше като стая във френска провинциална къща. Стените бяха облицовани в синьо-бял платнен тапет; същата шарка покриваше резбованите фотьойли, прозорците и кревата. Креватът беше на четири крака и не приличаше на никой друг, който Гардън беше виждала. Отгоре му имаше дървена резба, а отвътре беше облицовано и прикрито с пердета от тюл. Покривката на

леглото беше изкусно сгъната върху рамката за багажа, а завивките бяха сгънати във формата на триъгълници.

Скай обхвана с ръка кръста на Гардън.

— Искаш ли нещо за ядене, преди да си легнем? Не хапна нищо на приема — гласът му издаваше вълнение.

Гардън го погледна.

— Не — каза тя. — Искам да ме любиш. Чакам това от толкова дълго време!

Скай се вторачи в нея. Устните му потрепнаха. После я придърпа към гърдите си и се засмя, заравяйки лице в косата ѝ.

— Гардън, ти винаги ме изненадваш. Никога не знам какво ще кажеш или какво ще направиш.

Гардън го изчака да престане да се смее.

— Аз не се шегувам — каза тя и се отдръпна, така че да може да гледа в очите му. — Обичам те, Скай, и искам да те обичам по всички възможни начини. Нима не трябва да бъде така?

Скай отговори със същата тържествена сериозност:

— Да, точно така трябва да бъде — той я заведе до един стол.

— Искан ми се да те любя веднага, още този момент, скъпа моя, но няма да го направя. Поседи, докато отворя бутилка шампанско. Ще пийнем по чашка и ще си поговорим. Мисля, че има нещо, които трябва да ти кажа.

Гардън гледаше отражението върху сребърното съдче за охлаждане на бутилки; той заотвърта телчетата с опитна ръка.

— Знам всичко, което се каниш да ми кажеш, — каза тя. — Пеги ми каза всичко. Тя ми рисува картинки и ме накара да се огледам в огледалото; каза, че боли отначало, но че е чудесно.

Шампанското закипя и корковата тапа удари стената.

— Не ме е грижа за болката, ако това е, което те тревожи, Скай. Няма да плача.

Той я взе в ръцете си и я залюля напред-назад, смеейки се на нейната детинска гордост от това, че знае нещо и същевременно топейки се от нежност пред нейното доверие и смелост.

— Обожавам те, Гардън Харис.

Тя се усмихна с глава, долепена о гърдите му.

— Това ми харесва. Кажи го отново. За пръв път чувам новото си име.

— Гардън Харис. Обична съпруга на Скайлър Харис, най-щастливия мъж на света.

Под краката им палубата затрепери. Яхтата се движеше.

— Нашето сватбено пътешествие започна, мисис Харис.

Той я вдигна и я премести на леглото. Съблече я внимателно, учуден от белъто, което тя носеше. То беше изцяло памучно, плисирано, бродирано, украсено с дантели — като детска дрешка за кръщение. Когато остана гола, той започна да сваля фибите от слонова кост една по една, толкова внимателно, че косата ѝ остана непобутната до последната. Тогава тежкото навито злато се разви, разпиля се по възглавницата и откри скритите си огнени езици. Скай почти изгуби херкулесовия си самоконтрол, когато Гардън се промени пред очите му в немислимо красивата езичница, играеща дивия си танц в имението Ашли. Той поглади косата ѝ, почти учуден от това, че червените кичури не изгарят пръстите му, после я занавива около дланите си и я пръсна върху бялата ѝ шия, раменете и гърдите ѝ. Гардън хлипаше тихичко. Тялото ѝ трепереше. Тя го гледаше в нямо зашеметение.

Скай с целувка притвори клепачите ѝ, като продължи да ги докосва с устни, докато гледаше покритите с косите и гърди, а после корема и нежната извивка на кръста. Дишането ѝ се ускори като неговото. Докато си сваляше дрехите, с върха на езика си той усещаше пулса на шията ѝ.

После Скай я взе на ръце и я постави да легне до него, притискайки треперещото ѝ тяло до себе си, изучавайки го, позволявайки ѝ в същото време да открие и мъжкото тяло. Дланите на Гардън почувстваха силните мускули на раменете, ръцете и гърба му, после се върнаха на лицето и врата му, нетърпеливи и леки като лебедов пух.

— Сега ли, скъпа моя? — прошепна той.

— О, да!

И двамата извикаха при болката от проникването, а после се притиснаха здраво един о другото, преживявайки мистичното единение на споделеното чудо. Той се отдръпна внимателно и целуна устните ѝ. Те бяха солени от сълзите ѝ. Пръстите му докоснаха мокрите ѝ клепки. Гардън хвана ръката му и я задържа. После отмести глава и целуна солените му пръсти.

— Обещах да не плача, но не можах да се сдържа. Ужасно съм щастлива. Не съм и сънувала... Как можех да знам...

— Ш-ш-шт — отвърна той. — Зная, зная, моя любов. И аз изпитвам същото. Виж: плача заедно с теб.

Скай се събуди преди Гардън. Той се повдигна на лакът и я погледна изумен от силата на своята любов към нея. Бе познавал много жени, бе ги харесвал, даже беше обичал няколко от тях за известно време. Но нищо не го беше подготвило за сложните чувства, които изпитваше в този момент. Той търсеше нова дума, такава, която не е била използвана от нито един мъж, за да изрази това, което го изпълваше сега. „Любов“ беше неподходяща. Но не можеше да открие друга.

— Обичам те! — каза, когато Гардън отвори очи.

Гардън се стресна, виждайки кръвта по чаршафите.

— Ще изпера тези петна и ще постеля отново — каза тя.

Скай я спря.

— Стюардите на парахода и без това сменят чаршафите всеки ден. Не се безпокой.

И си помисли: „Вики сигурно чака доклад за това“.

Наложи се да закусват вътре. Студен вятър духаше по палубата заедно с пръски от бялата пяна на вълните. Гардън се възхити на ниската ограда по ръба на масата, която пречеше на чиниите да паднат, когато корабът се накланяше.

— Колко добре измислено! Ти ли го изобрети, Скай?

Скай й каза, че това вероятно съществува от времето на викингите, ако не и от по-рано.

Докато ядеше шунката и яйцата с препечения хляб, Гардън придържаше чинията си на място с лявата си ръка. Скай не опита нищо друго, освен кафе. Той беше добър моряк, но нямаше здравия стомах на Гардън.

— Колко е хубаво! — каза Гардън. — Използваш ли често яхтата си?

— Тя не е моя, на Вики е. Не обичам да притежавам вещи.

— Винаги ми звучи странно, когато чуя, че се обръщаш към майка си с малкото й име. По същия начин ли се обръщаш и към принца?

— Принцът? — за момент Скай погледна с празен поглед.

После се засмя отривисто.

— О, към него ли? Не, скъпият Джорджо е извън полезрението ми от много време. Вики се разведе с него преди години.

Гардън не показва, че е шокирана. Скай говореше с такава лекота за развода! Тя се постара да се абстрахира от това и се съсредоточи в по-важни неща.

— А що се отнася до майка ти, как да се обръщам към нея?

— Вики, предполагам.

— Това звучи доста неуважително. Може би трябва да я наричам мис Вики.

— Не, ангеле мой, това звучи много южняшко. Вики няма добро мнение за южняците.

Гардън поклати глава.

— И аз имам това чувство. Ето защо мисля, че тя не ме харесва.

Скай положи дланта си върху нейната.

— Това не е вярно, Гардън. Тя няма нищо против тебе. Какво те накара да говориш така?

— Нищо определено. Просто чувствам това. Не изглеждаше много щастлива на сватбата.

Скай се намръщи.

— Това ли е всичко? Работата е там, че тя беше в предстартова треска. Британците са открили мумията на един от фараоните, а Вики изгаряше от нетърпение да отиде до Египет, за да я види.

— Египет? Това е толкова далече!

— Не и за Вики. Тя обича да бъде там, където има събития, без значение къде може да е това. Има сила и енергия за дузина нормални хора.

— Мислиш много за нея, нали?

— Всички мислят за нея. Тя е нещо изключително.

Гардън реши, че е глупаво да се страхува от майката на Скай. Но се страхуваше, докато следващите му думи не ѝ дадоха обяснение за всичко.

— Не трябва да се стряскаш, скъпа, ако Вики ти се стори рязка. Това е защото тя винаги бърза. И също, защото не е свикнала с момичета. Аз съм единственото ѝ дете и винаги съм вървял по своя си път. Казвала ми е стотици пъти, че е искала да има дъщеря вместо мен, така че да се чувства като майка.

Те обикаляха около Флорида две седмици, а край Бахамските острови — близо шест седмици. Държаха курс далеч от шумните пристанища, пускаха котва край безлюдни брегове и използвайки прилива, плуваха към тях на лунна светлина, така че Гардън да не изгори на слънцето. Те нямаха нужда от никого друго извън тях двамата. Ден след ден Гардън се приближаваше към своята скрита пламенна натура, докато накрая стана жената, която Скай беше видял в нея, докато тя танцуваше. Тя отхвърли всичко, което я ограничаваше, и стана напориста, даваща и получаваща любов със свободата на езичница. Но едновременно с това Гардън си остана скромна и някак срамежлива с капитана и стюардите и даже с прислужницата си, която беше част от екипажа. Имаше една лична Гардън, която беше само за Скай, и друга Гардън за пред обществото и света.

Имаха особена слабост към игрите на думи. Бяха зашеметени от щастие и се мислеха за много духовити.

Когато пристигнаха в Ню Йорк, колата им беше спряна от някакво шествие. Те не знаеха какво се честваше и решиха, че парадът е в тяхна чест. Това им даде сили да чакат, докато се освободи пътят им, за да пресекат Пето авеню; и може да се каже, че изглеждаше напълно нормално — духови оркестри и развети флагчета бяха подходящи поздравии за чудото на тяхната любов.

— След Осмо втората, шефе — каза Скай на шофьора.

Гардън въртеше глава ту на едната, ту на другата страна, опитвайки се да види всичко. Яхтата бе акостирила на река Хъдсън и тя се дивеше на високите здания по „Ривърсайд Драйв“. Скай й каза, че в тези сгради има апартаменти с асансьори, също като в областния магазин „Керисън“ в Чарлстън. Пътувайки на изток, те минаха край дълги редици от тъмни къщи, които, както научи тя, били наричани „браунстоунс“^[1], а после пресякоха Централ Парк, където спряха, за да мине шествието. Сега бяха на Пето авеню. В протежение само на няколко пресечки Гардън видя повече автомобили, отколкото имаше в целия Чарлстън. В това беше сигурна. А и бяха различни марки. Имаше много малко черни „Модел Т“.

Шофьорът зави, за да влезе в една описваща полукръг алея и Гардън наклони глава да погледне през прозореца. Сградата беше величествена, но не висока колкото жилищните сгради на „Ривърсайд Драйв“. Тя се надяваше апартаментът на Принчипесата да се намира на последния етаж и вътре да има асансьор. Те спряха под портала и мъж в униформа слезе по широките стълби, за да отвори вратата на таксито.

Щом Гардън слезе от колата, трима мъже притичаха през улицата от Централ Парк. Скай измърмори нещо, хвана я за ръка и се засили с нея нагоре по стълбите.

— Репортери! — обясни. — Не гледай назад, може да имат фотоапарати.

Когато стигнаха петия, последен етаж, огромните двойни врати се разтвориха и те се втурнаха вътре.

Намираха се в огромно фоайе. Подът беше от зелен мрамор, почти напълно закрит от килим, на който бяха изтъкани зелени дракони на златен фон. В средата на фоайето имаше голяма кръгла маса, която напомняше на Гардън за друга подобна, купена от Пеги в

антикварен магазин. Само че краката на тази маса бяха с дърворезба и представляваха четири дракона.

В далечния край на фойето широка стълба се извиваше нагоре в полукръг. Тя беше с перила от ковано желязо и бели мраморни стъпала, покрити със зелена пътека. Гардън чу плясък на вода и протегна шия да види фонтана, който се намираше от вътрешната страна на виещата се стълба. Фонтанът също имаше форма на дракон, бълващ вода вместо огън. Тя намери всичко това за много хубаво и изискано.

Скай взе от масата един пакет с поща. После откъсна клонче с бели цветя от украсата в центъра на масата.

— Ето, ангел мой, помириши! Наистина е пролет!

Ароматът на цветята изпълваше голямото фойе, но Гардън все пак ги подуши. Сега уханието им бе толкова силно, че тя премалая.

— Чудесно е! — каза. — Какви са тези цветя?

Скай постави ръка на рамото ѝ.

— Люляк, моя малка магнолия. Цвета на янките. Хайде да се качим горе. Искаш ли да вземем асансьора?

— О, да! Къде е той? Не видях такъв.

— Трябва да знаеш къде да гледаш.

Скай я поведе наляво и Гардън видя мъж в елегантен черен фрак да държи отворена една врата. Тя се запита дали този човек живее в някой от апартаментите или е нещо като управител. Скай не ѝ даде никакви обяснения, дори не я представи. Гардън се усмихна леко, минавайки край него, а този отсечено кимна с глава.

Асансьорът беше по-малък, отколкото този в магазина „Керисън“, но много по-шикозен. Интериорът му беше облицован със зелена кожа. На стената имаше бронзови стенни лампи с бели абажури. Между тях върху бронзова поставка беше поставена резбована ваза от кристал, пълна с люляк.

Асансьорът потрепна и спря.

— Те са предвидени да спират така — каза Скай. — Не се безпокой.

Гардън не се безпокоеше. Беше само малко разочарована, че не отидоха по-нагоре.

Скай отвори вратата. Гардън прекрачи в някакъв коридор. Дъжд от ориз я посипа по главата и раменете, а възбудени гласове завикаха:

— Изненада!

— Да го вземат дяволите! — възкликна Скай. — Наведи се, скъпа.

Той хвана ръката на Гардън и се затича, дърпайки я през дъжда от бели топченца в една голяма стая, препълнена с хора.

Те обградиха младоженците, като жените обсипаха Скай с целувки, а мъжете го потупваха по гърба, докато Гардън получаваше ръкостискания и по някое притискане буза о буза. Струваше й се, че всички те говореха много силно и едновременно. Тя се усмихваше и казваше „благодаря“ на всеки, предполагайки, че ги поздравяват и двамата за добре дошли. Чувстваше се замаяна и изгубена. Някои от лицата й бяха много познати; може би бяха присъствали на венчавката, но списъкът на Скай тогава включваше двеста души гости и тя не бе имала време да се запознае с тях. А Скай познаваше всички присъстващи и явно беше доволен да ги види тук. Изглеждаше, че я бе забравил.

Но не беше така. Когато бурята от поздравления утихна, той даде знак с ръка на хората, които ги притискаха, да се поотстранят.

— Дайте ни малко въздух — каза той. — Или това празненство ще се превърне в поклонение за младото семейство Харис, починало от задушаване.

След това прегърна Гардън.

— Хайде, скъпа, свали си шапката и постой, докато намеря стол.

Той я разположи в ъгъла на дивана, а след това седна до нея с ръка зад гърба й, леко докосвайки рамото й. Гардън сложи ръчната си чанта на масата до себе си и ръкавиците отгоре. След това свали шапката и я остави до останалите вещи.

— Ето — каза женски глас. — Не ви ли казах? Половината й коса е червена.

Гардън разпозна Мици, гостенката на Скай в имението. Тя се огледа и забеляза лицето на Марк, а после това на Бъни. Сега, след като установи, че все пак знае имената на неколцина, тя се почувства по-добре. Но беше нещастна заради косата си. Знаеше, че червеният цвят е грозен за коса. Години наред майка й й го бе казвала. А сега това червено определено се виждаше, защото прислужницата на яхтата нямаше способностите на мистър Анджелио. Тя беше захванала косата на Гардън с корона от плитки тази сутрин, преди да напуснат яхтата.

Гардън се усмихна неуверено на Мици.

Марк се обади:

— Да, сър, Гардън има буйна коса, а също е и дива танцьорка.
Изкарай чарлстънския танц за нас, Гардън!

— Да, Гардън, хайде! Искам да го науча — каза Бъни.

— О, не. Не бих могла.

— Сигурен съм, че можеш. Хайде, Гардън! Някой да включи някаква музика! — заповяда Марк. — Нещо хубаво и горещо!

И други гласове се присъединиха, подканяйки, молейки. Гардън погледна към Скай. Той трябваше да ги спре. Те бяха негови приятели.

Той се усмихваше, а очите му искряха от гордост и задоволство.

— Хайде, скъпа, сложи янките на мястото им!

— Скай, но аз не мога. Не познавам тези хора!

— Те всички са приятели, ангелче. Всичко е наред. А пък и искам да покажа съпругата си.

Гардън се изправи. Коленете й трепереха. Всички заръкопляскаха и тя погледна отчаяно към Скай. Той й кимна с глава, за да й вдъхне смелост.

— Точно така, моето момиче — каза той. — Направи ме горд!

Откъм ъгъла музика изпълни стаята. Това беше джаз група, изпълняваща „Дванайсет весели момчета“.

Гардън раздвижи единия си крак, после другия. Разпери ръце за баланс и започна да танцува. Тактът на музиката беше заразителен, но движенията й бяха сковани. Струваше й се, че ще я вземат за глупачка и ще й се смеят. Един мъж, после едно момиче и още едно момиче се приближиха и се опитаха да повторят стъпките й. Те не се смееха, а сериозно се опитваха да ги научат. „Сигурно наистина им харесва“, помисли си Гардън. Тя им се усмихна, подчертавайки движението на крака си и люлеенето на ръцете и краката си, така че да е по-лесно за изпълнение.

„Прекрасно... страшно... сензационно... голяма работа, аз също, нека да опитам...“ Из цялата стая хората се впуснаха в опити да танцуват като Гардън.

Когато плочата свърши, се чува викове: „Почнете отначало! Пуснете пак грамофона! Научете ме! Хайде отново, Гардън!“

Те ме харесват помисли си Гардън и нейната нервност изчезна. Тя беше център на внимание и караше Скай да се гордее с нея. Погледна го. Той също се беше изправил.

— Вземам първия урок — каза той. — Все пак съм женен за учителката.

Гардън танцува, докато краката ѝ се схванаха.

След като всички изучиха основната четиритактова стъпка, тя им показа как да се завъртят и да отмятат крак.

Плочата се просвирваше и просвирваше. Ентусиазмът и очарованието бяха големи и не секваха. Гардън беше отзивчива, отпусната и изпълнена със задоволство. Нейната предпазлива и срамежлива сдържаност изчезна и тя се отдаде на музиката и танца, на удоволствието от телесните движения.

— Достатъчно! — извика Скай.

Гардън се спря. Тя почувства кръвта си, бягаща по вените; опипа горещите си бузи и влажните си слепоочия. Плитките ѝ бяха паднали на раменете, разваляйки фризура.

— Боже мой! — въздъхна тя. — Съсипана съм!

— Не, не! Потанцувай още малко! — каза едно момиче до нея, което още движеше крака.

— Оставете Гардън да си поеме дъх! — каза Скай. В гласа му имаше нотки на гняв. — Седни, скъпа. Ще ти наля малко да пийнеш.

Той съпроводи Гардън до дивана. Изпълнена с благодарност, тя седна върху дебелите възглавници. Не си бе давала сметка колко беше изморена.

— Благодаря, Скай.

— Ето, Гардън — той ѝ подаде една кърпа и пълна шепа фиби, събрани от пода. — Какво ти се пие? Шампанско? Или мляко?

— Мляко, моля.

Скай я целуна по косата.

— Веднага се връщам — каза той.

Скай Харис хукна надолу по стълбата да донесе сам млякото на Гардън. Той имаше нужда да избяга от врявата в дневната.

Нещо странно се бе случило с него, докато Гардън танцуваше. Той се бе почувствал горд с нея, удовлетворен от това, че приятелите му бяха впечатлени, доволен, че светът може да види за какво вълнуващо момиче се е оженило докато косата ѝ не започна да се

разпуска. После се почувства сякаш всеки в стаята се натрапваше в най-интимната част на неговия живот, в женитбата му, в любовта му към Гардън. Нейната дълга червена коса, спускаща се диво и свободно, беше нещо, което никой друг мъж не би трябвало да гледа. Това си беше негово, предназначено единствено за него. Преди да бяха се любили, той я беше виждал само с плитки или с кок, а така гледката на разпиляната ѝ край бледата, светла кожа коса предизвикваше сладостен трепет, който спираше дъха му. Не би споделил съпругата си с друг мъж, дори това да е само с поглед, не, само не неговата Гардън.

Той изтича обратно нагоре с млякото за Гардън. Тълпата негови приятели монополизираше неговата звезда. Показа се, че докато е бил в кухнята, е пристигнала Вики.

— Скъпи мои — говореше тя. — Египет, просто казано, е чудесен. Всеки хотел гъмжи от мрачни, мургави, брадати мъже в бели бурнуси, които ти съскат иззад палмите, засадени в саксии. Те всички претендират, че притежават откраднати от съкровищата на гробницата дрънкулки и казват, че ще ти ги продадат на смешно ниска цена, понеже техните баби или камили умират.

— Купихте ли нещо, принчипесо?

— Скъпи! Всичко беше ужасяващо фалшиво. Така че устоях на изкушението. Поне що се отнася до хотелските мошеници. Помолих посланика да ме свърже с честен антиквар. Той също беше крадец, то е ясно, без да го казвам, но поне неговите вещи бяха автентични.

Вики затършува из чантата си от камилска кожа, която използваше като портмоне.

— А, ето ги. Това са бръмбари скарабеи, мили мои.

Тя отвори една кожена кесия и изсипа стотина гравирани цветни камъчета на масата пред себе си.

— Това са скарабеите. Нали са прекрасни? В действителност, разбира се, тези са от кварц, фаянс и какво ли не. Но всички те са истински гарантирани антики и са свещени. Мисля, че ще станат за чудесни летни бижута.

Тя се разрови отново в чантата.

— Това е единственото наистина красиво нещо, което намерих. Купих го за новата ми дъщеря. Скайлър, ето, сложи го на Гардън.

Това беше огърлица от злато и мъниста от лапис-лазули, нанизана на красива златна нишка. Тя покри Гардън от рамо до рамо,

стигайки до гръдната ѝ кост отпред, а отзад до лопатките на гърба.

— Красиво е — каза Гардън. — Не зная как да ти благодаря, Вики.

— Скъпа, дори не мисли за това. Бях сигурна, че цветът на очите ти е точно като на лапис и това наистина е така. Просто обожавам, когато съм права. Толкова съм благодарна да имам най-накрая и дъщеря. Можеш ли да си представиш Скай да носи подобна вратовръзка?

Скай смирено си я постави сред подсвирквания на възхита.

Вики покани всички да останат за коктейл и неофициална вечеря. Около две дузини хора останаха. Денят се преля в много късна вечер.

Гардън гледаше, слушаше и научи много нещо.

Къщата не беше блок с апартаменти. Това беше домът на Вики в Ню Йорк. Тя имаше къщи също в Лондон, Париж, Палм бийч и Саутхямптън. Както и имението Ашли.

Приятелите на Скай познаваха повечето от къщите на Вики. Те всички по едно или друго време бяха гостували на Скай в някоя от тях. Тези хора, изглежда, се познаваха един другото отдавна. Гардън се чудеше дали някога ще научи кой кой е, кой е женен и кой не, кой на коя е съпруг, или коя на кого е съпруга.

Беше изморена и главата започна да я боли. Но всичко беше наред. Скай беше до нея. Той отказа да ги разделят дори на масата за вечеря и държеше ръката ѝ през цялото време, докато разговаряше с приятелите си.

— Не се тревожи, скъпа — пошушна ѝ той по едно време. — След не много време тук ще се чувстваш у дома си.

---

[1] Кафяви камъни. — Б.р. ↑

Привикването на Гардън към новия живот започна с шок следващата сутрин.

Тя се събуди и не можа да разбере къде се намира. Не беше виждала никога преди тази сумрачна спалня. Нито нощницата върху нея, нито чехлите до леглото на пода, нито робата, опъната на стол при краката ѝ. И беше съвсем сама.

Какво се беше случило? Какво правеше тя в тази непозната стая? Къде беше Скай? Тя облече робата и плахо отвори вратата до кревата. Тя водеше към стая с осем врати на всяка стена. Гардън се почувства, като че ли се е загубила в някакъв кошмар.

Тя отвори вратата, която беше най-близо до нейната. Зад нея се намираще пуст килер. Зад следващата, по-следващата и още последващата се оказа същото. Гардън хукна като обезумяла към другата стена и отвори всички врати, откривайки зад тях чекмеджета.

— О, не! — изплака тя и хукна обратно към спалнята.

Там имаше друга врата, от другата страна на леглото. Гардън завъртя валчестата дръжка, бутна я напористо, но вратата не се помръдна. Започна да плаче. Обърна се, търсейки някакъв начин да излезе, а вратата се отвори тихичко. Навътре.

Гардън избърса страните си с опакото на дланта си. „Колко съм глупава“, каза си тя. Мушна глава през отворената врата и откри един широк коридор, който имаше врати отляво и отдясно.

— Скай? — извика тя с изтънял гласец. — Скай?

Скай попи с устни сълзите на лицето и очите и.

— Каква си ми глупавичка! — каза той. — Трябваше да звъннеш на прислужницата и да я изпратиш да ме намери. Никой не може да те чуе, когато викаш. Голям късмет имаш, че бях нетърпелив и дойдох да те събудя, а иначе щеше да си лежиш тук, скимтейки като бебе.

— Не знаех къде съм.

— Бедничката ми!

— Нито пък къде си ти.

— Е, сега съм точно тук. Всичко е наред. Обяснението е просто. Беше толкова заспала снощи, че просто те пренесох в твоята стая и те пъгнах в леглото. Там имаше нощни принадлежности и си казах, че са от багажа ти. Сигурно помниш, скъпа, че на яхтата никак не се налагаше да носиш нощница.

— Но защо имам своя отделна стая? Защо си нямаме обща стая?

— Защото всеки трябва да си има отделна спалня, скъпа. Може да си лягаме в различно време. А и винаги се събуждаме по различно време. Освен това е по-романтично да те посещавам с похотливи намерения, отколкото да привикнем да се бутаме насън. По същия начин и ти ще можеш да ме посещаваш. Моята спалня е точно отсреща през хола. Ще бъде чудесно.

Гардън допусна, че може би е прав. В края на краищата, майка ѝ и баща ѝ също на времето си имаха отделни къщи.

— Ще ми помогнеш ли да си намеря дрехите? Гардеробната има само празни шкафове. А и бих искала да измия лицето си.

— Следвай ме.

Скай отвори всички шкафове. Част от дрехите на Гардън висяха зад три врати, а останалите бяха подредени в чекмеджета зад четвърта. Две от вратите се отвориха към тоалетна масичка зад тях. Нейните гребени и четки бяха върху ѝ заедно с пулверизатори за парфюми и купчина сгънати кърпички.

Последната врата беше точно срещуположна на спалнята. Тя водеше към блестяща мраморна баня в розово.

— Ще ти поръчам закуска, докато се измиеш — каза Скай. — Къде ще искаш да закусиш, в кревата или на масата?

— Няма значение.

— Добре. Ще те видя след минута.

Когато Гардън се върна в спалнята, пердетата ѝ се оказаха дръпнати и всичко беше окъпано от слънчевата светлина. Тя забрави всичките си страхове. Скай седеше до масата, поставена пред широкия прозорец с френска врата. Той стана и изтегли за Гардън срещуположния стол. Масата беше покрита с розова ленена покривка. Розово оцветен беше и сервизът, запълнил половината място. Пред Скай имаше само чаша с чинийка.

Гардън седна. Тя притисна носа си о стъклото на прозореца.

— Виж, Скай, какъв голям балкон. Можехме да закусим там, отвън.

— Когато стане по-топло, така и ще правим. В Ню Йорк пролетта още не е настъпила.

Гардън гледаше отвъд балкона в оградената със стени градина долу. Беше изненадана да види такава в центъра на Ню Йорк. В нея някак си беше заседнало убеждението, че единствената трева в града се намира в Сентрал Парк.

— Толкова се радвам, че има градина — каза тя.

— И аз се радвам, че има Гардън^[1] — каза Скай, докосвайки ръката ѝ.

Гардън се засмя. Тя погледна през прозореца.

— Радвам се, че има... — погледна назад към съпруга си — ... Скай!^[2] — каза тя, натъртвайки думата.

— Глупаво.

— Ти започна.

Те се хванаха за ръце и се погледнаха един другото, разменяйки си безмълвни признания в любов.

— Ще изстине закуската ти — отбеляза меко Скай.

— Не съм гладна. Предпочитам да държа ръцете ти.

Скай пусна дланта ѝ.

— Няма да говориш така след около час, когато стомахът ти започне да къркори от глад. Яж, скъпа. Имаме много работа днес.

Гардън повдигна куполообразните похлупаци и откри под тях омлет, печена пъстърва на скара, печени домати и притоплени хлебчета.

— Хъм — каза тя. — Няма ли да си вземеш?

— Не, благодаря, скъпа. Вече ядох. Може да ми подадеш каната с кафе.

Гардън наля кафе в чашата му. Обичаше да върши домакинска работа.

— Какво имаме да правим този много зает ден?

— Ще разгледаме това-онова, ще обядваме с Патерсънови, ще отидем на коктейл у Марк, после следва вечеря с някого, не помня с кого точно, после театър, и най-накрая ще видим накъде ще ни занесе течението.

Преди Гардън да попита кои са Патерсънови, някой тихо почука на вратата.

— Влез — каза Скай.

Пълна жена на средна възраст влезе, направи бърз реверанс и застана до масата, за да чака нареждане. Тя имаше сива коса, опъната на кок в горната част на главата ѝ и широко, сериозно лице с правилен нос между малки кафяви очи. Нейната бяла блуза беше фино колосана. Носеше широка черна пола до глезените, черни чорапи, обувки със закопчаваща се каишка и малка черна престилка от тафта.

— Добро утро — каза тя. — Аз съм Корин, прислужничка на Мадам.

— Добро утро — отговори Гардън. Не знаеше какво още да каже. Корин стоеше мълчаливо, с ръце върху престилката.

— Добро утро, Корина — каза Скай. — Мисис Харис ще позвъни, когато бъде готова за обличане.

— Много добре, сър, мадам — Корина излезе чевръсто, както беше влязла.

Гардън погледна право Скай.

— Тази прислужничка само за мен ли е? Аз не съм толкова неуредена. Зензи винаги казваше, че съм много по-сръчна от мама и Пеги.

— Тя е дамска прислужница, мила, а не камериерка. Като я гледам, тя точно знае какво да прави. Няма нужда да я учиш. Просто я остави да си върши работата. Но не ѝ давай да ти оправя косата. Току-виж ти направила същата фризура, която е направила на себе си. Аз питах Лори Патерсън кой е най-добрият фризьор в града и тя обеща да ми го прати. Ако не се окаже достатъчно добър, ще вземем друг, който е по-добър.

През следващия половин час Гардън се срещна с мис Трегър, своята секретарка, и мистър Франсоа — фризьора. Скай каза на мис Трегър да се консултира с него за това на кои покани за посещение да отговори положително.

— Докато научиш кои харесваме и кои не, скъпа — обясни той на жена си.

Той обясни на мистър Франсоа, че мисис Харис иска така да ѝ се направи косата, че да изглежда само руса.

— Обясни му какво направи твоят фризьор в Чарлстън, Гардън.

После тръгна да излиза.

— Мис Трегър ще ме намери, когато станеш готова за излизане. Ще изпратя Корина — каза той от вратата.

Гардън се остави в ръцете на специалистите. Не беше много по-различно, отколкото при абитуриентските ѝ празници и венчавката ѝ, освен дето прислужницата и секретарката ѝ заеха мястото на майка ѝ, а мистър Франсоа беше много по-бърз от мистър Анджело.

В единадесет тя срещна Скай в дневната, която беше свързана с нейната спалня. Носеше своята най-хубава синя копринена рокля. Скай ѝ намигна.

— Най-хубавото момиче в града! — каза той.

Корин се изкашля.

— Мадам има нужда от сини обувки и чорапи — каза тя.

— Ще се погрижим за това.

Скай взе шапката на Гардън и палтото ѝ от прислужницата.

— Корин, вчера вечерта някой е сбъркал и е сложил не където трябва нощните вещи на мисис Харис. Преместете ги.

Скай се сети откъде идваха сатенената нощница и роба. Мици ги беше оставила един уикенд.

— Много добре, сър — каза Каролин безучастно. Тя и без това щеше да свърши това. Преди Гардън да се върне в стаята си отново, Каролин възнамеряваше основно да я прегледа. В случаи като този винаги имаше изпуснати фиби, червила, парфюми, ако не и поинтимни аксесоари.

Скай поведе Гардън на бегла разходка из къщата. В тяхната част бяха: дневната, където се състоя посрещането им, спалнята на Скай, кабинет, гардеробна и баня, дневната на Гардън, спалнята ѝ, пак гардеробна, баня и още по една спалня и баня за прислужницата ѝ.

Скай обясни, че стаите на Вики са на същия етаж в другото крило. Имаше и стаи за гости. Нямаше нужда да се отбиват там сега.

Но тя можеше да види балната зала. Беше разположена в централната част на втория етаж.

Той отвори вратата и натисна ключа. Шест кристални полилея изведнъж светнаха с ослепителен блясък, пречупвайки светлината, която се отразяваше от огледала, поставени на всичките четири стени.

— Това беше Версайския период на Вики — каза Скай.

Той угаси полилеите и прекоси в ширина просторното помещение, за да дръпне пердетата от позлатен брокат на един от прозорците.

— Така е по-добре — каза той. — Ела тук. Можеш да видиш напъпилите дървета в парка.

— Друг балкон! Каква чудесна къща, Скай! Тя е като замък.

Скай се засмя.

— Че къде може да живее една принцеса? Когато бях малък, обичах да хвърлям балони, пълни с вода, върху хората по улицата.

Той отвори френските врати.

— Х-ъъм. Мирише на пролет.

Гардън вдъхна въздуха. На нея повече ѝ миришеше на бензин. И всичките тези моторни коли по улицата! Тя излезе на балкона да погледа движението по авенюто в двете му посоки.

— Гардън, здравей, Гардън! — някой я викаше през улицата.

Тя се усмихна и махна с ръка. Скай бързо я дръпна навътре.

— Това е някой, който ме познава, Скай.

— Всички те познават, Гардън. Трябва да е някой проклет репортер. Не ги поощрявай.

Скай тръшна вратите и спусна завесите, закривайки светлината на слънцето.

Гардън се опита да види лицето му във внезапната мрачина. Изглеждаше ядосан.

— Съжалявам — каза тя. — Мислех, че е някой от приятелите ти.

— Нищо. Само гледай да не го правиш отново.

Останалата част от обхода мина бързо.

Гневът на Скай, ако имаше такъв, беше преминал. Гардън се закикоти на неговите язвителни коментари на първия етаж.

— Това са приемните — каза той, като плъзгаше широко вратите отворени — също познати като „Холовете на драконите“.

Гардън премига срещу стените. Там висяха брилянтни китайски кимона и великолепни платна с китайска живопис и китайски фигури. Червени килими със златни дракони покриваха пода. Мебелировката беше нещо, което Гардън никъде не бе виждала — черно полирано дърво с фантастична дърворезба.

— Всичко това беше направено, когато Вики откри маджонга — каза Скай.

Гардън врътна глава, изразявайки неразбиране.

— Това е игра, скъпа. Не мога да повярвам, че още не е пристигнала в Чарлстън. Всички по света са луди по нея. Ще те науча веднага. Ние всички я играем.

Той я заведе в по-малка стая, също китайска, с четири маси, покрити със зелено сукно.

— Това е стаята за маджонг. Това са костюмите за играта — Скай отвори шкафа и ѝ показа купчина бродирани копринени кимона във всички цветове на дъгата.

— Всеки си взема едно кимоно да носи, докато играе.

Скай погледна ръчния си часовник.

— По-добре е да вървим. Нататък няма нищо забележително. Трапезарията си виждала. Има закусвалня, библиотека, билиардна зала, бар, също китайски, и гардеробна за гостите. Разбра ли?

— Ще разбере, ако драконите не ме изядат.

Скай се разсмя.

— Знам какво искаш да кажеш. Те ядат само онова, с което са свикнали. Но може всички да станат сфинксове следващия месец. Сега Вики мисли за Египет. Тя винаги прави някоя друга къща. Мисля, че държи по един-двама декоратори във всеки град на цивилизования свят.

— Стаята ми е страшно красива и дневната също.

— Това е от времето, когато Вики беше се побъркала по Елзи де Уулф. Мисля, че свърши огромна работа и казах на Вики да не се занимава с моята част от къщата след това.

Гардън се радваше да чуе, че Скай може да каже на майка си да остави на мира неговото си. Нямахше да ѝ хареса да се събуди някоя сутрин в саркофага на мумия. Тя пъкна ръце в палтото си, което икономът държеше за нея.

— Благодаря, Дженингс — каза тя с усмивка.

Скай ѝ беше казал, че Дженингс е истинският шеф на къщата. Той можел да направи всичко — да ти осигури нещо или да те отърве от него. Достатъчно било да му се каже. Гардън изпитваше желанието да го помоли да направи така, че тя да не се чувства такава

провинциалистка в големия град. „Но, каза си тя, това вероятно не е във възможностите му.“

---

[1] Игра на думи Гардън — Градина. — Б.р. ↑

[2] Игра на думи Скай — Небе. — Б.р. ↑

Гардън позна Лори Патерсън в мига, когато я видя. Лори беше малка, тъмнокоса, енергична млада жена с гладко подстригана коса и широка ярко боядисана уста, която беше най-забележителното и привлекателно нещо у нея. Тя беше научила стъпките на танца от Чарлстън по-бързо от всички други. Гардън си спомни това. Изглежда, че имаше повече чувство за хумор от всекиго другото в компанията.

Гардън се усмихна нетърпеливо, когато със Скай се присъединиха към другата двойка на масата.

— Скъпа моя! — изписка Лори с внимателно контролирана сила на гласа. — Този син грим като очите ти те прави жестока. Нали, Дейв? Толкова ревнувам, направо ще умра. Бих си дала дясната ръка за очи като твоите.

Тихо мърморещият глас на Дейвид силно контрастираше със звънкото стакато на съпругата му.

— Ти караш Гардън да се изчервява, скъпа — каза той, което накара Гардън да се изчерви още повече. — Но трябва да кажа, че си права, както винаги. Дясната ръка е пазарна цена за очи като тези на Гардън. Ако старият Скай не си намери такава великолепна съпруга, то кой друг?

Гардън и Скай вътрешно тържествуваха при тези комплименти, всеки от тях доволен от похвалата на другия. Дейвид наля мартини от шише „за вода“ в чашата на Скай.

— Как намираш мистър Франсоа, Гардън? — попита Лори. — Антоан беше страшно ядосан, когато му отвлякох човека, който е дясната му ръка, но аз му казах, че ще трябва да го преглътне.

— Много е добър — каза Гардън.

— Ако не ти харесва напълно, няма нужда да го държиш, знаеш. Ню Йорк е пълен с фризьори.

Гардън погледна Скай.

— Харесваш косата ми по начина, по който е направена, нали, Скай?

— Много, скъпа. Но и това, което казва Лори, е вярно. Ако не ти харесва този човек, има много като него. Искам да си доволна.

— Не, не, одобрявам го.

Скай вдигна чашата си към Лори.

— Много си умна, Лори. Не зная как го правиш. Поздравления!
— той сръчно гаврътна чашата. — Поздравления и за тебе, Дейвид.
Най-добрата минерална вода в Манхатън. Вие двамата сте върхът.

— Пия за това — каза Лори. Тя чукна чаша в тази на Скай и глътна своето мартини.

Гардън се огледа, очарована от тихото жужене на толкова много гласове, както и от барманите и сервитьорите, които добре владееха работата си. Хората в Чарлстън не ходеха да се хранят на обществени места. Тя не беше посещавала ресторант, освен за сладолед и заведението за газирани напитки на „Кинг Стрийт“ близо до киното.

Скай ѝ даде листа с менюто и тя се подвоуми кое да избере от десетките предлагани ястия.

— Да поръчам ли вместо тебе, скъпа?

— Не, не, искам да си избира сама. Ей сега...

Скай каза на сервитьора да дойде след няколко минути. Дейвид напълни отново чашите.

— Как прекарахте двамата през първия ден на Гардън в Ню Йорк, когато дойдохте? — попита Лори.

— В обиколки. Отидохме до края на острова и се върнахме, разглеждайки всичко по пътя си. Сградата Улуърд, Валдорф, Гренд Сентрал, всички големи неща, за които се сетих. Най-високата сграда в Чарлстън е около дванадесет етажа и тя е единствената. Гардън съответно беше изумена. Трябваше да обядваме в „Плаца“. Тя ми каза тази сутрин, че в Чарлстън има само един хотел, който не е и виждала отвътре.

— За Чарлстън ли говориш? — вдигна поглед от листа Гардън.

— Здравейте отново, мисис Харис. Радвам се, че се присъединихте към нас — Скай хвана ръката ѝ. — Тъкмо разказвах за нашата екскурзия. Онова, което пропуснах досега, е, че ти в действителност беше по-впечатлена от универсалните магазини, отколкото, от каквото и да е друго.

— Те са толкова големи!

— Такава е и Градската библиотека, любов моя, но ти не ме помоли да спра колата, за да я разгледаш.

Лори направи физиономия на Скай.

— Недей да си толкова гаден, грубиян такъв! Какво знае един нищожен мъж за такива важни неща като „Лорд и Тейлър“?

— Виновен, виновен — засмя се Скай. — Този нищожен мъж ги знае, по дяволите, всички. Искан да те помоля, Лори, ако можеш да разведеш Гардън из някои от тях. Ти знаеш кои са най-добрите. Ще ги покажеш ли на Гардън и ще й разкриеш ли сметки за всичките тези женски безсмислици?

— Ще се радвам да го направя. Обожавам да обикалям по магазините. Никога не знаеш на какво ново непреодолимо изкушение можеш да попаднеш в тях. Толкова хубаво ще си прекараме, Гардън.

Лора и Дейвид допираха коленете си под масата, докато течеше веселият разговор. Те бяха тим, който работеше много, и тъкмо сега постигаха голям успех. Семейство Патерсън нямаха родствена връзка с фамилията на мултимилionера със същото име. Те не твърдяха това, но и не го и отричаха. Беше важно за хората да предполагат, че са много богати, защото беше много важно да бъдат приятели с най-богатите, а знаеха, че богатите се чувстват безопасно и удобно само със себеподобни. В действителност Дейвид и Лора бяха толкова затънали в дългове, че преживяваха само с непрестанни фокуси с фиктивни чекове, с пари, заети от един кредитор, с които плащаха на друг, или с дълги уикендови гостувания, когато техният месар или продавач на зеленчуци спираха да им дават повече кредит; или пък Дейвид прибъгваше до нечестни и опасни манипулации със суми на свои клиенти. Дейвид беше стоков брокер.

Лори носеше въкъщи толкова доход, колкото и Дейвид. Тя също беше брокер, но нейната дейност беше изцяло подмолна. Тя си направи труда да събере сведения за всеки доставчик на стоки и услуги за богатите в Ню Йорк и си беше изградила репутацията на човек, който може да ти помогне, ако търсиш нещо трудно намираемо или необичайно. Лори винаги знаеше къде може да се намери то. Много пъти тя уреждаше моделиера, декоратора, оркестъра, доставчика на провизии; нейните комисионни бяха необходима част от системата на Патерсънови за оцеляване.

Гардън несъзнателно щеше да стане златна мина. Нещо повече: в голямото обикаляне благодарността на Гардън щеше да отслаби

съпротивата на противника Скай.

Дейвид тъкмо чакаше подходящия момент да предложи на Скай да вземе вложенията си от брокерите на принципесата и да му ги даде да разполага с тях. Сума като тази при една нормална активност щеше да докара на Дейвид и Лори доход, достатъчно голям, за да живеят спокойно по начина, по който си живееха; и да платят всичките си задължения, особено рисковите дупки в портфейлите на другите клиенти. На Патерсънови не им харесваше да са нечестни, те дори и не допускаха, че са такива; според тях те правеха точно каквото е необходимо като инвестиция за бъдещето.

Дейвид надраска името си на обедния чек. Той винаги пазеше сума за определена дата в един от ресторантите, където да може да се угощава с клиентите. По някаква неизвестна причина именно най-богатите никога не мислеха да плащат за нищо.

— Кажу ми, Дейвид, какво ще кажеш да изпратим момичетата да ни разорят, а ние двамата да поиграем малко тенис? Клубът е само на две пресечки оттук.

— Защо не? — Дейвид имаше да пише няколко писма, но те можеха да почакаат. Той съобрази, че всеки мъж от тенис клуба е потенциален клиент.

— Добре — Скай погледна часа. — Е, защо не дойдете, дами, да ни вземете в пет часа? Достатъчно ли ще ви е?

Лори тръсна глава.

— Никак. Но да тръгваме.

Тя допря буза до тази на Дейвид, прати въздушна целувка на Скай, усмихна се на Мартин, шофьора на Скай, и се качи в чакащия „Даймлер“!

Скай повдигна брадичката на Гардън, така че да може да види лицето ѝ под дълбоката периферия на шапката.

— Е, добре ли е, любов моя?

— Разбира се — отвърна тя и повтори думите на Лори:

— Ще прекараме чудесно.

Скай ѝ подаде ръка и я настани в лимузината. Мартин затвори вратата и заобиколи да седне на шофьорското си място, докато Гардън гледаше как Скай и Дейвид се скриват зад ъгъла.

„Бедното създание“ — мислеше си Лори.

— Къде да отидем първо? — попита тя радостно.

— Страшно е хубаво от твоя страна, Лори. Неприятно ми е, че ти създавам главоболия.

— Глупости, Гардън. Аз обичам пазаруването. Направо го обожавам, а за съжаление все пак има ограничения в това какво може човек да си купи.

— Е, аз имам нужда от някакви сини обувки и чорапи за тази рокля.

— Чудесно! Познавам най-чудесния майстор на обувки. Ти просто ще го обожаваш.

Лори откачи комуникатора за връзка с шофьора и произнесе в него:

— Пресечката на „Медисън“ и „Петдесет и първа“, Мартин. Точно след югозападния ъгъл.

Тя отвори конзолата, вградена в панела пред тях, и си взе цигара от малахитовата кутийка в нишата.

— Трябва да я връча на майката на Скай. Тя толкова обича зеления цвят!

Гардън се сети за тъмнозелените униформи на прислужничките, които беше забелязала в къщата, за същите зелени трика до коленете на краката на слугите, които сервираха вечерята, за зелената униформа, която носеше Мартин; наситено зелен бе и цветът на колата. Тя за пръв път свързваше всичко това.

— Благодарение на Господа, тапицерията е сива — каза тя. — Зеленото ме прави да приличам на умряла.

Лори се закикоти:

— Ти ме убиваш, Гардън! — а наум си каза: *По-добре е да свикнеш със зеленото, малката! Това е цветът на парите.*

Майсторът обуцар взе мерки от краката на Гардън и обеща да има готов калъп до следващия ден. После извади мостри на кожи с различни цветове и качество и бележник с предлаганите модели.

— Но аз имам нужда от тях сега — каза Гардън на Лори.

— Ще ти вземем някакви — обеща Лори. — Но те ще са само за временно ползване. Готовите обувки никога не стават съвсем добре. Хората могат да направят разлика, още щом пресекат стаята. А твоят крак ти показва разликата с всяка стъпка, която правиш. Виж колко са

почервенели пръстите ти, Гардън. Това е защото не са ти удобни. Краката ти ще се повредят, още преди да станеш на двадесет години... Да ти подсказа ли какво трябва да имаш?

— Ще го направиш ли? Благодаря ти, Лори. Не зная нищо за това какво носят хората в Ню Йорк.

— Ще се радвам да ти бъда от полза, драга — Лори разлисти бързо скиците и мострите, избирайки само четири прости стила.

— Ако тези станат сполучливи, мисис Харис ще помисли и за някои други — каза тя. — Искаме ги съвсем експресно. Изпратете ги вкъщи, веднага щом станат.

Когато се върнаха в колата, Лори каза:

— Той е чудесен всъщност. Когато имаме време, ще отидем в едно прословуто ателие, където този абсолютен гений измисля невероятни вечерни обувки. И естествено ще искаш английски обувки за разходка... Мартин, бихме искали да ни откараш в „Лорд и Тейлър“, моля.

Лори окачи комуникатора на куката му. После седейки се извърна, за да погледне преднамерено Гардън.

— Поуплашена си, нали? Няма нужда да ми го казваш. Мога да си представя. Ню Йорк е друг свят. Искам да ти кажа нещо изключително за твое лично ползване, Гардън. Надявам се, че няма да се обидиш. Скай е луд по тебе. Точно сега той мисли, че си абсолютно свършена. Но истината е, че няма да мисли винаги така, ако не направиш някои промени. Той е свикнал на определен начин на живот и с определен вид хора, които живеят по същия начин. След някой друг ден ще забележи, че не изглеждаш както изглеждат приятелите му или че не правиш това, което правят приятелите му и няма да мисли вече, че си перфектна. Ще започне да мисли, че си повлекана. Разбираш ли какво искам да ти кажа? Гардън махна с ръце.

— Да — каза тя. — Аз се тревожа за това, още откакто пристигнахме вчера. Старая се, но има много да се уча.

— Харесвам те, Гардън. Бих искала да ти помогна.

— Страшно съм ти благодарна, Лори.

— Не го споменавай, агънце. Виж, вече сме пред „Лорд и Тейлър“. След мен. Познавам това място по-добре от дневната си.

Лори настани Гардън в удобен стол край щанда за обувки, каза на продавача, че иска да разгледа всичко налично с нейния размер в

синьо, и пошушна на ухото на Гардън:

— Трябва да посетя гримьорната. Ще се върна след минута.

Стигнала до вратата на дамската стая, тя влезе в телефонната кабина.

— Мис Пиърс, Лори Патерсън е на телефона. Може ли да говоря с принчипесата?... Ало, да, аз съм с нея сега... Да, лесно ще стане. Ще отнеме известно време, но няма проблеми... Благодаря ви, Принчипесо. Довиждане.

Лори опря буза о стената на кабината. „Защо, по дяволите, затъвам толкова дълбоко?“ попита тя мълчащия телефон.

След като оправи грима си в дамската стая, Лори се отби в служебния офис. Когато се върна на щанда за обувки, съпровождаше я джентълмен с раирани панталони и перленосив редингот.

Тя завари Гардън в същото състояние на объркване, както при избора на меню в ресторанта.

— Лори — каза тя, — не знаех, че има толкова много различни видове обувки. Не мога да реша кои ми харесват най-много. Лори разгледа изложеното пред нея. Бузите на Гардън бяха порозовели. Тя беше толкова свежа и красива, че хората не можеха да откъснат очи от нея. Към продавача се бяха присъединили още други двама. И тримата изглеждаха, като че ли бяха готови радостно да легнат и да позволят на Гардън да ходи върху им с обувките, наредени на пода около нея. Наивната ѝ възбуда беше пленила сърцата на преситените нюйоркчани наоколо. Лори почувства как собственото ѝ сърце се топеше. Беше толкова лесно да се удовлетвори това прелестно момиче!

— Трябва да има три или четири чифта, които харесваш най-много, Гардън — каза тя. — Покажи ми кои са.

Лори се обърна към джентълмена, който беше с нея.

— Моля, изпратете някого долу за чорапи и чанти — прошепна му тя.

После седна до Гардън.

— Обуй ги и се поразходи, за да мога да те видя.

Един час по-късно Гардън и Лори излязоха, придружени от Хоп, носещ шест кутии завързани заедно, както и от джентълмена от счетоводството на магазина. Когато минаваха през партера към изхода, Гардън изведнъж се спря.

— Съжалявам — каза тя, когато Лори се блъсна в нея. — Току-що видях нещо, което бих искала да купя.

Тя погледна придружителите със срамежлива усмивка.

— Моля, може ли да си взема още нещо, мистър Ендърс? Дори да е за сметка на единия чифт обувки.

Мистър Ендърс я увери, че може да си вземе каквото поиска. Гардън му благодари топло.

— Искам онази книга — каза тя. — Онази за Хималаите.

— За Скай ли? — попита Лори.

Гардън кимна утвърдително.

— Тогава трябва да се увие като за подарък — каза Лори. — Мистър Ендърс, ще я донесете ли в колата на мистър Харис?

Тя изведе Гардън покрай любопитните купувачи от щанда за книги. На вратата, водеща към Пето авеню, Лори сграбчи ръката на Гардън.

— Усмихни се! — заповяда тя.

Гардън се усмихна на портиера, който отвори тежката входна врата за тях. Откъм тротоара блеснаха фотографски светкавици.

— Сега да тичаме — каза Лори настойчиво. И бързешком влязоха в лимузината.

„Направих голямо добро за «Лорд и Тейлър», помисли си Лори. Тази снимка ще бъде поместена най-малко в три вестника утре. А аз досега дори не ползвам намаление в този магазин.“ Тя прибави и премиите, които можеше да спечели от вестниците, и реши, че е направила добре.

— В тенис клуба, Мартин — каза тя, когато шофьорът зае мястото си.

— Какъв чудесен магазин! — каза Гардън. — Всички бяха толкова мили! Искан ми се да се върна и да разгледам всичко на всеки етаж.

— Ами, разбира се, че ще се върнеш, скъпа. И ще видиш и другите етажи. Има още много неща да вършим.

Скай се качи в колата, лазейки на ръце и колене по задната седалка.

— Ритни ме! — изръмжа той. — Аз съм ужасен, ненужен човек!

Дейвид присви крак назад.

— Не, ти, Патерсън. Ти трябва да ми позволиш да те ритна за онзи последен удар. Дори не видях, че проклетата топка идва. За малко да ме уцелиш в главата. Не, аз говоря на моята красива жена. Забравих за нашия юбилей. Женени сме от два пълни месеца до вчера, а аз не направих нищо. Нито заря, нито пътека от рози, нито малки символични подаръци от моя страна. Аз съм свиня — Скай се покачи

на пружиниращата седалка срещу Гардън. — Ще можеш ли да ми простиш? — издекламира той с ръка на сърцето си.

Дейвид зае другото място и Мартин затвори вратата.

— Моля те, Гардън, прости му — каза Дейвид. — Той говори все така от един час. Срамувах се да ме гледат с него.

Гардън извади ръка от ръкавицата си. Тя опипа слепоочието на Скай, където кожата още беше влажна от душа, който беше взел след спортуването. Тя би му простила и ако я наръгаше с нож. Скай положи длан върху нейната и я придърпа към устните си.

— Съвсем съм се чалдисал от тази дама — каза той през пръстите ѝ.

Лори почувства, че очите ѝ смъдят. Тя се насили да се засмее по убедителен начин.

— Това е сигурно, Скай Харис — каза тя. — Докато ти играеш момчешки игри и забравяш вашия юбилей, жена ти търсеше нагоре-надолу в „Лорд и Тейлър“ подарък за тебе.

— Гардън! — Скай я сграбчи в мечешка прегръдка.

— Скай, на обществено място сме! — Гардън направи не много убедителен опит да се измъкне от ръцете му.

— Дейвид — каза Лори високо, — изпитваш ли понякога чувството, че си излишен някъде? Точно така се чувствам аз сега.

Комуникаторът изсвири и измененият глас на Мартин съобщи:

— Извинете ме, мистър Харис. По моето разписание е указан адресът на мистър Марк Стивънсън за пет часа. Искате ли да отидем там сега?

Скай пусна Гардън.

— Боже — каза той. — Изобщо забравих за събирането у Марк. Сега минава пет. Вие с Лори идвате ли, Дейвид?

— И ние бяхме поканени, но аз също забравих. То ще свърши, докато се преоблечем.

— По дяволите. Марк много се засяга. Аз трябва да отида. Вижте какво: ще ви свалим, ще драснем право вкъщи, ще се преоблечем и ще дойдем да ви вземем след четиридесет минути. И после — към Марк с бутилка хубава напитка и бълвайки извинения... Мартин, чуваш ли? С пълна скорост към дома на мистър Патерсън.

— Искам да заведа Гардън на театър тази вечер и няма да имаме време за вечеря. Искате ли да се присъедините в изяждането на всички „канапета“ на Марк, после да отидем заедно на представление и след това — на вечеря?

Дейвид поклати глава.

— Наистина не можем, Скай. Имам куп вестникарска работа да върша. Мисля, че няма да можем да отидем до Марк. А и мисля, че няма да му липсваме, както вие ще му липсвате. Може би ще отидем на Бродуей друга вечер.

— Ти решаваш. В такъв случай, ще сменя плана... Мартин, карай вкъщи, а после у мистър Патерсън. А след това обратно у нас, за да ни вземеш.

Голямата кола зави на следващия ъгъл. Гардън беше замаяна от трескавото планиране, резките промени в решенията и надбягването в оживеното движение. Ню Йорк приличаше на цирка, който беше виждала веднъж. Толкова неща бягаха край нея, че тя не знаеше къде да гледа.

Скоро Гардън разбра, че циркът няма да свърши.

Всеки ден и всяка нощ бяха претоварени с толкова много неща за вършене, че тя и Скай като че ли все закъсняваха, накъдето и да тръгнаха.

Винаги някъде имаше коктейл или вечеря, или уговорено randevу в „Плаца“ за танци с чай, или хукваха към Медисън Скуеър Гардън за борбите, или пък засядаха в някой нелегален бар.

А имаше и театър. На Гардън той не й омръзваше. На голямата кръгла маса във входа всеки ден се продаваха билети за четирите оркестъра, за всяко представление на Бродуей, плюс за концерти, операта и някои специални събития, които щяха да се осъществят в Ню Йорк. Те видяха Джийн Ийгълс в „Дъжд“ и Гардън беше шокирана; също Уил Раджърс в „Безумието на Зигфилд“ и после всеки си тананикаше: „О, мистър Гелхър! Да, мистър Шийн“. Защото там бяха всички. Гардън и Скай бяха винаги част от някаква група негови приятели или приятели на техните приятели, на събирания и в безумното групово движение от едно място на друго място; вечно се откриваше нов ресторант, нов бар, нов оркестър, нов певец, нова игра... Караха в подлези и по Стейтън Айлънд ферибот, вземайки със себе си някой джаз оркестър направо от сцената и носейки си свои

чаши и шампанско. Ходиха и в Гринуич, и в Харлем, на Бруклинския мост и на гроба на Грант. Прибираха се вкъщи, когато звездите избледняваха и си лягаха, когато слънцето изгряваше. И тогава най-накрая се озоваваха сами и заедно, а светът отвъд кръга на техните сплетени ръце преставаше да съществува. Сънят на Гардън беше сладък, когато главата ѝ се облягаше на гърдите на Скай, а сърцето ѝ биеше в унисон с неговото. Насън тя чувстваше целувката му, когато той оправяше завивката около нея, преди да напусне леглото.

Тя винаги се събуждаше с усмивка на уста, бързо прерастваща в звучен смях, още щом се протегнеше към нощницата си, приготвена за нея предишната вечер. След като я сложеше върху си, тя натискаше звънеца на масата до кревата, после се свиваше в топлото гнездо от възглавници и пух, за да подремне още малко, докато прислужницата ѝ донесе закуската.

„Бриджит“ наричаше Скай всички прислужнички, а „Херълд“ — всички лакеи. „Те са твърде много — казваше той, за да им науча имената“. Гардън смяташе това за оскърбително, но не и когато Скай го правеше. Всичко, което Скай вършеше, беше правилно, щом като той го вършеше. Тя научи, че камериерката на нейната стая се казва Естер.

Докато Гардън пиеше своя сок, Естер дърпаше пердетата и коментираше времето.

А денят започваше толкова напрегнат, колкото беше предишната нощ и колкото щеше да бъде следващата. Дневното време беше време за учене — да се учи да бъде това, което мисис Скайлър Харис трябваше да бъде. Така Гардън се научи да играе маджонг и да извършва ритуала „Купе“. Научи се да танцува танго и да прави „Блек Ботъм“ и „Бъни Хаг“. Научи различията между Ийст Сайд и Уест Сайд, разположението на авенютата, Бродуей, Чайнатаун и Селото, което свикна да не нарича Гринуич Вилидж.

Тя се научи внимателно да ползува времето, защото то винаги не достигаше. Нейните лични писма ѝ се доставяха със закуската и пликовете бяха сгънати за по-лесно отваряне. Те се слагаха в един дълбок джоб отстрани на бялата плетена табла, а „Хералд“ — в другия. Тя преглеждаше бегло заглавията и социалните страници, докато закусваше. Беше важно да знае за какво ще се говори вечерта.

Прочиташе писмата, ако имаше такива, докато си пиеше кафето. Майка ѝ пишеше често дълги писма с много подробности за мебелировката, която е намерила за къщата на Гардън в Ийст Бетъри. Уентуърд пишеше писма, които Гардън намираще за приятни, пълни с клюки и новини, за момичетата, които познаваше в Чарлстън. На всеки няколко седмици Пеги изпращаше по някоя почти нечетлива бележка, за да съобщи, че е твърде заета, за да си позволи да бъде поизчерпателна.

Гардън пазеше най-хубавото за накрая. Отдолу под писмата ѝ винаги имаше бележка от Скай. Понякога беше страница, покрита с „хиксове“, понякога сърце с техните инициали в него, понякога беше само драснато: „Обичам те. Лично.“

Често бележката увиваше някой подарък.

Веднъж това беше кутия от „Картие“, съдържаща „приемлив подарък за дама“ — мента. Друг път, и то по-често, беше кутия от „Картие и Тифани“ с гривна, пръстен или обеци, медальон или брошка. Скай обичаше цвета и блясъка на скъпоценните камъни. Той обичаше да вижда Гардън, че ги носи, а най-много обичаше да ги избира за нея. Вкусът му беше превъзходен, но с известна наклонност към пищността. Гардън се чувстваше, като че ли никога няма да порасне достатъчно, за да носи големите камъни не принудено. Още не беше свикнала със страхотния квадратен диамант на лявата си ръка. Обичаше да го поставя под слънчевите лъчи от прозореца и да гледа танцуващите в него отблясъци на синьо, розово, зелено, жълто.

Когато свършеше със закуската, тя позвъняваше на Корина и докато приготвяха банята ѝ, стоеше пред тоалетната масичка, гледайки се втречено в огледалото. „Всеки ден по всякакъв начин ставам все по-красива и по-красива“ — повтаряше си тя, като се съсредоточаваше, за да си повярва. Беше много упорита в това си самоубеждаване.

След банята Гардън си обличаше бельото, което Корина беше оставила. След това прислужницата ѝ подаваше горните дрехи. Гардън отново сядаше пред огледалото, Корин покриваше раменете ѝ с бродирана памучна кърпа за сресване и мистър Франсоа влизаше, последван от мис Трегър. Докато той се занимаваше с косата ѝ, Гардън диктуваше отговора на писма, а мис Трегър записваше, като накрая съобщаваше разписанието за деня.

С всяка измината седмица ставаше все по-натоварено. Два пъти седмично идваше маникюрист да ѝ оправа ноктите, докато мистър Франсоа работеше. Веднъж седмично Гардън ходеше на козметик при Елизабет Ардън за лицето и за педикюр и всяка седмица — за обезкосмяване на краката и под мишниците. Тя мразеше това. Опитен изпълнител в розова престилка я намазваше с топъл стопен восък, изчакаше го да се втвърди и го вдигаше с резки движения, изкоренявайки космите от кожата на Гардън.

— Ще свикнеш с времето — каза принчипесата, когато посъветва Гардън за процедурата. — Пък и боли само за секунда време.

Гардън се чувстваше унижена от собствените си силни писъци всеки път, когато се извършваше тази манипулация. Тя не упрекваше Принчипесата. Вики също се подлагаше на това.

Гардън виждаше свекърва си два-три пъти седмично и то за кратко време. И двете бяха много заети. Вики винаги я питаше дали е щастлива, има ли нещо, което би искала, има ли нужда от някаква помощ.

— Скайлър би направил всичко на света за тебе, сладичката ми, но той си е мъж. Не очаквай да ти каже от какво се нуждаеш. Мен питай!

Вики беше тази, която накара Гардън да посети гинеколог, за да ѝ се постави нова девствена диафрагма. Вики ѝ каза, че никой мъж не обича да има до себе си старомодна съпруга.

— Ти наистина трябва да дадеш всичко, което притежаваш, на Армията на Спасението, скъпа. Започни от нищо. Не искам да те депресирам с критики, агънце, но честно казано, ти си тази, която ме депресира, изглеждайки толкова непоправима южнячка. Не трябва да поставяш в затруднение Скайлър. Все пак има поне дузина момичета наоколо, които направо си умират да ти го отнемат.

С помощта на Лори Патерсън Гардън изпълни съветите на Вики. Тя излизаше буквално всеки ден с „Даймлера“, придружена от Лори, а после правеше покупки с такава решителност, която оставяше Лори без дъх. Гардън посещаваше модни ревюта, изучаваше „Вог“ и „Панаир на суетата“, ходеше в универсални магазини и бутици, при обуцари, шивачи, шапкари. Тя захвърли корсета и се научи да поддържа гърдите си, така че да получи модния силует. Шкафовете в

гардеробната ѝ се напълниха с рокли, чиито поли имаха различни дължини — по-къси, средно дълги — до средата на прасеца на крака ѝ и по-дълги, заедно с жилетка до средата на бедрото. Вечерните ѝ рокли бяха без ръкави, екстравагантни, обшити с мъниста. Вечерните ѝ обувки бяха фантастични, сътворени от „гениалния“ обувчар на Лори. Той ги нарече „обувки от Чарлстън“ и каза, че не ще прави такива за никого друго, освен за Гардън. Всяка вечер — на събиране, танци, в нощни клубове, тя танцуваше чарлстънския танц. Приятелите им настояваха за това. Гардън си поръчваше направата с дюзини на украсени с мъниста леки копринени обувки. Тя разваляше по един чифт от тях всяка нощ.

Прислужниците в къщата ги продаваха на колекционери на сувенири по-скъпо, отколкото Гардън плащаше за изработката. Те продаваха и скъсаните ѝ чорапи, а също и парфюмите и червилата, които беше пробвала, но не ѝ харесваха.

Гардън остана любимката на пресата. Това беше ерата на капризи и лекомислие. Превръщането на Пепеляшка в блестяща звезда на нийоркското кафе общество беше приказка, която не избледняваше в очите на работничките и домакините — читателки на вестници за сензации. Те вярваха във вълшебната приказка и във вечното щастие в продължението ѝ.

А така беше и с Гардън. Собственият ѝ живот и се струваше сън не по-малко, отколкото на милионите, които четяха за него.

Всичко, до което се докосваше, беше меко и луксозно: копринените чаршафи на кревата ѝ, които бяха сменявани всеки ден, така че да няма гънчица, която да ожули кожата ѝ; големи купчини възглавници с пух, върху които да почиват краката и; възглавниците на седалките на „Даймлера“, парфюмираната с подхранващи мазила вода в банята; пухкавите затоплени хавлии за бърсане; гладкия сатен на бельото ѝ и галещата мекота на нощницата.

Гладът и жаждата ѝ бяха задоволявани веднага щом докоснеше звънчето, намиращо се на не повече от една ръка разстояние. Стаите ѝ бяха винаги безупречни, пълни с цветя, с бонбониери с бонбони, с плодове и кутии с бисквити и ядки.

Тя можеше да купи всичко, до което стигаше фантазията ѝ, и нямаше нужда да го носи, разопакова или мести.

Беше заобиколена от хора, които ѝ казваха, че е красива, обожаваха всяко нейно действие, аплодираха танците ѝ и намираха всяка нейна дума за много чаровна поради акцента ѝ. Тя беше любимка на своя кръг от приятели и идол на публиката.

А беше само на седемнадесет години!

На седемнадесети юни Скай и Гардън честваха четиримесечния си юбилей с вечерно парти вкъщи. Лори беше помогнала на Гардън да го организират в общи линии. Мис Трегър и Дженингс поеха грижа за подробностите.

Тема на празненството беше цифрата „четири“ Балната зала беше оформена като нощен клуб с маси за четирима и четириъгълен дансинг имаше четири менюта, всяко от тях включващо четири различни ястия, четири вида вина, по четири малки вазички с цветя на масите, четири свещи, четири различно опаковани подправки за менютата, по една за всяко.

Поканите носеха специални инструкции — жените трябваше да носят по четири пръстена и четири гривни на всяка ръка, а на вратовете на мъжете трябваше да има връзки с четири свободни края.

Върхът на вечерта дойде в четири сутринта, когато Дженингс отвори вратата за четирима тромпетисти, които възвестиха като с фанфари влизането на четирима мъже, носещи дълга маса, която поставиха в центъра на дансинга. На масата имаше кекс, дълъг четири фута и направен във формата на аероплан. Той беше посипан със зелен скреж и украсен с цифрата „четири“ на крилата шприцована от жълт крем. Гардън се хвърли и прегърна Скай.

— Честит юбилей, скъпи — извика тя и го целуна четири пъти. Беше страшно възбудена. Най-накрая тя го беше изненадала, поднасяйки му подарък, изцяло измислен от нея. Кексът представляваше миникопие на аероплана, който беше купила за него. Тя беше спечелила пари, давайки своя щемпел за нов вид студен крем. Рекламата за него щеше да се извести във всички списания през есента.

— Ето — каза тя щастливо, връчвайки му връзка ключове. На връзката имаше четирилистна детелина и четири ключа.

— Каза, че искаш да се научиш да летиш това лято. Аеропланът се намира в хангара на Лонг Айлънд.

Скай я сграбчи и я завъртя в кръг над дансинга.

— Ще полетим до луната! — извика той. Беше развълнуван като дете от своята първа голяма играчка. Подаръкът на Гардън беше вълнуващ в такъв смисъл, че той никога нямаше да се накани сам да си купи самолет.

Скай я спусна на краката ѝ и върна четирите целувки.

— Страхувам се, че не преуспявам в областта на въображението, ангелче — каза той, после извади четири кутийки от джобовете си и ги постави на масата. Гардън ги отвори под възклицанията на всички жени. Те съдържаха четири гривни от диаманти, сапфири, рубини и смарагди. Всяка гривна беше направена от един вид скъпоценен камък, всеки камък беше четири карата, изрязан във формата на квадрат.

— Какво ли ще измислят на едногодишния си юбилей? — измърмори един от мъжете на жена си.

— Триста шестдесет и пет перли, разбира се — отговори тя. — Това е най-щастливата танцуваща кукличка на света.

Празникът беше честване на Гардън и Скай, но в същото време беше и събиране, за да си вземат довиждане. Хората щяха да напуснат града скоро за през лятото, заминавайки за Европа, Нюпорт, Кейп Код, Ейдирондекс или Лонг Айленд. Нямаше да бъдат заедно до октомври, когато, всеки уверяваше Гардън за това, че Ню Йорк е в зенита си.

Вики беше вече заминала в къщата си в Саутхямптън. Скай и Гардън щяха да се присъединят към нея след два дни.

Те имаха още една голяма вечер в града. Следващата нощ Марк даваше вечеря за една малка група от дванадесет души, а и премиера на новото шоу на Гершуин „Скандалите на Джордж Уайт“.

Гардън беше чела за подобни премиери, но още не беше ходила на нито една.

Скай пък искаше да узнае, преди да замине, дали то щеше да стане хит.

Първата вечер надмина очакванията на Гардън.

Конна полиция задържаше настрана тълпата, докато лимузините спираха и мъже с цилиндри и изящно облечени жени пресичаха тесния тротоар до вратите на театър „Глоуб“. Гардън видя Лон Чени и Лилиан Гиш и за момент ѝ се стори, че се мярка и Рудолф Валентино. Навсякъде имаше фотографии — на улицата, на тротоара, даже във фоайето. Без да е умишлено, Гардън се усмихваше непрестанно и безразтворила наметката си, за да се вижда роклята, която носеше.

След представлението тяхната компания отиде в бирения ресторант „Брюъри“ за вечеря. „Брюъри“ имаше повече славата на бар, отколкото на ресторант, но неговите немски наденици и пържени картофи бяха признати за нещо подходящо за след театър. Там те се изпълниха с атмосферата на квартала, на квартирите, на мансардите на художниците от татък улицата и на съседната западна биралия. Ийст Ривър изглеждаше тъмна и тайнствена река, алеите между сградите предизвикваха тревожен трепет. Това беше екзотика, която неуморните, жадни за неизвестното млади нюйоркчани обожаваха. Простата храна бе също екзотика за тях.

Беше само един часът, когато напуснаха „Брюъри“. Беше много рано, за да се прибират къщи, още повече, че това всъщност беше последната им нощ в града преди заминаването. Те обсъдиха приятелски какво още да предприемат. Някой извика от един отворен прозорец да престанат да шумят, от друг прозорец чува мъж да си подсвирква „Пътят, ей там, към Нови Орлеан“.

— Харлем — казаха Марк и Скай едновременно.

Те бяха ходили в Харлем и преди и Гардън не го беше харесала. Чернокожите там бяха различни от тези, с които беше израсла в имението. Те бяха по-черни по някакъв начин, който тя не можеше да определи, и я караха да се чувства чужденка въпреки големите им усмивки и дълбоки поклони.

Тя не каза нищо на Скай за своето неодобрение. Всичко, което Скай искаше да прави, беше това, което на нея ѝ се искаше. А може би не беше права предишния път. Беше изморена, когато ходиха там. Може би си внушаваше.

— Нека отидем в „Котън Клуб“ — каза Марк.

Той се взеше с Гардън и Скай. Другите ги следваха в още три коли.

— Окей, окей. Ваша е колата.

— По дяволите, нали това парти е твое! Ще отидем в „Котън Клуб“.

— Не, не в „Смол...“

— А какво ще кажеш и в двата? Рано е.

Гардън потисна въздишката си.

Пристигнаха в „Смол Перъдайс“ след три часа. Дотогава Гардън получи главоболие. Тук не се различаваше много, според нея, от „Котън Клуб“ — същото общество от формално облечени бели хора и персонал от униформено облечени черни. Барманът направи знак и дузина сервитьори се спуснаха да местят маси, за да ги съединят в едно за групата им. Музиката беше силна, а във въздуха се стелеше гъст пушек.

Главният сервитьор им се поклони и ги поведе по набраната пътека между заетите маси. Включиха прожектор, фокусиран върху завесите, през които щеше да се появи следващата част от забавната програма.

Краят на прожектора осветяваше един от сервитьорите близо до сцената. Гардън замря. После се втурна през залата, блъскайки се припряно в хората и мърморейки извинения. За миг прожекторът докосна златната ѝ глава и рефлектираха отблясъци от диамантите ѝ. След това светлината се премести върху певицата на сцената.

— Къде отиде Гардън? — надвика Скай музиката.

— Може би в дамската, Скай — отговори Лори. — Остави на момичето лична свобода.

Няколко минути по-късно Гардън се шмугна на празния стол до Скай. Главата ѝ се наклони близо до неговата, така че да може да я чуе.

— Познай кого току-що видях, Скай!... Джон Ашли, най-големия син на Реба. Знаеш я, от имението. Той е сервитьор тука.

— Гардън, не трябва да демонстрираш приятелски връзки с човек от помощния персонал. Ще го уволнят.

— Това каза и Джон. Затова и тутакси го оставих. Но беше чудесно да го видя. Той е един от най-добрите ми приятели. Навремето ме научи да плюя.

Смехът на Скай се извиси над музиката. Той прегърна Гардън.

— Ти си момичето с най-непредсказуемите таланти на света — каза той.

Когато певицата свърши, прожекторът се изключи и оркестърът започна да свири за танци.

— Хайде, ангеле мой — каза Скай. — Отложи плюенето за друг път и покажи на тези туристи какво е танц от Чарлстън.

Той я заведе на малкия квадрат пред сцената, оставен за дансинг.

Гардън се огледа за Джон Ашли. Той беше в далечния край на залата, до бара.

Тя му се усмихна и той ѝ отговори с усмивка. После тя започна да танцува, спомняйки си времето, когато те двамата бяха деца, танцуващи върху изсъхналата земя в градината, между бараките на Селището.

Нейното тяло се движеше с непосредствената непринуденост на детето, оставило се на музиката и жизнерадостната свобода на танца. Бижутата ѝ блестяха и нейната стилно оформена коса светеше, плисетата на скъпата ѝ рокля блещукаха през задимената светлина. Но онова, което блестеше над всичко, бе нейното щастие. Тя отново беше момичето на Реба, танцуващо само заради щастиято от танца.

Един по един другите танцьори се оттеглиха и спряха да играят, за да гледат Гардън. Скай стоеше на единия край, горд от възгласите на възхита, които чуваше наоколо. Гардън не забелязваше никого. Ритъмът на музиката беше във вените ѝ и тя беше забравила къде е.

Когато музиката спря, тя се огледа учудено. Лицето, раменете и ръцете ѝ лъщяха от пот, но тя дори не дишаше тежко. Не чувстваше да е правила някакво особено усилие. Музиката я бе носила. Музиката и спомените.

Диригентът на оркестъра започна да ръкопляска. Музикантите, а после и сервитьорите се присъединиха. Джон Ашли поклати глава и се ухили, пляскайки с останалите. Той знаеше онова, което Гардън не знаеше: че никога никоя бяла жена или мъж не са били аплодирани в харлемски нощен клуб по този начин. Той се гордееше с „малкото синьо и грозно бебе“ на майка си.

Животът в Саутхямптън беше съвсем различен. Къщата на Вики там беше отдалечена, на времето бивш хамбар, към когото имаше пристройки — резултат от дейността на различните притежатели.

— Скъпи! — извика Вики, когато Скай и Гардън пристигнаха. — Какво мислите за моята малка гробница?

— Отмъщението на фараона Тут — каза под нос Скай.

Дневната беше в египетски стил — от фреските на ловците на хипопотами по стените до позлатените животински лапи на ниските дивани и маси.

Косата на Вики беше черна като въглен, отрязана на бретон и права отдолу от ухо до ухо.

Тя носеше широк кафтан и сандали от черни и червени кожени каишки.

— Скъпа принципесо — каза Скай. — Вие, както винаги, сте несравнима!

Той я целуна по всяка буза и представи гостите си: Маргот и Ръсел Хемил.

— Мили мой — каза Вики. — Познавам семейство Хемил отдавна.

Тя целуна Ръсел и Маргот и след това и Гардън.

— Влезте, трябва да сте изтощени от това досадно пътуване от града. Сега правим коктейл на верандата.

Тя ги поведе през толкова стаи, че човек можеше да се обърка.

Гардън стъпи на верандата и изпусна въздишка на задоволство. Тя й напомняше за „Лодж“ във Флат Рок — люлеещи се кресла, дивани и сенчести ъгли, които те канят за почивка.

Мебелировката беше плетена, а не масивна. Имаше възглавници с шарки на сфинксове и йероглифи, но това не променяше впечатлението, че е лято и животът тече без часовник и календар.

На верандата имаше много хора, повечето от тях непознати на Гардън, но явно стари приятели на Маргот и Ръсел Хемил. Маргот и Ръсел бяха поне десет години по-възрастни от Скай. Той ги беше поканил, защото Ръсел щеше да го учи да пилотира самолет. „Тук е

хубаво, мислеше Гардън. Ще мога да си почина. Тихо е като в «Лодж», но с бриз откъм морето“.

Но почивката се очерта с някои значително усложняващи я подробности. Корина беше с тях; мистър Франсоа също. На него му предложиха подходящи стаи и отговорността да оформя косите на всички гостенки. Трябваше също да се оправят маникюри и лица два пъти седмично, а имаше събиране и гости или увеселения в клуба всяка вечер. Разбира се, всички се обличаха официално за вечеря и дори там им сервираха прислужници в ярко жълти униформи вместо лакеите в ливреи.

Както винаги се стремяха да направят прекарването си приятно. Дори повече от обикновеното. Всеки ден Скай ставаше рано сутрин, след като си бе легнал късно през нощта. Той и Ръсел използваха всеки слънчев час за летене.

А докато го нямаше, Гардън работеше над обучението си, макар и да не наричаше така този процес. За нея това изглеждаше като просто опознаване с Маргот. Но по-възрастната от нея жена я въвеждаше в света, в който беше живяла. Маргот обичаше да клюкарства.

Тя знаеше всичко за приятелите на Вики, които идваха и си отиваха в чудновати комбинации. Маргот ѝ обясняваше женитбите, разводите, любовните връзки, сексуалните предпочитания на всички. Гардън отначало не ѝ вярваше. Тя си мислеше, че Маргот се опитва да бъде интересна. Гардън не беше чувала за прелюбодеяние, хомосексуализъм или за промискуитет. Но всичко това беше около нея и тя започна да разбира, че Маргот казва истината. Гардън започна да вижда неща, за които беше сляпа преди; едва сега схващаше вицовете и шегите, които преди просто минаваха край ушите ѝ. Разговорите на вечеря и погледите, които се разменяха, станаха за нея уроци по софистика.

Често пъти обект на жлъчни подмятания от страна на Вики и нейните приятели бяха имена, които караха Гардън да ококорва очи. Дукове и дукеси, даже принцът на Уелс бяха прицел на клюки. По време на увеселителните събирания тя започна да гледа на всекиго през очите на компанията на Вики. Постепенно спря да се шокира.

Докато един ден клюките на Марго не се приближиха до нейния собствен живот. Един ден тя спомена мимоходом, че сега Вики била

по-малко склонна към дискриминация от обичайното. Временният декоратор по интериора изглеждал с напълно изчерпани жизнени сили.

Гардън не разбра за какво ѝ говори тя. Маргот ѝ обясни за жиголотата.

— Не ти вярвам — отсече Гардън.

Маргот се засмя:

— Честно казано, Гардън, ти си толкова млада и зелена, че заслужаваш името си — каза тя. — Всеки знае за Вики. Нейното семейство уреди сватбата ѝ с бащата на Скай, но след пет години тя избяга с един нереализиран актьор. Много я измъчваше ролята на достопочтена мисис Харис, домакиня в Грамерси Парк и производител на наследници. Скандалът предизвика сърдечен пристъп у стария Харис, още преди да бе завършило делото за развод и тя набързо се омъжи за втори път. Сега никой и не помни името му. Той беше небрежен като съпруг, неспособен като актьор, въпреки спонсорирането на пиесите от страна на Вики и въпреки целия ѝ младежки чар.

Така че тя му отрязва квитанцията и се разведе.

След това си купи титлата. Принцът имаше разорен дворец и един куп роднини за издръжка, но Вики откри това едва след медения месец. Това ѝ коства толкова много, че със загубите можеше да се изплати националният дълг на Италия. А разводът — цената му беше астрономическа. След това — никакви съпрузи повече. Сега тя си купува любовници, които може да изгони, когато ѝ омръзнат. А и слага принцовия герб на всичкото си бельо. Защо не? Може да си го позволи.

Маргот погледна Гардън в пълните ѝ със сълзи очи.

— Порасни, сладката ми — каза тя нежно. — Сега си в големия свят.

— Това е толкова тъжно, Маргот. Бедната Вики. Може да срещне добър мъж и... — тук Гардън беше прекъсната от гръмкия смях на Маргот.

По-късно, когато бяха вече на следобеден коктейл отвън на верандата, Гардън се улови, че гледа често към Тони — декоратора, който работеше по превръщането на къщата в староегипетска. Твърдението за връзката му с Вики дълбоко я смущаваше.

„Няма да слушам какво разправя Маргот, каза си тя. Само поради това, че я слушам, ставам не по-малко лоша от нея.“

Същата нощ тя разказа на Скай за това. Повтори всичко, което Маргот ѝ беше разправила, само премълча отнасящото се за Вики.

— Не искам да ѝ вярвам, Скай, но тя е толкова сигурна в онова, което разправя. Всички тези неща истина ли са?

Скай я целуна по главата.

— Бедничкото ми бебе, ти си шокирана, нали? Нека това не те тревожи, но точно така стоят нещата.

Гардън се втренчи в него като за ново потвърждение. Скай я придърпа по-близо.

— За другите хора, скъпа — каза той. — Това е истината в очите на обикновените хора. Но не и за нас. Ние сме специални.

Следващата седмица Гардън избягваше Маргот. Не искаше да научава каквото и да било повече за живота. Зарови лице в книги за летенето. Не искаше да знае какво прави Скай. Той прекарвал най-хубавото време от живота си, така ѝ беше казал, и бил най-щастливият мъж на земята, имащ съпруга, купила му за подарък аероплан. Неговата съпруга, неговата женитба, неговото щастие — те били всички специални.

Книгите бяха досадни, а Маргот — не. Гардън се присъедини към нея на верандата за лимонада и приказки. Маргот се усмихна и ѝ разказа смешни истории за мисис Кепел и крал Едуард.

— Разбира се, бедният Едуард имал ужасяващ комплекс към майка си — каза тя, — но никой не знаел тогава какво е това.

Като всички в нейните среди Маргот говореше с непринудена развеселеност за Фройд.

Гардън гледаше озадачено. Маргот отново влезе в ролята си на учител. Сексуалните забрани, обясни тя, били в основата на всички болести — физически и умствени. Законите, които обществото налагало на хората, били неестествени. Невъзможно било да се спазват, без това да е придружено от потискане на основните инстинкти, които пък били най-здравата част от човешкия ум. Ето защо хората имали комплекси за малоценност, астма, изгризани нокти на ръцете и хомицидна мания.

Гардън слушаше и се учеше. И всяка нощ се стгушваше в ръцете на Скай, за да чуе поредния му разказ за неговите перипетии с аероплана, щастлива от това, че са различни, че са специални.

В началото на август перманентното домашно парти започна да се разваля.

— Плажно курортният живот е толкова досаден! — се чуваше от всички страни. Вики обяви, че това, от което се нуждае Саутхямптън, е казино.

— Във Франция има винаги някакво казино по курортите. Крайбрежието има нужда от хазартни игри.

Тя организира група да отиде до Довил. Маргот и Ръсел бяха поканени в Ирландия на конно изложение и годишни продажби. Ръсел каза, че Скай може да лети много добре сега, така че нямаше нужда да остава повече и той.

Скай се оплака, че гръмотевичните бури в следобедните часове не му дават възможност да прави далечни полети.

— Мисля, че ще напредна със самолетите — каза той. — Ако и да съм посредствен актьор, бих искал да съм на сцената все пак.

Сърцето на Гардън се сви. Тя няколко пъти беше летяла със Скай на самолета и после разправяше на всички колко вълнуващо е било. Но летенето я плашеше. Тя се чувстваше изложена на опасност и уязвима и беше убедена, че вятърът ще я издуха от откритата кабина на аероплана и тя ще полети с писъци спираловидно към изсъхналата земя долу.

— Колко е забавно, скъпи — каза тя лъчезарно. — Кога ще тръгваме?

— Не можеш да дойдеш на това пътешествие, Гардън. На него ще има само мъже и прашни полета, на които ще се приземяваме, а половината от времето ще бъдем в хангар, състоящ се почти само от покрив, за да спим.

Тя се почувства така облекчена, че почти не си даваше сметка, че това означава, че ще бъдат разделени. До деня, в който той замина.

Гардън придружи Скай до полето, въпреки че той бе възразил на това — при неговото заминаване в пет часа сутринта било абсурдно за нея дори да помисли за ставане толкова рано. Той трепереше от ентузиазъм пред рискованата перспектива да полети на запад, без да знае какво може да се случи. Гардън му махна и се усмихна храбро, когато малкият зелен аероплан подскочи върху изсъхналата от газене кафява трева и се вдигна. Скай обикаляше и бръмчеше над полето, надвесен от кабината, за да ѝ изпрати въздушна целувка. В своята кожена шапка и големи очила той изобщо не приличаше на себе си.

Гардън плака през целия път обратно до къщата. Смит държеше главата си изправена, гледайки напред. Тя изтри очите си и издуха носа си, преди да влезе вътре. Часът беше вече седем и половина и някой ранобудник можеше да я види.

Вики я срещна на вратата с чаша кафе.

— Бедничката ми — каза тя. — Страхувах се, че ще се върнеш унила. Ето, изпий това. Ще ти оправи настроението.

Гардън пое една глътка. Това я затопли и погъделичка носоглътката ѝ.

— В него има чашка бренди — каза Вики. — Добре ще ти дойде.

Гардън понечи да припомни на Вики, че не пие нищо, освен глътка шампанско при вдигане на тост, но не искаше да се показва

неблагодарна. А и топлината, която се разля в тялото ѝ, беше приятна. Тя не знаеше как ще понесе чувството на празнота без Скай.

Гардън захлипа. Вики я потупваше по рамото с ръка.

— Защо не дойдеш с нас в Довил, Гардън? Ще бъде ужасно забавно. Мога да ти осигуря заминаването за половин минута.

— Благодаря, Вики, но наистина не мога. Искам да съм тук, когато Скай се върне. Когато и да е.

— Не ставай глупава, сладката ми. Би трябвало през това време да си прекараш добре и да понасъбереш обожатели. Добре ще бъде за Скайлър да бъде малко ревнив. Представи си как заминава отвъд синята безбрежност седмица преди вашия шестмесечен юбилей от сватбата.

Гардън зариде по-силно от друг път. Тя постави глава в скута на принципесата и се отдаде на своята скръб. Не можеше да види леката доволна усмивка на лицето на Вики.

Два дни по-късно Гардън беше сама. След като приключи с утринното си „куе“, тя си каза твърдо пред огледалото: „Няма да се отдаваш на меланхолия. Имаш толкова неща да вършиш“.

Урок по кормуване; четене на книга; писане.

Тя отиде бързо до бюрото и си направи списък на писма.

Тя се напрегна да измисли още нещо, когато чукане на вратата я възпрепятства да допълни списъка.

— Добро утро, мисис Харис. Аз съм мисис Хофман, икономката. Донесла съм днешните менюта за вашето одобрение.

Гардън погледна неразбиращо.

— Принципесата замина, мисис Харис.

— О, да. Разбира се. Добре, нека да помисля. Тя никога не се бе запитвала как точно определени ястия се явяват на масата. За нея те просто си идваха така. Протегна ръка и взе бележника, който мисис Хофман държеше.

Отгоре на страницата пишеше:

„Сряда, 8 август, 1923 г.

ОБЕД

Крем супа от мокриш
Печени хлебчета
Сос Верте, Студена съомга
Зимен Винегрет
Компот от праскови
Макарони

ВЕЧЕРЯ

Трюфел с пастет от пилешки дробчета
Печени триъгълници
Телешки медальон. Бутилка вино бордо
Суфле от картофи
Зелен грах
Салата от маруля
Сирена: Грюер, Камембер, Едам, Бел Паесе,
Горгонзола
Хлебчета асорт, ягоди, крем Романе конти 1913“

Гардън изучава списъка близо цяла минута.

— Знаете ли какво бих искала? — попита тя. — Яде ми се хотдог и сметана.

— Моля, мисис Харис?

— О, нищо. Нещо си говорех на себе си. Изглежда хубаво, мисис Хофман.

— Благодаря ви, мисис Харис. Знам, че сте свикнали на похубаво в града. Моля, само разпишете страницата.

Гардън постави инициалите Г. Т. Х. в ъгъла и върна бележника на икономката.

След като мисис Хофман излезе, тя отново взе листа със списъка за нещата, които искаше да прави.

„Да подوماкинствам“ — прибави тя. Сгъна листа с уверена ръка. Чувстваше се добре да бъде заета.

Скай телефонира същата вечер, докато Гардън вечеряше сама. Той беше изминал целия път до Охайо.

— Не знам името на града — надвикваше той лошата връзка. — По дяволите, дори не знам дали има град. Срецнах едни момчета и те

ми показаха как да завързва брезентово платно под крилото на аероплана. Как си, скъпа?

— О, аз се чувствам отлично. Играх маджонг в клуба цял следобед, а довечера има събиране в Уелфлийтс. Утре ще накарам Смит да ме учи да карам кола. Много съм заета.

— Добро момиче. Аз също започвам утре уроци. Един от тези приятели е голям пилот.

— Скай, недей! Смъртно ме е страх!

Неговият смях изпука заедно с пращането в слушалката.

— Не бъди глупава, ангел мой. Не знаеш ли, че аз съм най-добрият жокей на облаците в Америка? Просто имам нужда момчетата да ми покажат туй-онуй. Няма за какво да се тревожиш.

— Но аз все пак се тревожа!

— Недей! Прекарвай си добре времето.

— Добре.

— Добре тогава, възлюбена. Дочуване засега.

— Скай! Скай!

— Да?

— Липсваш ми, скъпи.

— И ти на мен ми липсваш. Грижи се за себе си!

Гардън задържа телефонната слушалка дълго време, преди да я закачи. „Аз не му липсвам ни най-малко“ — каза си тя. „Няма защо да съм тъжна“.

Тя се върна на масата и довърши храненето си. После се гримира и Смит я заведе на празненството.

Елиът и Френсайд Уелфлийт бяха приятели на Вики, но имаше още шестима седмина периферни приятели от възрастовата група на Скай. Гардън се заразхожда непринудено сред тях, отбивайки шегите им за това, че била изоставена заради фермерски дъщери от Средния Запад и „сексапила“ на аероплана.

— Това е достатъчно, за да ми създаде комплекс за малоценност — каза тя с престорено нацупена физиономия, като че ли им вярваше.

— Всички ние знаем за мечтите, свързани с летенето.

Когато Елиът Уелфлийт сложи ръка на кръста ѝ и я попита дали не е самотна в тази голяма къща, тя се усмихна въпреки неговата фамилиарност.

— Когато започна да се чувствам самотна, Елиът — каза тя, — вярвай ми, че ще бъдеш първият, на когото ще кажа.

Тя освободи бедрото си от ръката му и отиде в друга група, където се водеха разговори за новия президент.

— Ударът на Хардинг си беше напълно в канавата на глупостите, които можеха да се очакват от него. Този човек се оплиташе като пате в кълчища във всичко, което вършеше. Кулидж може да е студена риба, но поне постига нещо. Помните ли полицейската стачка?

Гардън се оттегли. Политиката ѝ дотягаше.

Няколко дни по-късно тя телефонира на Уентуърт Раг във Флат Рок.

— Моля те, ела ми на гости — каза тя. Ще се радвам да те видя. Верандата тук често ме кара да мисля за „Лодж“ и тебе и за онези хубави времена, които прекарахме заедно.

Влакът на Уентуърт пристигна на гара Пенсилвания в Ню Йорк в четири и половина следобед. Гардън беше взела влака от Саутхямптън същата сутрин. Тя искаше да е на перона, да посрещне сама своята приятелка.

— Гардън, изглеждаш толкова елегантна.

— Уентуърт, а ти изглеждаш чудесно.

Честно казано, на Гардън Уентуърд ѝ се видя много старомодна с нейната дълга до глезените пола и лице без никаква козметика.

За Уентуърт пък Гардън изглеждаше твърде лекомислена — тя носеше чорапи с цвета на кожата, нещо, което никоя лейди не би сложила, а и роклята ѝ беше с къси ръкави.

— Горещината е ужасна в града. Ще заминем с първото превозно средство сутринта — каза Гардън, като тръгнаха по стълбите от перона.

— Хей, Гардън, ами чантите ми? Дали да наема някой носач?

— Мартин ще ги вземе.

Шофьорът взе билета за багажа и докосна с длан периферията на шапката си.

— Благодаря, мис. Ще се погрижа за всичко.

Уентуърт се забърза към мястото, където Гардън я чакаше.

Перонът беше претъпкан с хора, викащи за носачи, ръчкащи се с лакти, броящи багажа; всички бяха нервни и потни от горещината.

— Така е в Ню Йорк...

— Кажи, Гардън, това ли е наистина животът... — каза тя, когато вече седяха в задната част на голямата лимузина. — Та аз бих могла да свикна с този начин на живот за половин минута.

Гардън се изкикоти. Тя наистина не беше и помислила как щеше да изглежда животът ѝ през очите на Уентуърт. За самата нея да бъде возена от Мартин беше станало нещо обикновено.

— Почакай да видиш по-нататък, Уентуърт. Това е приказка, станала истина.

Уентуърт беше шумна във възхищението си. Понякога го изразяваше на висок глас, а друг път с тихо охкане и вдигане на веждите. Нейното състояние на учуденост продължи часове.

— Глупости, Гардън, искаш да кажеш, че всички тези стаи са твои?... Мраморният басейн... всички тези дрехи... обувки... шапки... фризьор... закуска в кревата всеки ден... истински иконом... дамска прислужница... увеселения през цялото време... всичките тези скъпоценни камъни?

Мис Трегър ги придружи, когато отидоха в Саутхямптън. Частично, защото, тъй като секретарката на принципесата беше в Довил, нямаше кой да оправя нещата, но най-вече, защото за Гардън беше удоволствие да излага изисквания си живот пред Уентуърт.

Ако приятелката ѝ се случеше сутрин да се отбие в нейната стая, Гардън винаги правеше промени в менюто. На празненствата тя наричаше всеки от познатите „скъпи“ или „скъпа“ също като Вики. Тя носеше диамантената си гривна всяка вечер, независимо дали отиваха някъде или не.

Но през по-голямата част от времето тя си остана Гардън от летата във Флат Рок — кикотеца се, игрива и ядяща забранени неща. Тя беше поръчала велосипеди, така че да могат да карат от селото Саутхямптън до Ексимо Паис. Но не ги използваша.

Една яркожълта двуместна открита кола стоеше на пътя пред къщата, когато пристигнаха от гарата. Имаше дебела един фут синя

кадифена панделка около нея с фльонга откъм центъра на покрива.

— Какво е това, Смит? — извика Гардън.

Шофьорът на Вики се усмихна.

— Това е подарък за юбилея, мисис Харис. „Десенберг“ с шестцилиндров двигател. Мистър Харис каза, че трябва да ви науча да го карате.

Гардън прегърна Уентуърт.

— Ще научиш и мис Раг също, Смит.

Уроците по кормуване заемаха повечето от дневните часове на Гардън и Уентуърд. И двете бяха на едно мнение: че Гардън беше най-щастливото момиче на света.

— Не мога да се оплача — каза Уентуърт. — Ешби Редклиф ме извеждаше няколко пъти през пролетта и дори за една седмица дойде през юли във Флат Рок. Предполагам, че ще ми направи предложение за женитба, когато се върна вкъщи.

— Обичаш ли го, Уентуърт?

— Доста. Липсва ми, когато не го виждам. Но... прекръсти се, че няма да кажеш.

Гардън се прекръсти и се закле да я убие гръмотевица, ако каже поне една дума.

— Още съм луда по Мейн Уилсън. Насмалко да ти се разсърдя завинаги; той изгаря по теб.

— По мен? Та той ми е братовчед!

— Само втори. Това не се брои. Можех да го почакам да преодолее това чувство, ако се надявах, че ще ме погледне. Но нека не си кривя душата. Аз му се хвърлих на врата и сбърках с това. Той никога няма да ме пожелае, а аз винаги ще го желая. Така стоят нещата.

— Уентуърт, това е толкова тъжно, че ми се плаче.

— Не плачи. Аз плаках и заради тебе и отгоре. Харесвам много Ешби; ще сме щастливи. Ще дойдеш на сватбата, нали?

— Ще те убия, ако не ме поканиш в града. Там ще има театри, разговори и всеки ще се е върнал отнякъде. Октомври е най-хубавото време в Ню Йорк.

— Най-хубаво за погребения, ако остана. Майка ми губи вече търпение.

Накрая Гардън се предаде. „Може пък и за добро да е, мислеше си тя. Беше чудесно прекарването с Уентуърд по крайбрежието, но наистина няма да се почувства удобно в града. Ако и да беше хубавичка, тя щеше да си изглежда като провинциалистка, попаднала не на място в столицата.“

— Скай си идва! Скай си идва вкъщи! — Гардън сложи телефона на мястото му и изтича на верандата, викайки.

— Чудесно! Кога? Ще отидем ли да видя самолета?

— В неделя. Но не, не можеш да го видиш. Слава Богу, дал го е на някакъв свой нов приятел в Небраска. Мразех този аероплан. Той се прибира вкъщи с влака. Стига съм треперила да не се пребие някъде.

— Гардън, влакът ми е в събота. Ще съжалявам, ако го изпусна.

— Няма да заминеш, това е всичко. Ще имаме чудесно празненство. Ще кажа на мис Трегър да наеме духов оркестър за посрещане на влака.

— Не мога да остана. Не разбираш ли колко дълго изкарах тук? Вече е краят на септември.

— Но, Уентуърт, сега е вече време да се връщаш.

Гардън беше толкова ядосана, че ѝ се искаше почти да убие мистър Франсоа.

— Пропуснали сте едно място — запокити тя ръчното огледалце върху тоалетката. — Има един кичур червена коса, който се подава отзад. Съпругът ми мрази да вижда някъде червено. Нямам време, мистър Франсоа, ще посрещам мъжа си на влака!

Мистър Франсоа се опита да я убеди, че се касае само за моментен светлинен ефект. За всеки страничен наблюдател косата ѝ си била всъщност златисто руса.

— Съжалявам — каза Гардън. — Всичко върви наопаки и това съвсем ме разстройва.

А точно сега ѝ се искаше всичко да бъде изрядно. Предишния ден, след като изпрати Уентуърт на гарата, тя тръгна по магазините, за да си купи някоя нова дреха, с която да посрещне Скай. И откри, че модата тази година много се е променила. Това се отнасяше и за шапките, и за роклите, които бяха станали повече от инч по-къси. Нищо от досегашния ѝ гардероб не вършеше работа. Ако прибегнеше до преправяне на някоя дреха, това щеше да развали общия ѝ фасон. Така че сега ѝ се налагаше отново да тръгне по покупки и проби. Знаеше, че в сегашния си вид изглежда просто нескопосано.

„Господи, каза си Скай, бях забравил колко е хубава! Как можа да избледнее това в паметта ми?“ И той пое Гардън в обятията си, при което образът на една загоряла от слънцето девойка от Небраска се разтопи в съзнанието му. А тя бе представлявала нещо различно и възбуждащо за него, защото бе пилот изпитател. Той с неохота се бе разделил с нея, след като ѝ бе подарил самолета и една диамантена огърлица, за да ѝ напомня за него, а в същото време ѝ се бе заклел, от своя страна, никога да не я забравя. Но тя беше част от друг свят — свят на вихрен летеж на лунна светлина към безпределни хоризонти. А Скай се бе вече уморил от този свят. Той му се бе струвал интересен и завладяващ до определен момент. Но впоследствие на свой ред бе станал отчайващо отегчителен. Както преди това се бе получило и с

алпинизма. И с полото. И с ветроходството. И с тениса. И при тях интересът на Скай първоначално бе голям, за да угасне постепенно.

— Мартин тук ли е? — прошепна Скай на ухото на Гардън.

— Да.

— Нека да се заеме с багажа ми. А ние ще вземем такси. Толкова много ми се иска да те любя, че не мога да чакам.

Той беше забравил колко хубаво беше с нея това. По-хубаво от каквото и да било друго. Зарови пръсти във вълшебната ѝ коса и отново се потопа в любовта си към нея.

Принчипесата се завърна от Париж с млад любовник, който не се занимаваше с нищо друго, освен да упражнява чара си. Тя беше недоволна от това, че синът ѝ кара втори меден месец с жена си в нейната къща.

— Списанието излиза следващата седмица — ѝ каза мис Трегър.
— Лично проверих.

— Гардън, какво, по дяволите, е това? — Скай запокити ноемврийския брой на списание „Вог“ през стаята в кревата ѝ.

— Скай, разля кафето ми.

— Хич не ме е еня за твоето кафе! — той дръпна подноса със закуската ѝ и го хвърли на пода.

Гардън се сви във възглавниците си, изплашена от гнева му.

— Какво има, Скай? Какво не е наред?

— Ти не си наред. В списанието има твоя снимка. С реклама за козметика.

— О, дай да видя. Бях забравила.

Гардън седна и започна да разлиства страниците.

— Това беше, когато купих подаръка ти, Скай. Самолетът. Платиха ми пет хиляди долара, за да ме снимат.

И тя се усмихна ведро и доверчиво, сигурна, че сега вече той ще разбере и ще одобри. Но лицето му изразяваше погнуса.

— Ама какво си мислиш, че си, Гардън? Шоугърл от кабаре? Да продаваш лицето си за пари! Това е не по-малко курвенско от продажбата на тялото. Не ти ли давам достатъчно? Исусе, а аз си мислех, че си голяма работа, като ми подари самолета. И никога не

мислех, че така ще ме оскърбиш. Че си го платила по такъв начин! Срам ме е за теб!

Сълзи потекоха по страните на Гардън.

— Не мислех, че... — изхълца тя. — Съжалявам, Скай! Съжалявам!

— Разбира се, че съжаляваш!

И той затръшна вратата зад себе си. Мис Трегър напусна гостната и отиде да докладва.

Следобедът се обади Лори Патерсън.

— Цяла вечност не съм те виждала, Гардън! Обаждах се, но секретарката ти е такъв дракон! Все ми казва, че си заета.

— Има нещо такова.

— Ще вместиш ли все пак в програмата си една стара приятелка? Хвърлила съм око на някои нови шапки, които Хенри Бендъл е изложил на витрината си. Какво ще кажеш утре да обядваме в „Плаца“ и после да се пошляем?

— Благодаря ти, Лори. Ще ми бъде приятно.

— Тогава в дванайсет и половина.

С невиждащ поглед Гардън прекоси мраморното фоайе на хотела. Първия път, когато го бе видяла, тя се бе спряла да погледа красотата му, обзета от благоговейно удивление. Всеки път след това тя бе забавяла стъпките си, оценявайки усещането за лукс, което великолепието на това място създаваше. Сега то беше просто коридор към ресторанта.

Управителят откачи кадифеното въже, препречващо входа, и се поклони. „Добър ден, г-жо Харис.“ Гардън беше позната по име на всяко обществено място в Ню Йорк, още откакто първите снимки от сватбата ѝ се появиха във вестниците.

— Имам среща с г-жа Патерсън — каза тя. Гласът ѝ беше безизразен.

— Разбира се. Разрешете — той я поведе към масата, на която я чакаше Лори.

— Шампанско — каза Лори, — за отпразнуване на това, че отново те виждам. Мила, какво се е случило? Изглеждаш сякаш най-добрият ти приятел е умрял.

— Чувствам се толкова нещастна, Лори. За първи път се скарахме със Скай.

— Бедното дете. Пийни си, ще ти помогне да се почувстваш по-добре, дори и ако е само една кафена чашка. Трябваше да видиш как ме погледна сервитьорът, когато си извадих бутилчицата. Хайде, Гардън, изпий го. После ми разкажи какво се случи.

— Това ли е всичко? Гардън, не бъди глупава. Преди да възникне следващият конфликт, този ще бъде забравен.

— Фотографите ме преследват също. Чакаха ме, когато излязох от къщи.

— Скъпа, те ще се махнат. След седмица нова история ще бъде в центъра на вниманието им. Освен това Скай се тревожи не особено от снимката. Той е притеснен от факта, че ти си свършила нещо на своя глава. Това наранява глупавата гордост, която всички мъже имат. Ще го преодолее за нула време.

— Лори, не зная как да го кажа...

— Продължавай, скъпа. Можеш да ми го кажеш.

— През нощта Скай не... Искам да кажа, чаках го, както винаги правя. Мислех, че ще се целунем и ще забравим за спора или че някак си така ще се развият нещата. Но той изобщо не дойде в стаята ми.

— Случва се, скъпа. Женените не правят любов всяка нощ. Любовните авантюри за края на седмицата са такива, не бракът.

— Случва се за първи път, Лори. Откакто сме женени. Като изключим само времето, когато беше на запад. За първи път.

— Чуй ме, Гардън. Може да е за първи, но със сигурност няма да е за последен път. Случва се. С всеки, който е женен от известно време. Повярвай ми, така е по-добре. И не означава, че не се обичате. Просто така е — ами така е с всички бракове. Нека сега поръчаме нещо за ядене. После ще се отбием до Бендъл. Няма нищо по-добро на света за оправяне на настроението от една нова шапка. Ще видиш. В никакъв случай не трябва да допуснеш да се вкиснеш. След като на Скай му се размине от избухването, той ще се нуждае от хубава, щастлива, усмихната малка съпруга.

— Гардън, пробвай тази. Синьото на ръба ѝ се съчетава страхотно с цвета на очите ти.

Гардън взе шапката от ръцете на Лори.

— Не подхожда. Никоя от тях не ми отива. Пробвах десет шапки и всичките са твърде малки.

Продавачката прибра шапките.

— Мадам пробва шапките клош. Те не позволяват да се носят с много коса. А ето сега тази тук. Дъното е широко, за дълга коса. А синьото перо ще подхожда чудесно на очите.

Лори размаха ръце.

— Ужас — каза тя. — Просто ужасно. Това е... старомодна шапка. Гардън, скъпа, ти всъщност трябва да подстрижеш косата си късо.

— Лори, не бих могла.

— Разбира се, че би могла. И би трябвало. Ще се чувстваш като различен човек. Не ти ли е втръснало да си в ръцете на Франсоа? С къса прическа само прокарваш гребен през косата и — хоп — за десет секунди си готова за излизане.

— Но ти не разбираш. Става дума за ужасните червени кичури, които имам в косата си. Г-н Франсоа ги скрива.

— Това ли е проблемът? Скъпа моя, познавам човек, който умее в изрусяването неща, които биха накарали Рафаел да заплаче от завист. Моментално ще му се обадя и ще му кажа, че трябва да те вземе веднага. Накарай ги да ти опаковат онази, божествената, със синия ръб. Ще я носиш днес следобед.

— Разтърсете глава, мадам.

Гардън разтърси главата си. Воалът от златноруси коси се завъртя от край до край, след това се отпусна на място. Кичури от тях се плъзнаха по веждите ѝ, а дебели букли се завиха точно зад ушите ѝ. Тя поднесе огледалце да разгледа ниско подстриганото отзад. Приличаше на поредица от блестящи стъпала.

— Чувствам се толкова смешно — каза тя, — толкова леко.

— Нарича се „с олекнала глава“ — избъбри Лори. — Изглеждаш страхотно. Не ти ли казах, че Деметриос е артист? Не зная защо хората се водят по ума на французите, при положение, че гърците са изнамерили изкуството.

Деметриос прие комплимента с кимане на покритата си с къдрици глава.

— Вие разбирате, г-жо Харис, че трябва да бъдете внимателна по отношение на подстригването, оцветяването и особено на

изтъняването. Никога през живота си не съм виждал толкова буйна коса.

— Сега вече не е чак толкова. И няма ивици с различен цвят. И не тежи. Харесва ми. Запишете ми редовно посещение за всеки петък. Няма да повярвате колко бързо расте.

— Ето, Гардън, сложи си шапката.

— О, Лори, трябва ли? Толкова харесвам косата си. Скай винаги е ненавиждал червеното. Той беше този, който настоя пред г-н Франсоа да я скрие. Ще бъде толкова изненадан.

Лори подаде шапката.

— Сложи я. Ще изглеждаш възхитително.

Гардън не изглеждаше възхитително. Тя изглеждаше зашеметяващо. Като модел. Или кинозвезда. Или най-красивото момиче в шоуто в „Зигфилд Фолиз“.

— Юда Искаротски е, принчипесо — каза Лори по телефона. — Изпрати ми сребърниците. Сега снахата ти не се различава, от която и да е друга добре издокарана, добре облечена, много богата млада дама от нюйоркското общество.

На двадесет и девети октомври бе поставено ново шоу на Бродуей. Беше изцяло в черно, музикално ревю, наречено „Развилняване“, което превзе Ню Йорк на един дъх. Песента „Развилняване“ се превърна веднага в шлагер, както и още една песен и танцът, който я съпровождаше. Песента беше „Чарлстън“, танцът — чарлстонът.

Това беше танцът на Гардън — по-обуздан, по-излъскан като за бродуейската сцена, но все пак същият. Всичките ѝ приятели чувстваха превъзходство в сравнение с простосмъртните, които бяха започнали да танцуват чарлстон сега. Те го бяха научили от Гардън месеци, преди който и да е друг в Ню Йорк. Тя беше любимката на групата, нейната звезда. Любимо занимание им беше да изчакат момента, в който всички в някой нощен клуб заиграеха чарлстон, за да започнат да заудрят по масите и да завикат:

— Гардън, Гардън, Гардън. Изиграй истинския чарлстон.

И защото Скай гледеше, защото Скай винаги кимаше в знак на съгласие, Гардън го изиграваше. Тя танцуваше с яростно отдаване, с отчаяние, отдавайки се на ритъма на музиката заради моментната забрава, която получаваше в замяна от нея.

И понякога, понякога това възбуждаше Скай и когато те се връщаха вкъщи с розовата утринна светлина, той влизаше след нея в стаята ѝ и я любеше върху розовите ѝ копринени чаршафи.

Ето защо, когато това се случи след скарването, тя танцува още по-френетично, надявайки се, че всичко ще бъде, както е било, че Скай ще бъде, какъвто е бил.

Това не се случи.

Нямаше повече караници, нямаше викане, нямаше груби думи. Скай бе очарователен, разговорлив, стараещ се да ѝ създава удобства. Той се отнасяше към нея със същата загриженост, проявявана към всички други жени, които познаваше. Същата.

Гардън се опита да промени нещата със сълзи, молби, дори с бележки, оставени върху възглавницата му.

„Само ми кажи какво не е както трябва, молеше тя, за да се опитам да го поправя.“

И Скай отговаряше, че всичко е наред, че е зает... или уморен... или изобщо не отговаряше нищо.

Развилняване. На Гардън ѝ се струваше, че лудото темпо, което си беше наложила миналата пролет, е било просто пълзене в сравнение с живота ѝ сега. Сега имаше повече партита, повече ходене по нощни клубове, заведения с алкохол, повече търсене на силни преживявания, на нещо ново, по-бърза смяна на местата от когато и да било преди. Постоянно се чувстваше уморена.

И тъжна. Но не можеше да допусне това да бъде забелязано, особено от Скай. Тя трябваше отново да го спечели. С усмивки, смях, танцуване.

— Трябва да бъдеш весела, скъпа — казваше ѝ Лори. — Пийни малко шампанско, то ще те тонизира.

— Трябва да бъдеш шик, скъпа — казваше ѝ Принчипесата. — Малкото сладурче от малкия град е очарователно, но за много кратко.

— Трябва да показваш, че не ти пука — казваше ѝ Маргот, — иначе се превръщаш в неудобство.

Името на жената беше Алекса Макгайър. Тя беше слаба червенокоса калифорнийка. Беше дошла в Ню Йорк след развода си, за да се „отърве от проклетото слънце“. Тя ругаеше, пиеше, палеше цигара от цигара и не вършеше нищо, без да се допита предварително до астролога си.

— Скай — каза тя, когато го срещна, — какво страхотно сугестивно име. Коя е зодията ти Скай?

— Осемнадесети ноември — отвърна той.

— Скорпион. Прекрасно. Скорпионите са така изключително чувствителни.

Маргот изсъска през рамото на Гардън.

— Змиите са така невероятно гъвкави. Наблюдавай тази, докато шава с опашка.

Скай не се прибра вкъщи на рождения си ден. Гардън беше подготвила вечеря, само за тях двамата, в дневната до камината.

На следващия ден тя намери астролог във Вилидж, който ѝ взе хиляда долара, за да ѝ направи хороскоп.

— В момента конфигурацията на планетите ти е неблагоприятна — каза ѝ жената. — Ти си нещастна. Но влизането на Венера в знака ти след три седмици е в благоприятен аспект и всичко ще се оправи.

— Дрън-дрън — каза Лори, когато Гардън ѝ разказа какво е направила, Гардън се съгласи с нея. Астроложката не беше много убедителна. Но все пак имаше нещо, на което да се надява. А междувременно ѝ правеха масажи, козметика, педикюр, изрусяване, пробваха ѝ неофициални и официални рокли, шапки, палта и кожи.

Алекса беше винаги облечена в нещо ново, нещо шокиращо, нещо лъскаво; и кожи. Кожи, в които тя отъркваше лицето си, притворила очи, разтворила устни, мъркаща като хищна котка; кожи, които тя отхвърляше от раменете си в очакващите ги ръце на Скай; кожи, които се свличаха по ръцете ѝ и ходейки, тя ги влачеше след себе си. Гардън си купи къси и дълги шалове, жакети, наметки, палта от тюлен, норка, леопард, лисица, астраган, хермелин, чинчила.

Трите седмици, дадени от астроложката, завършиха на десети декември. Когато Гардън се прибра вкъщи от пазаруване в пет часа, беше вече тъмно.

Тя беше облечена по руски маниер в точно прилягащо червено палто с широки поли и претенциозни черни закопчалки като панделки. Кожа от черно персийско агне обточваше подгъва му и украсяваше яката и маншетите. Беше обута в черни ботуши от чортова кожа с червени пискюли, а на главата си беше сложила дълбока шапка с широка периферия от черна агнешка кожа. Носът и бузите ѝ бяха порозовели, очите ѝ блестяха. Сняг се топеше на места по палтото и блещукаше върху шапката ѝ.

Скай седеше в дневната, в кресло до огъня. Гардън не го забеляза, преди да се беше разтоварила от покупките си и прекосила стаята до камината.

— О, Скай — възкликна тя. — Знаеш ли какво? Вали сняг. Никога досега не бях виждала сняг. Толкова е вълнуващо, носи се из въздуха и земята побелява от него. Не ми се стоеше в колата. Прибрах

се пеша, за да може снегът да ме навали и да го ловя в ръцете си — тя разтърка длани близо до пламъците.

Скай се усмихна снизходително. Ентусиазмът ѝ беше затрогващ, а розовото ѝ после изглеждаше възхитително.

— Седни — каза той. — Нека ти сваля ботушите. Краката ти сигурно са замръзнали.

Гардън се отпусна в едно дълбоко кресло, без да престава да говори.

— Мислиш ли, че снегът все така ще вали и ще вали и няма да спре да вали? Храстите в парка вече имат снежна шапка. Скоро всичко ще е побеляло и искрящо. По улиците пеят коледни песни. Минах покрай оркестър на Армията на спасението. Около тях се бяха насъбрали хора, които пееха. Аз се спрях за малко и също попах. „О, малки граде Витлеем“. Беше прекрасно.

Скай разтриваше стъпалата ѝ между ръцете си. Бяха леденостудени.

— По-добре вземи гореща баня, иначе ще настинеш. Колко дълго ходи пеша?

— О, не зная. От „Св. Патрик“. Пресякох и минах през парка, когато стигнах до „Плаца“.

— Това са две мили, Гардън.

— Няма значение. Беше чудесно. Мислиш ли, че ще продължи да вали до Коледа? Ще бъде точно като в Къриър и Айв. Мислиш ли, че бих могла да се науча да карам кънки?

— Можеш да се научиш да караш кънки, но не тази година. Отиваме в Южна Франция.

— О, не! И ще изпуснем снега?

— Можем да направим екскурзия до Швейцария. Ще видиш повече сняг, отколкото си си представяла, че може да съществува. А в юга на Франция ще се влюбиш. Няма нищо на света, което да се сравни със Средиземно море. Синьото на водата е невероятно, то е съставено от всички нюанси на този цвят. И се променя, както твоите очи сменят цвета си понякога.

— Моите очи?

— Да. Синьото на очите ти се променя. Понякога е по-тъмно, понякога е по-светло. А когато си облечена в зелено, те придобиват

цвета на Средиземно море. Трябва да носиш много зелено, когато отидем там.

Гардън се почувства уютно и обичана.

— Г-ца Бонгран ни е разказвала за Южна Франция. Тя беше учителката ми по френски в Ашли Хол. „Лазурният бряг“ я наричаше тя. Не е ли това прекрасно име? Винаги съм искала да мога да го видя. От нейната уста звучеше толкова красиво! Кога отиваме?

— На другия ден след Коледа.

Полузатворените очи на Гардън се разтвориха широко.

— Но ние няма да можем. Сватбеното тържество на Уентуърт е на трети януари. Аз съм шаферка на булката. Скай, не помниш ли?

— Не, не помня. Не си ми казала.

— Казах ти. Беше точно след като се върна от Небраска. Уентуърт е ходила до Саутхямптън и се обади около седмица, след като се е прибрала в Чарлстън.

— Е, не си спомням. Но това няма значение сега. Просто ѝ пиши и кажи, че няма да успееш да отидеш.

— Не мога да го направя. Обещала съм да отида. Освен това Уентуърт е най-добрата ми приятелка. Тя беше на сватбата ни и аз искам да присъствам на нейната.

Скай постави краката на Гардън на пода. Седна в кресло срещу нейното.

— Добре тогава — каза той. — Ти отивай в Чарлстън. Можеш да дойдеш в Монте Карло след сватбата — след това взе вечерния вестник и се зачете в него.

Гардън почувства, че краката ѝ изстиват. Тя ги сви под тялото си.

— Ти няма ли да дойдеш в Чарлстън?

— Вече ти казах. Ще пътувам в деня след Коледа — гласът му се чуваше иззад вестника.

— Защо да не заминем и двамата през януари? Само една седмица по-късно е.

— Защото хороскопът ми показва, че първите дни на Козирог са най-подходящи за започване на ново начинание.

— За Бога, Скай. Наистина ли вярваш в глупостите по разните хороскопи?

Скай остави вестника.

— Не са глупости, Гардън. Проява на невежество е да се говори така. Астрологията е наука, чиста математика. Вековете са го доказали. Въпреки усилията на разни църкви, правителства и влиятелни групи, тя все още съществува. Не може просто да бъде изличена, защото я има, защото е истинска. Не можеш да унищожис вселената и всичките ѝ творения.

Гардън беше вече виждала този разпален поглед на лицето му, когато той беше увлечен по летенето. Усети проблясък на надежда. Ако с астрологията бъде същото както с летенето...

— Алекса идва ли в Южна Франция също?

— Разбира се. С нея сме партньори.

— В какво?

— В начинанието. Каним се да разорим банката на Монте Карло. Идеята е страхотна, не виждаш ли? Рулетката, зарът, картите, всичко това са числа. Математика. Астрологията също се изгражда от числа в измерванията и пресмятанията. Всичко, което се иска от нас, е да направим схема, по която да открием съотношенията и тогава — хоп! — ще знаем предварително кои числа ще излязат. Това е чиста наука.

Гардън пристигна в Чарлстън на тридесети декември. Пристигна сама. Корин приготвяше багажа ѝ за Франция, а г-ца Трегър се занимаваше с доставянето на летните ѝ дрехи, които още не бяха готови, както и с обявяването на промяната на адреси и формалностите по пътуването.

Гардън си взе обикновено купе в обикновен влак, в чийто ресторант се хранеше. Вики ѝ беше предложила да пътува в специален вагон, но Гардън отклони предложението ѝ под предлог, че иначе щяло да ѝ бъде по-забавно.

Няколко души във вагон-ресторанта я разпознаха. Един ѝ поиска автограф. Последните ѝ снимки във вестниците бяха само отпреди два дни. Цяла страница беше отделена на изпращането на „Париж“, новия модерен кораб на Френч Лайн, на който пътуваше Скай. Имаше снимки на Гардън на доковете, на мостчето към кораба и още половин дузина на голямата стълба, водеща към огромното фоайе на кораба. Заглавията бяха:

„МОДЕРЕН“

„ОТ КЛАСА“

„ШИКОЗЕН ПО ПАРИЖКИ“

Имаше също и една снимка на Алекса Макгайър в леопардова наметка, държаща малко леопардче в ръцете си. Сензационният вестник съобщаваше, че името на зверчето било Зодиак.

Маргърит Трад беше на гарата да посрещне дъщеря си.

— Гардън — извика тя. — Гардън, изглеждаш толкова променена — тя целуна Гардън по бузата.

— Отрязала съм си косата.

— Зная. Видях снимки. Това, което искам да кажа, е, че изглеждаш много пораснала.

— Е, мамо, какво друго си очаквала? Миналата седмица навърших осемнадесет. Благодаря ти отново за обещаните. Чудесни са!

Гардън направи знак с ръка. Кондукторът на спалния вагон, двама носачи и началникът на гарата се забързаха към нея. Тя им каза няколко думи, прие един плик от началника на гарата и пхна сгънати банкноти в няколко ръце. После хвана майка си за ръката.

— Хайде. Нямам търпение да видя къщата. Не се тревожи, багажът ми ще бъде донесен — те прекосиха сградата на гарата; глави се обръщаха след Гардън да я изгледат. Тя носеше сиво палто от лисица, пристегнато със сива сатенена фльонга, падаща върху лявото ѝ бедро. Движеше се с увереност, демонстрираща факта, че е някой, който трябва да се види.

— Такситата са на този край, Гардън.

— Наела съм кола. Много съм свикнала да имам кола. Ако ти хареса, ще ти я оставя. Наистина е лесно да се научиш да караш кола.

Колата беше сив „Пакард Фейтън“.

— Мамо, зная, че изглежда голяма, но в трафика няма да имаш проблеми с нея. Всеки ще гледа да се махне от пътя ти — Гардън се настани зад кормилото, отвори плика и извади от него ключа за колата.

„Ето това е, помисли си Маргърит. Ето как се е променила. Свикнала е да дава нареждания на други. Свикнала е да бъде богата.“ Маргърит се настани в колата, без да каже дума. Когато пристигнаха в къщата, тя разведе дъщеря си из нея, нетърпелива да чуе одобрението ѝ.

Къщата се намиреше на „Ийст Батъри“ и беше една от редицата големи къщи, надвиснали над река Купър, при вливането ѝ в широкото пристанище. Тя имаше красива неправилна конструкция с веранди, простиращи се както на предната, така и от другите ѝ страни, и с петоъгълна ниша отпред, която се издигаше от гранитните стени на приземния етаж до островърхия покрив четири етажа по-нагоре. По

дължината на нишата минаваше много приятна наглед и лека вита стълба, водеща към широк коридор покрай северната стена. Там се намираха обичайните стаи за всяка голяма еднофамилна къща в Чарлстън.

Дървените части на прозорците, вратите, корнизите и полиците на камините бяха превъзходно изработени, стил „Адам“, съдейки по изящността и лекотата им, но специфични в дизайна си. Гарденията присъстваше ненаатрапчива във всеки декоративен елемент. Дори върху бронзовите топки на вратите бяха гравирани симетрично разположените венчелистчета на цветето. В центъра на всеки таван плоска хоросанова розетка във формата на гардения обкръжаваше основата на полилея. Гостната беше украсена с цял медальон от преплетени гардении и бръшлянови гроздове.

Дървото на мебелите беше покрито с онази патина, която недвусмислено говори за грижливата им употреба в продължение на столетие. Някои от тях Гардън си спомняше от къщата на „Трад Стрийт“. Голяма част виждаше за първи път. Това се отнасяше и за пердетата, килимите и тапицерията. Все пак, по някакъв начин, те не носеха печата на новото. Цветовете им бяха меки, шарките — дискретни.

— Красиво е — каза тя искрено. — Много по-красиво от Баронството или която и да е от къщите на принцесата.

Маргърит се изчерви като момиче.

— Все още работя по нея — каза тя нетърпеливо. — Опитвам се да проследя нишките на всички неща, които са принадлежали на Гардънови преди войната. Получавам писма от антиквари от най-различни северни щати. Естествено, натам е отишло всичко.

Гардън погледна дяволитата физиономия на фигурката на конник от Ашли, поставена върху полицата на камината в гостната стая. В мислите си той, изглежда, се отнасяше със същата ирония по отношение на лековерието на Маргърит и честността на антикварите.

— Чудесна идея — произнесе гласно тя.

Струваше ѝ се странно, че е отново в Чарлстън — объркваща смес от чувства на познато и неочаквано. Тя обядва с майка си, напомняйки си да не го смята просто като увертюра към същински обяд, после излезе да се поразходи по „Батъри“. Това надигна в сърцето ѝ едновременно противоречиви емоции, щастливи и тъжни,

без да знае защо. Денят беше топъл, типичен за Чарлстън в края на годината и тя се нуждаеше само от лекия вълнен жакет към костюма си. Беше времето на отлива и тя вдъхна смрадливия, наситен със серни изпарения, мирис на блатна тиня с усещането за завръщане вкъщи. Гостуващите в Чарлстън винаги бърчеха носове с отвращение при миризмата на облаците изпарения от тинята. Гардън, както всички местни, считаше, че миризмата е точно както се полага при отлив.

Имаше бриз, който разпенваше леко върховете на водата в пристанището и нанасяше върху устните ѝ вкуса на сол. Чайки се стрелкаха надолу и издаваха своите типични кресливи звуци. В парка „Уайт Пойнт Гардънс“ малки деца играеха и се катереха по оръдията, реликви от войните, в които Чарлстън е вземал участие, а техните чернокожи бавачки седяха върху боядисаните в зелено пейки и си говореха на острия си, напевен гъла^[1]. Гардън пресече парка, стъпвайки по хрущящите черупки от стриди върху пътеката, разклати една надвиснала плетеница от испански мъх, минавайки под голямо дъбово дърво. Спря се пред неспирно бълбукация артезиански фонтан и пийна от топлата минерална вода с полунереалното усещане, че никога не се е отделяла от това място, че е било преди година, две, десет. Всичко си беше, както винаги е било.

Само дето виждаше нещата по-ясно. Никога дотогава не беше се заглеждала, ослушвала, вкусвала. Децата са си били там, също и бавачките, звуците от игри и топли черни гласове, непрестанно бликащата вода с метален привкус. Никога дотогава не ги беше забелязвала. Сега тя видя цветовете на детските пуловери, смешната, нестабилна, залитаща походка на малко момченце, преследващо катерица, детето, заспало удобно на бялата престилка на бавачката си, върху меките ѝ гърди вместо възглавница. Толкова щастие имаше в малкия парк, цяла съкровищница от любов!

Гардън се усмихна, минавайки покрай пейките, разменяйки „добър ден“ с чернокожите жени. Застана за момент под една палма, заслушана в шумоленето на копиевидните ѝ листа. След това тя пресече „Саут Батъри“ и пое нагоре по „Чърч Стрийт“.

Мислеше си за г-н Кристи, който се опитваше с всички сили да накара учениците, изучаващи изкуство, да видят това, към което гледат.

— Аз виждам, г-н Кристи — каза тя тихо, — аз виждам сега.

Чернокож мъж се приближи, тикайки раздрънкана дървена количка със скърцащи дървени колела, припявайки си песничка, собствено творение, за това колко остри би могъл да прави ножовете, наточвайки ги.

— Как е? — попита Гардън.

— Доста добре, госпожо — каза той, включвайки и тези думи в текста на песничката си.

Гардън стигна до „Трад Стрийт“. На ъгъла ѝ чернокожа жена с тюрбан на главата седеше на платнено столче, полузадрямала под полегатите лъчи на слънцето. Тя махаше лениво с палмово ветрило над масичката от едната ѝ страна. Гардън се спря пред нея и махането се усили.

— Къш, мухо! — каза жената.

— Имаш ли останали от фъстъчените сладки, Маума?

— Разбира се, че имам, сладурано! Пресни-пресни от тази сутрин — тя измъкна измачкана кафява хартиена кесия от джоба на басмената си пола.

Гардън посочи две от сладките. Усети слюнка да пълни устата ѝ. Фъстъчените сладки си бяха останали за нея с привкуса на забранения плод — те винаги бяха под забраната на Зензи и майка ѝ. Два пъти Гардън се беше осмелила да си купи по една от тях, след което в продължение на дни беше преследвана от страхове, че ще бъде разкрита.

Тя се шмугна в някакъв уединен вход, извади от кесията една от сладките и я захапа. Очите ѝ се навлажниха от удоволствие. Фъстъци, мед и портокалови кори се съчетаваха, за да създадат амброзия от солено, сладко и кисело. Тя изяде и втората, вкусвайки с наслада нея и греха от яденето на улицата. После се отправи към къщата, която все още считаше за свой дом в Чарлстън.

Къщата изглеждаше съвсем малка. Отначало Гардън я подмина, без да я познае. Нямахше спомен за нея като толкова маломерна. Или разнебитена. Със сигурност онзи ъгъл не беше изглеждал така преди — тухли, липсващи както зъби в устата на стара вещица. И тази боя, винаги ли е била толкова мръсна и олющена? Тя беше застанала на сянка. Смразяващият дъх на зимния следобед проникна през дрехите ѝ.

Закрачи бързо към края на „Град Стрийт“ покрай кея, от който се беше качила на яхтата при напускането на Чарлстън, по „Ийст Бей Стрийт“ към „Ийст Батъри“ и голямата къща, обитавана сега от майка ѝ.

— Уентуърт звъня през десет минути — каза майка ѝ. — Лиши ме от дрямката ми.

— Съжалявам. Ще ѝ се обадя след минута — Гардън свали ръкавиците и шапката си. Дясната ръкавица лепнеше; троха от сладките беше залепнала за нея. Гардън я измъкна и я постави върху езика си. — Не мога да си спомня, мамо. Стаята ми в предната част на къщата ли се намира или в задната?

— Задната. Над градината.

— Бих предпочела да спя в предната. Искам да чуя продавачите на скариди и на зеленчуци сутринта.

— Защо ти е нужно, Гардън? Те само ще те събудят.

— В Ню Йорк нямаме улични продавачи. Искам да ги чуя.

— Добре, щом това е желанието ти. Ще кажа на Зензи да пренесе нещата ти.

Телефонът иззвъня, преди Гардън да успее да каже „благодаря“.

Гардън стигна с колата до къщата на Уентуърт и я паркира близо до ъгъла, откъдето беше купила сладките. По пътя си тя спря на „Батъри“ и изхвърли ръкавиците, доказателство за престъплението ѝ, във водата. Нямахте смисъл да слуша упреците на Зензи; щеше да се наложи да прави признания и освен това тя изобщо не се разкайваше за постъпката си. Ръкавиците бяха без значение. Имаше още много като тях.

Тя направи подобаващ оглед и коментар на сватбените подаръци и чеиза на Уентуърт. За специалния прием у младоженците тя беше изпратила официална рокля, декорирана с дантела и пеньоар от свое име и сребърен сервиз за пунш от името на г-н и г-жа Скайлър Харис. Те се набиваха в очи измежду другите подаръци на Уентуърт.

— Господи, Уентуърт, неудобно ми е от толкова лъскави подаръци — каза Гардън извинително. — Но няма начин сега да се

престоря, че не съм богата и затова се надявах, че ще ме разбереш.

Уентуърт не беше притеснена.

— Много ми харесват, а съм сигурна, че нямаше друг начин да се сдобия с тях. Когато си имам бебе, ще го къпя в купата за пунш. Сребърната лъжичка в устата не може да се сравни с къпането в сребърна вана.

Вечеряха с родителите на Уентуърт. За вечеря в Чарлстън беше много претенциозна, а и семейство Раг се стараеше разговорът да не затихва дори за момент. „Как не, помисли си Гардън. Уентуърт им е разказала всичко за Ню Йорк и Саутхямптън. Те би трябвало да си мислят, че се нуждая от някой Харолд или някоя Елзи да ми пъхат храната в устата.“ Тя знаеше, че г-н и г-жа Раг никога вече нямаше да се държат естествено с нея. А най-вероятно и всички останали в Чарлстън. „Колкото по-скоро си замина, толкова по-добре за всички нас, помисли си тя с тъга и съжаление. Аз изобщо не съм се променила. Те са тези, които са различни от преди.“

---

[1] Гъла или гала — негърски диалект, говорен в Джорджия и Западна Каротина — бел.пр. ↑

— Скарриди, скарриди, сурови скарриди. Купете си скарриди от тук.

Викът събуди Гардън точно при изгрева на слънцето. Ръката ѝ по навик се протегна към звънеца на масата до леглото. Нямахме такъв. „По дяволите, помисли си тя, да слизам два етажа надолу за кафе, при което ще трябва да разговарям със Зензи, докато го пия.“ Тя се обърна на другата страна и отново заспа. Следващият, който я събуди, беше продавачът на зеленчуци. Този път тя отиде до прозореца и разтвори пердетата, за да слуша. Отвъд перилата на верандата тя виждаше реката с нейните стъклени гладки в неподвижността на ранното утро води. Зелено-сивата им повърхност приличаше на олово. Същото беше и небето. Слънцето отдавна не беше се показвало, за да разпръсне зимната облачна пелена. Бяла чайка изпляска с криле срещу сивото небе, гмурна се в сивата вода и излетя обратно оттам със сребърна риба в човката си. После всичко отново се успокои, с изключение на идващия отдалеч напев на продавача на зеленчуци. Възцари се пълно спокойствие.

Над покривите отекна звънът на камбаните на „Св. Михаил“. „Дик Уитингтън, върни ми котката“, затананика Гардън в унисон с тях. Беше и половина. „Чудя се и половина след колко“, запита се тя. „И половина след времето за кафе“, каза вече гласно.

Тя наметна кашмирената си рокля, нахлузи пантофите си и изтича надолу към кухнята.

— Добро утро, Зензи!

— Защо си станала? Няма още осем и половина.

— Душа за кафе, това правя и струва ми се, че надушвам нещо такова.

— Много безсрамна, откак станала янки — измърмори Зензи.

Сутринта Гардън подкара към имението, за да се види с Реба и Метю и всичките си останали приятели от Селището. Реба се възхити

на прическата и роклята ѝ и от начина, по който беше решила проблема с двуцветната си коса.

— И през цялото това време аз съм избелвала дрехи, а не съм се сетила, че може да се избелват и хора.

Гардън им каза за Джон и настоя да го посетят.

— Може би — каза Метю.

Гардън знаеше, че това означава, че никога няма да го сторят.

Когато се върна в града, Гардън отиде, подчинявайки се на прищявка, до Ашли Хол. Щеше да се радва да види г-ца Бонгран, да ѝ каже, че отива на Лазурния бряг. Прислужница се приближи до вратата на оранжерията.

— Няма никой — каза тя. — Това тук във ваканция.

Гардън се почувства като глупачка. Разбира се, че не би трябвало да има някой.

— Ти си нова, нали? — каза тя.

— Аз съм учила тук, казвам се Гардън Трад. Вече не живея в Чарлстън и просто исках да видя старото си училище. Може ли да вляза?

Прислужницата с нежелание я пусна да влезе. Гардън отиде до залата, усещайки, че се изпълва с чувството, което спиралните стълби бяха винаги предизвиквали у нея. „Не съм си давала сметка колко много обичам това място“, каза си тя шепнешком.

— Да, госпожо, но аз си има моите етажи да чисти.

— Разбирам. Благодаря ти, че ме пусна — Гардън се отправи надолу по алеята, съзнавайки, че се опитва да възпроизведе ученическата си походка от онова време. Как се бяха смели тогава, когато им показваше начина, по който би носила — кошница с пране на главата си. Трябваше да си го припомни. В Ню Йорк би могло да се превърне в много забавна игра по партитата. Още една, която тя щеше да спечели.

— Гардън, скъпа, толкова се радвам, че си дошла — Елизабет Купър я целуна. — Сядай и ми разправи всичко за големия град. Можеш ли да останеш за обяд? Трябваше да те попитам още по телефона, но толкова се радвах, че те чувам и не се сетих.

— Трябваше да ти се обадя по-рано; не знаех как ще ми е разпределено времето, преди да дойда тук и да говоря с Уентуърт. Ще се наложи да се прибера вкъщи за обяд.

— Разбира се. Ще прием само чай — Елизабет дръпна шнура на звънеца. — Разкажи ми сега всичко за себе си.

Те разговаряха дружески около един час, влагайки в това страстна неискреност. Елизабет не спомена, че според нея Гардън е измършавяла и смехът ѝ е станал пронизителен; Гардън не каза на старата си леля, че въпросите ѝ са дразнещи. „Не виждаш ли, че не искам да разговарям с теб за живота си? — искаше ѝ се да извика. — Не разбираш ли, че се опитвам да изглеждам така, сякаш нищо не се е променило?“

Същата вечер Гардън отиде с Уентуърт и Ешби на новогодишното тържество в яхтклуба. „Така и така ще ме зяпат, помисли си тя, тъй че нека да им покажа нещичко.“ Вбеси се, понеже не можеше нищо да открие. Зензи беше отворила куфарите ѝ и прибрала нещата от тях. Тя дърпаше чекмеджета и се ровеше из бельото си, опитвайки се да комбинира долна риза и фуста, разбутваше дрехите си из гардероба, без да е сигурна какво ще облече или къде са ѝ обувките или какво ѝ е опаковала Корин. Когато приключи с обличането, стаята приличаше на бойно поле и главата я болеше.

Но пък изглеждаше като кралица. Бялата ѝ вечерна рокля беше цялата украсена със сребърни пайети във формата на шестоъгълници. Отпред тя беше вдигната почти до колената, а отзад се спускаше до пода, като майсторското обточване на ширита образуваше разширяващ се клош от бедрото надолу. Пантофките ѝ бяха целите в сребриста украса. Шията и раменете ѝ бяха разголени и напудрени, на лицето си беше сложила руж, а очите очертала със синьо. Устните ѝ бяха светлорозови.

Гардън се погледна в огледалото. „Втора Пепеляшка“, каза си тя. Отново се почувства както едно време, преди да отиде на танци в Чарлстън — уплашена и с вързан език, тремава и стегната. „Хайде, Гардън, каза тя на огледалото, ти си любимката на най-добрите заведения в Ню Йорк. Чрез теб са продали повече колдкрем, отколкото чрез Пола Негри. От какво се страхуваш?“

Тя отвори касетката си за бижута, издърпа чекмедженца, разкопча кожени калъфи. След което си сложи подаръка за рождения ден от Скай — огърлица с шестоъгълници от диаманти и две

диамантени шноли във формата на ромбове в косата над ушите си. Надяна на ръцете си нов чифт дълги бели ръкавици, позатрудни се, докато закопчее копчетата на китките и се наруга, че не е взела Корин със себе си. Широка диамантена гривна на едната ръка, две по-тесни на другата. Подаръкът от Скай за Коледа.

Тя намери чантичката към вечерния си тоалет на бюрото, след което установи, че е празна. Никакви кърпички, никаква пудриера, гребен, червило, парфюм. Искаше ѝ се да изкрещи. За никъде нямаше да тръгне вече без прислужница.

Никога вече нямаше да се върне у дома, за да чувства, че никой не я иска.

Маргърит не си беше легнала, когато Гардън се прибра в един и половина.

— Как беше на танците? — запита тя нетърпеливо. — Не е нужно да питам дали си била най-красивата там.

— Беше ужасно, както винаги на танци в Чарлстън. Всички мъже разправят колко патици и зайци са застреляли, а всички момичета казват: „Наистина ли? Невероятно!“ Тя пусна дългата си до пода наметка от бяла лисица в едно кресло, а собственото си лъскащо тяло отпусна в друго. Тя беше красавицата, няма спор. А красавицата беше най-искрено и дълбоко отегчена. Липсваше ѝ непресекващият, скорострелен, състезателен хумор на нийоркския разговор, двусмислиците, нападките, клюките. Липсваха ѝ добрите оркестри, свирещи най-новите песни, професионалните певци, сините светлини от прожектори, изстрелването на тапите от шампанско. Тя протегна ръцете си.

— Би ли разкопчала гривните ми, мамо? Не мога да се справя с тях с ръкавици на ръцете.

След като гривните бяха свалени, Гардън изхлузи ръкавиците и ги остави върху масата. След тях свали и шнолите. Те паднаха върху голяма, подвързана с кожа книга.

— Какво четеш там, мамо? Не ми е ясно как я повдигаш.

— Помислих си, че може да поискаш да видиш какво има в нея.

Маргърит внимателно премести бижутата на Гардън и отгърна корицата на книгата. Вестникарското обявление за първото светско

представяне на Гардън беше залепено в центъра на първата страница.

— Това е книгата с изрезки за теб — гордо обяви Маргърит. — „Нюз и Къриър“ ми изпращат всичко, публикувано за теб, в който и да е вестник, където и да е.

Гардън се наведе напред, разгърна страниците и се зачете. Тя никога не беше виждала цялостния резултат от работата на камерите, насочени към нея, откакто беше заслужила вниманието им.

Беше зашеметена от количеството на материалите и очарована от показаното в тях превръщане на бледото, нервно младо момиче в блестяща, самоуверена млада жена.

— Наистина ли аз съм това? — каза тя със задоволство.

Маргърит гордо кимна.

— Нямах възможност досега да залепя тези. Заема цяла страница.

Бяха снимките от пътуването с яхтата. Гардън ги погледна, усмихвайки се. Докато стигна до тази с Алекса. „До нея, помисли си Гардън, изглеждам точно такава, каквата съм — провинциалистка от малък град, облечена в дрехи на гражданка от голям град.“

— Уморена съм — каза тя. — Мисля, че ще си легна.

— Гардън, не прибра бижутата си.

— Остави ги. Не са нищо особено. Сигурно секретарката ми ги е подбирала случайно.

Репетицията за предстоящото сватбено тържество се състоя следващия следобед, последвана от пиене на чай в къщата на Редклифови. Гардън се облече много внимателно. „Ще изглеждам толкова старомодно, колкото е възможно, обеща си тя. Това е времето на Уентуърт да блесне.“ Сега съжеляваше, че беше дала на собствения си шивач да ушие роклята, която щеше да носи като шаферка. Десенът и материята бяха каквито ги искаше Уентуърт и въпреки това изглеждаха някак си в нюйоркски стил — Гардън беше уверена в това. Тя облече семпла синя рокля. Не, прекалено шик беше. Махна раираните копринен колан и панделка.

Сватбарите се бяха събрали под портала на „Св. Михаил“. Гардън паркира колата си от другата страна на улицата пред пощата. Когато спря, четири чернокожи жени забързаха в надпревара към

колата, всяка от тях старейки се да държи букета си от цветя най-близо до нея. Тези продавачки на цветя бяха обичайна част от чарлстънския пейзаж, като особено ценено от тях беше мястото при пощата. Гардън ги отпрати.

— За каква ме вземате, за янки? — каза го на силно подчертан гъла-диалект.

„Франция“ беше по-малък и по-стар кораб от „Париж“, но той притежаваше елегантността, с която модерните, геометрично оформени декорации на по-новия кораб не можеха да се сравняват. Позлатени ламперии, брокати и дамаски, платна с пасторални сцени ала Фрагонар изобилстваха. Обзавеждането на целия кораб беше в стил Луи XIV му беше спечелило много подходящо прозвище. Наричаха го „Замъкът на Атлантика“.

Беше окичен целият с флагове, комините му вече димяха, когато Гардън се качи на борда. Фотоапарати щракаха непрекъснато, увековечавайки сцената.

Г-ца Трегър вървеше пред Гардън, носейки папка с документите за пътуване и специални, чисто напечатани инструкции, които да бъдат раздадени от главния стюард на влизащите в контакт с г-жа Харис членове на екипажа.

Гардън я следваше, без да обръща внимание на фотографите, другите пътници по палубите на кораба, изпращачите на пристана, които махаха за довиждане на приятели във времето, когато не зяпаха Гардън. Беше шести януари и беше студено. Гардън беше увита в самурени кожи, голямата яка на палтото ѝ беше вдигната, така че образуваше качулка, на ръцете си носеше ръкавици, напъхани в срещуположните им ръкави. Палтото се затваряше близо до линията на шията с ослепяваща диамантена брошка.

Корин беше тежко натоварена с още кожи, праметнати през ръцете ѝ, и квадратен кожен куфара, който стискаше в обятията си.

— Грабни това нещо и можеш да си купиш Бразилия, — каза един репортер. — В него са бижутата на дамата.

Приятелят му подсвирна.

— Дрехите на жена ми няма да напълнят тоя куфар. Колко диаманти могат да потрябват на една жена?

— С колкото може да се сдобие, младок. Млъкни и брой багажа. Три, четири, шест пътнически сандъци.

— Преброих шестнадесет куфара.

— Горедолу толкова.

— Чакай малко. Какво е това?

— Кутии за шапки. Речи ги петдесет и давай да изчезваме. Започва да вали.

Гардън се разполагаше в спалня в синьо и златисто, дневна в златисто и бяло, а имаше и още една малка дневна за канцелария на г-ца Трегър по време на шестдневното пътуване. Кабината на г-ца Трегър се намираше на друга палуба, тази на Корин — във втора класа.

— Ще бъда на палубата, Корин — каза тя. — Искам да видя Статуята на Свободата. Когато се върна, ще искам банята да е готова и чаша шампанско.

— Но, мадам, как ще разбере кой на кораба би могъл да продава алкохолни напитки?

— Това е френски кораб. Те никога не са чували за сух режим.

Гардън беше прочела много внимателно рекламните материали, осигурени ѝ от г-ца Трегър.

Тайно, тя силно се вълнуваше от факта, че ще пресече океан. А също се чувстваше щастлива, че се е завърнала в този си живот, където някой можеше да намери всяко нещо, от което тя имаше нужда.

Г-ца Трегър я намери на палубата. Гласът ѝ надвика звуците, издавани от сирените на влекачите.

— Капитанът ви покани да седите на неговата маса, г-жо Харис.

— Не. Искам голяма, самостоятелна маса. Само за мен. Дори и вие ще седите другаде, г-це Трегър. И желая да съм втора смяна.

Столовата на първа класа във „Франция“ беше на два етажа, с куполен таван, извисяващ се над свободно пространство в центъра ѝ. Изкусно изработени железни перила ограждаха подобния на балкон втори етаж, заграждайки празното овално пространство в центъра. Балконите и куполът се поддържаха от квадратни колони с позлатени и украсени с барелефи колони в коринтски стил. Към втория етаж се отиваше направо от централното фоайе на кораба. До по-ниския етаж се стигаше по великолепно широко стълбище, проектирано за тържествени случаи.

Появяването на Гардън Харис за обяд беше най-съществената част на тържествения случай. Тя носеше пищни дрехи и бижута и хермелинова наметка на раменете, но не това я отличаваше от

болшинството жени в първа класа. Тя изглеждаше изключително красива, но имаше още няколко такива жени. Главите се обърнаха след Гардън, впечатлени от гордата ѝ стойка, слизането ѝ с лекота по стълбите, без да гледа в краката си, и начина, по който зае мястото си зад маса за шестима със стол и прибори само за един.

Масата беше вече предизвикала догадки. Царствена особа изглеждаше единственото логично обяснение. Гардън беше голямата изненада.

Не целеше да предизвиква внимание. Наистина искаше да остане сама по време на пътуването. След като приключи със задълженията си към Чарлстън, нямаше какво да отвлича вниманието ѝ от ужасната дилема, стояща пред нея. Как да спечели съпруга си отново? Беше нещастна, а трябваше да мисли, да планира. Не можеше да приеме перспективата да води в течение на шест дни разговори с непознати. Нито пък искаше да я притесняват на някаква малка маса. Кухнята на Френската линия беше прочута, а тя обичаше да си хапва, особено когато се чувстваше нещастна. Имаше намерение да си похапва добре на всяко ядене, така че ѝ е необходимо място за различни вкусоти, за хлябове, сосове, купички с масло. Ето защо беше поискала голяма маса.

Сега, когато се беше сдобила с нея, при това по толкова очебиен начин, тя беше решена да издържи до края така. Тя даже се забавляваше от вниманието, въпреки че не даваше да се разбере, че го забелязва. Нека зяпат глупаво. Нека говорят. Нека стигне чак до ушите на Скай Харис. Съпругата му може да накара всеки да се заглежда по нея без помощта на евтини трикове като малки леопардчета.

Океанските води бяха спокойни за Северния Атлантук през зимата, но достатъчно бурни, за да създадат неудобства на много пътници. Гардън не беше от тях. Тежките облаци означаваха само, че тя ще може да стои на палубата, колкото си пожелае, без опасност да изгори от слънцето. Тя се увиваше в топлото си палто с качулка и се разхождаше по палубата, определена за разходки, по двадесет минути всеки път. След това се опъваше в шезлонга си, покриваше краката си с одеяло и в продължение на двадесет минути се отдаваше на занимания, свързани с главната ѝ цел. Тя се учеше да пуши. Всички жени в тяхната компания пушеха. Алекса пушеше непрестанно.

Гардън гълташе дим и кашляше двадесет минути, после се разхождаше още двадесет, за да може студеният вятър да прочисти дробовете ѝ.

— Наблюдавам ви от известно време — мъжът беше висок и застрашителен. Носеше право палто от туид с платка на раменете. И двете му части се развяваха от вятъра, плющейки съвсем близо до лицето на Гардън. Краката ѝ бяха омотани от одеялото, затова не можеше да се отдалечи. Потърси с поглед палубен стюард, но такъв нямаше.

— Махнете се оттук — каза тя.

Мъжът приклепна до стола ѝ.

— Дете мое, нямам намерение да ви изнася — каза той. — Бих желал да ви дам полезно предложение за пушенето. Гледам ви всеки ден и не виждам особено да напредвате.

Лицето му беше приятно. Дълбоки бръчки около очите и обветрена кожа. И не ѝ се подиграваше, доколкото можеше да разбере.

— Доктор ли сте?

— Всъщност, да. Франсис Фабер, лекар на кораба. Желаете ли визитната ми картичка?

— Не, благодаря. Специалист по дихателни болести ли сте?

— Уви, не. Аз лекувам мозъци, психиатър съм. Гърдите болят ли ви?

— Не мога да спра да кашлям. Чудех се дали нещо в гърдния ми кош не е деформирано.

— Силно се съмнявам в това. Не вдишвате достатъчно въздух заедно с дима от цигарата.

Д-р Фабер взе една от цигарите на Гардън и ѝ демонстрира. Малко по-късно те се разходиха заедно. После отидоха в бара и там също пушиха. С бутилка шампанско. Той беше облечен в панталони за голф и дебело поло. Раменете му бяха много широки.

— Мислех, че всички психиатри имат бради — каза Гардън. Тя вече пушеше доста добре.

— Не е нужно да копираме лицето на Фройд, достатъчни са идеите му — каза д-р Фабер.

И се впуснаха в разговор за Фройд. Стюардът попита дали биха желали още шампанско. Докторът каза „не“.

— Почти е време да се преоблечем за обяд. Може ли да ви придружа до каютата ви?

— Аз зная къде се намира тя, д-р Фабер.

— Моля за извинение. Боя се, че съм много старомоден.

Гардън въздъхна.

— Не, аз съм много груба. Не зная защо се държах толкова надменно. Извинете ме — тя се изхили. — Вероятно знаете защо съм била груба. Нали сте психиатър.

— Изобщо не бяхте груба, г-жо Харис. Държането ви беше отбранително, може би, но това е разбираемо. Непознат мъж ви заговаря, без да ви бъде представен... Не е начинът, по който са свикнали дамите.

— Какво значи „отбранително“?

На следващия ден Франсис Фабер вече се мотаеше около палубата за разходки, когато Гардън се появи там. Той повдигна за поздрав шапката си.

— Добро утро, ученичке.

Гардън влезе в крачка с него.

— Трябва да съм ви отегчила с въпросите си вчера. Съжалявам.

Фабер се разсмя.

— Не можете да си представите какво рядко удоволствие беше за мен да говоря толкова много. Професията ми налага единствено да изслушвам други хора. Умолявам ви да ми задавате каквито въпроси желаете.

Само един въпрос беше от значение за Гардън сега: „Как да накарам съпруга ми да ме заобича отново?“ Но него не можеше да зададе. А подозираше, че и Фабер не би могъл да му отговори.

— Как станяхте психиатър? — попита тя вместо това.

Историята, която Фабер разказа, продължи по време на разходката, пушенето, бульона, още разхождане и обяда, сервиран върху подноси в безлюдния бар с шампанско и цигари. В нея имаше нищета, упорита работа, научни трудове, пълно себеотдаване в служба на страдащите.

— Толкова дълго време — каза Гардън, след като чу края на историята. — Толкова време ви е струвало да станете лекар — тя беше дълбоко впечатлена от това, че някой може да работи толкова усилено, толкова дълго, без да се откаже.

— Да, много време мина. Бях минал четиридесетте, когато получих най-високата си научна степен. Сега съм на петдесет и съм се отправил към Виена, за да започна отново да уча.

Петдесет. Почти можеше да й бъде баща.

— Какво ще правите във Виена? — запита тя почтително. За малко да прибави „сър“.

Следобедът Фабер предложи да обядват заедно.

— Аз ям сам на балкона — каза той, — и поглеждайки надолу, виждам, че и вие се храните сама. Жалко е, при положение, че бихме

могли да се наслаждаваме на яденето заедно. Аз бих могъл да паля цигарата ви вместо един от четиримата сервитьори, които се надпреварват да сторят това.

Гардън размисли за момент; би било приятно. Но...

— Не — каза тя, — хората ще останат с погрешни впечатления. Знаете начина, по който се приказва за всичко, което се случи на кораб.

— Много сте предпазлива. Да, това ме натъжава, но е вярно. Все пак няма причина, поради която да не се срещнем в нощния бар след вечеря на чаша бренди и танци. Оркестърът е доста добър.

Истина беше. Гардън беше чула музиката им на път към каютата си след вечеря.

— С удоволствие — каза тя.

— Какъв добър танцьор сте, д-р Фабер.

— Какъв добър ласкател сте, г-жо Харис.

— Знам само едно нещо — боксьорската стъпка. Безнадежден случай съм, когато става дума за нещо по-модерно от фокстрот.

Гардън си помисли за г-ца Елис и нейните училищни дни за танци.

— Какво означава тази очарователно загадъчна усмивка? — попита тихо Фабер.

Гардън му разказа за г-ца Елис и собствения ѝ фатален неуспех като танцьорка.

— Не мога да повярвам — те си пасваха идеално като двойка, телата им се движеха в безупречна координация в лекия ритъм на мелодията. — Кой съжалява сега?

— Истина е. И ставаше все по-лошо. Знаете ли, че съм блъскана от кола и единственото нещо, което си помислих, когато я видях да се приближава към мен, беше „слава Богу, че сега няма да се наложи да ходя на чай с танци“.

— Бедното ми дете — той я привлече по-близо към себе си, за да направят едно гладко завъртане. След което я задържа близо до себе си.

Гардън не забеляза това. Вниманието ѝ беше заето от нова мисъл.

— Ако е вярно, че, погледнато психологически, няма случайни произшествия, мислите ли, че, в такъв случай, тогава съм излязла нарочно на пътя?

— Нарочно случайно?

— Да. Чудя се. Божичко, можело е да бъда убита. Колко глупаво. Забеляза, че широкото рамо на Фабер е много близо до бузата ѝ. „Искам да положа глава на него, помисли си тя, да затворя очи и да танцувам цяла нощ“. Музиката беше толкова приятна, поклащането на телата им, усещането за силна мъжка ръка около кръста ѝ. Внезапно се стресна. Що за мисли се въртяха в главата ѝ? Единият ѝ крак се блъсна в този на Фабер.

— Съжалявам — каза Фабер. — Счупих ли ви пръста?

— Не, няма нищо. Грешката беше моя. Трябва да си тръгвам.

— Наистина ли трябва? Все пак нараних ли брака ви?

— Не, не, бъдете сигурен, не сте. Просто искам да си тръгна.

— Разбира се — той я придружи до масата им.

Докато Гардън събираше ръкавиците и чантата си, Фабер взе шала ѝ. Той я последва към изхода и постави шала на раменете ѝ.

— Моля, позволете ми да ви изпратя до каютата — каза той. — Искам да съм сигурен, че не куцате. — Предложи ѝ ръката си.

Гардън пъкна своята под лакътя му.

— Ще минем ли през палубата? Чистият въздух ще ви помогне да спите дълбоко — той не изчака за съгласието ѝ, а я поведе към вратата, водеща навън. Прислужник я отвори при приближаването ѝ.

— Най-сетне — каза Фабер. — Изчиства се. Утре за първи път ще видим синьо небе — нямаше луна, звездите бяха ярки и близки като фенери, окачени на най-горната палуба.

— Колко е красиво — каза Гардън.

— Никога ли не сте виждали звездите над морето? Елате да ги видите по-добре — те минаха покрай осветените прозорци към носа на кораба.

Изглеждаше като че ли се движат из обсипания със звезди рай.

После звездите бяха затулени от главата и раменете на Фабер, когато той я прегърна и притисна устните си към нейните. Силната му ръка се пъкна под наметката ѝ, докосна врата ѝ, плъзна се по гърба ѝ, стигна до основата на гръбначния стълб, притискайки нея към него, него — към нея.

Топлина изпълни сърцето на Гардън; гъдел плъзна по ръцете и краката ѝ. Ръцете ѝ се издигнаха по раменете му и обхванаха врата му и тя отвърна на целувката му със страстта на изгладнялата си за любов душа.

Наметката ѝ падна и се изгуби нанякъде. Устните на Фабер се придвижиха надолу по гърлото до рамото ѝ.

— О, Боже мой! — извика Гардън. Тялото ѝ се изви в ръцете му. — Какво правя? Пуснете ме!

Фабер изправи глава, отпусна прегръдката си и хвана китката ѝ в пръстите си.

— Не се плашете — каза той успокояващо. Доверете ми се. Най-естественото нещо на света е мъж и жена да се пожелаят един друг и да се вземат.

— Аз обичам Скай. Само Скай. Желая него.

— И така би трябвало, мила моя. А в този момент ти желаяш мен. Това не те отдалечава от твоя Скай. Него го няма тук. Аз съм тук сега. Можем да се радваме един на друг.

— Не, не ми се вярва. Това е грешно — Гардън издърпа ръката си и се затича през палубата. Фабер вдигна наметката ѝ, понечи да я последва, после се спря. Той я притисна под мишницата си, извади цигара и я запали в заключените си ръце. Горящата клечка освети усмивката му.

— Толкова ми е интересно — измърмори той, — когато декламираш погрешните си представи за Фройд. И толкова са уплашени, когато им се случи да ги изпитат в реалността. Той изхвърли клечката през борда. „Въпреки това е жалко. Тази би трябвало да е невероятна в леглото.“

Гардън не напусна каютата си до края на пътуването. Храната, шампанското и цигарите ѝ се носеха там.

Бяха я хванали в момент на отпускане, каза си тя, д-р Фабер се беше възползвал от моментната ѝ слабост. За кратко тя беше насочила енергията си към него.

Въпреки това тя знаеше, че беше изпитала и нещо непознато. Целувката на Фабер беше различна от целувката на Скай, което ѝ хареса. Опасно. Вълнуващо. Ново.

Никога не си беше представяла, че целувките на различни мъже са различни. Или пък че би допуснала да я докосне някой друг, освен Скай. Или че може да съществува физическо желание, без да има любов.

Сега мислите я връхлитаха ден и нощ.

Бароковата пищност на „Франция“ беше подготвила Гардън идеално за срещата ѝ с парижката къща на Принчипесата. Големите парижки имения, беше научила тя, на френски се наричаха „hotels particuliers“. Къщата на Вики беше, грубо казано, с размерите на малък хотел. Подобно на „Франция“ тя беше обзаведена в стил „Луи XIV“, с изобилие на позлата, мрамор и стенописи.

Цветовете на hotel-а бяха тъмновиолетово и сиво, включително на ливреите, униформите и хартията за писма. На мястото на зеленото и сивото на Ню Йорк или жълтото и бялото на Саутхямптън. Икономът беше говорещ английски французин, на име Берси. Шофьорът беше Мопен. Автомобилът беше сив „Делаж“ с тъмновиолетова тапицерия. Начинът на живот беше същият.

Прислужница заведе Гардън до стаите ѝ. Спалнята ѝ дори имаше балкон, надвесен над градината, както стаята ѝ в Ню Йорк.

Но това беше Париж. Гардън разгледа книгите по лавиците в нейната дневна, уверена, че там ще намери пътеводител за града. Скай идваше да я посрещне; тя трябваше да може да му предложи да направят някои неща заедно, преди да заминат за Монте Карло. Евентуално биха могли да вечерят навън. Независимо колко добър беше готвачът на Вики, в ресторанта на Айфеловата кула щеше да бъде различно. Или в „Максим“.

Тя разглеждаше илюстрация на някакво любопитно приспособление за гладене на дочен плат, когато влезе Алекса.

— Скъпа Гардън, адски се радвам да те видя. Бъди ангел и накарай Мари да донесе малко домашно шампанско — Алекса се разположи грациозно в едно кресло.

Гардън се беше втренчила във вратата.

— Скай не дойде с мен, Гардън. Той работи ужасно много, а аз и бездруго идвах насам, та ме помоли да те заведе.

Гардън беше прекалено зашеметена, за да говори. Алекса продължи да бърбори.

— Скъпото момче, той наистина работи до пълно изтощение. Системата все не ще да заработи както трябва. Една след друга

неблагоприятни случайности. Но той не им позволява да го разстроят. Извор на веселие е през цялото време. Запомних лица за домашните вина от него. Внесеното в Ню Йорк е домашно тук. Схвана ли? И, за Бога, намери някакво вино. Натисни проклетия звънец в проклетия пъп на златния купидон. Никога през живота си не съм виждала нещо по-противно от тази къща.

Ръката на Гардън напипа бутона на звънеца, скрит в крака на масата до стола ѝ. Когато влезе прислужницата, поръча ѝ шампанско.

— Но, скъпа, ти говориш френски, това е страхотно. Аз, разбира се, не зная нито дума. Открила съм, че винаги се намира някой, способен да преведе... Бих желала Мари да е по-бърза. Наистина мисля, че е много смешно — начинът, по който Скай дава имена на прислужниците. В хотела той нарича всички сервитьори, момчета за поръчки и администратори Морис. Крупиятата са Хенри.

Прислужницата се завърна, придружена от Берси. Той отвори бутилката, отсипа от съдържанието ѝ в две чаши и я остави в сребърната купа за охлаждане.

— Ще има ли нещо друго, мадам?

— Не, Берси, благодаря ти — той се поклони. — Как се казваш?
— попита Гардън прислужницата.

— Вероник, мадам.

— Много добре, Вероник. Ние ще се обслужим сами. Можеш да вървиш.

Алекса отиде до масата с шампанското. Подаде чаша на Гардън, пресуши своята и отново я напълни.

— Не е лесно — каза тя. Взимайки бутилката със себе си, тя придърпа едно кресло близо до това на Гардън и седна, накланяйки се напред. — Слушай, малката. Не съм толкова студенокръвна, колкото изглеждам. Не обичам да виждам страдащи хора. Казах на Скай, че трябва да дойда тук, за да си потърся някакви дрехи, но всъщност дойдох, за да се срещна очи в очи с теб. Не идвай в Монте Карло, Гардън. Остани в Париж. Прибери се вкъщи. Съпругът ти е влюбен в мен. Всеки го знае. Ще ти се присмиват. Защо да изпиташ цялата тая болка?

Гардън не откъсваше поглед от мехурчетата, издигащи се бавно в чашата ѝ.

— Наистина ли дрехите в Париж са толкова различни? — каза тя.

— Да не си полудяла, Гардън? Не чу ли какво ти казах?

— Чух. Мисля върху това, което каза. Просто се чудех, след като спомена, че ще си търсиш дрехи, какво би ти струвало пътя от Монте Карло дотук.

— Ако те интересува, зимната колекция на Шанел е изцяло в руски дух. А руснаците в Монте Карло са на всяка крачка. Мислех, че ще е забавно да си купя някои неща, преди пролетната колекция да ги е превърнала в отживелици.

— Демоде.

— Какво?

— Демоде. Означава „немодерен“. Обзалагам се, че и ти си такава, Алекса. Зная колко дълго отнемат пробите за дрехи. Скай никога не би се отделил от теб с дни, ако действително те обичаше. Смятам, че опитваш да ме блъфираш.

— Грешиш. Ясно е обаче, че няма смисъл да се правим на любезни — Алекса си наля още шампанско. Вдигна чаша към Гардън. — Надявам се, че помежду ни няма лоши чувства. Не изпитвам нищо лично против теб.

Гардън прелисти указателя.

— Мисля този следобед да отида да видя Айфеловата кула. Би ли се съгласила да дойдеш?

— А-а...

— И Лувъра.

— Не, благодаря, малката. Имам да правя покупки. Ще се видим в пет или някъде там.

Веднага, щом като Алекса си тръгна, Гардън отгърна в края на указателя. „Train Bleu“, пишеше там, „люксово пътуване до Лазурния бряг. Влакът прави директна връзката между Париж и плажовете и казината на Кан, Ница и Монте Карло. Ястия се приготвят под контрола на...“ Тя прегледа набързо дългото описание. После изтича през стаята и отвори вратата към спалнята си.

— Опаковай отново всичките ми неща, Корин. Тръгваме след половин час. Намери г-ца Трегър. Имам нужда от незабавна резервация.

Гардън намери Скай зад масата в дневната на апартамента му в „Отел дьо Пари“. Листа, покрити с пресмятания, бяха разпръснати върху масата и по пода около нея.

— Каква изненада — каза той. — Мислех, че ще са нужни дни, за да придобие Алекса достатъчно руски вид.

— Може би толкова ще й отнеме. Дойдох без нея — тя се поколеба на вратата, очаквайки да види дали рискът ѝ е спечелил.

— Е, хайде де. Няма ли да прегърнеш и целунеш своя беден, отруден съпруг?

Гардън се втурна към него.

Любиха се бурно, достигайки до блаженство.

— Милата ми, моята скъпа любов — измънка Скай в рамото ѝ, — ти си чудесна.

„Спечелих“, помисли си Гардън в тиха екзалтация. Тя притисна силно в ръцете си главата на Скай, усещайки познатите, любими очертания на черепа му. Той е бил омагьосан от разните астрологически измишльотини, но сега е преодолял и тях, и влиянието на Алекса. Би му простила, дори и да не я помолеше за прошка.

Следобедът караха по Корниш, ветровития планински път, който обвиваше тясната ивица земя покрай морето. Гледките бяха зашеметяващи.

— Това сигурно е най-красивото място в света — повтаряше Гардън. Под и над тях проблясваха вили, прилепени до планините, обкръжени със стръмни, терасовидни градини, греещи в багрите и цветята в тях, смекчавани от замъгленото сиво-кафяво на маслинен дървета. Древни градове се раздигаха нагоре и се губеха надолу по канарите, а малкото им улички представляваха поредици от извивки и стъпала, толкова тесни, че каменните стени на къщите им изглеждаха като да се сливат над земята. Пътят завиваше и се гънеше, понякога стръмните му криволици не оставяха нищо между тях и планинския склон под тях. Изведнъж морето изчезваше, после отново се появяваше, за пореден път изненадвайки погледа с богатата,

несравнима чистота и наситеност на цвета си. Гардън беше ужасена и очарована.

— Лазурният бряг — викаше тя триумфиращо. — Наистина съм тук.

Спряха в една странноприемница, кацнала внимателно на ръба на скала, и пиха вино, направено от грозде, което беше отгледано върху терасираните късчета земя зад странноприемницата. Седнаха в двор, застлан с камъни, с гръб към топлината на слънцето. Виното имаше резлив вкус — розово на цвят, а не червено, като че ли още малко и щеше да кипне. От време на време някое мехурче се издигаше от дъното на тежките бокали. Собственикът им поднесе хляб и сирене. Гардън беше на върха на щастието си.

— Чудя се как ли се чувства човек в странноприемница. Защо не останем тук, вместо в хотела?

— Вероятно гъмжи от бълхи. Освен това хотелът е на крачка от казиното. Карането по тоя път не би ми се понарявало през нощта.

— Все още ли залагаш?

— Скъпа, Монте Карло е за това... Кога започна да пушиш, Гардън?

— На кораба. Всички пушат с такова удоволствие, че реших и аз да опитам.

— Ще отидем утре до „Картие“ да ти купим едно-две цигарета.

— Почакай няколко седмици. Ще можеш да ми ги дадеш за годишнината ни от сватбата.

Скай обгърна раменете ѝ с ръка.

— Точно така — каза той с усмивка. — Ние сме една стара двойка. Женени от цяла година.

Алекса организира парти в чест на годишнината им в апартамента, който беше наела в една къща в Ница. Беше се върнала от Париж ден след пристигането на Гардън и беше намерила куфарите си грижливо опаковани от Корин.

— Права беше — каза тя на Гардън. — Блъфирах. Чувствах, че времето ми изтича и реших, че нищо не губя, ако се опитам да те задържа надалеч.

— Без лоши чувства, надявам се — каза Гардън.

Алекса се засмя.

— Не забравяш, а? Не, малката, без лоши чувства.

Следобедът Алекса си намери апартамент, вечерта — любовник. Руснак, чието име не можеше да произнесе. Наричаше го Петър Велики.

Партито се провеждаше на каменната тераса пред хола на апартаментата. Свещи във ветроупорни абажури бяха наредени по каменната балюстрада, както и по средата на дълга маса, върху която бяха наредени купички с хайвер и бутилки шампанско и водка.

— Духът ни е много славянски тези дни — каза Алекса. — Искан ми се да бях отишла в „Шанел“, когато имах тази възможност — тя си намаза филийка с хайвер и я поръси с нарязан лук от друга купа. — Петър ще държи реч. Не е ли божествен? Не разбирам и дума от това, което казва.

Петър направи многословно поздравление по случай годишнината на безупречен френски. В ръката си държеше чашка, напълнена с водка. В края на тоста си той я допря до устните си, отхвърли глава назад, изправяйки хоризонтално ръката си, след което изля съдържанието в устата си и запрати чашката на пода с достатъчно сила, за да я строши.

Алекса аплодираше най-силно. Тя имитира бързото движение на китката и после също хвърли чашата си. Капчица водка проблясваше на брадичката ѝ.

— Не го направих както трябва. Покажи ми, Петър — тя напълни нови чаши за себе си и за него.

След половин час подът блестеше от натрошено стъкло и почти всички участници в партито бяха пияни. Сред гостите фигурираха някои от старата компания от Ню Йорк: Марк, братовчедката на Скай, Ан, и нейният съпруг, двама от приятелите на Вики бяха също там, Алис и Лео Филипс. В допълнение присъстваха и около дузина мъже и жени, които Скай познаваше от пристигането си в Монте Карло. Те бяха англичани, французи, швейцарци, поляци, говорещи на смес от родния си език и френски.

Когато всички чаши за водка бяха счупени, се прехвърлиха на тези за шампанско. Петър ръкопляскаше одобрително почти на всяка строшена чаша, включително и от самия него.

Гардън запушваше ушите си с ръце; това беше юбилейно парти, което никой нямаше да забрави. Трите реда перли около врата й блещукаха на светлината на свещите. Триста шестдесет и пет еднакви перли.

Месеците си минаваха и нови и нови американци увеличаваха групата на приятелите на Скай и Гардън. През Ню Йорк, Чикаго, Сан Франциско и по всички точки между тях се говореше, че доларът купува много франкове, а във Франция няма и сух режим.

Хора идваха и си заминаваха; групата нямаше стабилността на компанията им в Ню Йорк. Някои оставаха за седмица, други — за месец. Някои откриваха, че на Ривиерата, въпреки всичките ѝ цветя и палми, беше студено през зимата и почти веднага заминаваха за Гърция или Италия. Скай и Гардън оставаха. Той беше твърде погълнат в теориите си за астрологическия контрол върху колелото на рулетката, за да може да се отдели от това място за по-дълго от няколко дни, и то от време на време.

— Знам, че съм близо до целта — казваше поне веднъж на всеки десет дни. — Разбрах какво не се получи миналия път и съм го коригирал. Този път изчисленията са точни. Този път ще стане.

И така, Монте Карло им беше станал вече дом.

— Защо не си вземем вила? — предложи Гардън, но Скай каза, че било твърде голямо притеснение. Хотелът им осигурявал всичко, от което се нуждаели. Те преустроиха стаите си. Двустайният апартамент се превърна в помещение с две всекидневни. Гардън купи грамофон и плочи, четири комплекта за маджонг и няколко цигарени кутии за масите. Г-ца Трегър уреди с хотела барман и сервитьор за всеки следобед. И всеки следобед стаите бяха пълни: хора, които познаваха, приятели на хората, които познаваха, приятели на приятелите. „Намини към Харис“, казваха, когато ставаше дума за Монте Карло. „Просто спомени името ми.“

— Държим кръчма — оплакваше се Гардън. Скай отвърщаше, че имат късмет с толкова много приятели. Цялото това оживление го забавляваше.

Участието на Скай и Гардън в коктейлите продължаваше до осем часа. След това те изоставяха целия шум, тракането на плочки за маджонг и гълчавата от гласове, и слизаха в ресторанта да вечерят. Обикновено четири или пет от гостите им слизаха заедно с тях. Други

отиваха до своите хотели, в други ресторанти или просто си похапваха от безкрайните запаси ордъоври и питиета на коктейла.

След вечеря отиваха в казиното, където Скай привеждаше в действие поредния си план за рулетката. Впоследствие излизаха, търсейки забавления, за да изтрият горчивия вкус на поредната грешка в пресмятанията.

Шареха нагоре-надолу по крайбрежието в една, две, три или повече коли, следвайки водачеството на Скай по пътя, който той сега познаваше твърде добре. Тези, които караха бавно, се изгубваха, невнимателните имаха произшествия. Тези, на които не липсваше смелост и умение, се увличаха по любовта на Скай към скоростта и риска. Той ги водеше по нощни клубове, заведения, където се събираха бачкатори, по хотелски барове, други казина. Много бяха местата, където не ги очакваха с радост, по-малко — в които не ги допускаха. Скай беше познат навсякъде. Известен като разточителен в сметките и щедър в бакшишите. И като човек, който обича да чупи. Петър Велики беше вкарал в него тая страст на партито по случай годишнината от сватбата. Скай обичаше да наблюдава как шокът се прелива във веселие, как веселието прераства в гуляйджийско безредие!

Той винаги плащаше за щетите, а такива имаше доста. И после, вече на светлината на новия ден, повеждаше Гардън към хотела, с настроение почти изчистено от яда и отчаянието, които провалът на масата за рулетка беше породил.

Гардън мразеше живота, който водеха. Мразеше рулетката. Мразеше ръмженето на откритите мерцедеси в нощта. Мразеше шумните нощни клубове и пияните им „приятели“, които я опипваха на дансинга. Мразеше отвращението, изписано по лицата на работниците, когато групата нахлуваше в техен бар с белите вратовръзки и копринени шапки на мъжете и кожените палта и диамантените украси на жените. Мразеше напрежението, което изпитваше, преди звукът от пръскащо се стъкло да го разкъса и да я изпълни със срам. Най-много от всичко мразеше изцъкления поглед на Скай и ядния и механичен начин, по който я любеше, без дори веднъж да произнесе името ѝ.

Тя пиеше прекалено, пушеше прекалено и ядеше прекалено. Не можеше да се понася за това, че не успяваше да накара Скай да спре и го обичаше още повече, защото вярваше, че той има нужда от нея, за

да го спре да се самоунищожава така, както унищожаваше чаши, порцелан, маси и столове в местата, където ходеха. Понякога той плачеше, докато се любеха, което караше сърцето на Гардън да се пръска.

Затова тя се стараеше да бъде красива, смееше се, играеше чарлстон посред натрошеното и изпращаше картички на майка си, на леля си Елизабет и на приятелите си в Чарлстън със снимки на пазара за цветя в Ница, зоологическата градина на двореца в Монако и палмови дървета на фона на синята прелест на Средиземно море.

„Твърде хубаво, за да се опише с думи.

С любов, Гардън“

Вики пристигна в края на лятото.

— Търся вила — обяви тя. — Ривиерата изглежда ще бъде мястото за отсядане през лятото. Не след дълго Саутхямптън ще се превърне в призрачен град — тя водеше със себе си един архитект — абсолютно неразговорлив мъж на средна възраст, с кръгло шкембе и прилежащ му камбест нос.

— Принцесата има предвид бизнес — каза Скай. — Влече я Кап Антиб, разбира се.

Този малък, заспал полуостров стана причина за много приказки на Ривиерата благодарение на Коул Портър, който първи беше прекарал едно лято там преди няколко години. Американско семейство, техни приятели, дооправяха една къща на Кап Антиб и възнамеряваха да се установят целогодишно. Междувременно се бяха настанили в същия хотел и нескончаемо посрещаха гости, много от тях членове на групата на Дягилев, хит в Париж по това време.

Гардън и Скай се присъединиха към Вики за обяд в хотела.

— Ето ги там — прошепна Вики, когато бяха почти привършили десерта. — Там, седнали са точно до прозореца.

Гардън никога не беше виждала Вики толкова развълнувана. Тя обърна глава, за да погледне красивия мъж и привлекателната жена.

— Кой са те? — също шепнешком попита тя.

Вики ги зяпаше неприкрито.

— Скот и Зелда Фицджералд — каза тя.

Гардън се обърна да ги погледне отново.

По пътя обратно за Монте Карло Скай се изкикоти:

— Жал ми е за всички артисти и писатели във Франция. Мисля, че скъпата ми майчица се подготвя за големия лов на лъвовете.

— Скай?

— Да, скъпа?

— Мислиш ли, че съм хубава колкото Зелда Фицджералд?

— Десет пъти по-хубава. Би ли ми подала пенливото, ако обичаш? — Гардън си дръпна още една голяма глътка от бутилката шампанско и я подаде на Скай да го допие, преди да се е стоплило. Тази нощ тя танцува по-необуздало от когато и да било, докато приятелите им трошаха около краката ѝ чаши, които експлодираха като бомби.

Всички хвърляха, освен Скай. Той използваше чашата си, за да пие от нея тостове за разтапящите черни очи на едно италианско момиче, което беше наскоро включено в групата заедно с американския ѝ покровител.

По-късно тя беше заменена с датчанка и барчето в стаята за партита се напълни с бутилки ракия. Ракията изчезна, появи се калвадос във връзка с една французайка от Нормандия. Скай се премести от масата за рулетка към тази във вътрешния салон, на която се играеше бакара с таблички от слонова кост в хиляди за залаганията вместо кръглите чипове за стотиците.

Гардън бе обожавана от поредица сънародници и евентуални наследници на Оскар Уайлд в поезията, част от която посвещаваха на красотата ѝ и които предпочитаха да се обличат в нейните по-екстравагантни кожени палта, когато нощите станеха мразовити. Те се вкопчваха в таблото на колата, която Скай ѝ беше купил, близък на неговата, докато Гардън я караше в нощните преследвания на удоволствие след бялата кола на съпруга си.

Една нощ, когато Гардън напусна партито рано, поредният поет я изпрати до апартамента ѝ и я последва в дневната му. Гардън се строполи в едно кресло; той коленичи на пода до нея. Рецитира ѝ стихотворение, написано от него за нея. После зариде с глава на коляното ѝ, умолявайки я да му помогне да бъде мъж като всички

останали мъже. Гардън свали презрамките от раменете си, за да се открият гърдите ѝ. Поетът протегна трепереща ръка, за да погали женствената ѝ закръгленост. Гардън я сграбчи, притисна я силно към втвърденото зърно и извика. Поетът отскочи, като че ли се беше опарил; той изпълзя от стаята на ръце и крака, така неистово стремящ се да я напусне, че дори не се изправи преди това. Сълзите потекоха през притворените очи на Гардън и надолу по измъченото ѝ лице, закапаха върху дланите, с които бе обхванала гърдите си, и се събраха на малки локвички между пръстите ѝ.

— Ривиерата ми омръзна до смърт. Нека отидем в Париж.

— На мен също ми омръзна. Да се прибираме вкъщи, Скай.

— Вкъщи? Къде е това? Ню Йорк? На практика всичките ни познати от Ню Йорк сега са в Париж.

— Да отидем в Чарлстън, в имението.

— Майтапиш се. Какво ще правим там? Ще наблюдаваме как постепенно плесенясваме? Не, животът е в Париж. Там е домът ни.

— Кога искаш да тръгнем?

— Днес, довечера, веднага.

Гардън запали цигара. Вечеряха. Сами, за разнообразие. За нещастие, при редките случаи, когато бяха сами, винаги нещата завършваха със спор.

— Можем да тръгнем в петък — каза тя с тон, който се надяваше да звучи помирително. — Втората ни годишнина от сватбата е в четвъртък вечер.

Скай се концентрира върху своя антрекот^[1].

— Съгласен ли си, Скай?

— Разбира се.

Париж им подежда абсолютно ободряващо. В продължение на повече от година бяха живели под високото, синьо, ослепително небе на Лазурния бряг. Пристигнаха в един сив Париж, забулен от ниски облаци, от които капеше студен, неспирен дъжд. Улиците бяха задръстени от автомобили със свирещи клаксони и пешеходци, криещи се под чадъри, които носеха наведени напред като оръжия. Те не се съобразяваха с трафика, отскачаха от пътя на колела, разплискващи дъждовните локви, размахваха юмруци или викаха по шофьори, които не ги оставяха да преминат.

— О, Боже — каза Скай, — забравил съм колко голям може да бъде един град.

Вики ги посрещна с отворени обятия и ги поведе нагоре по стълбите към големия хол. Помещението беше превърнато в студио, вонящо на терпентин от усилената работа на петима художници.

— Те се състезават — обясни Вики. — Правят ми портрети, кубизъм, разбира се, и аз ще купя този, който ми хареса най-много. Ще ви разведа набързо и след това ще трябва отново да позирам.

Всички художници изглеждаха еднакво млади и полово зрели, отбеляза мислено Гардън, движейки се след Вики от триножник към триножник. Нито я учудваше, нито я интересуваше, че напоследък Вики, изглежда, си е купувала секс на количество. След историите за някои от обитателите на Ривиерата Вики изглеждаше банална в откритото демонстриране на консумираните от нея удоволствия. Тя пращеше от здраве, буйната и кестенява коса беше хваната с вързано на една страна шалче, обхващащо челото и спуснато надолу по рамото към шифоновите ивици на хромовожълтата ѝ рокля.

— Изглеждаш чудесно, Вики — каза Гардън.

— Ти, мое скъпо дете, изглеждаш ужасно — отвърна Вики. — Скай, трябва веднага да изпратиш Гардън да си намери някакви прилични дрехи.

— Не веднага, скъпа ми майко. Веднага ние се каним да се видим с някои хора за обяд.

Гардън поклати глава отрицателно.

— Не „ние“, скъпи, а ти. Аз ще се изкъпя и ще подремна. Не съм мигнала във влака.

— Ясно — каза Вики с лъчезарна усмивка. — Доведи приятелите си за вечеря, Скайлър. Аз съм поканила още няколко души. После всички ще отидем на Монпарнасни ще бъдем бохеми.

Корин побутна леко Гардън в шест.

— Казахте ми да ви събудя, мадам. Да поръчам ли кафе?

Гардън се протегна и се прозя. Не ѝ се искаше да става, да се облича, да се преструва, че ѝ е приятно. Знаеше кого ще срещнат в града. Марк с последната му любовница, Мими с последния ѝ любовник, Лори и Дейвид Патерсън. По едно или друго време ги беше виждала достатъчно в Монте Карло. Не ѝ се щеше отново да ги вижда. Нито тях, нито никого. Не и сега.

— Толкова съм уморена — каза тя на глас.

— Кафето, мадам?

— Не, Корин. Донеси ми шампанско. Ще взема още една баня, гореща този път, и ще го пия във ваната. Извади ми официалната бяла рокля с украсата и клош полата.

— Тя има петно на подгъва, г-жо Харис. Не може да се изчисти.

— О, по дяволите. Тогава синята рокля. С щрауса на рамената.

— Вие я изхвърлихте, мадам.

— Така ли? Няма значение. Ти намери нещо, което да свърши работа.

Корин намери розова копринена рокля, цялата избродирана с цветчета от рози. Беше отлично запазена, защото Гардън никога не я беше обличала. Не можеше да разбере защо изобщо я е купила. Когато приключи с обличането, тя беше още по-уморена и унила, отколкото преди да си почине.

— Милички — пропя тя, — колко прекрасно е, че ви виждам! — тя мляскаше във въздуха около бузите на нийоркските си приятели, здрависваше се или протягаше ръцете си, за да ги целунат, когато се срещна с групичката на Вики; дрънкаше ентузиазирано колко божествено било да е в Париж, направи добро шоу в ролята на щастлива, интелигентна, жизнерадостна млада жена. Беше я овладяла до съвършенство в Монте Карло. Понякога, ако вниманието на околните и шампанското бяха достатъчно, се получаваше почти като истинско.

На вечерята беше настанена между двама от гостите на Вики, и двамата банкери от Ню Йорк. „Нищо чудно, помисли си Гардън, че състезаващите се художници не се забелязват никъде“. Банкерите разговаряха през нея за световни финанси и политика. Тя криеше прозевките си зад салфетката.

— Но наистина е така — жената от другата страна на единия от банкерите говореше силно възбудено. — Тъкмо си тръгнах от Рим и влакът ми закъсна. Мисля, че точно Мусолини е човекът, от когото Италия се нуждае.

— Марта — веднага й отвърна банкерът, — има по-важни неща от разписанията.

— Не и когато трябва да направиш прехвърляне. Преди две години бях просто изоставена в Милано, най-ужасното от всички

места. Никой не ходи в Милано.

— Никой не ходи в Милано — имитира Вики интонацията на Марта, след като и тя, и bankerите, и съпругът на Марта си бяха отишли. — Моля за извинение от всички заради тия досадници. Не можах да се отърва от тях за вечеря. А сега, пригответе се да се повеселим — тя отвори едно чекмедже и извади от него поднос. На него имаше дузина кутийки с бял прах. — Не можех да ги сложа на масата, иначе Марта щеше вероятно да използва тази пред нея като солница.

Гардън попита Марк:

— Какво е това?

— Доколкото познавам Вики, бих казал, че е кокаин, при това сигурно от най-доброто качество. Опитвала ли си някога, Гардън?

— Не. Чувала съм, но ние карахме само на шампанско.

— Но, скъпа моя, с кокаина няма махмурлук, а и черният ти дроб не се скапва както от ликьора. Страхотно нещо. Щях да го използвам непрекъснато, ако можех да си го позволя — Вики им поднесе таблата. Марк взе една кутийка и я задържа в ръката си. — Тук трябва да са две унции. Вики, ти си не принцеса, а кралица.

Той показа на Гардън как да притисне едната си ноздра, как да постави малката лъжичка с прах пред другата и да смръкне.

— Господи — каза той, — велико е.

Гардън не беше въодушевена. Имаше нещо отблъскващо в шумното смъркане на Марк, в това да пъхаш нещо в носа си.

— Хайде, Гардън — каза той. — Не бъди толкова страхлива. Повярвай ми, много ще ти хареса.

Гардън нагласи лъжичката пред едната си ноздра и притисна другата.

— Така ли?

Марк кимна. Тя затвори очи и вдъхна праха.

— А-у-у! — изкрещя, прихлупвайки лицето си с длани. Сигурно не беше го направила както трябва. Частта от носа нагоре до очите ѝ беше като замръзнала, безчувствена, мъртва.

Но изведнъж всичко останало в нея се изпълни с повече живот от когато и да било по-рано. Тя се почувства въодушевена и спокойна едновременно, без страх от нищо, напълно контролираща тялото, съзнанието и живота си. Я, ами че то не е имало причина да се

потиска! Ривиерата беше причината за разсипването на брака ѝ. Сега те бяха отново в Париж, сред приятели, сред чудесни хора, които наистина им мислеха доброто. Всичко щеше да се оправи. Тя щеше да се погрижи за това. Нямаше нещо, с което да не може да се справи.

— Ами от другата страна? — каза Марк.

Гардън погледна към лъжичката, която беше оставила.

— О, Господи, да! — каза тя.

Партито сега включваше и художниците. Те се ръгаха един другото, борейки се да влязат в колата с Вики, което на Гардън се стори ужасно смешно. Вики гледаше, без да каже дума. Когато трима се намъкнаха вътре, тя махна на Мопен. Шофьорът изблъска останалите двама и затвори вратата на колата.

Лицата на двамата изоставени бяха толкова скръбни, че Гардън се изкикоти.

— Хайде — каза тя, сграбчвайки ги за ръцете. Те влязоха в едно от такситата, наредени пред къщата. — Следвайте онази кола! — извика Гардън на шофьора. Прекарваше си чудесно.

Всички отидоха в „Джунглата“ на булевард „Монпарнас“. Беше толкова претъпкано, че подът на дансинга не се виждаше под краката на танцуващите. Вики показа с пръсти, че са компания от шестнадесет души, после отброи шестнадесет банкноти от сто франка. Управителят кимна на двама здравеняци, стоящи близо до вратата. Те го последваха и наблюдаваха от близо как той потупва хора по раменете и ги приканва да си тръгнат.

— Натири ги — смееше се Вики. — Както виждаш, изобщо няма значение, че не говоря френски.

Седнаха точно колкото да поръчат шампанско.

— Десет франка бутилката — каза художникът, седящ до Гардън. — Дано да е хубаво. Тия хора са крадци — той потъна в намръщено мълчание. Гардън го изостави и отиде да танцува с Дейвид. Скай и Марк си пробиваха път към бара, за да изберат партньорки измежду проститутките, разположили се приканващо в единия му край. На Гардън ѝ беше забавно. Над дансинга на нощния клуб беше поставен въртящ се стъклен глобус, върху който пробягваха цветни прожектори. Розови, сини, жълти точки пресичаха лицата на танцуващите. Гардън погледна ризата на Дейвид, опита се да хване точките.

Марк забеляза какво правеше.

— Смяна на партньорите — каза той рязко. — Гардън, мисля, че ти дадох твърде много кокаин за начинаещ. Ела, седни.

— О, не, не, не, не, Марк. Така добре се забавлявам — тя обви ръце около врата му. — Танцувай с мен. Аз съм много добър танцьор. Питай г-ца Елис — тя се изкикоти, раздвижи краката си. — Свирят танго. Хайде, Марк! Бадедумдедумда! Хайде!

Марк я водеше в танца.

— Добра танцьорка си, Гардън. Мислех, че се справяш единствено с чарлстона.

— Пуф! Аз мога всичко, абсолютно всичко. Чувствам се чудесно. Ти ме научи как. Обичам те за това, че ме научи. Целуни ме. Целуни ме силно.

Красивите ѝ очи просветнаха под полуспуснати клепачи, устните ѝ бяха разтворени за целувка. Зъбите на Марк ухапах леко долната ѝ устна, след това той се отдръпна.

— Не още — каза той. — Не тук.

---

[1] Пържола от месото от ребра — бел.пр. ↑

„Марк беше прав“, помисли си Гардън, когато се събуди на следващия ден. „Няма махмурлук“. Езикът ѝ не беше вдървен и не изпълваше цялата ѝ уста, както винаги се случваше в Монте Карло. „Чувствам се нов човек“, каза тя на позлатените купидони, поддържащи балдахина над главата ѝ. Позвъни за закуската и започна да планира деня си, докато чакаше да ѝ я донесат. Реши напълно да се вземе в ръце. Нов човек означаваше пълно обновление. Като начало — някои нови дрехи. Розовата рокля можеше да бъде изхвърлена. Не, щеше да я даде на някоя от прислужничките. Как ги наричаше Скай? Мари. Да, щеше да даде роклята на някоя Мари. А какво да си купи? Ще попита Лори. Лори знаеше всичко. Не. Лори знаеше всичко за Ню Йорк, но тук беше Париж. Модната столица на света. Идеалното място за един нов човек, който иска да си купи нови дрехи. Тя се изкиска. Въздействието на кокаина отдавна беше престанало, но тя все още изпитваше еуфория.

Вики. Вики би трябвало да знае. Тя би ѝ помогнала с радост.

Гардън беше сигурна, че видя вратаря да се усмихва подигравателно, когато влезе в „Пакен“. Дребна, тъмнокоса жена избърза да я посрещне.

Гардън се почувства така като че ли трябваше да се извини за твърде дългите си рокля и палто. Подгъвът на полата на другата жена бе почти на височината на коляното.

Но Гардън беше значително помъдряла само за няколко кратки години. Тя знаеше, че самурите говорят достатъчно за себе си.

— Bonjour — каза тя. — Je m'appelle Madame Schuyler Harris^[1].

— Очаквах ви, мадам Харис. Принцесата се обади. Аз ще ви бъда консултантка — г-ца Распай.

— Говорите отлично английски, госпожице. Така ще ми бъде лесно.

— Удоволствието да ви услужа, е мое, мадам. Бихте ли ме последвали? Асансьорът е насам. Обикновено колекцията се показва в единадесет часа. Ще я позабавим, докато се пригответе.

Гардън очакваше да ѝ покажат няколко ежедневни и няколко официални рокли, на закачалки или като модел. Така правеха най-добрите шивачи в Ню Йорк. После, ако си харесаше нещо, си избираше плат и роклята се правеше по нейните размери. Париж, както скоро има възможност да се убеди, беше много различен.

Продавачката я въведе в голяма стая, връчи ѝ програма и молив и прошепна:

— Ще ви очаквам във фойето след показването — след което изприпка навън.

В центъра на стаята имаше издигната пътека, от двете ѝ страни имаше по три редици позлатени столове, на които в момента седяха около петдесет разярени жени в очакване на персоната, забавила шоуто. Гардън седна в най-близкия свободен стол.

Жена със сива, накъдрена коса, подаваща се от украсена с дантела шапка клош, пристъпи през завесите от кадифен брокат в далечния край на пътеката. Роклята ѝ се съчетаваше с тялото по начин, различен от всичко, което Гардън беше виждала. Жената зае мястото си зад малка трибуна от едната страна на закрития със завеси вход.

— Bonjour, добро утро. Bienvenues a Raquin, добре дошли в „Пакен“. Numero cent vingt-deux, номер сто двадесет и две. Apres-midi a Langchamps, „Следобед в Лоншам“.

Между завесите се появи манекен в синя рокля, украсена със златни копчета и ширити. Тя мина бързо по пътеката; краката ѝ се бялнаха току до лицето на Гардън; в края ѝ тя се спря, обърна се, почака и се запъти обратно. За краткото време, през което мина напред и назад, тя успя да свали жакета си, показвайки, че това, което Гардън беше сметнала за рокля, е всъщност костюм. Тя изчезна през входа и друг манекен зае нейното място.

— Numero cent vingt-cinq^[2] — каза жената до вратата.

Гардън погледна в програмата. Какво стана с двадесет и две, и три, и четири? Когато отново погледна към пътеката, единственото, което видя, беше изчезващият зад завесите ток на обувката на манекен.

Млада жена, седяща до нея докосна с молива си китката на Гардън.

— Първи път? — каза тя с дрезгав шепот.

Беше американка.

Гардън кимна.

— Завързват, за да си влязат в разписанието. Не се притеснявайте. Ще забавят към края за най-добрите модели.

Гардън погледна към услужливата си съседка и се усмихна, пропусайки още един модел.

— Я кажете, не сте ли Гардън Харис?

Няколко жени ѝ изсъскаха да млъкне. Съседката ѝ направи жест като че ли си режеше гърлото с палец, после, все едно че се застрелваше. Гардън закри уста с програмата си, за да заглуши смеха си. Тя се загледа в процесията от всякакви рокли, заинтригувана от майсторски изпипаните им украси и от плавните движения на манекенките.

После четири манекенки се появиха през кратък интервал една след друга, всичките носейки дълги официални рокли от бледо зелена коприна. Всяка рокля беше уникална, претенциозно украсена, всяка — произведение на изкуството. Взети заедно, те бяха зашеметяващо красиви: крехка, подвижна композиция от женственост и тържественост. Гардън се присъедини към аплодисментите с въодушевление.

Из цялата стая жени започнаха да събират ръкавици, чанти и програми. Гардън се обърна към съседката си.

— Да, аз съм Гардън Харис. Чувствам се много глупава и неучтива. Боя се, че не помня името ви.

— Няма причина да го помните. Никога не сме се срещали. Виждала съм снимката ви във вестниците. Името ми е Констанс Уедърфорд. Кони за по-кратко.

— Здравейте, Кони. Наистина ви благодаря, че ми обяснихте какво става тук.

— Няма за какво... Имате ли нещо против да ви задам един въпрос?

Гардън леко се напрегна. Тази Кони вероятно беше репортер.

— Не, нямам нищо против.

— Какво правите в „Пакен“? Искам да кажа, жена като вас, какво ви заинтригува?

— Един човек уреди идването ми тук.

— Къде още ще ходите?

Гардън погледна бележката в джоба си.

— „Сестри Кало“ и „Поаре“.

— Добре, слушайте, Гардън, който ви е уредил всичко това или не ви е приятел, или е същински профан. Всички тези моделиери са поели пътя надолу. Преживели са славни дни, но сега слънцето им залязва. Мадам Пакен дори вече не се занимава с моделиерство. Оттегли се преди четири или пет години.

— Какво да правя в такъв случай? Къде да отида?

— Зависи какво търсите. Може да ви трябват „Ланвин“, „Уърт“, „Шанел“, „Молино“, „Вионе“, дори „Хермес“ за някои неща и „Фортуни“, ако разполагате с всичките пари на света. Но вие пък имате, не е ли така? Извинявайте, може би прозвуча обидно. Не исках това. Исках да кажа, че фактът си е факт.

Те затваряха пътя на хората, които се опитваха да достигнат изхода. Гардън си сложи ръкавиците и се изправи. Погледна умолително разговорливата си съседка.

— Как да се скрия от продавачката?

Новата ѝ приятелка се разсмя.

— Кажете ѝ, че може би ще дойдете пак. Може би, не сигурно. Това ще успокои снобката.

Близко до вратата натискът беше силен.

— Бързо — каза Гардън. — Отнасят ме. Ще ме чакате ли долу?

— Разбира се, с удоволствие.

Кони Уедърфорд обясни, че работи като машинописка в парижката кантора на „Вог“.

— Бях дошла на екскурзия в Европа миналото лято. Ясно ви е за какво става дума — петнадесет момичета, водени от учителя си по френски. Подарък по случай завършването. Чупих се от тях, това е всичко. Не исках да напусна Париж след три дни. Отидох направо в офиса на „Вог“, казах им, че мога да пиша бързо на машина и не искам висока заплата и ми дадоха работа. Родителите ми се разбеснях, но нямаше какво особено да сторят. И ето ме тук сега, щастлива като бълха в гащи. Свикнах да използвам документите, показващи, че работя във „Вог“, за да ходя на ревюта в свободния си ден. Така донякъде компенсирам нищожната си заплата. Нямам нищо против това. Един ден ще стана моделиер.

Гардън бе заинтригувана от това смело, независимо, амбициозно момиче. Кони беше на деветнадесет години, колкото и Гардън, но на Гардън тя изглеждаше едновременно два пъти по-стара и двойно по-млада от нея. Тя знаеше толкова много за някои неща като пътуване, работа, самостоятелно живеене и все пак си оставаше зелена и недодялана като дете. Изплюваше първите думи, които идваха в главата ѝ; незначителни неща като удобствата на колата или размерите на менюто в „Риц“, където Гардън я заведе на обяд, изтръгваха от нея възклицания. Гардън намираще за удивително, че някой, свързан с „Вог“, може да се държи толкова непринудено. Но това ѝ харесваше.

— Къде ще ходиш следобед? — попита тя Кони. — Би ли ме придружила при останалите шивачи?

Кони направо изцвили.

— Ако някой те чуе, че наричаш парижките моделиери „шивачи“, ще те завлекат направо на гилотината. Тези хора са модисти, които работят в места, наречени модни къщи. Не виждам защо ще си губиш времето със Сестрите или Поаре. Защо не отидеш в „Шанел“? Тя е любимката ми. Всичко, което създава, е толкова модерно!

— Мислиш ли, че ще мога да вляза?

Кони се изсмя толкова силно, че хората се обърнаха да я видят.

— Гардън, чуй ме. От теб се иска само да минеш оттам в това палто и човекът на вратата ще те нокаутира и ще те замъкне вътре от улицата. Не се прескачат хората, които могат да си позволят да дадат четири-петстотин долара за една дреха.

От интонацията на Кони Гардън заключи, че става дума за наистина високи цени. А Гардън нямаше никаква представа от цени. Не знаеше нищо за парите. Преди да се омъжи, майка ѝ ѝ беше давала от време на време по десет или двацет и пет цента, за да отиде на кино или за да гледа филм и да си купи сладолед след това. Като г-жа Скайлър Харис тя просто си избираше каквото ѝ хареса в магазините и то ѝ беше доставяно или поставяно в колата. Г-ца Трегър се грижеше в портмонето ѝ винаги да има пари в брой, но тя рядко ги използваше и никога не ги броеше. Сега, като се замисли, петстотин долара наистина ѝ се сториха солидна сума, но как можеше да бъде сигурна? Всъщност това се равняваше на годишната заплата на Кони Уедърфорд и приблизително на една трета от годишната заплата на работник в Америка, с жена и семейство. В луксозен магазин на Пето авеню една

рокля би могла да струва до петдесет долара, но това се приемаше за изключително скъпо. Гардън пропъди мислите, свързани с пари, от главата си. Не бяха много интересни.

— Би ли имала нещо против да дойдеш с мен в „Шанел“? Ще ти бъда задължена за помощта. Как се справяш с всичко това? Промените са толкова бързи!

— С удоволствие ще дойда. И ти ще свикнеш много бързо. Запомни: жените там са спецове; те знаят какво търсят, какво да очакват. Те следят модата така, както някои мъже следят бейзбола. Те познават стила и темпа на развитие на всеки моделиер и могат да разпознаят сензацията, когато я видят. Тогава те правят с молива отбелязване срещу номера и по-късно го поръчват.

— Звучи забавно.

— По-забавно, от каквото и да е друго. Да вървим.

---

[1] Добро утро. Казвам се г-жа Скайлър Харис — Б.р. ↑

[2] Номер сто двадесет и пет. — Б.пр. ↑

В „Шанел“ Гардън си избра четири неофициални рокли, един костюм и една вечерна рокля, известна като „robe de style“.

— Знаеш ли, Гардън — каза Кони, — трудно ще ми е да те обичам, ако правиш така — тя остана с нея, докато ѝ вземаха мерки за направата на куклата, която щеше да се използва за предварителните проби. Гардън беше отегчена и раздразнена. В Ню Йорк ѝ вземаха поне три пъти по-малко мерки. Кони беше очарована. Никога не беше прониквала зад кулисите на някоя модна къща.

Гардън поиска и получи шампанско. Кони поиска и получи среща със самата г-ца Шанел.

— Някой от близките дни ще я помоля за работа — каза Кони, когато бяха отново в колата. — Тогава ще отида да огледам работните помещения и целия дизайнерски процес.

Гардън беше изтощена, когато се прибра вкъщи. Както беше направила и предишния ден, тя легна да поспи и се събуди все още уморена и кисела. Чудеше се дали Вики и тази вечер ще им даде от кокаина.

Малките кутийки бяха на масата, когато седнаха да вечерят. Гардън едва издържа бавното поднасяне на едно ястие след друго и чакането, което ѝ се стори безкрайно, преди Вики да се разсмее и да вземе малката си златна лъжичка.

Гардън си каза предварително, че не бива да очаква същото фантастично усещане, което беше изпитала миналата нощ. Би било твърде хубаво, за да е истина.

Но то пак се получи. Усети го да започва, още преди да беше отминал ужасът от замръзването в носа. Тя изпуфтя, огледа всички на масата и обяви:

— Чувствам се чудесно.

Преди да се отправят към нощния клуб на „Шанз Елизе“, Вики отвори чантата на Гардън и пусна малко златно шишенце в нея.

— Така ще можеш винаги да се чувстваш чудесно. Запомни само едно: за да го използваш, влизай в дамската тоалетна.

Откритието на Гардън беше, че кокаинът притежава всякакви видове благоприятни ефекти. Тя никога не огладняваше, чувстваше неизчерпаема енергия и почти не се нуждаеше от сън. Всички ѝ харесваха — хората, които познаваше, хората, с които се срещаше, непознати на улицата, абсолютно всички. И нямаше никакви притеснения. Не се притесняваше, когато разливаше кафе върху роклята си. Не се притесняваше, ако изрусяването на косата ѝ не се получеше твърде сполучливо. Не ѝ правеше впечатление, когато Скай изчезнеше от някой нощен клуб, обвинил с ръка кръста на някаква жена.

Времето също изгуби значението си. Тя ходеше до модните къщи и поръчваше нови, ярки, жизнерадостни дрехи за новата, ярка, жизнерадостна Гардън. Дългите часове за проби, за деликатното обточване и украсяване не я дразнеха повече. Ако роклята „robe de style“ не можеше да бъде готова за тази сряда, значи щеше да стане за следващата. Или за по-следващата.

Времето придоби еластичност. Тя използваше толкова малка част от него за сън, че винаги ѝ оставаше достатъчно, за да свърши още нещо. А в Париж можеха да се вършат толкова много неща! Имаше повече от сто кина. Роман Наваро беше зловецът красив в „Бен Хур“, Джон Гилбърт — безупречно красив във „Веселата вдовица“, Дъглас Феърбенкс — влудяващо красив в „Синът на Зоро“, Роналд Колман — очарователно красив в „Тъмният ангел“, Валентино си беше Валентино в „Орелът“. Тя плака на „Треска за злато“ на Чарли Чаплин. Смя се до сълзи на Харолд Лойд и Бъстър Кийтън, трепереше от страх на „Призрак в операта“, прозяваше се от скука в истинската опера, където всички отидоха една седмица, след като гледаха филма, защото не се появи никакъв маскиран призрак.

Тя се изчерви във „Фоли Бержер“, когато за първи път видя разголените гърди на момичетата от шоуто. След четири или пет посещения тя беше отегчена, но „Фоли Бержер“ беше мястото, в което всички новопристигащи искаха да отидат най-напред и затова тя и Скай бяха там почти всяка седмица с някого, току-що пристигнал от Ню Йорк. Гардън известно време се възхищаваше на сложните,

впечатляващо високи украшения на главите на танцорките, сравнявайки трудността на балансирането им с трудността на балансиране на кош с пране. Но скоро и това ѝ омръзна.

Истинският ѝ враг беше скуката. За щастие винаги се намираше нов каприз, който да се пребори с нея. Кръстословиците пресякоха Атлантика от Америка и светкавично се превърнаха във всеобща мания. След закуска пиеха с Вики по още едно кафе, за да сравняват решенията си на кръстословицата в парижкия „Хералд Трибюн“. И двете си купиха от нашарените с кръстословици долни ризи и кюлоти, които се продаваха и в най-елитните магазини за дамско бельо. После Харолд Вандербилт разви нова система бридж, бридж контра, и всеки се зае с научаването ѝ. Играеха на високи залози. Обикновено печелеха Скай и партньорът му. Според Скай успехът му се криел в дългата практика на рулетка и бакара.

През пролетта те отидоха на международната експозиция на произведения на изящните изкуства, където бяха засегнати от новата вълна, която покори Париж, а после и целия свят. Черното се превърна в единствен цвят за следващите модата жени и домовете на висшето общество, в комбинация с „мандаринено оранжево“, Вики смени цялата тапицерна с нова от черен сатен; Гардън направи една скоростна визита на „Рю де ла Пе“, поръчвайки си черни официални рокли с пайети, черна бродирана коприна, черен плат от двойно пресукана коприна и черен лен за предстоящия топъл сезон. Тя случайно налетя на Кони Уедърфорд и я принуди да приеме като подарък черен шал, точно какъвто си купуваше и Гардън, — черна копринена фантазия от безброй нарисувани паунови пера, в зелено, жълто, оранжево на черния фон, с тридесет сантиметрови ресни в мандаринено оранжево.

Хората не напуснаха Париж веднага, щом лятото дойде; имаше още много какво да се прави там. Туристическите корабчета по Сена отиваха от Лувъра чак до Сен Клу и обратно. Те взимаха музиканти на борда и превръщаха дългото пътуване в нощен клуб. Вики организира бал на покрита площ в градините на Тюйлери и те пренесоха музиката и танците на „Плас Вандом“, преграждайки трафика, извличайки хора от колите им, за да се присъединят към веселбата.

Мислеха се за впечатляващо демократични. След няколко часа в „Кафе де ла Пе“ или в някой елегантен club de nuit^[1] с много

шампанско, понякога те решаваха да се отбият в някое „народно“ увеселително местенце в Монпарнас. Там нямаше оркестри, само цигулка и акордеон, свирещи на платформа с дебел матрак за подпора. За да заведат партньорка на дансинга, мъжете плащаха няколко су. Скай, Марк и другият мъж плащаха и танцуваха с работнички и позиращи за художници модели. Гардън и другите жени с радост приемаха поканите на работници и артисти. Беше съвсем различно от Ривиерата. Тук нямаше буйности, нямаше счупени чаши. Гардън научи джаза, който се танцуваше само на такива забави, и учеше всички да танцуват чарлстон. Той още не беше стигнал до Франция. Тя също разказваше за Чарлстън, разпитвайки всички художници дали са чували нещо за Трад Купър, сина на леля й Елизабет. Никой не беше чувал за него.

Тя разпитваше също и в кафенетата по Монмартр, старото място за събиране на хора на изкуството, преди да се преместят в Монпарнас. Тайфата често ходеше там, в „Мулен Руж“ или „Лидо“. Не й провървя за Трад, но това не беше от особено значение. Единствено от значение беше да се забавлява, да бъде в движение, да изглежда шик, интелигентна, млада и красива. Лори Патерсън й каза, че се съсипва, че твърде много е отслабнала, че изглежда двойно по-възрастна. Гардън не й обърна внимание.

Тя знаеше, че изглежда чудесно, защото се чувстваше чудесно, така че как иначе би могла да изглежда? Където и да отидеше, хората отвърщаха на усмивките й. А в баровете всички я аплодираха, когато играеше чарлстон. Истинският чарлстон. Когато дансингът беше претъпкан, някой намираще маса, за да танцува върху нея. Това най-много й харесваше, защото тогава винаги насочваха прожектор към нея и тя можеше да почувства очите на всички, пълни с възхищение, върху себе си, да чуе пляскането на дланите и потропването на краката, виковете и подсвиркванията, докато тя танцуваше и се сливаше с музиката.

Вниманието и аплодисментите запълваха чувството за празнота, от което се опитваше да избяга. Празнотата, която по-рано бе запълвана от Скай, любовта му към нея и любовта й към него. Със сигурност тя можеше да замени любовта на един човек с любовта на много хора. И с щастието, затворено в малкия мускал, който Вики грижливо й пълнеше.

През август животът в Париж замря. Французите заминаха на ежегодните си ваканции. Компаниите, водени от Скай и Вики, заминаха за Довил. Голяма част от клиентелата на този курорт на Ламанша беше се оттекла към Ривиерата. Според парижките стандарти беше много спокойно. Но оставаха удоволствията на елегантното казино, конните надбягвания и, за мъжете, парадът на жените в техните тесни черни бански костюми, последната революция в модата. Гардън биеше на очи върху пясъка, облечена в черни шифоновии плажни шалвари с щамповани големи оранжеви цветя и огромна бяла сламена шапка с оранжеви копринени макове по периферията ѝ.

Слънцето я хващаше, дори когато се криеше под големия плажен чадър на оранжеви ивици; след няколко дни тя престана да ходи на плажа. Запълваше часовете с пазаруване, решаване на кръстословици и случайно включване в игри на бридж с по-възрастни дами, пребиваващи в същия хотел. За да поддържа доброто си настроение, се налагаха все по-чести отбивания в женските тоалетни със златното шишенце в ръка.

Така продължи до един следобед, когато редеше пасианс в малко сепаре във фоайето на хотела. Тъкмо беше наредила картите и ги разглеждаше преди първия ход, когато усети ръка, а после и топла уста да докосват врата ѝ. Устните се изкачиха до ухото ѝ.

— Сега — прошепна Марк.

Обичал я от първия момент, в който я зърнал, каза ѝ той. Скай бил глупак, задето така я пренебрегвал. Глупак и свиня, парадирайки пред нея със завоеванията си. Не можел да разбере какъв късметлия бил, като имал толкова сладка съпруга, толкова красива, толкова надарена... грижовна... възбуждаща... чувствена... нежна... ухаеща...

Любенето с Марк беше нещо различно. Той беше по-ненаситен от Скай и повече изискващ.

След първоначалното дълго, бавно прелъстяване, той винаги проявяваше нетърпение, разкъсвайки роклята ѝ, ако ципът заядеше. И

я желаше непрекъснато. Те се срещаха всеки ден, когато Скай отиваше да плува преди обяд, но това не беше достатъчно за Марк. Той ѝ го прошепваше в ухото, когато танцуваха в казиното и тя отиваше до женската тоалетна и оттам, измъквайки се през странична врата, изтичваше на плажа, където той я чакаше в раираната брезентова палатка, където одеяло беше вече заслано върху пясъка. Ако Скай излезеше с англичанката, която беше последната му авантюра, Марк моментално взимаше Гардън в своя хотелски апартамент и я държеше там до зори. Опасността от разкриването им беше вълнуваща, а и постоянното усещане, че неговите целувки и тялото му са различни от целувките и тялото на съпруга ѝ, носеше греховна наслада. За Гардън обаче възбудата и насладата бяха второстепенни, идваха рядко. Важното беше, че гладът на душата и тялото ѝ за любов биваше задоволен.

Всички се завърнаха в Париж през септември, точно навреме за най-експлозивната мания от досегашните — лудостта по всяко нещо от негърски произход.

„La Revue Negre“ в театъра на „Шанз-Елизе“ беше името на шоуто, ревю-мюзикхол. Рекламираха го плакати на всяка будка — ярки, гротескови рисунки на широки бели усмивки върху лъщящи черни лица. Ключката твърдеше, че това щяло да бъде хитът на сезона, затова си купиха билети за премиерата.

Звездата на шоуто беше Мо де Форест и когато тя изпя своя бавен тъжен блус, публиката я извика два пъти на бис. Аплодисментите за солото на саксофона на Сидни Бекет траяха по-дълго от минута. Започна следващото действие. Огромен черен мъж, гол до кръста, чието едро, мускулесто тяло блестеше от мазнина, се появи на сцената откъм левия ѝ край. Той държеше младо черно момиче. Разтворените ѝ крака бяха перпендикулярни на тялото, което беше обърнато с главата надолу, а единият крак беше опрян на рамото на мъжа. Държеше розово перо от фламинго между краката си. В средата на сцената мъжът я положи на пода с бавно странично премятане. Ръцете ѝ се отпуснаха отстрани и тя застана като статуя,

кафява статуя на Венера, с тяло, чието съвършенство изглеждаше непостижимо за смъртен.

Публиката полудя. Момичето беше неизвестна деветнадесетгодишна танцьорка на име Жозефин Бейкър. За броени седмици Париж беше луд по нея и всичко негърско. Стилизирани черни глави, направени от емайл или абанос, украсяваха обсипани с диаманти гривни и брошки. Универсалните магазини боядисаха манекените на витрините си в черно. Почитателите на розовите фламингови пера воюваха в най-престижните нощни клубове с почитателите на оранжевите щраусови пера. Всеки оркестър се погрижваше да си намери саксофонист и да разучи музиката към танца, който беше пресякъл Атлантика заедно с ревюто. Най-сетне Франция имаше чарлстона.

Приятелите на Гардън се надуваха. „Ние го знаем от години“, говореха те, перчейки се по заведенията, където французите практикуваха само най-лесните стъпки. „Давай, Гардън, танцувай. Покажи им, че не е нужно да си негър, за да си танцьор.“ И Гардън танцуваше. Единственото нещо, което знаеше, че може да прави.

Марк замина за Америка, отвеждайки със себе си една френска манекенка.

Скай постъпи в болница със счупена челюст; беше се опитал да отмъкне черно момиче от ескорта ѝ в „Черната топка“, нощния клуб, който осигуряваше на парижаните чернокожи партньори за танци.

Дейвид Патерсън се срещна с Гардън в бара на „Риц“, за да ѝ каже, че Лори няма да може да дойде на срещата им. Той я заведе на вечеря, после в бара на своя хотел на по едно питие преди лягане, после до стаята и леглото си.

Той нае апартамент в Латинския квартал, където те си уговаряха коктейлни срещи, наречени „пет-до-седем“ от прозаичните французи. Гардън си купи черна шифонова рокля от „Молино“, защото моделът се наричаше „sing a sept“^[2]. Намираше го за забавно. След солидна доза кокаин всичко ѝ се струваше забавно.

Но ръцете ѝ трепереха понякога така, че не можеше да си служи с деликатната малка лъжичка. Научи се да използва къса сламка, каквито купуваше на кутии от един бар, където ги слагаха в ментовия крем фрапе.

Танцувайки веднъж в „Джунгла“, тя падна от масата, в обятията на един испанец, приятел на един англичанин, който пък беше приятел на Вики. Той я прие с дълга целувка, аплодирана от цялата маса, и продължи да я държи в прегръдките си през цялата вечер, пълнейки с една ръка чашата и с шампанско, докато другата се движеше по крака ѝ под полата. Гардън се кикотеше на рамото му. На следващия ден, когато се срещна с Дейвид, всичките му думи и действия бяха досадно предсказуеми.

Алекса дойде в Париж с Феликс, загорял рус швейцарец, който бил преди това ски инструкторът ѝ в Сен Моритц. Тя каза на Гардън, че трябва да отиде на лекар. Гардън се изсмя. Същата вечер тя се престори, че се препъва и се просна в ръцете на швейцареца.

— Скай — изхили се тя, — ще ми платиш ли няколко урока по ски? — Скай се протегна през масата и я зашлеви по устата.

Ударът разкървави носа ѝ.

---

[1] Нощен клуб — бел.пр. ↑

[2] От пет до седем. — Б.пр. ↑

— Имате опасна пристрастеност, г-жо Харис — каза докторът. — Ако не престанете да използвате кокаин, вие ще умрете — той ѝ подаде едно листче. — Това е адресът на отлична клиника и името на лекаря, който я завежда. Предлагам ви да се запишете за лечение там веднага.

Гардън пусна бележката в чантата си. В същия момент изпита нужда от малкото златно шишенце. Започна да трепери; имаше нужда от отскок.

— Благодаря ви, докторе — каза тя. — Ще се заема с това утре сутринта.

Скай, Алекса и Феликс я чакаха отвън пред стаята за спешни случаи. Гардън докосна петната от кръв по роклята си.

— Ще се наложи да се преоблека — каза тя. — Нека отидем след това в „Свинския крак“. Умирам за малко лучена супа.

Научи се да си промива носа със спринцовка и той започна по-малко да се дразни. Също така намали и дозите кокаин, но я преследваха такива ужасни главоболия, че не можеше да ги издържа. Кое то пък я депресираше, а депресията беше по-лоша от главоболието. Дори когато настроението ѝ беше много добро, някои неща дотолкова я потискаха, че се налагаше да отиде в друга стая и да си поплаче. Обикновено това се случваше при посещенията им в нощни клубове с чернокож певец или певица. Такива бяха изникнали като гъби след дъжд, винаги шумно аплодирани, без значение колко бездарни са. Често хората хвърляха на сцената цветя и монети, свиркаха, викаха на бис.

Нормално беше певецът да се радва на такива неща, но Гардън се чувстваше засегната, наблюдавайки мъжа или жената да подтичват по сцената, събирайки монети, да подскачат и да се хият. Липсваше им всякакво достойнство. Не се ли досещаше певецът, че тълпата му подхвърляше монети, както би подхвърляла бисквити на кучета, участващи в представление? Не чуваше ли певецът коментарите по

отношение на „чернилките“ и „нигърите“ и „маймуните“? Не знаеше или не го беше грижа? Хората, с които беше съпругът ѝ, техните приятели не си ли даваха сметка, че и чернокожите хора са хора, а не животни за развлечение?

Опита се да накара Скай да престане, но той ѝ отвърна, че тя вдигала шум, защото си мислела, че всички черни трябва все още да бъдат роби и да принадлежат на безценното ѝ чарлстънско семейство. Той изобщо не разбираше. Нито тя, що се отнася до случая, разбираше какво толкова я притеснява. Изобщо не беше нейна работа. Работата ѝ беше да си намира занимания, да се забавлява, да забавлява околните, да бъде привлекателна и желана.

Тя купуваше нови рокли, нови палта, ново бельо. Никоя от старите ѝ дрехи не ѝ беше по мярка. Всички ѝ бяха прекалено големи. Купи си по-ярък руж и започна да употребява яркочервен лак за нокти, който да подхожда на червилото, разточително употребявано от нея.

Тя излизаше от „Хермес“ един ден в началото на февруари, когато мъж свали шапката си и ѝ се поклони. Имаше нещо познато в развяното му от вятъра палто с платка.

— Здравейте — каза Гардън. — Зная, че ви познавам, но се боя...

— Франсис Фабер — каза той. — Пътувахме заедно на борда на „Франция“.

— Разбира се! — изкиска се Гардън. Беше в изключително добро настроение. — Помня ви. Кажете ми, д-р Фабер, все още ли сте такъв добър целувач?

Фабер трепна.

— Аз ви обидих. Нямах такова намерение. Надявах се, че може би сте забравила.

— Нито за минута. Пазя скъпо спомена. Вижте, замръзвам, а и колата ми е съвсем наблизо. Мога ли да ви закарам до някъде?

— Отивам в хотела си. Само на няколко крачки е.

— Влизайте. Твърде студено е да се ходи пеша.

В колата Гардън пхна ръката си под ръката на Фабер.

— Радвам се да ви видя, докторе. Точно вие сте мъжът, който би могъл да ми обясни как една дама би трябвало да реагира, когато съпругът ѝ има любовна връзка и доведе да живее вкъщи съответната жена. Защо не ме почерпите едно питие, докато ми обяснявате защо това е най-естественото нещо на света?

— Наистина, г-жо Харис, не зная какво да кажа — Фабер беше ужасно объркан.

— Но вие трябва да ми обясните, докторе. Вие сте лекар. Защо не ми кажете, че съпругата не трябва изобщо да го преживява, че трябва да се забавлява по същия начин, че това е най-естественото нещо на света.

Преодолял объркването си, Фабер я погледна с пресмятащ поглед.

Колата спря пред хотела му.

— Не бихте ли дошла с мен да пийнем по нещо, г-жо Харис?

— Моля ви, наричайте ме Гардън. Да кажа ли на шофьора ми да не ме чака?

— Да, моля.

Фабер беше в Париж за три седмици. Той се включи в групата на американците по време на обиколките им в търсене на удоволствия, наблюдавайки с блеснали очи Гардън да танцува. Той беше повълнуващ партньор в леглото, отколкото си го беше представяла. Едва си налагаше да не я държи пред други хора. На партито по случай третата годишнина от сватбата ѝ със Скай така силно ревнуваше небрежно праметнатата ръка на съпруга ѝ през кръста ѝ, че изскочи от стаята. Гардън изтича след него, заведе го в балната зала студио и се любил с него на платформата, където обикновено позираха моделите.

Когато Фабер напусна Париж, тя продължи да използва платформата за легло с един от артистите на Вики за партньор.

После с друг.

Позира на трети, само с бижута върху себе си, после изпрати картината на Феликс. Алекса нахлу в стаята ѝ докато закусваше.

— Какво, по дяволите, си мислиш, че правиш, Гардън?

— Същото, което и ти направи на мен, Алекса — отвърна ѝ Гардън студено. — Без лоши чувства, надявам се.

— Ти си болна, Гардън. И глупачка. Феликс никога няма да ме изостави заради наркоманка като теб.

Същата вечер Гардън се облече с усмивка на лицето. Тя изсипа по-силно ароматизирано масло в приготвената от Корин баня, а след като се подсуши, намаза ръцете и краката си.

— Никакви чорапи — каза тя, когато Корин ѝ ги подаде. Даде на Корин новата си robe de style да ѝ я нахлузи през главата. Водопад от сребърни ресни, три лъскави реда, започващи точно над гърдите ѝ и завършващи точно под колената. Корин закачи ивиците от диаманти, с които Гардън беше заменила оригиналните в роклята.

— Това е всичко — каза Гардън.

Веднага след като Корин излезе, Гардън извади сламка и кутийката за пудра, която Вики се грижеше винаги да е пълна с кокаин за нея. Когато отново се почувства добре, тя съблече роклята, свали от себе си всичкото белъо и отново нахлузи роклята.

Парфюм, пудра, грим, една редица диаманти на челото, диамантени гривни и пръстени и една диамантена огърлица, закопчана на десния ѝ крак над коляното. Беше готова. Обу сребърните си лачени обувки, уви се в наметката от сребристо ламе и я закопча с ръката, която стискаше вечерната ѝ чантичка, която беше направена от сребърни продълговати мъниста. Тя искреше, а пръстените на ръката, която я държеше, блестяха. Гардън притвори плътно наметката, за да може широката ивица от бяла лисица, която я украсяваше, да обгражда лицето ѝ и да гали бузите ѝ.

— Весели се добре, Снежанке — каза тя на отражението си в огледалото. В отговор то ѝ се засмя. Животът беше безкрайно забавен.

Беше вихрушка от сребро, когато танцуваше. Останалите на дансинга се отдръпнаха и тя остана сама, заляна от светлина под въртящата се стъклена топка. Приковала погледите на всички, Гардън танцува, докато се покри с капчици пот. Тогава тя изтича до мястото, където седяха Алекса и Феликс. Тя стъпи на един стол, оттам — на масата и затанцува в тотална забрава, блещукайки, тресейки се, извивайки се, тропайки с блестящо стъпало близо до главата на Феликс, обгръщайки го с мускусните вълни на намазания си крак, откривайки за него и само за него бедрото с искрящите диаманти върху му.

След като танцът свърши, тя остана права, задъхана, движението на отпуснатите ѝ свободно гърди раздвижваше ресните. Феликс се изправи.

— Ще те изпратя до дома ти — каза той. Гласът му идваше някъде дълбоко отвътре.

Гардън изпрати прощална целувка на Скай и намигна на Алекса. После хвана Феликс подръка от дясната му страна и се насочи към изхода, влачейки палтото след себе си: жестът — запазена марка на Алекса, — на матадор, убил бика.

Корин беше обезпокоена от звуците, идващи иззад затворената врата на спалнята на Гардън.

Тя отиде да търси г-ца Трегър.

— През цялата нощ е така, госпожице, а сега звуците са най-силни. Минава единадесет часът. Боя се, че г-н Харис ще се прибере и не зная какво може да се случи.

Г-ца Трегър се заслуша и пребледня.

— Ще доведе принчипесата — каза тя. — Къщата е нейна; тя има право да влезе.

Вики блъсна вратата и влезе все едно на обикновена приятелска визита. Г-ца Трегър и Корин надничаха от вратата.

Гардън беше дала на Феликс да опита кокаин за първи път. По леглото ѝ бяха пръснати сламки и по голите им тела имаше ивици бял прах. И двамата бяха накичени с бижутата на Гардън. Отблясъците от тях се пречупваха във всички цветове в огледалата, поставени на столове близо до леглото. Двамата се бяха опънали един до друг, тресяха се неконтролируемо и се смееха истерично.

Гардън обърна глава, за да погледне свежърва си. Тя се засмя още по-силно, проговаряйки задъхано и накъсано.

— Здравсти... Вики... това е... Феликс... Той ме... у... чи... да... карам ски.

Вики се смя заедно с тях, докато цялата се разтресе от смях. После излезе, все още смеейки се, за да се прибере в стаите си. В смеха ѝ звучаха триумфални нотки.

Г-ца Трегър я последва.

— Защо? — каза тя, когато останаха сами. — Никога не съм задавала въпроси, принципесо. Винаги съм следвала указанията ви. Но сега ми е необходимо да знам, че има причина за унищожаването на това момиче. Не мога да се понасям от известно време.

Погледът на Вики беше студен.

— Не ме засяга, г-це Трегър, дали можете да се понасяте или не. Казах ви, когато ви наемах, че работата не е за крехки същества. Ако се гнусите, напуснете. Гардън вече не разпознава хората около себе си. И състоянието ѝ се влошава. И още повече. Това планирах от първия момент, когато чух името ѝ.

Вики се заразхожда напред-назад по кожените постелки на пода във всекидневната ѝ. Ръцете ѝ бяха свити под мишниците, като че ли искаше да удържи чувствата, които караха гласът ѝ да трепери.

— Аз ще наблюдавам унищожението ѝ, всяка нейна стъпка надолу. Защо, мислиш, стоях цяло лято в Париж, оставих разни непознати да довършват плановете за вилата, да поръчват украсата, да наемат слуги? Защото не искам да пропусна един-единствен момент от деградацията ѝ, болката ѝ, страданието ѝ. Тя ми е длъжница. Тя е Трад. Тя скоро ще изгуби ума си напълно, но аз няма да я изпратя някъде. Аз ще я задържа тук, ще сложа решетки на прозорците, ще я гледам всеки ден, по десет пъти на ден, ако искам. Тя ще ме моли за кокаин, тя ще ме моли да я оставя да умре. Тя ще ми се изплати.

Г-ца Трегър беше ужасена.

— Тя е съпруга на сина ви — прошепна тя.

— И ще си остане такава. Той даже не забелязва каква става. Аз съм се погрижила за това. Той загуби интерес към нея, щом тя стана обикновена, точно както всички други жени, които познаваше — къса коса и всичко останало. Той мисли, че тя е една малка пияна мръсница. По-удобно е за него, затова той с радост вярва каквото му казвам. За следващата му сватба аз ще избира младоженката. Дотогава тази ще е умряла. Тялото ѝ трябва вече да се е разложило; тя не яде нищо. Следва мозъкът. След това отнемам наркотика. Като съпруга на сина ми тя ще стои в моята къща, под моите грижи — тя погледна г-ца Трегър.

— Какво става със съвестта ви, г-це Трегър? Колко ви е скъпа нежната ви чувствителност? Ще се откажете ли от хиляда долара на месец, за да си търсите друга работа? Ще ви дам отлична препоръка.

Нямате ли нещо да кажете? Тогава — обратно и се послушвайте за веселите млади любовници. Погрижете се да имат всичко, което поискат. Искам скъпата Гардън да бъде щастлива; тя ме дарява с толкова удоволствие!

Някой помогна на Гардън да излезе от таксито. Тя се огледа около себе си. Всичко беше неясно, размазано. Напоследък нещата излизаха от фокуса ѝ.

— Какво е това място? — попита тя. — Къде се намирам?

— „Плас Пигал“, глупачке. Отиваме в клуба, който Жозефин Бейкър наскоро отвори, не помниш ли? Ще ядем, пием и се веселим. Добре дошла в новата година. Ела, на няколко крачки е.

Гардън се взря в мъжа, който стискаше болезнено ръката ѝ, дърпайки я по улицата.

— Познавам ли ви?

Той отметна назад глава, за да се изсмее.

— Само в библейския смисъл. Аз съм в Париж само за края на седмицата.

Тогава тя си го спомни. Той беше този, който я беше наранил толкова много, който беше казал, че Париж прилича на Содом и Гомора. Или не, може би не. Този мъж беше дебел. Струваше ѝ се, че си спомня, че „библейският“ беше много слаб. Или пък италианецът беше много слабият? Не можеше да си спомни. Нямахше и значение. Нищо нямаше значение.

— Чий приятел сте вие? — те винаги бяха нечии приятели. Винаги ѝ бяха представяни. Само уличница би си легнала с някого, който не ѝ е бил подходящо представен. Тя не искаше Скай да я мисли за уличница. Искаше той да се гордее с нея.

— Може да се каже, ме съм приятел на съпруга ти. Той пък е с жена ми, разбираш ли?

— Разбирам — Гардън чу музика, идваща от място точно пред тях. Тя започна да танцува на улицата. — Обичам музиката — каза тя. Усмихна се. С красивата си усмивка, която толкова рядко се появяваше. — Обичам да танцувам, разбираш ли? — направи стъпка от чарлстона. — Всички ме обичат, когато танцувам.

— Мога да разбере защо — мъжът обви ръцете си около нея. — Какво ще кажеш за малка новогодишна целувчица? Почти е дванайсет.

— Защо не? — Гардън повдигна лицето си и затвори очи. Краката и тялото ѝ продължиха да се движат заедно с музиката.

— Брей! Това си е Честита нова година, милинка, защо да не зарежем това парти и да не отидем в моя хотел?

— Мисля, че вече бяхме в леглото.

— Така е, но това беше снощи. Аз бях пиян. Нека отидем сега, докато съм още трезвен.

— Не. Аз искам да танцувам — Гардън се отдалечи от него към вратата на нощния клуб.

Компанията ги очакваше с нетърпение. Скай ги пресрещна и ги поведе към масата.

— Не сядай, Гардън. Има нещо, което трябва да направиш.

— Искам да отида до дамската тоалетна.

— Не, не, мила, това може да почака. Още не си пийнала даже. Хайде, това е толкова хубаво — той я заведе до края на дансинга. В центъра му беше застанала Жозефин Бейкър — блестяща с диамантите си и бялата си сатенена рокля с щраусови пера по краищата. Тя показваше на някаква пълна, натруфено облечена бяла жена как да танцува чарлстон.

— Това е машинката — каза Скай. — Богинята на танца лично учи почитателките си да танцуват. Всички чакахме теб, Гардън. Когато тя приключи с тая стара торба, ти отиваш там. Разреши ѝ да ти покаже някоя стъпка, после ти направи някоя по-впечатляваща. Ще стане голяма веселба.

— Мисля, че това е некрасиво.

— Не бъди толкова морална. Тя е голяма звезда. Ще трябва да се усмихне и да го преглътне. Ударът е сигурен. Бяло момиче поставя Жозефин на мястото ѝ.

— Няма да го направя.

— Ще го направиш, Гардън. Трябва. Всички разчитаме на теб. Разправих на хората около нас, че съпругата ми ще надиграе Жозефин Бейкър. Те не ми вярват. Трябва да ме накараш да се почувствам горд с теб — Скай я целуна по главата. — Хайде, скъпа. Твой ред е — той леко я побутна към светлините.

Жозефин ѝ се усмихна.

— Добър вечер — каза тя.

— Добър вечер, госпожице Бейкър — каза Гардън. Тя мина по осветеното пространство, докато съвсем се приближи до прекрасната млада танцьорка. — Трябва да ви кажа нещо много бързо. Страхотна съм на чарлстон. Съпругът ми се е обзаложил, че мога да танцувам по-добре от вас.

Чернокожото момиче изглеждаше развеселено.

— Наистина? Мислите ли, че можете?

Гардън беше смъртно сериозна.

— Вероятно — каза тя.

Жозефин се разсмя.

— Това ще е денят. Хайде тогава, нека видим какво можете — тя махна на оркестъра, който започна позната песен. С израз на ангелско търпение тя изигра основната стъпка на чарлстона: напред-назад, назад-напред.

Гардън я повтори, прибавяйки едно подритване.

Жозефин дублира стъпката на Гардън, с двукратно подритване накрая.

Гардън направи същото, плюс двукратно подритване назад. Тя се усмихна на Жозефин. Жозефин също ѝ се усмихна.

— Добре — каза тя. — Да започваме!

Двете млади жени се впуснаха в темпераментен дуел, с усмивки на уста, наслаждавайки се на музиката, на светлините, на предизвикателството. Бяха незабравима картина за всички, които ги гледаха. Тъмнокожата красавица в бяло срещу русокосата бяла красавица, облечена в черно. Бяха приблизително еднакво високи, танцуваха в приблизително еднакъв стил; бяха идеална двойка.

Оркестърът ускори темпото и краката им започнаха да се движат толкова бързо, че публиката почти не ги различаваше. Те отхвърляха ръцете си широко настрани и диамантите им изпускаха огън. „Ай-й!“ — извика Жозефин. „Ай-й!“ откликна Гардън, Те бяха полудели от радостта от движението.

Публиката викаше неистово.

— Да живее негърката... танцувай, Жо... давай, Гардън, давай... браво, Жозефин... Гардън, Гардън, Жозефин... Чарлстън, Гардън, Чарлстън!

Викове, подсвирквания и сто ръце, пляскащи в ритъма на музиката, бърз и все по-ускоряващ се. Към сцената прелитаха цветя и

жените ги подритваха от там, където бяха паднали. Още цветя, една златна монета, после още пари заподскачаха около тях, големите френски банкноти свити на топки, за да бъдат удобни за хвърляне. Една удари Гардън по ръката, друга се блъсна в рамото ѝ. Тя се огледа наоколо, заслепена от светлините и лишена от координация от наркотиците в тялото си. Във въздуха летяха цветя, парчета хартия. Имаше нещо, което тя трябваше да си спомни. Музиката не преставаше; тя танцуваше, както не беше го правила от години — освободено, щастливо, незабелязваща Жозефин, глуха за окуражаванията и виковете. Продължаваха обаче да се удрят разни неща в нея. Трябваше да си спомни. Какво да си спомни? Нещо важно.

И изведнъж се сети. Те ѝ подхвърляха пари, както бисквити на послушно куче. Тя беше престанала да бъде личност, тя беше клоун, животно, играчка. Беше нищо.

Не. Отказваше да го повярва. Те я обичаха. Нейните приятели. Мъжете, които не можеше да си спомни. Непознатите някъде там, отвъд светлините. Те мислеха, че е чудесна.

Но те хвърляха неща по нея. Те ѝ плащаха, даваха ѝ бакшиш, пари, а не любов.

Беше напълно изтощена. Едва събираше дъх да задържи живота в себе си. Но музиката командваше и тя танцуваше. А духът ѝ беше останал без сили, за да издържа на илюзиите, които беше изградила. Тя се бореше с реалността чрез непресекащото безумие на движението, подчиняващо се само на музиката.

И въпреки това реалността победи. Тя дочу доктора, който говореше за пристрастяването ѝ, Алекса, която я наричаше наркоманка, Кони, казваща ѝ, че Вики ѝ е враг. Пред очите ѝ се появиха лицата на мъжете, с които е била, в ушите ѝ зазвуча собственият ѝ маниакален, наркотично опиянен смях. Спомени се заблъскаха в нея, подобно на цветята и банкнотите и тя почувства изгарящ срам. Краката ѝ престанаха да се движат и тя застана в ярката светлина на прожекторите, с душа напълно разголена. Искаше да умре.

— Не! — извика силно тя. — Не искам. Искам да живея.

Тя не чу гръмотевичните аплодисменти, нито забеляза протегнатата ръка на Жозефин Бейкър. Разбута панически хората, тълпящи се около нея, за да си пробие път.

— Пуснете ме да мина, пуснете ме, пуснете ме!

Отчаянието ѝ разчисти пътека пред нея. Изтича на улицата без палто и се свря в ъгъла на седалката на чакащо такси, изкрещявайки на шофьора адреса на къщата на Вики. Тялото ѝ трепереше от студа и се тресеше от нуждата от още кокаин.

Изведнъж отвсякъде избухнаха адски шумове. Камбани, сирени, експлозии. Гардън потрепна, всеки нерв в нея вибрираше.

— Какво е това? — извика тя.

— Новата година. Хиляда деветстотин двадесет и седма. Честита нова година, мадам.

Гардън не можеше да спре треперенето. Трябваше да стигне до вкъщи. Имаше нещо, което се налагаше да направи.

— Бързо — примоли се тя, — моля ви, побързайте.

— Г-жо Харис! — Берси беше много изненадан да я види, разтревожен от невъобразимия ѝ външен вид.

— Плати на таксито — нареди му Гардън. — Плати му двойно. Тройно. Пожелай му щастлива нова година!

Тя изтича нагоре по голямото извито каменно стълбище, държейки се за перилото от дясната ѝ страна. Нервите ѝ се мятаха в адски мъки във времето, докато достигне до стаята си. Тя измъкна чекмеджетата на масата до леглото ѝ.

— Зная, че го сложих някъде — проплака високо тя. — Моля те, Господи, нека го намеря — тя пусна чекмеджетата на пода и коленичи с треперещи ръце, които се ровеха трескаво из съдържанието им.

Намери го. Само малко ще си смръкна, каза си тя, и ще се овладеея. По-лесно ще издържа. Но истината, до която беше достигнала съвсем скоро, ѝ говореше, че никога няма да се спаси, ако не го направи сега.

Тя пропълзя във всекидневната. Краката ѝ отказваха да я държат. Телефонът беше толкова далеч! Тя хленчеше, падаше, придърпваше се напред с ръце и лакти.

Телефонът падна върху ръката ѝ, когато го издърпа за шнура от масата. Гардън чуваше пискливия, неясен глас на телефонния оператор. Собственият ѝ глас изобщо не излизаше от устата ѝ. Тя премести главата си по килима, одирайки бузата си, докато устата ѝ докосна слушалката.

— Помогнете ми — прошепна тя. — Имам нужда някой да ми помогне.

Операторката ѝ заговори бавно и ясно.

— Аз ще ви помогна.

Тя се заслуша в немощния глас на Гардън, изчакайки дългите минути, през които тя четеше написаното на бележката буква по буква. Съзнанието ѝ не можеше да ги съедини в думи.

— Разбирам — каза операторката. — Изчакайте на телефона. Аз ще ви кажа, когато трябва да говорите отново — тя набра нова линия, каза нещо, говори с човека, който вдигна, стана по-настойтелна, изчака нетърпеливо и накрая въздъхна с облекчение.

— Д-р Матиас, благодаря ви, че се откъснахте от празненството си. Аз съм телефонен оператор в Париж. Една млада жена се свърза с мен, прочете ми името и адреса ви. Момент, поправям се. Тя можеше да чете само букви. Съвсем слаба и объркана е. Може и да умира.

— Знаете ли името ѝ?

— Не, докторе.

— Тя американка ли е?

— Да, докторе.

— Мисля, че знам коя е тя. Ще говоря с нея. Не затваряйте линията, операторе. Може да се нуждае от помощта ви за извикване на линейка.

— Госпожице — каза операторката, — намерих доктора, когото търсите.

— Г-жа Гардън Харис ли е на телефона?

Зъбите на Гардън тракаха. Едва смогваше да накара устните си да оформят думи.

— Ще... дойдете... ли? Аз имам нужда...

— Зная от какво се нуждаете, детето ми. Г-жа Харис ли е това?

— ... Гар... дън...

— Да. Добро момиче. Ще ви изпратя някого след няколко минути. Той ще ви даде нещо за болката и ще ви доведе при мен. Бъдете смела още малко. Може да ви се стори дълго, но всъщност ще бъдат само няколко минути. Можете да го направите. Най-тежкото премина.

За целия си живот Гардън нямаше и шест дни, в които да е била болна. Беше феноменално силна и здрава по природа. Сега се нуждаеше от всяка частица от тази сила.

Първите две седмици тя беше в ада. Ад от болка, оголени нерви, халюцинации, силни ръце, дърпащи я надолу, приглушени гласове в далечината, твърди, лишени от емоция гласове, казващи ѝ, че болката е свършила, че трябва да бъде смела. Тя чуваше нечовешките крясъци на една измъчвана душа и изпадаше в ярост. Не можеше ли поне да се намери някакво тихо местенце, където да страда? Крясъците атакуваха ушите и нервите ѝ. Тя събра всичките си сили. Тя също би изкрещяла, за да каже на съществуването в нея да спре, да я остави на мира. Но не можеше да изкрещи. Виждаше неясно: разтворената си уста, напрегнатото в усилие гърло и отнякъде далеч разбираше, че виковете издаваше самата тя. „Бедната Гардън“, искаше да каже, но не можеше. Тя крещеше. Писъците преминаха в скимтене, после в раздиращи хлипове и най-накрая в дълги, ниски, безкрайни стонове.

После един ден всичко утихна. Тя чуваше само бързите, скърцащи стъпки на обувки с гумени подметки. Сестра с бяла касинка на главата се появи отстрани на леглото ѝ. Тя държеше бяла купа. Бяла пара излизаше от нея и обвиваше главата ѝ.

— Бихте ли желали малко супа, г-жо Харис?

Гардън усети, че беше зверски гладна. Протегна и двете си ръце към купата.

Сестрата се усмихна.

— Ще ви храня с лъжица — каза тя.

Гласът ѝ беше нежна песен. Младото силно тяло на Гардън се възстановяваше бързо. Тя беше мъртвешки изтъняла и твърде слаба, за да държи лъжица, докато прозрачният телешки бульон се спускаше надолу по гърлото ѝ, но час по-късно повдигаше главата си, когато лъжицата приближаваше устата ѝ, а до вечерта се изправи и се опря на възглавниците си за петото си хранене. След три дни тя седеше в

кресло, с табла за ядене в скута си, хранейки се с овесена каша със стафиди, залята с много маслено мляко. Мисълта ѝ беше заета само с храна и в продължение на седмица тя не правеше нищо друго, освен да яде и да спи. За нея нямаше минало и бъдеще, само инстинктивният порив на животното да оцелее и да оздравее.

— Добро утро, г-жо Харис. Ето закуската ви. Днес ще можете да хапнете и един омлет със сирене заедно с овесената си каша.

Гардън погледна към сестрата. Можеше да види само лицето и ръцете ѝ; всичко останало беше скрито от сковаваща бяла униформа и касинка. Не изглеждаше като човешко същество. Гардън искаше да я запита за името ѝ, да се сприятели с нея. Но се възпираше от професионално властния ѝ вид.

— Бих желала малко кафе — каза Гардън, — и цигара — наблюдаваше за някаква реакция.

— Без закуска, г-жо Харис?

— Разбира се, и закуска. Знаете, че умирам от глад. Първо закуска, после кафе. И пакет цигари.

— Много добре.

— Тя е ужасна и непрекъснато иска нещо — докладва сестрата на своята началничка. — Подобрыва се.

— Изведи я в инвалидната количка след закуска — каза старшата сестра. — След обяда започнете да се разхождате.

Д-р Луис Матиас ръководеше две клиники. Една голяма със сто легла в град Сиере, в южната част на Швейцария. Тя осигуряваше най-съвременна медицинска помощ почти безплатно за бедните хора от провинцията, кантон Вале. Над Сиере, сгушена в Алпите, в селцето Монтана, втората клиника разполагаше с оборудване само за десет пациенти. Това бяха богатите, пристрастени към наркотици или алкохол. Таксата от хиляда долара на ден издържаше и двете клиники.

Д-р Матиас беше истински хуманист. Той не презираше богатите си пациенти. Болката им беше толкова осезаема, колкото и на пациентите в другата клиника, затова и на двете той откликваше с еднакво неподправено съчувствие. Той им даваше това, което беше добро за тях и от което се нуждаеха. Всъщност те можеха да получат всичко, което пожелаят, стига да не бъде вредно за тях. Д-р Матиас не считаше за необходимо да ги наказва. Те вече достатъчно се бяха наказали с вредните си привички. Неговата задача беше да ги накара да

се чувстват добре. Или толкова добре, колкото беше възможно за тях. За да го постигне, той им предписваше здравословна храна, чист въздух и упражнения. И се грижеше предписанията му да се спазват.

След закуска Гардън беше изкъпана и изтъркана с гъба. След това тя дремна до предобед, когато получи купа силен бульон. Тя постави купата до леглото си и притвори очи, но преди да успее да се унесе, влезе сестрата. Тя носеше дебел кадифен халат и чифт вълнени, прилични на боти пантофи.

— Ще ви заведа на малка разходка сега, г-жо Харис. Около клиниката.

Гардън гледаше незаинтересувано удобствата на клиниката, докато я разкарваха през разни стаи, по коридори и в дълга, остъклена галерия. Видя малко хора. Един плуваше в дълъг басейн, пълен със зелена вода сред кълбета пара; една жена седеше в модерния фризьорски салон, където миеха косата ѝ; двама мъже играеха шах пред разпален огън в библиотеката; четирима играеха бридж в галерията. Хората не я интересуваха, нито удобствата. Но тя беше очарована от блестящия снежен пейзаж извън стъклените стени на галерията.

— Аз съм в Швейцария, нали?

— Да, мадам.

— Помня, че исках да дойда тук. Аз обичам снега. Това Алпите ли са? — над клиниката се издигаше планина, отдалечена достатъчно, така че се виждаше билото ѝ, — сипей от сиви скали, нашарени с недокосната белота.

— Да, в Алпите сме, мадам. Това е една-единствена планина.

Гардън въздъхна. „Планините винаги ме изненадват, толкова са високи.“ Помисли си за Уентуърт и се зачуди дали е щастлива, после усети, че плаче и не може да се спре. Бриджорите не отклониха поглед от играта си. Сестрата я закара обратно в стаята ѝ.

Сълзите ѝ приличаха по-скоро на несекващ извор, отколкото на внезапно избликване. Те продължиха да се изливат, докато обядваше, докато се тътреше из стаята си, подкрепяна от сестрата, докато спеше. Когато сестрата я събуди за вечеря, възглавницата ѝ беше подгизнала, а чаршафът и одеялото — събрани под брадичката ѝ. Тя гледаше безмълвно над подноса към жената в бяло, продължи да я гледа, докато

лакомо поставяше късчета храна в устата си, а сълзите ѝ осоляваха храната.

— Не зная защо плача — каза тя, когато привърши с яденето.

Когато сълзите престанаха, Гардън се почувства празна, по-зле и от мъртва. Тя лежеше в чистото си, прясно напоено със сълзи легло, инертна, очакваща съня да дойде. Вместо това усети огромна тъга. „Бедната Гардън, каза тя на притъмнялата стая. Бедната Гардън.“ И се разтреса от ридания, пропити от безнадеждност, без от очите ѝ да капне сълза.

Самосъжалението бушуваше у нея с дни. „Не беше моя грешката“, казваше си тя. За кокаина, безразборните ѝ сексуални прояви, изневерите на съпруга ѝ, обезсмислянето на живота ѝ, провалянето на брака. Искаше да бъде оставена на мира, да преживее отново и отново мислено същите неща, да се обвие в пашкул на самооправдание и тъга.

Но сестрата я караше да ходи, караше я да яде, караше я да се къпе, караше я да се подлага на маникюр за ноктите, масаж на тялото и измиване на косата.

И бурята от самосъжаление отмина. На първи февруари Гардън погледна през прозореца си падащия сняг и ѝ се прииска да се разходи в него. Спомняше си ясно какво вълнение изпита в Ню Йорк в деня, когато за първи път видя сняг; спомни си деликатния студен и влажен допир по лицето си. Струваше ѝ се толкова отдавна. Десеторно по-дълго от четирите години, които всъщност бяха изминали. Тя вече не беше момиче. Тя дори не беше на двадесет и една години — действителната ѝ възраст. Тя беше уморена, душата ѝ беше уморена. Но все още можеше да се радва на някои неща, снега например. Радваше се също, че е жива. Позвъни на сестрата.

— Имам ли палто? — попита тя. — И някакви дрехи, обувки? Бих искала да се поразходя в снега.

Сестрата я заведе до противоположната страна на дървената вила, в която се помещаваше клиниката.

— Това е стаята ви, мадам Харис.

Стаята, в която Гардън беше пребивавала досега, беше малка, прилична на болнично помещение. Само пердетата от червен плат на прозорците освежаваха бялата ѝ стерилност. Новата стая беше много голяма, с бледожълти стени, син килим и синьо-жълти мотиви с цветя

по пердетата и покривалото на леглото. Мебелите бяха масивни, от борово дърво, с издълбани геометрични, селски форми, легло с висока табла, гардероб и скрин. Прозорците заемаха цели стени. Водеха към балкон с изглед към планината. В стаята дълбоко кресло с възглавнички беше поставено до прозорците. На балкона имаше дървен шезлонг с праметнато дебело одеяло през едната подпора за ръцете. Ярки картини с цветя висяха на стените, а на бюрото пред огледалото беше поставена права жълта ваза.

Сестрата отвори гардероба. Беше пълен с дрехи на Гардън. Както и скринът.

— Майката на съпруга ви ги изпрати — каза тя. — Казахме ѝ от какво е възможно да имате нужда. — Усмивката ѝ се сви по начин, изразяващ неодобрение. — Тя също изпрати касетката ви с бижута. В кабинета на доктора е, в сейфа.

Гардън се засмя леко.

— Схващам. Вече не съм шумна, така че мога да сихващам пътя.

Тонът на сестрата се смекчи от неодобрение към официалност.

— На път сте да се възстановите, г-жо Харис.

Гардън облече вълнен костюм, обу вълнени чорапи и ботуши, поръбени с козина. За първи път виждаше чорапите и ботушите, за които задочно благодари на Вики. Самуреното ѝ палто беше в гардероба и тя благодари на собствената си незаинтересованост. Никога не го беше дала за подкъсяване.

През дневната и хола стигна до вратата за навън. Снегът разцелува лицето ѝ, докато изминаваше двете стъпки до пътеката, разчистена в него.

Купчините сняг бяха високи до рамото ѝ. Някой ги беше оформил от двете страни като стени със зъбери и прозорчета в центъра им. Падащият сняг замазваше формите. Гардън започна да ги разчиства, но ръкавиците ѝ подгизваха, затова тя ги свали и пъхна ръце в джобовете на палтото.

Пътеката правеше пълна обиколка около вилата. Гардън беше изненадана от размерите ѝ. Тя се почуди за кратко колко ли още пациенти има в нея. Не я интересуваше; не възнамеряваше да има нещо общо с тях.

Светлината от прозорците на вилата беше топла и ободряваща. Гардън се почувства в безопасност. Тя вървеше бавно, защото равновесието ѝ още не беше стабилно, последица от наркотика. Но вървенето не я уморяваше. Учудваше я, че честите разходки, на които сестрата я извеждаше насила, са ѝ подействали толкова укрепващо.

След малко тя престана да наблюдава дейността на краката си и започна да се движи по-лесно и по-бързо. В същото време мислеше.

„Оправям се. Някога, след седмица, месец или когато и да е, ще трябва да си отида оттук. Към какво ще се върна? Скай не ме обича. Всички, които наричах свои приятели, не ме приемат на сериозно, мислят ме за кукла с ключ за навиване, която се навива с шампанско, кокаин и малко аплодисменти. Аз нямам нищо.“ Сълза замръзна на скулата ѝ; тя отърка лице в яката си, за да я изтрие. Никакво самосъжаление повече! Времето му беше минало.

Мекият допир на козината беше успокояващ. Тя завъртя главата си от едната страна на другата, отърквайки в нея бузите си. „Самурът е по-мек от норката, заключи тя, с по-дълъг косъм от хермелина. Не гъделичка като лисицата. Трябвало е да дам това палто за подкъсяване. Не съм го обличала, откакто за първи път отидох в Париж.“

Спря се. Беше ѝ минала някаква мисъл. „Аз съм много богата, каза си тя. Притежавам всеки вид кожа, всякакви бижута, всичко, което някой би могъл да си пожелае. Живея в лукс, от когото се възползвам пълноценно. Така се е случило, че не съм се замисляла върху това. Толкова бях заета да се уча как да играя, че почти не си давах сметка. Боже мой, всяка жена на света би желала да си разменим местата. За какво има да съжалявам? Значи съпругът ми не ме обича. И какво от това? Баща ми не обичаше майка ми; повечето от мъжете, които познавам, не обичат съпругите си. Аз не съм по-различна от тях. Но не съм. На майка ми се налагаше да се стиска и да брои возенията си в трамвая. Лори Патерсън си доставяше удоволствие, като караше други да купуват каквото тя не можеше да си позволи. Мога да имам абсолютно всяко нещо, което пожелае. Няма причина да съм толкова неудовлетворена. Ще направя така, че да съм доволна от това, с което разполагам.“

„Не е нужно да правя нещо, което не искам. Скай всъщност не се интересува дали ще придружавам него и тайфата по нощните заведения. Мога да подхождам избирателно. Ако излизането ще ме

развлече, ако по кината или театрите дават нещо, което искам да гледам, ще ходя. И не е нужно да прекарвам времето си с онези хора; мога сама да си намеря приятели. Например момичето от «Вог». Хареса ми. Ще я потърся. Тя вероятно ще се радва да отиде на театър или да излезе на вечеря. Има куп места, където две дами могат да отидат, без да им е необходим ескорт. Мъжете не са от значение. Със сигурност не и за мен. Вече не. Никога повече не искам да усетя ръка под полата си или тяло, натискащо се върху моето. Отвратително.“

Тя продължи пътя си, стъпвайки твърдо по снега, като го слушаше как проскърцва, открила лицето си за падащите снежинки. Почувства се пълна с решимост. Почти щастлива. Когато се прибра в стаята си, захвърли палтото на стола и смени ботушите си с пантофи.

Разреса косата си, разтревожена от трите сантиметра, с които беше пораснала, откакто я беше изрусявала за последен път. Червените ивици наподобяваха рани върху скалпа ѝ. Позвъни на сестрата.

— Имам нужда от фризиране. Веднага. И искам касетката с бижутата си в стаята ми.

По-късно тя се облече за вечеря в една от тесните коктейлни рокли от черен креп, които беше купила в Париж през есента. Сложи си грим и диаманти.

— Колко елегантна изглеждате, мадам Харис — каза сестрата. — Ще желаете ли да вечеряте в столовата довечера?

— Не, благодаря. Предпочитам да ям сама.

— Много добре — тя постави вечерята на Гардън върху кръгла маса в ъгъла. — Хареса ли ви разходката, мадам?

— Много. Утре искам да попазарувам. Нямам топли ръкавици.

— Някой ще ви закара до селото.

Гардън не отвърна. Тя зае мястото си на масата и започна да се храни. „Защо трябва да опитвам да се сприятелявам с една сестра?, мислеше тя. Сигурно се присмива на пациентите зад гърба им. И в крайна сметка тя е само един слуга.“

Имаше само един магазин в Монтана и той не беше предвиден за сериозно пазаруване. Шофьорът на клиниката закара Гардън по-надолу в планината, до селището Кранс. То обслужваше повече скиори, в каквито се бяха превърнали по-дръзките туристи през последните години. Гардън се чувстваше като на празник. Струваше й се, че е стояла в малката бяла стая в клиниката с месеци.

Тя почти веднага си намери ръкавици, обшити с кожа, но искаше да удължи излизането си, затова разгледа и другите неща, които магазинът предлагаше. Купи си три дебели пуловера, изплетени в ярки цветове, подобни на тези, украсяващи мебелите в новата й стая. После си намери плетена шапка, комбинираща се с един от пуловерите. Имаше смешен пискюл във всички цветове на пуловера. След това не можа да намери нищо друго. Не възнамеряваше да ходи на ски.

Обикаляше от щанд на щанд, взимайки очила, шалове, автомати за ски, които след това поставяше обратно, откъдето ги беше взела. Магазинът изобщо не беше подреден добре. Зад кутия със сигнални ракети тя попадна на шишенце парфюм, което имаше яркосин пулверизатор с лентичка на отвора си. „Колко е лепкав, помисли си Гардън. Мога да се обзаложа, че мирише като специалния на Удлуърд за пет цента.“ Тя пръсна малко на китката си, разтърка го и го помириса. Твърде приличаше на миризмата на окосена трева. Не можеше да реши дали й харесва или не. Все пак имаше в него нещо твърде швейцарско, напомнящо за планината. Тя реши да купи от него. Започна да се пръска на врата, зад всяко ухо.

— Стоп! — извика мъжки глас. Една ръка дръпна парфюма.

Гардън се взря във вбесения мъж. Той не беше по-висок от нея, изключително слаб, но тя не можеше да го накара да сведе поглед.

— Възнамерявам да купя от това нещо — каза тя. Маниерът й беше надменен. — Ако не искате хората да го пробват, не трябва да му поставяте пулверизатор.

Мъжът погледна шишенцето в ръката си.

— Бихте ли си помислили и за момент, че аз бих продавал тази ароматизирана вода от слама, мадам? Моля да ми разрешите да

поправя заблуждението ви. Просто ви правя услуга. Пръскахте парфюм върху перлите си. Това е най-тежкото престъпление, което бихте могли да извършите. Парфюмът убива перлите; той унищожава блясъка им.

— Наистина ли? Благодаря ви, че ми казахте — тя обърна гръб на непознатия и продължи мудната си обиколка из магазина.

Когато нямаше вече какво да се гледа, тя инструктира собственика да изпрати сметката на клиниката и да натовари пакетите ѝ в колата. В края на краищата не беше купила парфюма. Боеше се, че винаги ще го смята за „ароматизирана вода от слама“.

Подразни се от умората, която усещаше. Може би щеше да има време за дрямка преди обяда.

Почти залиташе, вървейки към колата.

Мъжът от магазина седеше на предната седалка до шофьора.

— Привет отново — каза той. — Не знаех, че и вие сте от клиниката. Слязох надолу пеша, но се налага догоре да бъда закаран. Надявам се, че нямате нищо против да заема част от колата.

— Ни най-малко — предположи, че той е някой от персонала.

Той коригира веднага впечатлението ѝ.

— Моля, разрешете ми да ви се представя. Името ми е Люсиен Вертен. Аз държа рекорда за най-продължително лечение в историята на клиниката. Там съм от трети ноември — беше изключително бодър.

Гардън почувства кръвта ѝ да се смръзва. Това правеше три месеца. Колко дълго щеше да се наложи пък на нея да остане?

— Колко ужасно — избъбри тя.

— Не чак толкова лошо всъщност. Общо взето, там винаги има някой, който играе шах. Вие играете ли, мадам?

— Не.

— Жалко. Изписват утре партньора ми. Предполагам, че ще трябва да уча бридж.

— Не е трудно. Аз го научих доста бързо.

— Бихте ли се заели, евентуално, да ме научите?

— Не, господине. Предпочитам да избягвам всякаква компания — Гардън се уви още по-плътно в палтото си.

— Разбирам. Убеден съм, че грешите, но ви разбирам. Ако промените решението си, ще го считам за голяма услуга. Ще се опитам

да я компенсирам, ако желаете, като ви разкажа някои неща за парфюмите. Тази есенция беше отблъскващо лоша.

— Нима? Ако ме извините, господине, ще затворя очите си. Уморена съм.

Шофьорът я събуди, когато стигнаха клиниката. Вертен беше вече излязъл от колата. Гардън реши, че с това историята е приключила.

Никога в живота си не беше се заблуждавала толкова. Вертен буквално я преследваше. Когато тя излизаше на разходка, той я следваше на двадесет крачки разстояние. Когато излизаше на балкона да подремне на слънце, намираше бележка от него на шезлонга си. Той винаги изглеждаше бодър и не говореше толкова много, както беше сторил в колата. Но я дразнеше. След два такива дни, Гардън се нахвърли гневно върху него. Тя държеше на разходките си в снега и не искаше да остава в стаята, за да го избегне.

— Вие нарочно ме следвате — каза тя. — Не току-така се разхождате, когато аз съм навън.

Очакваше извинение и оттегляне. Вместо това той се усмихна и се поклони.

— Но, разбира се, че дебна, мадам! Стоя в засада. И когато ви видя да излизате, аз съм веднага зад вас. Харесва ми да ви гледам. Вие изглеждате толкова здрава!

Гардън беше удивена. Здрава беше последното, което можеше да помисли за себе си. Беше все още страшно слаба, а и ръцете ѝ все още трепереха така ужасно, че понякога изпускаше разни неща.

— Как можете да говорите така? Ако бях здрава, нямаше да съм тук!

— А, всичко е относително, не е ли така? Погледнете другите. Излезте от стаята си и се поогледайте. Погледнете мен например.

Истина беше. Люсиен Вертен представляваше призрачна гледка. В най-добрия случай можеше да се каже, че изглежда особено с огромен, клюновиден нос и дръпнати назад брадичка и линия на косата. В добавка цветът на кожата му беше сиво-бял, а той самият се тресеше като парализиран. За ухото на Гардън, привикнало с парижкия френски, в неговия акцент също имаше нещо нездраво — замазваше и изпускаше срички в края на думите.

— Но аз не желая компания. Защо не ме оставите сама?

— Защото съм свиня — той изглеждаше доволен, че има готов отговор.

Гардън се разсмя. Той беше комичен.

— Ето — каза Вертен. — Не е ли по-добре да се смеете, отколкото да мислите за нещата, които ви карат да изглеждате толкова тъжна? Аз съм отлично развеселяваща компания. И добър източник на информация. Знаете ли историята за Вилхелм Тел? Не? Ще ви просветя. Това е една толкова швейцарска история! В нея става дума за една ябълка, която, както знаем, е полезна за вас; и няма какъвто и да е хумор.

Гардън се предаде. Този ден те се разхождаха на два пъти заедно.

Вечерта тя дори се храни заедно с него в столовата. Той се оказа наистина и забавен, и информиран. Когато се прибираще да спи, тя се опита да си спомни кога за последен път се беше смяла така искрено и свободно. Не успя да си спомни подобно нещо.

Гардън прекара две или три седмици в клиниката. И в течение на тези три седмици Люсиен Вертен се превърна в най-близкия приятел, който беше имала през живота си. Те дори си подремваха заедно, един до друг в шезлонги на неговия или нейния балкон. Той имаше навика да похърква с носови подсвирвания.

Те се разхождаха заедно, правеха излети заедно, слизаха с въжената линия от Кранс до Сиере и обратно, движейки се по издатини и зъбери право нагоре по планината. Това ужасяваше Гардън, а ужасът ѝ караше Люсиен да припада от смях. Той се отнасяше с нея като с дете, дразнеше я, караше ѝ се, командваше я: тя трябвало да диша по-дълбоко, да се упражнява повече, да пие повече мляко, да яде повече от никога несвършващата овесена каша.

Насърчаваше я и да говори. Тя в никакъв случай не би дискутирала събитията, довели я в клиниката, нито дори би се доближила до темата. Той я питаше за детството ѝ. Тя му разказа за имението, за Селището, за Реба, Матю и за всичките им деца. Той я помоли да изпее някои от песните, които са пели. Тя изпя „Мойсей в тръстиките“ и заплака. Люсиен ѝ подаде носна кърпичка. Докато тя я използваше, той запя френска народна песен за едно мелничарче и бялата му патица, убита от престолонаследника. От нея заплакаха и двамата. Гласът му беше необработен богат баритон. Той и Гардън се

научиха взаимно на любимите си песни и ги пяха заедно. Тя не можеше да си спомни кога за последен път преди това беше пяла.

Люсиен я убеди да плува. Басейнът имаше покрив, но беше открит отстрани. Ако денят се случеше ветровит, втрѐ нахлуваше сняг и се разтапяше на ръба му. Гардън беше хвърляла по един поглед на басейна с убеждението, че ще замръзне, ако се опита да плува. Люсиен ѝ баеше непрекъснато: „Аз не мога да плувам, казваше той, но ти можеш. Следователно трябва да плуваш. Това ще ти вдъхне живот.“ Той гледаше как Гардън се приближи до зелената вода, наведе се, натопи ръката си в нея. Изражението на лицето ѝ го развесели. Водата беше топла като в баня и солена. Това се превърна в любимото занимание на Гардън. Тя цапаше или се отпускаше във водата, разговаряйки с Люсиен. Или просто слушайки го да говори.

Той каза, че бил фермер, но не на овес или ечемик. Отглеждал рози. Акри с рози, карамфили, момини сълзи, лавандула и пак рози. Бил от семейството на производители на парфюми от Грас.

— Виждаш ли този нос? — каза той, галейки огромния си израстък. — Най-ценният нос във Франция. Някои хора с естетически претенции може да не изпаднат във възторг от него, но в света на парфюмите той е легендарен. Направо си е наследствено съкровище. Баща ми го има, неговият баща го е имал, както и всички бащи от рода ни от шестнадесетото столетие насам. Носът на фамилията Вертен е обект на завист на всички парфюмеристи. Той може да създава парфюми, които говорят, които пеят, очароват, омагьосват... Уви, изглежда, че Бог ме беше надарил с този нос, за да събирам в него повече кокаин, отколкото е във възможностите на нормален човек. Но за щастие, това е в миналото.

Гардън обичаше да слуша Люсиен да говори за парфюми. Никога не се беше запитвала откъде идват те или как се приготвяват. А фактите бяха удивителни. Тон цвят давал около един килограм есенция, обясняваше Люсиен, а това било само началото. Есенциите трябвало да се смесват, като всеки път съставките да са в различни пропорции. Понякога петдесет, сто, петстотин опита трябвало да се направят, преди да бъде получена идеалната смес, която събира идеала в съзнанието и в носа на производителя.

— Много бих желал да направя парфюм за теб, Гардън. С твоето име, какво подходящо име за парфюм. „Градина“. Само това. Ще бъде

като теб, така както те виждам. Със сложни нюанси. Мускус за най-дълбоката, най-тайната женственост в теб. Леко загатване от африкански подправки за твоето детство. Свежи цветя с лек аромат, отглеждани на слънчева светлина за твоята младост. Жасмин за твоите плантации от гори. Рози, неотменно рози за изчервяванията и девичеството, теменужки, защото са много крехки и защото ти ме караш да си мисля за тях. Може би един ден ще го направя. Ако някога видиш в магазин парфюм с невероятна цена и безкрайна деликатност с име „Жарден“^[1], ще си купиш най-големия и никога няма да използваш нищо друго. Заклеваш ли се?

Гардън се закле.

— И още — ще го носиш така, както е направено да се носи — Люсиен размаха пръст към нея. — По начина, по който французойките се напръскват с парфюм, а не разбойническият ви американски начин — малко плясване тук, малко пръсване там. Никога вие американците не можете да се отървете от миризмата на сапун. Носът ме заболява само от мисълта за това — той тръгна по ръба на басейна с въображаем флакон в ръцете, правейки близо до брадичката си жестове, като че ли притиска пулверизатор. — Това беше американска жена. А сега французойката — той постави въображаемия пулверизатор пред себе си; ръката му го стискаше и едновременно с това очертаваше кръг. После, след като влезе в напарфюмираното пространство и го подуши, на лицето му се изписа израз на блаженство и той се завъртя в пирует. — Ах — въздъхна, — как възхитително съм обвит сега в ароматни нюанси! Аз съм опиянение за сетивата! Наистина е престъпление, че само жени могат да се възползват от моя гений! През осемнадесети век мъжът е имал същите привилегии. Но тогава във Версай никой изобщо не се къпел, защото стаите били прекалено студени, така че възможно е дори парфюм на Вертен да не е бил в състояние да им помогне.

Когато Гардън си тръгваше, Люсиен целуна ръката ѝ.

— Ще ми липсваш, Жарден. Когато се върна във фермата си, аз ще мисля за теб под слънцето, сред морето от цветя, което очите не могат да обхванат. Ти ще имаш милиони лунички, ще пееш много песни и аз ще създам парфюм, който ще те направи безсмъртна. Сбогом.

[1] Градина — бел.пр. ↑

Г-ца Трегър дойде да вземе Гардън. Тя доведе Корин да опакова нещата ѝ. Беше наела лимузина в Женева. Гардън усети стария ѝ живот да сключва прегръдката си около нея и гърлото ѝ се стегна.

Принчипесата и г-н Харис били на мнение, докладва г-ца Трегър, че най-добре било всички да се държат така, все едно, че нищо не се е случило. Те казвали на всекиго, че г-жа Харис отишла на минерален курорт в Швейцария, за да лекува с водите му незначително заболяване на черния дроб. За щастие репортерите не били научили нищо друго.

— Разбирам — каза Гардън. Тя си напомни за решението си да се възползва максимално от живота си и привилегиите, които той ѝ дава. Нямаше защо да се притеснява какво мислеха или не мислеха Вики и Скай, какво казваха или не казваха. Тя щеше да бъде непробиваема, самостоятелна, ненаранима.

Но тя почувства силна болка. По думите на сестрата някой бил телефонираше всеки ден от Париж. Значи те са искали да имат редовен отчет за състоянието ѝ. Били са загрижени за нея. Гардън не попита кой се е обаждал и не се обади до Париж. Искаше ѝ се да мисли, че това е бил Скай.

— Ще остана в купето си през време на пътуването от Женева до Париж, г-це Трегър. Моля, погрижете се да сервират яденето ми тук. Свикнала съм да пия бульон между яденетата. Очаквам да не бъда обезпокоявана.

Скай я посрещна на гарата. Прегърна я силно.

— Скъпа, толкова се радвам, че си вкъщи.

За момент Гардън помисли, че мечтите ѝ се бяха сбъднали, мечти, които не беше посмяла да допусне до себе си. После видя колко неудобно се чувстваше той, колко изкуствено се държеше.

— Хубаво е да се върнеш — каза тя спокойно. — Швейцария е толкова ужасно чиста — нямаше да допусне да бъде наранявана повече. Обвила се беше в стена от най-добрата неръждаема стомана.

Тя отиде директно в стаите си, когато стигнаха в къщата. Скай я следваше, говорейки нервно за хора, които тя познаваше; кой бил в града, кой го бил напуснал, къде били отишли.

— Уморена съм от пътуването, Скай. Веднага си лягам. Разбираш ме. Защо не се събереш с някого за вечеря и да излезете след това?

— Сигурна ли си, че не би имала нищо против?

— Сигурна съм. Може би утре ще имам настроение за нещо.

Тя си изпи бульона, диктувайки писма на г-ца Трегър. Нямаше представа каква поща се беше получавала за нея, докато траеха „лошите времена“, както тя ги беше нарекла за себе си, и дали им е отговаряла или не. Тя изпрати почти еднакви писма на майка си, Пеги, Уентуърт, леля си Елизабет. Била на ваканция в Швейцария. Алпите били вълнуваща гледка. Било много студено, но не се усещало, поради слънцето и сухия въздух. Хотелът ѝ имал отопляван басейн със снежни стени във формата на замък. Била здрава и щастлива и им изпращала много любов.

На следващия ден изпрати г-ца Трегър да открие Кони Уедърфорд във „Вог“. Срецнаха се за обяд.

— Изпуснала съм нещата от поглед — каза ѝ Гардън. — Пропуснах дори февруарските колекции. Какво ново? Къде първо трябва да отида?

Кони се впусна в анализ на събитията в света на модата, който остави Гардън замаяна. Момичето знаеше всичко „от — до“. Единственият факт, който Гардън считаше, че е схванала, беше, че полите са по-къси отвсякога и че черното е все още единственият цвят.

— Какво мислиш за това? — каза Кони. Тя стана и направи тур напред-назад покрай масата им, правейки бурлескова пародия на манекенска походка с поклащане на бедрата. Носеше черен вълнен плетен костюм, по-семпъл от всичко, което Гардън беше виждала. Полата беше права, едва покриваща коляното, а сакото беше почти като пуловер, с тесни ръкави, джобове колкото кръпки и без никаква украса, дори без копчета. Беше възможно най-аскетичният костюм, като се изключи, че върху семплата си бяла блуза Кони беше сложила огромно количество бижута — перли, златни верижки, огромен медальон с рубини и златна верига, чийто съставни части се съединяваха с нефритени пръстени.

— Поразително — каза Гардън. И тя наистина беше поразена. Кони седна, изключително доволна от себе си.

— Разбира се, че бижутата сами по себе си са костюм — каза тя, — но на тях се дължи само част от външния вид. Сега костюмът е шик, при положение, че е добре и достатъчно смело направен. Естествено Шанел. Тя е такъв гений! Цялата идея е дрехите да се направят така, че да не се забелязват — колкото е възможно по-семпли, окастриени до последно. После се затрупай с бижута. Носи ги денем и нощем. Старият Поаре е бесен. Все още се занимава с елегантната официална рокля. Хиляди часове ръчна украса и т.н. Знаеш ли какво каза той? Каза: „Какво е изнамерила Шанел? Беднотия де лукс.“ Не е ли това избор? Той каза, че жени в дрехите на Шанел приличали на „малки недохранени телеграфни чиновници“.

— Изглежда се е разтревожил. На теб това ти стои добре, Кони, но не зная как ще стои на мен.

— Ще изглеждаш идеално, Гардън. Ти си възхитително слаба.

Гардън докосна вдлъбнатите си бузи.

— Опитвам се да напълнея. Приличам на труп в черни дрехи. Шанел не работи ли с други цветове?

— За Бога, не. Тя въвежда черното практически навсякъде — Кони доби смешен, конспираторски вид. Тя доближи стола си до масата и се наведе през нея. — Зная за един начин, — каза тя с приглушен глас.

Тя се сдобила с достъп до света на подземния бизнес в модата. Съществувала мрежа от шпиони и двойни агенти — работа, секретна и рискована като всяка правителствена разузнавателна работа. Жени и мъже с фотографска памет и артистични дарби влизали на режурата на колекции с фалшиви документи, после веднага изтичвали да скицират онова, което са видели. Тези скици стрували състояния на производителите на серийна конфекция. Те разполагали в магазините си с евтини копия, преди частните клиенти на големите модни къщи да са се сдобили с ръчно изработените оригинали. Още по-скъпоценни били *les toiles* — мострите от муселин, използвани в модните къщи за снемане на оригиналите. С тяхна помощ оригиналът се възпроизвеждал точно, с всички тънкости, измислени от гения на конкретния моделиер. Човек в модните къщи с достъп зад кулисите и до *les toiles* направо получавал назованата от него цена.

— Тя трябва да спечели достатъчно, за да се премести далеч от Париж и то в рамките на един сезон, защото моделите ѝ почти винаги се разкриват. Въпреки мерките, знае се, че в „Ланвин“ от години има някой, който изнася сведения на черния пазар, без да бъде заловен — Кони прокара пръсти през предницата на сакото си. — Ето защо можеш да ме видиш в „Шанел“. Срегнах Телма, която е посредник за някои американски магазини. Тя знае откъде да намери всичко плата, който се прави специално за модната къща, копчетата, дреболиите.

Разказаното от Кони се стори на Гардън интригуващо, но изключително непочтено.

— Няма да се чувствам съвсем удобно при срещата си с дилър от черния пазар, Кони. Ще отнемам от хляба на модните къщи. Аз съм редовен клиент.

— Не бъди толкова невежа, Гардън. Някои от най-богатите жени на Париж го правят. Те отиват на някое ревю, носейки копие на друг моделиер, и посочват номерата, които искат някой да открадне за тях. Има една херцогиня, която е измежду считаните за най-добре облечени жени в света и тя няма един оригинален парцал на гърба си. Не зная името ѝ, Телма го знае. Дори обувките ѝ са копия.

— Не знам. По другия начин е по-лесно.

— Но не толкова забавно. А можеш и сама да моделираш до известна степен. Например цветно вместо черно.

„Защо не“, помисли си Гардън. Можеше да ѝ хареса. А и нямаше с какво друго да се занимава.

— Добре. Искам един от тези костюми в синьо. Имаш ли все още toile? И добър шивач?

Усмивката на Кони се стопи.

— Познавам страхотен шивач, но няма мостри от „Шанел“. Охранителните ѝ системи са много сигурни или хората ѝ са много верни. Все пак кройката е толкова лесна, че можеш да я направиш по рисунки.

Гардън запали цигара. Постапи я в дълго цигаре и се почувства като Мата Хари.

— Тогава ще ти кажа нещо, което даже и ти не знаеш. Откакто се познаваме, си купих много дрехи. Ако нямаш мостра на „Шанел“, не можеш да направиш истинско копие. Тя прави нещо с ръкавите си, което никой друг не прави. Не зная какво е то, но в тях ръцете ти се

движат свободно, там, където в дрехи на други моделиери се набират или стягат. Ще ти кажа какво ще направя. Искам си синия костюм. Ще купя един в черно и ще го дам на шивача ти. Може от него да ми скрои синия и после не ме интересува какво ще стане с другия.

— Гардън, ти си принцеса.

— Не, скъпа, такава е свекърва ми. В момента е в Южна Франция по милостта Божия. Реших, че тя не ме обича особено. Твърде щедро от нейна страна би било.

— Не разбирам.

— Никой не го иска от теб. А сега, разкажи ми как живееш? Възнамеряваш ли все още да станеш моделиер?

— Разбира се, както си говорихме едно време. Ето защо влизането на черния пазар е толкова вълнуващо. Трябва да изучавам матриците, скиците и всичко останало. Толкова много неща научавам.

— Лицето на Кони блестеше от въодушевление. Гардън ѝ — завиждаше толкова, че десертът заседна на гърлото ѝ. Надяваше се, че Кони ще постигне мечтата си. Насили се да преглътне.

— По-добре да отивам в „Шанел“, за да имаш още какво да изучаваш. Защо не дойдеш с мен? Можеш да кажеш във „Вог“, че организираш интервю или нещо такова.

— В този си костюм? Ще ме нападнат с ножиците си. Но ще си запазя билет за друг път. Радвам се, че те видях, Гардън.

— Радвам се, че те видях, Кони. Наистина.

Когато Гардън излезе от „Шанел“, тя се упъти към площад „Вандом“. Вероятно бижутерията за костюмите беше шик, но тя предпочиташе истинска. Мина през „Картие“, „Ван Клееф и Арпелс“, „Бушрон“, купувайки си златни верижки, огърлици, медальони и гerdани от полускъпоценни камъни, перли и нефрит. Опита се да се убеди, че трябва да се радва на късмета си за възможността да прави това, което правеше.

Кони се обади на следващия ден да уговори време за среща с Телма. Скоро Гардън се намери дълбоко замесена в подземния моден свят на Телма. Тя се запозна с производители на ботуши, ръкавици, шапки и кожи за черния пазар. Един от кожухарите ѝ показа модел на наметка от кожи, обработени в десен рибена кост. Гардън никога не беше виждала нещо такова; поръча си го от бяла лисица. Кони заяви с гордост на Гардън, че тя измислила десена и Гардън започна да гледа по-оптимистично на амбициите на Кони.

Телма обичаше интригата на избраната от нея професия. Тя беше топчеста млада жена от Чикаго, с бузесто лице, с къдрици на кукличка, което правеше физиономията ѝ да изглежда толкова невинна, че едва ли някой би я заподозрял, че е способна да открадне и кърпа от хотел. Успехът ѝ, казваше тя, се дължал на излъчването ѝ на новородено. В Чикаго имаше толкова много гангстерски издънки, че тя беше вдишала измамата и контрабандата от момента на раждането си.

Страстта ѝ беше да усложнява нещата. Тя даде на Гардън ключа за код, който сама беше съставила, пръснат из страниците на „Седемте стълба на мъдростта“. Гардън запита Кони откъде може да си купи екземпляр от книгата и тя ѝ отвърна да не се тревожи.

— Телма пише бележки на всички, предупреждавайки ги да не приказват и да не пишат бележки. Ние ги хвърляме в кошчетата.

Пазаруването на черния пазар беше много по-трудно от това на „Рю де ла Пе“, но Гардън нямаше нищо против. Отнемаше ѝ повече време, а тя разполагаше с време за запълване — достатъчно и за да мисли, и за да се депресира. И твърде често мислите ѝ я отвеждаха към кутията на тоалетното ѝ шкафче, все още пълна до три четвърти с кокаин и лека, който той обещаваше за пустотата вътре в нея. Покупките не помагаша много. Тя даже поръча традиционна направа автомобил при известните производители „Жорж Келнер и Филе“. Един от синовете съдружници ѝ помогна да избере принадлежностите: синьо кадифе за двете кресла с възглавници, които образуваха задната седалка, сини цветя за килимчето от брюкселска дантела, за да пасва, сини емайлирани чекмеджета за цигарените кутии „Лалик“,

пепелниците, кутиите за грим и чашите за шампанско. Постелките за седалките за през лятото бяха бели с ивици от сини цветя. Гардън каза на Берси да ѝ намери шофьор и да го изпрати при Келнер за съвет относно цвят на ливрея, който да подхожда на колата. И въпреки всичко потъваше в летаргия, от която не можеше да избяга. Скай беше много по-внимателен към нея в сравнение с преди. Той настояваше Гардън да ходи на коктейли, вечери, театри и нощни клубове с него. Не я оставяше сама, нямаше призната любовница. Гардън си каза, че би трябвало да е щастлива. Но вниманието, оказвано от Скай беше бдително, не любящо. Тя беше сигурна, че той се бои да не би тя да се самоубие публично или да предизвика друг някакъв скандал. Тя се държеше примерно, когато излизаха заедно. Никакъв чарлстон, никакви разюздани флиртове. Не правеше никакви усилия да бъде център на внимание. Срамуваше се, че това някога е имало значение за нея.

Единствените случаи, при които тя се измъкваше от черната си дупка, беше, когато получеше писмо от Люсиен Вертен. Първото пристигна в средата на март, около две седмици след като Гардън се върна в къщи. Той бил изписан, пишеше ѝ, и вече бил започнал работа върху парфюма, който щял да носи нейното име. Без нея клиниката била пустиня. Единствената му компания бил мъж, който не само го громял на шах, но разбил и най-голямата му гордост: мъжът имал по-голям нос от неговия. На това място Люсиен беше нарисувал карикатура на мъжа. Носът му заемаше три страници. Гардън се разсмя. Което я накара да се почувства добре.

— Бихте ли желали да диктувате отговор на френското си писмо, г-жо Харис? — г-ца Трегър демонстрираше свръх незаинтересованост.

„Я гледай, тя ми преглежда пощата“, помисли си Гардън. Ето защо пликовете са разрязани, не за да е по-лесно за мен.

— Да, бих желала — каза тя. Сети се, че френският на г-ца Трегър беше съвсем символичен. Тя избърбори някакво изречение, за да я провери.

— Чадърът ми е под леглото на чичо ми с неговото куче, английския териер — каза тя на френски.

Г-ца Трегър се сви притеснено в креслото, предложи на Гардън евентуално да напише писмото си на английски и накрая си призна, че не е разбрала това, което Гардън каза.

— Не се притеснявайте, г-це Трегър — каза Гардън, — сама ще го напиша — същият момент тя седна и започна да изписва страница след страница с всичко, което си спомни от една дълга поема, която трябваше да учи наизуст в училище. — Моля ви, изпратете това — каза тя. — Адресът е написан на писмото, което получих тази сутрин — запита се дали г-ца Трегър ще търси думите в речника и ако го направи, какво ще си помисли за историята на лисицата, гаргата и сиренето.

Тя отиде в едно кафене и седна да пие кафе с мляко и пълнени кифлички, докато напише на Люсиен истинското писмо. Отне ѝ доста време. Говоримият френски на Гардън беше отличен, но тя имаше затруднения в определянето на правилния начин на написване на някои думи. Тя му благодари за писмото, разказа му за коварството на г-ца Трегър и нейния езиков проблем и го помоли, ако има време да ѝ пише отново. „Най-вулгарните думи, които знаещ, моля те, и колкото е възможно по-нецензурно. Искам да видя как г-ца Трегър се поти над нейния Ларус.“

Люсиен отговори с изобретателност и широта на речника, които потресоха Гардън. Половината думи самата тя не разбираше. Тези, които разбираше, бяха мръсни, порнографски и, както тя писа на Люсиен „дотокова покварени, че биха накарали ангелите да ридаят“. Той пишеше две или три писма на седмица, в които нищо не се повтаряше. Накрая на всяко той прибавяше послеслов със сведения за парфюма. До първи април вече бе пробвал повече от четиридесет смеси. Носът му беше отхвърлил всичките.

На първи април в Париж започна да вали. Студен, неспирен, безкраен дъжд, който оголи дърветата от всичките им листа и пречупи клони на улиците. Ден и нощ, ден след ден продължаваше това, докато стените на къщата се овлажниха отвътре и всички шкафове трябваше да бъдат обработени, за да не плесенясат. Скай настина, но не искаше да лежи. Той настани цялата си тълпа от приятели в къщата и не остана място в нея, където да не се чуват звуците от плочи, чукането на билиардни топки, размесването на карти, тропането на танцуващи крака, изскачането на тапи и шумни спорове. Спокойствието докарваше всички до тиха лудост. И продължаваше да вали.

Вики се върна и изпъди всички приятели на Скай, за да направи място за своите. Те се оплакваха горчиво от времето. Тя ги беше подгонила от юга на Франция, където слънцето и цветята бяха изобилни, за да ги доведе в Париж, в който нямаше и едно зелено дърво. Тя разпердушени оплакванията им. Трябвало да оценят добрия си късмет. Щели да бъдат свидетели на обявяването на новия Пикасо. Един от нейните художници беше доказал, че е истински талант и голяма галерия му даваше възможност за самостоятелна изява. Вернисажът, откриване за пресата и отбрани гости, беше предвиден за шестнадесети април.

Гардън се вгледа във Вики с неприкрито любопитство. Тя винаги доста се беше чудила на широката ръка на Вики по отношение на кокаина. Самата Вики смъркаше, Гардън беше сигурна в това, но вероятно не използваше много, иначе нямаше да изглежда толкова здрава. Тя беше пълнила непрекъснато кутийката за пудра на Гардън; трябва да е знаела колко много е това количество; нарочно ли го е правила? Или просто не си даваше сметка до какво може да доведе кокаинът. Гардън усещаше, че е важно за нея да разбере, но не знаеше как.

Наблюдението ѝ караше Вики да се чувства неудобно. След един такъв ден тя направи опит да привлече Гардън в играта на бридж, която организираше.

— Скъпа Гардън, бъди ми ти партньор. Ще играем срещу мъжете и ще ги бием позорно. Изглеждаш просто чудесно, скъпа. Нали изглежда чудесно, Хенри?

Пенсионираният banker верноподанически потвърди. В интерес на истината Гардън наистина беше безпощадно красива. Тя следваше режим на упражнения и хранене и почти беше възвърнала нормалното си тегло. Беше облякла вълнена рокля с висока яка, за да ѝ е топло. Роклята беше свободна, с широки ръкави и въжен колан, завързан хлабаво на хълбоците ѝ. Косата ѝ приличаше на бляскав шлем, с кичури от бретона, падащи върху челото ѝ. Приличаше на Жана д'Арк. Кони я беше изпратила при Александър, фризьора, когото Вог наричаше „най-великия в едно столетие“. И Кони беше проектирала роклята, която да подхожда на прическата. Гардън носеше само нея. Така тя рекламираше Кони и не се интересуваеше особено от нещо друго.

На следващия ден се интересува. Писмо от Люсиен съобщаваше, че той пристига на петнадесети в Париж и очаквал да я види в образа на Рубенсова мадона, иначе щял да откаже да ѝ даде парфюма. Той беше открит — „Жарден“ се оказала петдесет и втората смеска.

Петнадесети беше само след три дни. Гардън избута таблата със закуската и веднага отиде на телефона.

— Дебела съм като прасе — каза тя, когато Люсиен вдигна слушалката от другата страна, — и ще съм ухапала ябълка в устата си, за да ме познаеш.

— Не. Ще носиш онази гротескна шапчица, която си купи, когато те видях за първи път. Настоявам за това.

Гардън се разсмя. Г-ца Трегър надникна иззад бележките, които водеше в книгата за ангажименти на Гардън.

— Къде ще отседнеш? Кога ще те видя? На вернисаж съм на следващия ден и искам да дойдеш с мен. Можеш да даваш гадни оценки на картините.

— Художникът швейцарец ли е?

— Не, французин.

— Тогава няма да бъда гаден. Скръбен може би от загубата на френското величие, но никога гаден към съотечественик. Ще бъда в „Крийон“. Ще се шляем из градините на Тюйлери и ще се радваме, че няма сняг.

— Ще пийнем в бара и ще кълнем дъжда. Париж е жалък.

— Невъзможно. Даже и с дъжд, Париж си е Париж, а не Швейцария.

— В колко часа ще се срещнем?

— Да кажем в четири и половина?

— Готово. Много се радвам, че ще дойдеш.

— Аз също. Реших да дойда в момента, когато носът ми обяви раждането на „Градина“. Щях да ти позвъня, но се боях да не попадна на драконовата ти секретарка. Кажи ми, на нея харесаха ли ѝ писмата ми?

— Не знам. На мен ми харесаха. Сигурно си много развален човек.

— Много.

— Със сигурност разшири речника ми.

— Подобрих го. Френският ти, учен в американско училище, беше за съжаление недонаучен.

— Но достатъчно научен — Гардън хвърли бърз поглед към г-ца Трегър. Извитият ѝ гръб излъчваше ясни спазми на подозрение. Не можеше да разбере и дума от разговора. Гардън се засмя. — Толкова се забавлявах, докато измъчвах моя дракон, Люсиен, че изпратих солиден чек на старото ми училище. Вечно ще бъда благодарна на г-ца Бонгран, че напъха френския в дебелия ми глава.

— Трябва да ми дадеш адреса, когато се видим. Аз също ще им изпратя чек. Сега, малка смешнице, пийни си малко млекце и кажи на готвача си, че искаш овесена каша. С мухи в нея.

— Стафиди.

— Крилати стафиди. Тия швейцарци не успяха да ме преметнат и за момент. Доскоро, Жарден.

— Довиждане, Люсиен.

— Днес си в много добро настроение — каза Вики, когато Гардън седна на масата за обяд.

— Да, така е. Говорих по телефона с много скъп приятел, който пристигна в Париж във вторник.

— Колко се радвам, скъпа. Някой от Чарлстън?

— Не, от клиниката.

Скай изпусна вилицата и ножа си, които шумно изтракаха. Гласът му беше не по-малко висок и дразнещ.

— Не мисли да го водиш тук — каза той. — Не искам да се срещам с никакви боклуци.

— Люсиен!

— Моята Гардън! — Люсиен взе ръцете на Гардън в своите, целуна едната, после другата. — Ела. Седни. Нека погледам дебелия ти, красиво лице. Махни тази шапка за лунатици; ще ме помолят да освободя стаята си, ако ме видят с теб.

Гардън стори, каквото ѝ се каза.

— Изглеждаш добре, Люсиен — беше лъжа.

— Аз черпя сили от предизвикателството. Не мога да чакам повече, трябва да ти покажа „Градина“. Ето. Приготвил съм и соли за къпане — той отвори една кутия на масата и подаде на Гардън гладко стъклено шише за лабораторни опити със запушалка от оцветено стъкло.

— Много професионално — каза той. — Не съм говорил все още с дизайнер за формата на стъкленницата. Помириши. Мириши.

Гардън махна запушалката, поднесе мускала под носа си.

— Inbecile! — изръмжа Люсиен. — Върху ръката, за да се просмуче в кожата и да се смеси с потта ѝ. Вие, американците, сте почти толкова зле, колкото швейцарците.

Гардън разтърка няколко капки върху китката си.

— Исусе Христе — промърмори отчаяно Люсиен. Той взе шишенцето от нея, сипа парфюм в ръката си и го разнесе по дължината на вътрешната част на ръката ѝ, от китката до лакътя. Благоухание изпълни въздуха около нея. То беше свежо, леко, сладко, нежно, деликатно и в същото време наситено чувствено. Невъзможна, противоречаща си в елементите комбинация.

— Люсиен, сега ти вярвам. Ти си гений!

— И артист. Не забравяй артиста.

— Не го забравям. Ти си артист. Това е най-фантастичният парфюм на света. Няма нищо, с което да се сравни, нищо. Той е всичко красиво, събрано на едно място.

— Като теб, Гардън. Това си ти, Жарден.

— О, Люсиен, никога не съм получавала такъв комплимент! — тя постави дланта си върху неговата. Той я захлупи с другата си длан.

— Не е комплимент, Жарден. Не само това. Това е предложение. Бях нещастен без теб. Няма смях за мен без теб, няма живот. Имам нужда от присъствието ти, за да стане денят ми светъл. Имам нужда да бъдеш до мен.

Гардън издърпа ръката си. Почувства се подведена.

— Мислех, че си ми приятел — каза тя.

— И съм такъв. Как бих могъл да те обичам, ако не бяхме приятели? Аз не си казвах; това е много красива и страстна жена, ще я прелъстя. Казах си: това е момиче, което трябва повече да се смее, ще ѝ стана приятел. Така и направих. Не е било програмирано в мозъка ми да се влюбя. Едва след като си замина, открих че след теб е останала

пълна тъмнина там, където е било светло. Едва когато я загубих, разбрах какво е имало. Кажи ми, Жарден. Говори истината. Не беше ли така и за теб? Не откри ли, че ти липсва малкият смешен човек с големия нос?

— Да. Да, открих го. Но ми липсваше приятелят ми Люсиен. Не любовник.

— Грешеш, моя малка Гардън. Не си разрешаваш да разбереш. Няма по-истинска любов от тази, в която не се набъркват разгорещени тела. Ние се обичаме. Умовете, душите, смеха, глупостта, музиката. Тази любов рядко се ражда и не умира. Запитай се: от какво се нуждаеш, за да бъде животът ми пълен? Ако си отговориш: „Люсиен“, не трябва да избягаш от отговора или в живота ти ще се настани празнотата. Не казвай нищо, не сега. Трябва да разговаряш със сърцето си, не с мен. Сега ще пийнем малко от това отлично френско вино и ще поговорим за плановете ми относно твоя парфюм. Вероятно стъкленицата ще бъде във формата на статуетка. Винаги съм имал тайно желание да колекционирам малки фигури. Дрезденските красоти и английска керамика, китайски кучета, най-миниатюрните кукли, които може да се спечелят на панаир. Какво мислиш, цвете мое, да поставим ли парфюма ти в миниатюрни швейцарски Алпи? Със свети Бернар като запушалка?

Гардън се засмя, точно така, както той искаше да го направи. След това вече можеха да разговарят, както винаги са можели да разговарят. И да се смеят. И да си поделят, без да го споменават, изолацията на излекувания грешник от нормалния свят.

В шест часа Люсиен каза, че трябва да тръгва.

— Имам уговорена среща с противников нос. Двамата нещо малко ще се напием; аз — за да удавя съжалението си към него, той — защото трябва някак си да продължи да съществува със знанието, че никога не ще може да бъде велик колкото мен. Утре, Гардън, ще отида на вернисажа на твоя третокласен артист. Ще те срещна пред най-отвратителната от картините, избор, безспорно труден за правене. И ти ще ми кажеш дали си решила да направиш и двама ни щастливи. Дотогава ще трябва да поговориш с най-истинското си аз. Влакът ми заминава утре вечер. Резервирал съм две купета. Искам да дойдеш с мен и не искам да носиш нищо със себе си. Искам да ти дам нов живот.

Обичам те с цялата любов, която светът някога е познавал, моя Жарден. Вземи парфюма си и тръгвай. И ела при мен утре.

Гардън се прибра вкъщи с новата си кола. Едва ѝ стигна времето да се изкъпе и преоблече преди коктейлите, вечерята и още една нощ на шумни заведения. Гостите на Вики бяха извлекли Скай да се забавлява, въпреки че настинката му не преминаваше.

През цялата вечер Гардън беше много тиха. Никой не забеляза това. Тя беше все така тези дни.

Но сега беше различно. С всички сили се опитваше да достигне до най-съкровеното в себе си. Мислеше си за Люсиен, изпитвайки нужда от приятел, с когото да поговори за него. Но той беше единственият ѝ приятел.

На много мили от нея д-р Матиас говореше със свой приятел за Люсиен.

— Трагедия — казваше той, — можах да премахна ефекта от кокаина, но нищо не може да се направи срещу това, което го е докарало до наркомания. Той навлиза в окончателния стадий на сифилис. Трагедия.

Гардън се събуди с усещането, че денят е с нещо специален. Ръката ѝ опипа купчината на масата до леглото, търсейки звънеца. Колко различно беше да се радваш, че денят ти започва!

Тя се беше подпряла на възглавниците, чакайки, когато една Мари внесе подноса ѝ със закуската. Тя си беше спомнила защо денят е особен. Люсиен.

— Bonjour, Мари — каза тя. „Какво ли щеше да ми отговори, ако ѝ бях казала «Bonjour» за последен път, Мари?“

— Bonjour, мадам — отговори момичето. То отвори пердетата към едно красиво, слънчево утро. — Днес е почти като пролет.

„Така и трябва да е, помисли си Гардън. Дъждът свърши, време е за ново начало.“ Тя вдъхна силния аромат на кафето, докато си го наливаше. Сигурна беше, че ще бъде вкусно.

Имаше много писма днес. Тя ги прехвърли набързо. Може би имаше бележка от Люсиен. Не. Все едно. Може би не бяха достатъчно дискретни. Писма от майка ѝ. Какво искаше сега? Тя не го разпечата. Писмо от г-ца Макбий, благодаряща ѝ за подаръка за Ашли Хол. През ума ѝ мина за причината за това дарение и тя се усмихна. О, Небеса, Уентуърт Раг беше ѝ писала отново! Какъв ден на Чарлстън!

Г-ца Трегър почука и влезе.

— Александър телефонира, за да иска потвърждение на часа ви, г-жо Харис. За десет часа. Каах им, че ще им позвъня по-късно. Не виждам нищо, записано в книгата — на лицето ѝ се беше изписал педантичният израз, който винаги се появяваше там, когато Гардън правеше промени.

— Трябваше да ви спомена, г-це Трегър. Обадете се и потвърдете. Ще отида.

— Има ли някакви други промени, г-жо Харис? Виждам проба при кожухаря, официален обяд с г-жа Патерсън, вернисаж в „Галери Мишел“, влак за Ница в осем и тридесет.

— Това е, г-це Трегър. Оставете разписанието за деня на тоалетното шкафче, ако обичате. Кажете на Корин да приготви банята. Трябва да започвам да се приготвям.

Гардън изсипа във ваната солите, които ѝ даде Люсиен, и се потопи във водата, докато покри раменете ѝ. Искаше всяка поразителност да поеме възбуждащия аромат.

— Корин — извика тя, — прехвърли част от новия парфюм в шишенце. Искам да го взема с мен при фризьора. Ще им кажа да го използват за последното изплакване — тя затвори очи и вдъхна дълбоко. Люсиен щеше да познае аромата веднага; и щеше да разбере какво означава това.

— Ще искам пауновия шал от „Шанел“, Корин, с обичайните бижута — той я харесваше най-много в синьо, по собствените му думи.

— Девет часът е, мадам.

— Идвам веднага — Гардън се усмихна на напрегнатата безцветност в гласа на Корин. Цялата къща сигурно се чуди какво я е вдигнало от сън толкова рано. Е, утре ще знаят. И ще има много за какво да клюкарстват.

Кожата ѝ усети хладния допир на синята копринена риза и Гардън осъзна, че ѝ беше топло от ускореното пулсиране на кръвта ѝ. Докосна с Люсиеновия парфюм гърлото и китките си, вътрешната страна на лактите и колената и между гърдите си.

Корин държеше разтворена синята пола, за да влезе Гардън в нея, после тънката сатенена блуза с нейната плътна индийска шарка с цвят на бижу. Гардън видя как потъмняха очите ѝ, когато синевите на сатена обрамчиха шията ѝ. Корин покри раменете ѝ с белия пухкав жакет и очите ѝ възвърнаха нормалния си цвят. Променливи, беше казал веднъж Скай, като морето.

— Донеси ми всички сини огърлици, Корин. Мисля, че се сещам за едни тюркоази.

Гарден нанесе пудра, после почти я изчисти, като остави само невидим слой. Все още забелязваше сенките под очите си. Положи леко син грим върху клепачите, синя линия по вдлъбнатините на очните гнезда, морско синя спирала. Погледна се в ярко осветеното огледало. Да, беше почти приемливо. Лицето ѝ беше все още твърде слабо, костите — твърде ярко изразени, но очите бяха толкова искрящи, че отклоняваха вниманието от сенките под тях и изхвъркналите кости. Сложи руж с ръка на експерт и изтощението ѝ изчезна.

Корин постави масичка пред краката ѝ и отнесе наметката за раменете ѝ. Гардън си окачи дълга, тънка златна верижка, после дебела, преплетена златна верига. По-къс ланец с малтийския кръст от изумрудни, после верижка от кръгли, многоличеви сапфири. Тя наклони глава и замижа с едното око. Сините и зелени тонове сякаш направиха по-ярки шарките на блузата, като в същото време притъпиха своята яркост в тъмното на десена ѝ. Почти добре. Още съвсем малко синьо. Тя взе от масичката парче връв, нанизана със скарабей от лазурит.

Пръстите напипаха тюркоазите. Не, тези бяха просто мъниста, а изобщо не бижута. Твърде сини, за да бъдат тюркоази. Не можеше да си спомни да ги е купувала. Нямаше диаманти, така че не можеше да са от Скай. Тя ги затъркаля между палеца и показалеца си. Някакъв спомен се опитваше да изплува на повърхността.

Разбира се. Плантацията и старата Пенси с малките ѝ сбръчкани черни ръце, докосващи наниза. Колко смешно. Първо писма, а сега и стари спомени от Чарлстън. Гардън повдигна мънистата до гърлото си. Изглеждаха екзотично семпли до изумрудите и сапфирите. Тя махна скарабеите и постави амулета на старата Пенси срещу демони.

После тюркоазите. Да, те добавяха точно необходимия лъч светлина. Тя се изправи и пъкна ръцете си в сакото на костюма, което Корин ѝ държеше. Корин пръсна облак от парфюмена мъгла. Гардън влезе в облака и се завъртя, докато той улягаше върху нея.

— Нека Лаборд да докара колата. Без четвърт е — каза тя, надявайки перлен гердан.

— Колата е в неизправност, мадам. Чака ви такси.

Гардън си сложи пръстен със сапфир, обграден с изумрудни.

— Много добре. Сложи някакви пари в портмонето ми тогава.

— Вече е сторено, мадам.

Гардън протегна ръка за шапката си. Клош от паунови пера. Наслагващи и преливащи се синьо-зелено и пастелно синьо превръщаха главата на Гардън в бижу. Тя натика всичката си коса под шапката, начерви устните си и разучи резултата в огледалото, докато се прехвърляше от домашните си пантофи в сините крокодилски лачени обувки, които Корин надяна на краката ѝ.

Блясък, богатство, шик. Щеше да се справи. Изглеждаше почти като истинска парижанка.

Александър придаде блясък на златото в косата ѝ, оправи фината геометрия и линията на ниско подстригания ѝ врат, намали бретона ѝ до широко разтворено към двата края ветрило и подреди косата ѝ отстрани в серия линии по дължината на слепоочията и бузите ѝ. Гардън беше доволна. Следващата седмица половината жени в Париж щяха да изглеждат по същия начин или поне колкото е възможно по-близо до него. Но за днес поне това беше само нейната прическа. Ново лице за нов живот. И нямаше да бъде тук, за да види копията. Усмиваше се лъчезарно, когато каза; „Довиждане“.

— Нов любовник — каза рецепционистката на маникюристката. — Красотата ѝ досега беше толкова студена! Никога не съм предполагала, че може да се усмихва като момиче. Само ще е нов любовник.

— Или някой е умрял и ѝ е оставил състояние — предположи маникюристката. Тя имаше любовници в изобилие. По нейно мнение необходимо беше наследство, за да предизвика изблика на такова щастие.

Гардън въртеше шапката в ръката си, наслаждавайки се на падащите върху косата ѝ лъчи на зимното слънце, пренебрегвайки неприличието на непокритата с шапка глава. Искаше ѝ се да може да походи до мястото на пробата, но кожухарят ѝ живееше далечко, в покрайнините на града. Тя размаха пауновите пера към едно такси.

— Шофьор. Намали. Не е ли това Flea Market?^[1]

— Да, мадам — каза шофьорът, ускорявайки, за да задмине един трамвай.

— Реших друго. Спри тук. „Кожухарят може да почака“, мислеше си Гардън. Можеше да се наложи да я чака вечно, както ѝ се струваше. Какво щеше да търси пелерина от бяла лисица във ферма? Искаше да вземе нещо за Люсиен, нещо специално. Ще му намери овчар и овчарка. Не от някой антиквар — с достатъчно автентичен произход и без никакво очарование. Подаръкът трябваше да бъде от сърцето, не от чековата книжка. Тя щеше лично да го намери някъде из гъмжилото от сергии и брезентови палатки на Flea Market.

Тя плати на шофьора на таксито и се размеси с тълпата. Накъдето и да погледнеше, имаше цветове, живот, емоции. Двама мъже крещяха обиди и размахваха юмруци в пламенната борба на

пазарлъка. Индийска жена пробваше прояден от молци жакет от заешка кожа върху златночервеното си сари. Продавач на сергия беше заловил хлапак в момент, когато се опитваше да отмъкне нещо и здраво го налагаше с дървена линия. Гардън усети енергията на пазара и в собствената си кръв. Щеше да намери каквото търсеше. Знаеше това.

Маса, покрита с изделия от порцелан, привлече погледа ѝ. Тя отиде до нея, взе една статуетка и я вдигна, за да потърси знак на производителя. През нея съзря малка изцапана картина, висяща за вървите на чергилото, разпънато над масата. За секунди си помисли, че е рисунка на Чарлстън. Това все пак е моят Чарлстън през деня — различавам разни неща. Тя остави малката фигурка на масата и се вгледа по-отблизо в картината.

Нямаше грешка: беше църквата „Св. Михаил“. Не точно същата като истинската, но разпознаваема. Вратите към гробището бяха идеално нарисувани. Стилът беше импресионизъм с леко загатнат примитивизъм. Гардън се приближи и видя, че художникът беше поставил палми в гробището, а чернокожи жени с кошници, пълни с цветя на главите си, минаваха през портала на църквата. Колко забавно наистина! Ще я купи и изпрати на г-н Кристи и г-ца Бонгран. Не е възможно френски художник да е посетил Чарлстън, без те да са разбрали за това. Може би имаше подпис.

Имаше. Пишеше: „Трад“.

Можеше да е само синът на леля Елизабет.

Гардън грабна картината и тръгна да търси собственика на сергията. Той пиеше кафе с приятел до съседната. Изправи се, когато видя Гардън да се приближава.

— А, мадам е намерила нещо за себе си?

— Какво можете да ми кажете за този художник?

— Мадам има много набито око. Един от бисерите на течението на импресионистите. Близък приятел на Моне, мадам, той е разделял един и същи апартамент с Писаро, мнозина твърдят, че е делеял и любовница с него.

Гардън нямаше никакво търпение да слуша врели-некипели от разни продавачи по панаири.

— Колко искате за нея?

— Принасям се в жертва на вашата красота. Хиляда франка.

Гардън бръкна в ръчната си чантичка.

— Ето — пъхна картината под ръката си и продължи нататък.

— Каква глупост — радваше се продавачът. — С най-голяма радост щях да я дам за петдесет.

— Американци — каза приятелят му. — Аз паля свещи на светците и им се моля да ми изпрацат американци... Господи, тя се връща. Трябва да запалиш цялаклада.

— Имате ли други картини на същия художник, господине?

— За нещастие, мадам, нямам. Но мога да намеря една, сигурен съм. Дори две. Ако мадам дойде утре или може би вдругиден.

Гардън се усмихна за първи път. Двамата мъже стреснато замигаха.

— Това значи, че вие познавате някой, който има колекция. Заведете ме там. Бих желала да говоря с притежателя им.

Човекът си помисли за четиридесет и петте франка, които той самият беше платил за картината. Нямаше намерение да допусне тази луда американка да се срещне с притежателя на останалите. Имаше, мислеше си той, поне още осем. Почти сигурно е, че ще може да ги купи за петстотин франка всичките, вероятно и за по-малко.

— Невъзможно е, мадам.

Усмивката на Гардън изчезна. Тя го погледна студено.

— Не ми харесва да ме взимат за глупачка, господине. Ще ви платя за представянето ми на колекционера, но няма да позволя да измъкват парите ми, за да получавам картините една по една. Нямам излишни часове за губене. Питам ви за последен път, ще ми направите ли тази услуга?

Търговецът склочи ръцете си и ги протегна към нея, тресейки се в молба.

— Ако само можех, мадам, щях да съм най-щастливият човек във Франция. Не е по силите ми.

— Вие, господине, сте един глупак — Гардън се отдалечи с горда походка.

— Мишел — каза му приятелят му, — ти си глупак над глупаците.

— Тя ще се върне.

— А аз ти казвам: няма да се върне.

— А аз ти казвам, че ще се върне.

Мъж и жена спряха пред сергията на Мишел.

— Татко, виж какъв скъпоценен чайник — каза жената на английски.

Мишел намигна на приятеля си.

— Още американци — каза той. — Светците ме възнаграждат за безукорния ми живот — той се приближи, усмихвайки се, до двойката. — Мария Антоанета, мадам, е запарвала чая със собствените си ръце, облечена в дрехите на доячка...

Приятелият му изчезна в тълпата. Той намери Гардън на улицата да се оглежда за такси.

— Хиляди извинения, мадам — каза той. — Аз знам къде може да бъде намерена жената, която има картините...

---

[1] Известният парижки пазар Marche des Puces — бел.пр. ↑

Той заведе Гардън до висока, тясна къща на „Рю дьо Клиньнкур“. Тя по нищо не се различаваше от хиляди други парижки къщи: сив камък, зелен покрив с мансарда, решетки от черно желязо в основите на прозорците, черна желязна врата с прозорче за вход и облечен в черно портиер, който можеше да се види през прозорчето да седи на нисък стол в покритото с плочник входно помещение.

— Името? — каза Гардън.

— Лемоан, Елен — каза водачът ѝ. Гардън му даде хиляда франка. Той повдигна кепето си и бързо се отдалечи. Гардън се подготви вътрешно за възможността да открие, че са я измамили. Натисна звънеца.

Беше приготвила десетфранкова банкнота за портиера. Нещо по-едро щеше да я направи, още по-подозрителна в очите на и бездруго достатъчно недоверчивия портиер. Както се оказа, трябваше да изчака, докато той занесе догоре визитната ѝ картичка, за да разбере дали ще бъде приета. Гардън беше надраскала на гърба на картичката „приятелка на Трад Купър“.

— Можете да се качите — каза портиерът, когато се върна.

Гардън влезе в желязната клетка на асансьора, без да му има особено доверие. Стоновете и проскърцванията, които издаваше, когато отнасяше нагоре портиера, оставяха впечатлението, че всеки момент ще се разпадне.

Жена чакаше на третия етаж. Тя наблюдаваше мълчаливо как Гардън се издигна към нейния етаж. После ѝ отвори вратата на асансьора.

— Добро утро, госпожице Харис — каза тя. — Аз съм Елен Лемоан.

— Аз съм госпожа Харис, мадам Лемоан — каза Гардън.

Елен Лемоан беше едно ексцентрично изглеждащо същество. Миньонка, обилно напудрена, сивата ѝ коса се задържаше в сложна серия от лимби и помпадур чрез няколко малки гребенчета от черупка на костенурка. Тя носеше черна дантелена рокля до пода с висока твърда яка, обшита с бяло. Бял дантелен шал лежеше върху раменете ѝ.

Единственото ѝ украшение беше златна филигранна верижка със златен лорнет на края ѝ. Тя държеше лорнета в малка, подпухнала от артрит ръка и разглеждаше Гардън бавно от главата до петите.

— Аз съм госпожица Лемоан — каза тя, когато приключи. — Последвайте ме.

Гардън я последва, за да влезе в друга епоха. Дневната беше препълнена с остарели мебели: маси с дантелени покривки, зарити с вехтории, пиано, покрито с копринен шал, което почти не се виждаше от фотографии в претенциозни сребърно или златно оцветени рамки. На прозорците бяха окачени кадифени драперии с ресни над дантелени пердета. Долната част на покривалата на столовете и диваните бяха на ресни, шалът върху пианото беше с ресни, абажурите на лампите бяха с ресни, и драперия на ресни покриваше полицата над ярко разпалените въглища, които превръщаха стаята в пещ. Рисунки и картини покриваха брокатените стени от пода до тавана. Гардън беше поразена от безредието.

— Седнете, госпожо — каза г-ца Лемоан, — и ми кажете защо сте тук.

Гардън седна на крайчеца на един огромен стол. Тя показва картината, която беше купила.

— Казаха ми, че притежавате още картини от същия художник. Бих желала да ги купя.

Домакинята ѝ повдигна отново лорнета.

— А, малката църква на Град. Какъв бандит е този Мишел. Продад е веднага рамката и е оставил картината да се цапа — взорът ѝ се премести върху Гардън. — Защо ме лъжете, мадам? Твърде млада сте, за да сте била приятелка на този художник. Какво точно ви интересува?

— Той ми е братовчед, въпреки че никога не съм го виждала. Майка му ми е пралеля. Моминското ми име е Град.

— Не може да бъде. Казаха ми, че всички Град имат огненочервена коса.

Гардън започваше да става нетърпелива.

— В косата ми има червени ивици. Аз ги боядисвам.

— Ужасно глупаво.

— Г-це Лемоан, не съм тук, за да обсъждам цвета на косата ми. Искам да купя онези картини. Ще ви дам много добра цена за тях. Тя

отвори чантата си.

— Не, мадам — каза францужойката. Гардън не можеше да повярва.

— Но вие сте продали тази на някакъв мъж на Flea Market — каза тя. — Аз ще платя доста повече. Вие имате други, нали?

— Да, аз имам много други. Но в момента няма нужда да ги продавам.

Гардън избухна.

— Вижте, госпожице, нямам време да разигравам игри. Искате да качите цената. Много добре. Нямам нищо против да платя по-скъпо. Не ме интересува колко струват; аз ги искам.

Елен Лемоан кимна. На лицето ѝ имаше лека усмивка.

— Да, това звучи много вероятно. Мога да повярвам, че косата ви е отчасти червена, че отчасти сте Трад. Но картините не са още за продан.

Гардън беше като ударена от гръм. Целият ѝ опит казваше, че всичко може да се купи, стига купувачът да има желание да плати.

— Но вие трябва да ми ги продадете — каза тя. Избухването беше преминало, тя молеше. — Леля ми Елизабет лично идва до Париж да ги търси. Тя търси навсякъде. Никога не е виждала дори една от тях. Трад беше единственият ѝ син и тя го загуби, г-це Лемоан. Картините са единственото нещо, което той остави.

Елен Лемоан взе порцеланово звънче от масата до нея. Позвъни с енергични размахвания.

— Трябваше да ми кажете това в началото, мадам. Що се отнася до майката на малкия Трад, това вече е съвсем друго. Ще пием кафе и ще се споразумеем.

Гардън си отдъхна. Очевидно нямаше начин да се пришпори старата дама, а и тя разполагаше с часове преди срещата с Люсиен. Щеше просто да не обядва с Лори Патерсън. По-важно беше да се сдобие с картините.

— Колко са картините, г-це?

Г-ца Лемоан повдигна рамене.

— Как мога да знам? Дузина, двацет, трийсет може би. Братовчед ви не беше много добър художник, но работеше доста. Има един шкаф, пълен с тях. — А ето го и кафето. Селест ще налее, ръцете ми са много зле днес. Желаете ли мляко, захар?

— И от двете, моля.

Прислужницата беше почти толкова стара, колкото г-ца Лемоан и толкова дебела, колкото господарката ѝ беше слаба. Тя даде на Гардън чаша кафе с мляко. На Елен Лемоан го подаде в купичка, която можеше да се хване в двете ръце. После постави чиния на краче близо до Гардън, която беше препълнена с ореховки.

— Изяжте ги — каза г-ца Лемоан. — Селест е отлична готвачка. Можеш да ни оставиш сега, Селест. Ти получи комплимента си. Разкажете ми за очарователната Бес, вашата стара леля, мадам Харис.

— Елизабет. Тя е забележителна жена. Загуби съпруга си много млад и трябваше сама да се заеме с някаква работа, за да отгледа децата си.

— Да, да, знам всичко това. Искам да знам какво представлява тя сега. Доволна ли е? Добре ли е със здравето? Самотна ли се чувства? За мен тя излъчва очарование — единственият противник, когото не успях да преодоля.

Г-ца Лемоан издаде нетърпелив къткащ шум.

— Не гледайте толкова недоверчиво. Вярвате ли, че понеже сега сме стари, от това следва, че никога не сме били млади? На една и съща възраст сме, Бес и аз. Тя е може би година и няколко месеца по-стара, но аз съм щедра. Разделихме си един любовник, очарователния Хари. Исусе, какъв чар имаше той! Малко ми трябваше още, за да си изгубя ума по него. Естествено той ме обожаваше. Но обичаше Бес. Как ми се искаше да се познавам с нея... Пийте си кафето. Твърде е скъпо, за да се хаби — Г-ца Лемоан повдигна купичката към устните си. Гардън покорно надигна чашата си. Умът ѝ беше замаян. Бледосините очи на францужойката я наблюдаваха над ръба на купата.

— Чувствате се по-добре, да? — каза тя, когато изпи кафето си. — Сега можете да ми разкажете за Бес. Така я наричаше Хари, така я наричам и аз. Животът, който води, задоволява ли я? Искрено ѝ желая добро.

Гардън си представи живота на пралеля си толкова ясно, колкото можеше.

— Да — каза тя, — мисля, че е щастлива.

— Щастлива? Какво е това? Аз попитах задоволителен ли е животът ѝ. Вие, младите хора, ме дразните. Истината е, че вие не знаете как животът на Бес изглежда на самата нея. Никога не сте се

запитвали за това. Собственият ви живот, собственото ви щастие е единственото, което ви вълнува. Без съмнение това е причината да бъдете нещастна.

— Но аз не съм нещастна.

— Разбира се, че сте. Ако не си давате сметка за това, значи сте идиотка. Отпечатано е върху вас и всеки може да го види.

— Как смееете да ми говорите така?

— Смея, защото ме интересувате. Не защото вие самата сте интересна, а защото благородната по душа Бес е ваша леля. Убедена съм, че вашето нещастие ще я натъжи. Както и глупостта ви. Аз ще ви помогна, ако ми разрешите. Заради нея.

Имаше нещо във французойката. В спокойствието ѝ може би, в неуязвимата ѝ увереност.

— Как можете да помогнете? — попита Гардън.

Бледите очи на г-ца Лемоан се вгледаха в блестящите млади очи на Гардън.

— Мога да направя нещата по-ясни — каза тя. — Разкажете ми за себе си.

Гардън не разбираше защо, но тя вярваше, че трябва да постъпи точно както французойката ѝ казваше. Затова ѝ разказа. За Люсиен, клиниката, „лошите времена“ на кокаин и промискуитет; за Вики и къщата ѝ; за Скай и жените му, самолета му, залаганията му; за Скай в началото, за яхтата, шегите между тях и страховете и опитите ѝ да стане част от неговия свят; за това, че го е загубила.

Когато спря да приказва, гърлото я болеше, устата ѝ беше пресъхнала. Тя трепереше от емоционално изтощение.

— Разбирам — каза г-ца Лемоан. — И сега, понеже съпругът ти вече не те обича, възнамеряваш да избягаш с мъж, който твърди, че те обича.

— Той наистина ме обича. Зная го.

— И какво ще правиш, когато престане да те обича? Ще намериш друг мъж? Ще се върнеш към кокаина?

Гардън се опита сякаш да се предпази с ръце от думите на французойката.

— Вие сте жестока — извика тя.

— Аз съм реалистка. Това, което правиш, дете мое, е да се оглеждаш в очите на другия. Трябва да се вгледаш в себе си. Отговори

ми бързо. Какво би желала? — тя почти изкрещя въпроса.

Гардън отговори, без да се замисля.

— Искам Скай — каза тя. — Искам да имам дете и наша собствена къща.

— А, буржоазният идеал. Отлично. Ще хапнем малко за обяд и можем да започнем.

Гардън размишляваше над думите, които спонтанно бяха излезли от устата ѝ. Сега, след като го беше казала, тя разпозна в желанието си най-дълбоко скритата в сърцето си истина. Като нещо, което не може да има, независимо колко силно може да го желае.

— Какво можем да започнем — запита тя безизразно.

— Как какво, да получим това, което искаш.

— Никога. Не чухте ли какво ви казах? Скай е уморен от мен. Той не ме обича.

— Бошлаф! Това лесно може да бъде поправено.

— Наистина? Сигурна ли сте? Как?

— Търпение, търпение. Сигурна съм. Но не можем да започнем на празен стомах. Черният дроб ще се бунтува.

— Докато смиламе храната — каза г-ца Лемоан, — ще ти разкажа живота си. Ще ти вдъхне увереност.

— Родена съм в Лион, шестото дете и четвърта от дъщерите в порядъчно буржоазно семейство. Беше ясно от самото начало, че за мен няма да има зестра, следователно няма и да се омъжа. Щях да бъда подстригана за монахиня и да отида в женския манастир, където учех. За нещастие не считах това за свое призвание, затова избягах в Париж. Къде другаде можеше да се избяга? Имах малко дрехи и още по-малко пари и трябваше да си намеря работа. Възможностите не бяха многобройни. Беше 1875 година и аз бях петнадесетгодишна. Бях добре образована, можех да свиря на пиано, да шия, да говоря немски и италиански почти толкова добре, колкото и родния си език. Езиците определиха накъде да се насоча. Вървах по „Шанз Елизе“, когато дочух страхотна кавга. Жена крещеше на друга жена, а в същото време един мъж крещеше и на двете. Жените бяха италианки, мъжът — германец.

Разбрах го по думите му. Не погледнах към него. Погледнах само жените. Бяха такива, каквито още не бях виждала. Едната от тях... казах ли, че мъжът и жените бяха в открит файтон? — беше облечена в сатен, с огромно деколте, с шапка, ненадминато украсена с цветя и пера. Тя блестеше, както нощното небе от звезди, от диаманти. Най-удивителното беше, че лицето ѝ беше гримирано. Тя налагаше другата жена по главата със слънчобран, крещейки, че не бил този, който трябва.

Другата жена привлече вниманието ми. Лицето ѝ беше без всякаква украса, единственото ѝ бижу беше малко златно разпятие и бедното създаване нямаше никаква шапка. Но роклята ѝ, поне в моите очи, изглеждаше даже по-красива от сатена на другата. Синя лъскава коприна, разточителна големина и лекомислие, каквито никога не бях виждала. В гънките ѝ имаше малиненорозови кадифени панделки. Ах, колко ми се искаше да ги докосна. Изглеждаха толкова меки.

Нещастницата с прекрасните панделки беше, разбира се, прислужница на красавицата във файтона. Беше донесла син

слънчобран, при положение, че господарката ѝ беше облечена в зелено. Както заслужаваше, тя беше уволнена.

Прислужница, облечена по такъв начин! Исках да бъда такава. Избързах към господина, който беше ужасно ядосан от публичната сцена, и бързо му обясних на немски в какво се състои случаят. Жената в каляската, казах му, е докарана до безумие от страх, че той може да бъде принуден да се срамува от външния ѝ вид. След това изтичах през вратата, която стоеше отворена зад прислужницата, намерих слънчобран в най-деликатен червеникавооранжев цвят, върнах се бързо на улицата, поклоних се и го предложих. На италиански помолих да бъда наета като прислужница на дамата.

Работодателката ми беше една от големите кокотки, *grandes horizontales*, както ги наричаха. Тя беше нещо като актриса — това ще рече, че се показваше на сцената на „Фоли Бержер“ с много оскъдно облекло, но преди всичко беше компаньонка. Любовниците ѝ бяха многобройни, богати и щедри. Или преставаха да ѝ бъдат любовници... Прозяваш се. Сигурно си чувала за куртизанки и по-рано.

Гардън не беше чувала. Мислеше, че г-ца Лемоан има предвид проститутки.

— Диана дьо Поатие... Мадам дьо Бари... Жозефин де Боарне, която стана императрица на Франция, едва ли могат да се нарекат проститутки. Големите куртизанки бяха звезди, каквито сега са вашите кинозвезди, с изключение на това, че бяха по-талантливи. Трябваше да са талантливи, защото се намираха на сцена непрекъснато. Сред обществото и още повече в частния си живот.

— Как беше името на жената, която ви нае?

— Джулиета де ла Вакия беше името ѝ, но то никога не беше използвано. Тя беше наричана „Божествената“. Божествено изглеждаше, а имаше темперамента на една от най-раздразнителните богини. При все това тя беше много щедра. Такъв беше характерът на прочутите кокотки. Толкова много се изсипваше върху тях, че те бяха разточителни в харченето и даването на подаръци. Божествената не обличаше определена рокля повече от веднъж. После роклята ставаше моя. Трябваше да нося формено облекло само когато въвеждах господата в покоите ѝ и когато се отзовавах на звънеца, ако бяха при нея и желаеха нещо.

Можеш да си представиш колко много съм научила там. Когато вече знаех колкото ми беше необходимо да знам, аз започнах своя собствена кариера.

Гардън не можеше да повярва, че приведената, сивокоса жена с остър език, някога може да е била куртизанка. Но тя не издаде с нищо мислите си. Най-малкото, историята беше интересна.

— Скептична си — каза Елен Лемоан. — Ще забравиш скоро недоверието си. По това време бях на шестнадесет години и бях много сладка. Не красива колкото Божествената, но лицето ми беше приятно за окото, а тялото ми беше достойно за възхищение, както често се случва с шестнадесетгодишните. И се бях научила, от слушане по вратите, как да давам удоволствие.

Божествената беше най-известна с две неща: рубините си и броя на самоубийствата, които беше причинила. Един журналист от клюкарската рубрика я кръсти „Руската рулетка“, защото в една година се застреляха заради нея трима руски благородници.

Гардън въздъхна.

— Това е ужасно.

— Такъв е славянският темперамент, мила моя. А това бяха дните на голяма екстравагантност във всичко. Във всеки случай тя имаше един любовник, правителствен служител, който очевидно беше близко до отчаяние: въпреки жестовете, които правеше за нея, тя рядко го приемаше. Зная, че възнамеряваше изобщо да се отърве от него. При това да го направи публично, така че историята да влезе във вестниците. Разбираш ли, от месеци не беше се случвало самоубийство и тя се безпокоеше за репутацията си.

Гардън беше възмутена. От Божествената и от небрежното отношение на г-ца Лемоан към всичко това.

— Да — каза францужойката. — Божествената беше брутална. Но тези мъже бяха глупаци в най-голямата възможна степен. Никой не се самоубива от любов, още повече, когато любов няма. Божествената беше като скъпа стока на търг. Никой не беше принуден да наддава, но присъствието на конкуренти го налагаше.

Съжалявах бедния Етиен, а освен това знаех, че скоро няма да имам такава възможност. Изчаках го пред жокейския клуб един четвъртък, свободния ми ден. Изглеждах наистина чудесно в пелерина

с качулка — те са толкова романтични. Казах му, че Божествената ме е уволнила, защото е научила, че съм влюбена в него.

— Бяхте ли влюбена?

— В никакъв случай. Нито влюбена, нито уволнена. Трябваше да запазя работата си, ако малката ми игричка не успееше. Етиен ми предложи чаша вино, после вечеря, после протекцията си. Същата нощ му станах любовница. Тогава бях девствена. Мъжете много се трогват, когато са първи. Скъпият Етиен. Приятели сме и до днес. Не може никога да забрави, че ми е бил първият, разбираш ли?

— Не ви ли беше тежко, г-це Лемоан? Без да сте влюбена, искам да кажа.

— Милата ми Гардън. Реших да ти разкрия другото ми „аз“ и първото си име, което е Елен. Скъпа Гардън, ако бях имала зестра, щях да бъда омъжена за някого, избран от баща ми, и той щеше да получава от мен същите неща, но с по-малко умение от моя страна и по-малка отплата от негова. Етиен беше още по-щедър към мен, отколкото към Божествената. Той ме настани в очарователен голям апартамент в частен хотел, даде ми каляска, коне, кочияши и лакеи, откри ми банкова сметка в Уърт. Пак той ми подари първите ми бижута — перлен гердан за врата, кучешка каишка, както я наричахме, инкрустирана по краищата с диаманти. Наех си отлична прислужница със забележителна грозота, а хотелът имаше готвач на ниво. Беше много добро начало.

Г-ца Лемоан беше видимо обзета от носталгия. Гардън почувства някаква топлина към нея. Сигурно е много тъжно да имаш само спомени. Спомни си собствения си брак. Колко тъжен ѝ се струваше. Тя имаше също само спомени.

— Задържахте ли любовниците си за продължително време? — попита тя внимателно.

— Но, разбира се, че не. Трябваше да изградя кариерата си, докато бях млада. Етиен ме въведе в обществото, разбира се. Беше едно от задълженията му. И една вечер в „Максим“ Божествената ме нападна. Тя отскубна цяла шепа коса от главата ми. Репутацията ми беше изградена.

— Станахте — как се наричаше — *grande horizontale*?

— С две думи казано. Истината е, че това не ми се нравеше. Трябва да се правят скандали, името ти да попада във вестникарските

колони, да се носят клюки за теб. Скоро уморява. По душа съм като теб, консервативна буржоазка. Обичам по-спокойното съществуване. Така че се превърнах в demi-castor.

— Какво е това?

— Куртизанка с по-малко амбиции и по-голяма избирателност. Тя е любовница само на един мъж за определено време и се явява в ролята на домакиня за приятелите му в дома, който той поддържа за нея. Трапезата ми беше прочута. Държах да имам превъзходен готвач, дори с цената на по-малко прислужнички.

— Колко дълго оставахте любовница на някого?

— Различно. Трябваше да се проявява бдителност. Винаги съществуваше опасността покровителят ти да се влюби в теб. А аз не желяех самоубийства. Така че сменях покровителя си, ако имаше изгледи такова нещо да се случи или ако това щеше да подобри материалното ми положение.

— И никога ли не се влюбихте, госпожице?

— Елен.

— Елен. Нямахте ли опасност и за вас?

— Естествено, че имаше. Не че не съм се влюбвала в покровителя си; задълженията ми към него изискваха и повече от това. Както и да е, станах покровителстваща жена. Купих този апартамент за протежетата си. Обикновено това беше някакъв артист. Има студио отгоре. В свободния си ден, четвъртък, винаги идвах тук. Обичах Монмартър. Още го обичам, въпреки че артистите го напуснаха.

— Какъв необикновен живот сте имала, Елен — Гардън усети тъга и съчувствие.

Възрастната францужойка повдигна брадичката си. Погледна Гардън иззад тесния си нос.

— Наистина ли? — каза тя студено. — Ти си мислиш: бедната Елен, която е трябвало да бъде държана като пудел на каишка, бедната Елен, която е имала бижута и слуги, но не и съпруг, бедната Елен, която се е продавала на мъжете. Нека да помисля и аз на свой ред. Бедната Гардън, която се показва, за да прави шоу, бедната Гардън, която има слуги и бижута, но няма съпруг, бедната Гардън, която се продаде за любов и изгори запасите си от нея. Никога, бедна Гардън, никой мъж не ме е оставял охотно да си отида. И днес винаги мога да

разполагам, с когото и да е от същите мъже. Кой трябва да бъде съжалявай тогава?

— Рязка съм с теб, Гардън, защото не искаш да се научиш, не мислиш. Трябва и с двете неща да се справяш, за да ти помогна... Престани да плачеш или най-малкото използвай носна кърпичка. Ще направиш петна по тапицерията — гласът на Елен се смекчи. — Слушай ме, дете мое. Разказах ти тази дълга история, за да повярваш, че познавам мъжете и онова нещо, което ти наричаш любов. Имам знанието, което ти е необходимо. Ще ти го дам. Ако имаш желание да бъдеш много внимателна и доста да поработиш, аз имам желание да те уча. Можеш да имаш твоя Скай, бебето и живота в каймака на буржоазията. Имаш ли желание да учиш?

— О, да, моля. Много съжалявам, ако съм била груба.

— Не беше груба, беше лицемерно набожна. Което е безкрайно по-лошо. Става късно. Не трябва ли да си някъде другаде по това време?

Гардън погледна часовника на полицата над камината — минаваше пет. Вернисажът беше наполовина приключил. Люсиен вероятно си беше тръгнал. Не ѝ се струваше важно, освен за това, че чувствата му щяха да бъдат наранени. Ще му пише довечера.

Довечера.

— Би трябвало да замина за Антибите довечера — каза тя. — Със съпруга си и някои други хора.

— И какво ще стане, ако не заминеш? Ще останат ли всички в Париж?

— Не. Ще отидат без мен.

— Много добре. Кажи на твоя Скай, че трябва да останеш, трябва да развличаш една стара жена с разговори, за да получиш картините на братовчед си. Бъди тук утре в единадесет и ще започнем обучението ти — Елен се усмихна и Гардън видя, че наистина е била много хубава.

— Правила съм го вече веднъж — каза Елен — Беше много забавно. Последният ми покровител, преди да се оттегля, се ожени за очарователно младо момиче. Не го видях пълни два месеца. После дойде пак, както очаквах, с изключително красив комплект изумруди и цветя, достатъчни за погребението на принц. След два месеца младоженката дойде при мен, обляна в сълзи. Тя беше красиво дете,

затова я взех под крилото си. Сега те имат шест деца. Лиан ми изпраца цветя и оранжерийно грозде всяка седмица. Тя искаше да стана кръстница на първото ѝ дете, но аз я вразумих веднага. Иди си, Гардън. Утре ела пак. Имам нужда от почивката си преди вечеря. Ще те науча как да бъдеш абсолютно неустоима.

— Нека започнем да те оценяваме — каза г-ца Лемоан. — Ти си изключително красива. Това е сравнително полезно. Все пак не трябва да забравяш, че в холивудските ви филми гъмжи от красавици. Красотата не е рядка стока. Особено когато е обикновена. Казваш ми, че косата ти е отличителна. Веднага започни да я оставяш да расте, без да я изрусяваш. Носи тюрбани. Какво още имаш? Горда стойка на главата и раменете. Това се среща рядко. И по-рано се забелязва от лицето или фигурата. Това е най-ценната ти черта. Следва гласът ти. Той не дразни ухото. Качество, трудно за постигане. Имаш късмет. Добре си възпитана и образована. Едно удобство. Маниерите трябва да бъдат усвоявани, докато станат автоматични, а това отнема доста време. Така че в случая можем да си позволим да отменим този момент.

— И това изчерпва преимуществата ти, Гардън. Всичко останало е в твоя вреда. Добре си облечена, но ти липсва шик. Къде са колиетата, които носеше вчера?

— Вкъщи. Не подходат на роклята.

— Кой ти каза? Който и да е той, защо го слушаш? Вчера възлагах надежди на теб. Костюмът ти бе имитация, а огърлицата, подобно на останалите ти бижута, не бе от „Картие“ или „Ван Клееф“. Днес сякаш те е облякъл „Ланвин“, а не Гардън Харис. Няма значение, облеклото може да почака. Трябва да започнем от самото начало. Каж ми, Гардън, получила ли си изобщо някакво образование?

— Разбира се. Посещавах много добро училище.

— И как се справяше?

— Доста добре според мен. Оценките ми не бяха високи, но научих доста неща.

— И това доставяше ли ти удоволствие?

Гардън си спомни Ашли Хол. Сякаш отново усети смесената миризма на тебеширен прах, мастило и подово масло, която изпълваше класните стаи. Спомни си мис Емерсън, сухия ѝ глас, високите ѝ изисквания, търпението ѝ, когато Гардън се затрудняваше, въпреки че полагаше всички усилия, радостта ѝ от успехите на Гардън. Спомни си

своята радост, чувството, че е постигнала нещо, задоволството от добре свършената, макар и тежка работа.

— Да, учението ми доставяше удоволствие.

— Тогава защо прекъсна? Не се и опитвай да ми отговаряш. Единственото достойно оправдание е може би само смъртта. Човек трябва непрестанно да се учи. Иначе животът става безвкусен. А за жените това важи с още по-голяма сила. Те трябва да имат непрестанен интерес към околния свят, трябва постоянно да научават нови неща. Защото това е в основата на женския чар. Интересно ми е какво правиш, какво мислиш, в какво вярваш, какво обичаш и мразиш? Каж ми. Любопитна съм. Ако не съм съгласна с нещо, ще ти кажа. Обори ме, ако можеш. За какво говорим сега, ти и аз? Говорим за теб, за твоя ум, за твоите интереси. И естествено ти ме намиращ очарователна. Защото и говоря за това, което те интересува най-много, говоря за самата теб. Каж ми, Гардън, какви са интересите на твоя Скай?

— Жени и пиене.

— Така няма да стигнем доникъде. Ти просто не знаеш. Това ми каза току-що. Нищо чудно, че го отегчаваш. Ти не го питаш какво го интересува и самата нямаш никакви интереси.

Елен Лемоан докрай разнищи характера на Гардън, внимателно изследва всичките му страни и навсякъде намери пропуски и недостатъци. И след това се зае с трудната и отговорна задача да го изгради отново. Гардън бе живяла в Париж две години и нито веднъж не бе се разхождала по очарователните криви улички, никога не бе ходила в музей, нито пък бе сядала в някое от кафенетата по тротоарите. Допреди да срещне Елен, тя не бе говорила с французин или францужойка, ако не се смятат продавачите.

Елен я отрупа със задачи.

Първо книги — за историята на Париж, на Франция. Книгите трябваше да са купени от някоя от сергиите по кейовете по левия бряг на Сена, а не от книжарница. Гардън трябваше да говори с непознатите, които се шляеха и ровеха из старите книги, да ги разпитва какво търсят и с какво то е интересно за четене. Гардън се научи да чете за удоволствие, освен това разбра, че Париж е бездънен извор на забавни и очарователни истории.

Следващата задача бе да се разхожда. Из музеи, из квартали покрай Сена. Да гледа. Да се спира в малките паркове, пръснати из

града, и да вдъхва аромата на зеленината. Да седи в кафенета с вестник в ръка и да наблюдава хората, да се вслушва в разговорите им. И без да усети, Гардън се научи да не се бои от самотата, дори да ѝ се наслаждава.

И ежедневни безкрайни разговори. За това какво е чела и какво мисли за него. За това какво е видяла и какво мисли за него. За това какво е чула, какви хора е срещнала, какви улици, картини, църкви и паркове е посетила. И какво мисли за тях. Малко по малко Гардън промени позицията си от пасивна към активна, извървя пътя от наблюдението до мнението. Научи се да мисли.

— Но, Елен, ние говорим единствено за мен — каза тя един ден. — Правиш ми някаква магия, нали?

Елен се засмя.

— Не смяташ ли, че аз съм най-интересният събеседник, който си срещала?

Гардън призна, че е така.

— Точно това е целта. И ти го разбра сама. Наистина напредваш, скъпа моя.

— Човек трябва да е съвременен — твърдо заяви Елен.

И Гардън започна да чете списания и вестници. Научи за Хитлер, Худини, Джъртруд Идерл, купата „Дейвис“, Мечо Пух, Мусолини, Чан Каиши, Ал Капоне, Йосиф Сталин, командора Бърди Пийчиз Браунинг.

И Чарлз Линдбърг. Един съботен следобед в пет часа Гардън взе Елен и двете отидоха на летище „Буржем“. Както много други парижани, от два дни насам те бяха следили по радиото съобщенията за младия американец, който излетял рано сутринта, или по парижко време рано следобед. Гардън прекара цялата нощ край един детекторен радиоприемник с притиснати към ушите слушалки, като се вслушваше в смущенията и се мъчеше да хване някакви новини. Тя по-добре от всички знаеше как се чувства Линдбърг. Тя си спомни вятъра, който брулеше лицето ѝ, и самотата, която почувства, когато изгуби всички връзки с познатия свят, когато земята заприлича на кърпено одеяло и къщите изглеждаха като детски играчки. Представата за самотния нощен полет над студения безличен океан ужасяващо тлееше в ума ѝ. Смелостта на младия авиатор бе наистина потресаваща. Тя от цялото си сърце желаше той да успее да прелети над хилядите мили. В един след полунощ тя чу, че един час по-рано той се е скрил зад хоризонта

на северноамериканското крайбрежие. Нямахме смисъл да будува повече. Но въпреки това тя остана край радиото. Струваше ѝ се, че по този начин някак си му помага.

В девет часа на другата сутрин мис Трегър я намери на стола ѝ, все тъй заслушана в предаванията. Тя си поръча първо кафе, а после и закуска. Когато Гардън се нахрани, мис Трегър извиси глас, за да надвика шума от слушалките:

— Мисис Харис! Още няколко часа няма да има никакви репортажи! Мисис Харис! Трябва да си починете!

Гардън свали слушалките и разтри изтръпналите си уши.

— Права сте, мис Трегър. Защото иначе, докато той се приземи, аз вече ще съм оглушала — тя се протегна и разтри врата си. — О, схванала съм се. Излизам да се поразходя.

След като тя излезе, мис Трегър написа седмичното писмо до Вики.

„Мисис Харис е все така самотна. Всяка нощ четете до късно, а през деня прави дълги разходки. Тази седмица не е ходила на фризьор.“

Мис Трегър умишлено пропусна да спомене за промените, които бяха настъпили в Гардън — навика ѝ да си пее, живеца в погледа ѝ, енергичната ѝ походка, цялостното ѝ излъчване на благополучие, усмивките ѝ. Нека принципесата си мисли, че момичето е потиснато. Така няма да ѝ се меси. Наистина мис Трегър получаваше заплатата си от Вики и бе длъжна да ѝ се подчинява, но това не означаваше, че трябва да ѝ помага.

Гардън тръгна към реката. До всяка вестникарска будка, на всеки ъгъл имаше групички хора, които оживено разговаряха за Линдбърг. Линдбърг, Линдбърг. Тя прекоси „Ил дьо ла Сите“ и се отправи към „Нотр Дам“. Катедралата бе пълна с хора, които се молеха за успеха на младия американец. Гардън се присъедини към тях. „Какво пък, не съм била в църква от години. Досега не съм си давала сметка, че това ми е

липсвало.“ Изведнъж я обзе увереност, че с Линдбърг всичко е наред. А с нея дойде и мисълта, че и самата тя се чувства прекрасно.

Поръча си обяд в един тих ресторант на „Ил Сен Луи“. И тук всички говореха за Линдбърг. След като си плати сметката, тя отиде на бара при управителя и каза:

— Мосю, аз съм американка. Би било чест за мен да ми позволите да поръчам вино за всичките ви редовни посетители. Желая да вдигна тост за капитан Линдбърг.

— В никакъв случай, мадам. Самите ние, французите, трябва да вдигнем този тост. Позволете ми да предложа една чаша на вас като американка. Той почука по една чаша, за да привлече вниманието на всички посетители и вдигна тост. Мъже и жени се изправиха, надигнали чаши, кимнаха на Гардън и опитаха. Тя им върна поклона, прие поздравя им и произнесе тост за сърцата на французите и щедрите им души. Чувстваше се безкрайно горда, щастлива и влюбена в цялото човечество.

— Напълни ми ваната, Корин, и ми пригответи да облека нещо удобно. Обувки с нисък ток. Ще ходя на летището. Вестниците обещават кацане в седем и половина вечерта.

Докато ваната се пълнеше, Гардън телефонира на Елен Лемоан. Елен каза, че с удоволствие ще присъства на такъв исторически момент. Гардън разпореди в кухнята да приготвят кошница за пикник. Вече не я свърташе край радиото. Трябваше на всяка цена да бъде на самото място, когато Линдбърг завършва полета си.

— Ще пристигнем много рано — каза Елен. — Това е добре. Преди да се е събрала голяма тълпа, ще си намерим място, откъдето да се вижда всичко. А тълпа със сигурност ще има.

Когато пристигнаха, тълпата вече се бе събрала. Имаше също така полиция и войска, които задържаха хората зад стоманената ограда на източния край на летището. Когато видяха голямата кола, полицаите отвориха вратите и им махнаха да продължат към летището.

— Какъв късмет — каза Гардън. — Как така ни пуснаха?

Лаборд извърна глава и се ухили.

— Мадам, позволих си да закрепя едно американско знамение на калника.

Гардън и Елен избухнаха в смях.

— Те си мислят, че ние сме делегация от посолството — каза Гардън. — Ще изпратя благодарствено писмо на посланика.

В седем пристигна истинският комитет по посрещането от посолството. Паркираха близо до колата на Гардън. Гардън вдигна чаша вино и ги приветства с добре дошли. Лаборд бе разпънал масата за пикник още в шест и половина. Искаха да са приключили с вечерята, преди Линдбърг да е кацнал.

— Ау! — чу се откъм колата на посолството. — В тази тълпа са поне петдесет хиляди човека. — Гардън преведе тази забележка на Елен и Лаборд. Той се хранеше с тях по настояване на Гардън.

— В края на краищата твоя е заслугата да сме тук сега — му каза тя. Това, че другите американци постоянно гледаха компанията ѝ й доставяше удоволствие. Чувстваше се палава, остроумна и празнично весела.

Гледката бе драматична. Отляво и отдясно мощни струи светлина се връзваха в притъмняващото небе. Червени, зелени и бели фойерверки се извисяваха и се пръскаха в искрящи цветни звезди. Развълнуваното бърбене на тълпата ясно се чуваше през стотите метра, които делиха колите от оградата. Беше седем и половина.

Шествие от три лимузини с развети трикоълори се появи от ъгъла на летището. Пристигна френската делегация. Но не и Линдбърг. Лаборд отиде до най-близката френска кола и поговори с шофьора. Върна се и поклати глава.

— Трябва да чакаме — каза той. — Преди около час „Духът на Сейнт Луис“ е бил забелязан над Ирландия. Едва ли ще пристигне преди девет.

— Значи можем да започнем да празнуваме предварително — каза Гардън. — Остана само шампанско. Щом е стигнал Ирландия, значи е успял. Прекосил е океана. Всичко е наред. След около час те влязоха в колата. Навън бе тъмно. Един по един около летището се включиха големи дъгови прожектори и го заляха в светлина по-ярка от дневната.

— Идва! — извика Гардън. Тя изскочи от колата и се взря в небето. Не се виждаха звезди. Светлините около летището ги изличаваха от небето.

И тогава изведнъж звездите отново се появиха. Само прожекторите търсачи продължиха да обхождат небето на бавни, лениви кръгове. Пистата бе тъмна.

— Какво стана? — попита Гардън и изтича до най-близката кола, за да разбере.

— Не зная, госпожице — каза американецът от колата. — Може само да са изпробвали осветлението.

— Колко е часът?

— Девет и четвърт.

Гардън не пропусна да благодари и бавно се върна при колата си. Не ѝ се вярваше, че Ламаншът е направил това, което широкият Атлантик не е успял да направи.

Елен потупа ръката ѝ.

— В моменти на отчаяние, скъпа Гардън, човек трябва да се опира на фактите. Те са единствените островчета на сигурност. С какви факти разполагаме? Смелият капитан е прекосил океана. Разполагал е с достатъчно гориво. Опитен пилот е. И е закъснял. Това е всичко, което знаем с положителност.

— Но вече е тъмно, Елен. И той няма никакви инструменти за ориентиране. Затова е било планирано да пристигне, докато е още светло.

— Когато е тъмно, има звезди. Хората са се ориентирали по звездите много преди да изобретят инструментите. Факти, Гардън, факти — те потънаха в мълчание и зачакаха. От време на време някоя сигнална ракета се устремяваше нагоре и разпръсваше цветовете си. Лаборд наметна завивка върху коленете на Елен. Захладняваше.

Светлините на летището се включиха. Гардън затаи дъх. Да, чуваше се звукът на двигател. Тълпата избухна в приветствени възгласи. Прожекторите опипваха небето.

— Знаех си — каза Гардън. — Сигурна бях, че ще успее.

Елен се прекръсти и едва чуто благодари Господу.

— Като кацне, ще излезем от колата — каза Гардън. — Искам да видя като маневрира по пистата и като излиза от самолета. Искам да видя лицето му.

Светлините угаснаха.

— Лаборд! — извика Гардън.

Шофьорът вече тичаше към диспечерската постройка. Шумът на тълпата се засили. Гардън се вкопчи във фактите. И в увереността, която бе почувствала в „Нотр Дам“ този следобед. Когато Лаборд се върна, тя спокойно го попита дали е разбрал нещо. — Това е бил друг самолет, мадам, който не е трябвало да кацне тук. Но капитан Линдбърг е преминал над Шербур в осем и тридесет. Скоро ще бъде тук.

— Каква драма! — засмя се Елен. За нищо на света не бих я пропуснала.

— Чувате ли, мадам? Шум от самолетен мотор! — каза Лаборд и свали прозореца си.

— Да, да, чувам го. О, но като че ли заглъхва.

Изведнъж блеснаха всички светлини и множество сигнални ракети. Елен и Гардън закриха очи. Гардън сграбчи дръжката на вратата.

— Най-последно! — каза тя. Когато отвори вратата, шумът бе толкова силен, сякаш самолетът пикираше над тях. Лаборд я дръпна обратно, преди да е успяла да излезе изцяло.

— За Бога! — каза Елен.

С викове и свиркания тълпата заля пистата. Бяха съборили стоманената ограда и бяха изтласкали встрани полицията и войската. Приличаха на приливна вълна, която заля колата, като повлече Лаборд със себе си и обгради малкия сребрист самолет, който спря на около сто и петдесет метра пред тях.

— За голямо наше щастие — каза Елен, — съм донесла бутилка бренди. Кой знае кога ще се върне шофьорът ни.

— Той успя, Елен, прелетя без прекъсване над океана! Погледни, носят го на ръце. Чуй възгласите! Ще ми се и аз да викам.

— Ами започвай.

Гардън свали прозореца си. Вратата бе притисната от екзалтирани, крещящи мъже и жени. Тя подаде глава навън и се присъедини към възгласите.

— Линди! Линди! Браво! Браво!

Когато отнесоха Линдбърг и възторжената тълпа започна да се разпръсква, Лаборд си проправи път към колата. Бе изгубил шапката си и ръкавът му бе скъсан.

— Добре ли си, Лаборд?

— Много добре, мадам.

Разпокъсана колона от официални гости с цилиндри си проправяше път през оредяващата тълпа. Изглеждаха почти толкова раздърпани, колкото Лаборд. Представителен господин с остатъци от орденска лента през рамо бе притиснат към колата.

— Хиляди извинения — рече той и докосна ръба на цилиндъра си с облечена в бяла ръкавица ръка. После широко отвори очи. — Елен — каза той, — какво правиш тук?

— Просто се забавлявам, Мариус. Достави ми голямо удоволствие. А сега се заемай с министерските си задължения. Колегите ти ще се тревожат за теб.

По пътя обратно мадмоазел Лемоан тихичко се смееше. Гардън също се кискаше.

— Скъпа моя Гардън — каза Елен на другия ден, — много съм доволна от държанието ти снощи. Доволна съм от преживяното, но твоето поведение ми достави още по-голямо удоволствие. И ще ти кажа защо, но първо престани да зяпаш през прозореца. За какво си мислиш?

— А, ами за Скай и за това колко хубаво щеше да бъде ако и той беше с нас. Знаеш, че той също е летец. Той много по-добре от нас би усетил стойността на извършеното от Линдбърг, би разбрал неговите чувства и мисли.

Мадмоазел Лемоан си помисли, че това е твърде малко вероятно, но си замълча. Вместо това каза:

— Да, но не беше там. Това е факт. Друг факт е, че ти самата се натовари да планираш отиването си там, да организираш всичко и в крайна сметка да присъстваш на събитието. С мен, наистина, но това в случая е без значение. Ти направи всичко необходимо. Сама. И това ти достави удоволствие. Щастлива си от това, че се справи с всичко. Освен това от думите ти разбирам, че за пръв път си се чувствала като американка. Този прекрасен капитан Линдбърг събуди в теб, скъпа Гардън, първите проблясъци на позитивното самосъзнание. Сега ти вече знаеш, че си американка, че имаш свои интереси, че си в състояние да преследваш тези интереси и че този стремеж е пълноценен. Това е пътят, по който трябва да вървиш. Трябва да откриеш себе си. Американка. Добре, а после какво? Трябва да опознаеш същността си. Подробно обсъдихме живота ти и знаеш ли какво открих? Момиче, сега вече млада жена, която винаги е правила каквото ѝ наредят или каквото правят всички останали, която се е носила по течението също както тълпата снощи отнесе нашия шофьор. Ти винаги си била част от нещо, винаги ти е липсвала самостоятелност. Била си притежание първо на майка си, след това на съпруга си и накрая си се превърнала в посмешище за мнимите ти приятели. Гледала си на себе си през призмата на техните желания и мнения. Сега трябва да се научиш да виждаш със собствените си очи. Ти започна да развиваш ума си, да натрупваш информация, в теб се

събуди любопитството. Използвай всичко това и се превърни в човек, който би заслужил уважението ти, човек, с когото да можеш да общуваш с удоволствие. Началото е поставено. Продължавай така, но положи повече усилия.

Гардън кимна със склучени вежди.

— Да, разбирам това, което ми казваш. Или поне така ми се струва. Сега определено се чувствам по-добре, отколкото преди. Сега, когато научавам нови неща, когато започвам да обръщам внимание на обкръжението си, имам чувството, че най-после в живота ми се случва нещо. Вече никога няма да мога да бъда такава, каквато бях, Елен. Тогава се чувствах празна. Но все пак не разбирам как, като опозная себе си, ще си върна Скай. Кога ще ме научиш на това?

— Дете мое, отдавна ти казах. Това е най-лесното. А най-трудното вече мина. Ти насочи вниманието си към околния свят и се увери, че усилието си струва. И след като веднъж си започнала, без съмнение, ще продължиш. И с това самата ти ще станеш по-интересна.

— Днес е двадесет и втори май. Замини за някъде. Изучи себе си, тъй както изучи Париж и книгите си. Върни се след месец и ако си успяла, ще бъдем готови за последния ти урок.

— Но, Елен, това прави над два месеца, а може би и повече. А ти ми каза, че за два месеца си успяла да помогнеш на малката съпруга на твоя настойник.

— О, но тя бе французойка, нали разбираш. Нямахме никакви лоши навици за преодоляване.

Елен Лемоан едва разпозна младата жена, която се появи на вратата ѝ месец по-късно. Гардън бе облечена в семпла бяла блузка и черна пола. Косата ѝ бе подстригана по момчешки късо и преливаше от златисторуса до червеникава.

— Боже мой! — ахна Елен.

— Ужасно, нали! — каза весело Гардън. — Поне пет проститутки ме заговориха на улицата и ми предложиха твърде интересни лесбийски забавления. Омръзна ми вече да ходя навсякъде с тюрбани.

— Когато порасне, ще прилича на пожар. Ако имах коса като твоята, бих могла да стана императрица на цяла Русия. Или Китай.

Или което царство си избира. Седни, скъпа Гардън. Каква е тази кошница? Какво си ми донесла?

— Ягодки, Елен. Въпреки че сега не им е сезонът. По-редки са от парниково грозде, но все пак аз не съм французойка.

— Езикът ти е станал по-остър. Внимавай как го използваш.

— Само за забавление. Видях много забавни неща и освен това бях много непослушна. Ужасно изтормозих бедничката мис Трегър с навика си да си приказвам сама и особено когато се подстригах. Тя си мисли, че полудявам.

— И с кого споделя тези мисли?

— Колко си досетлива, Елен, Да, и аз открих същото. Не проумях само защо принципесата ме мрази толкова много, но това е без значение. Омразата е факт и изобщо не ме касае. Само трябва да съм постоянно нащрек.

— Много неща си научила. Доволна съм. Можем да продължим нататък. Само не разбирам защо си облечена като продавачка и защо си окачила това нещо на врата си.

— Облечена съм така, защото напълнях и дрехите ми отеснях. И не ми се занимаваше с моделиери. Бях твърде заета. Тъй че видях на улицата едно спретнато девойче, спрях го и го попитах откъде си купува дрехите. Тя ме упъти към един магазин на левия бряг.

— И тя ли носеше костено колие? И перо?

Гардън се засмя и докосна колието си.

— Дадох ми го като талисман против уроки. А тази огърлица носех, когато се срещнахме за пръв път.

Елен бързо се прекръсти три пъти.

— Не се притеснявай — каза Гардън. — Освен това ходя на църква. Американската църква или протестантската, но Бог е един, Елен.

— Талисманът ти е забележителен.

— Той е част от моето минало, част от това, което ме промени. Не искаш ли да ти кажа какво съм научила за себе си?

— Вече зная. И затова нека продължим нататък. Нали трябва да заслужи ягодите. Разбра ли нещо за този твой Скай или бе прекалено заета, за да мислиш за него?

— Разбрах, че той има нужда от нещо ново, от промяна, от движение. Той бързо се отегчава.

— О, ти си отлична ученичка, Гардън. Сигурно произхождаш от френски род. Имаш ли вече план?

— Не можах да се справя сама. Опитах се да измисля неща, които да правим заедно, нещо, за което Скай не би се сетил сам, но май не постигнах особен успех. Баровете са едни и същи по целия свят, тъй че пътешествията не са подходящо решение.

— Права си. Въпреки че сега вече си в състояние да се наслаждаваш на такива неща. Отговорът е в самата теб, скъпа моя. Сега, когато вече си личност, и то личност, която добре познаваш, и ти трябва да сътвориш една Гардън, която е непознаваема. Една Гардън, която не прилича на никой друг, пълна с тайнственост и страст, постоянно променяща се. Трябва да играеш роля.

Гардън се намръщи.

— Боже мой, Елен, цял живот съм играла роли. И сега, когато преодолях всичко това, ти ми казваш да започна отначало. Няма да го направя.

— Говориш глупости. Ако сама създадеш ролята си и сама я изиграеш, това не е страдание, а изкуство. Също като готвенето. Ти си майсторът — все едно дали на ролята или на суфлето. Достатъчно е само правилно да използваш продуктите и животът ти никога няма да се обърка както преди. Ти желаеш този мъж. Познаваш нуждите му. Необходимо е просто да ги удовлетвориш и той е твой.

— Това звучи толкова безчувствено!

— И наистина е безчувствено. Ако имаш късмет и ако вложиш цялото си умение, можеш тъй да го омагьосаш, че да пожелае да открие истинската Гардън, тази, която се крие зад маската. Тогава вече можеш да изоставиш ролята.

— Значи ми предстои още много работа.

— Ядосваш ме. Не си ли разбрала още, че бракът е най-неблагодарният труд. Освен това няма и почивни дни.

— Ще ми помогнеш ли да сътворя тази изумителна роля — ролята на Гардън?

— Та аз нали тъкмо това правих досега. Дадох ти скелета, конструкцията на дисциплината, научих те да си служиш със сечивата на чувствата. Останалото трябва да бъде твое дело. Винаги помни, че трябва да бъдеш интересна, но не скандална. И напълно неповторима.

Трябва да бъдеш желана от всички, достъпна за него, но в никакъв случай негова собственост.

— Това означава ли, че повече няма да се виждам с теб?

— Разбира се, че не. Ти събуди интереса ми. Аз те научих на това. Имам нужда от твоето приятелство.

— И сега ще ми позволиш ли да купя картините на Трад?

Елен се усмихна.

— Що се касае до това, надявам се, че си била послушна. Нищо не си казала на Бес, нали?

— Нищо. Дадох ти думата си. Но изгарям от нетърпение да ѝ кажа. Тя трябва да ги притежава. Те значат толкова много за нея.

— В такъв случай ще ги получи всичките. С изключение на една. Ще задържа портрета си. Приликата не е голяма, но аз лесно прощавам. Ела, ще ти ги покажа.

Картините бяха пейзажи и улични сцени.

— Както сама разбираш, пътували са — каза Елен. — И когато Трад е започнал да рисува, е нарисувал пейзажите, които си е спомнял на живо. Хари го е развел навсякъде. Англия, Шотландия, скалистите острови на овцете и пуловерите. След това Скандинавието, стария континент, средиземноморските острови, естествено Гърция, а също така и Северна Африка. От Египет с керван са прекосили пустинята и са стигнали до Персия, Константинопол, Банкок, Бенарес. Не мога да си спомня всички имена. Някои от местата разпознах от картините. Това трябва да е Русия. Виж, това кубе прилича на луковица, а и има толкова много сняг!

Гардън погледна платната, пръснати по пода на голямото светло ателие.

— Доста посредствени са, нали?

— Доста. Явно си посещавала музеите. Но пък беше толкова мил младеж.

— Опитвал ли се е някога да продава картини?

— Гардън, той се смяташе за творец. А не дилетант.

— Горкичкият Трад. Как ли се е разочаровал!

— Но защо? Той ги продаде всичките. И то на твърде изгодни цени.

— Нещо не разбирам — или, чакай малко, ти си ги купила.

— Да, но той така и не разбра това. Мой приятел има галерия. Доста престижна галерия. Той уреди всичко. Той дори ги криеше, докато Трад не замина.

— Елен, ти си прекрасна.

— Така е. Освен това имам едно предложение. Цялостното му творчество е малко потискащо. Човек започва да забелязва колко много си приличат отделните платна. Не е ли по-добре да подберем за Бес три-четири, а да премълчим за останалите.

— Разумно предложение. Но не виждам портрета ти.

— Окачих го. Там, над масата.

Гардън приближи и го погледна.

— Елен, това е голо тяло.

— Очевидно.

— Ти си позирала на Трад гола?

— Защо не? Ние бяхме любовници. Хайде стига, Гардън! Пак си направила гримаса на невежа провинциалистка. Срегнах Трад, когато той бе още дете, току-що излязъл от Чарлстън. Беше шестнадесетгодишен и страхотно се забавляваше с Хари през моите четвъртъци. След около пет месеца Хари го взе на едно от своите пътешествия. Девет години изминаха, преди да ги видя отново. Хари се отби в Париж на път за някъде, забравила съм къде. Трад реши да остане и да рисува. Беше вече мъж. Двадесет и шест годишен. А аз бях в разцвета си. На четиридесет. Бяхме много щастливи заедно.

— Всеки четвъртък?

— Всеки четвъртък.

— А какво стана с Хари?

— А, да. Не зная какво стана с него. Последния път, когато го видях, не беше много добре. Беше си счупил крака и тъй като му беше зараснал накриво, доста го мъчеше. Каза, че му препоръчали някакъв лекар и че скоро щял да се оправи. Сигурна съм, че лъжеше. Но не с това съм го запомнила. Помня онзи Хари, който не знаеше умора, болка или болест. Имаше изумителен интерес и стръв към живота. Когато бях с него се чувствах по-жива, по-просветена. Цветовете изглеждаха по-ярки, плодовете — по-сладки.

— И е обичал леля Елизабет. Чудя се защо го е пуснала да си отиде.

— Скъпа Гардън, никой не можеше да задържи Хари. Беше като живак. Неспokoен. Не го сдържаше на едно място. Той искаше да я вземе със себе си. А не да остане при нея. Тя му нямаше доверие. Или може би си нямаше доверие. Не можа да се раздели със скъпия си Чарлстън.

— Но се е разделила със сина си. Това ми се струва странно.

— Трябва много да го е обичала. Говоря за Трад. Защото му даде най-голямото преживяване, за което може да мечтае един млад мъж. Да обиколи света с водач Хари Фицпатрик. Като самата тя се лиши от двамата. Тя има благородно сърце. Аз не бих могла да направя подобна жертва.

— Как живееше Трад тук, в Париж? Искам всичко да напиша на леля Елизабет.

— Е, не чак всичко. Беше Векът на красотата. Той беше художник в Монмартър. Имаше абсент „Мулен Руж“, „Плас Пигал“, „Кан Кан“. Бяха величави времена за един млад мъж, но една майка не би се зарадвала много на подобни неща.

— Мисля, че тя би се зарадвала.

— Тогава аз ще ѝ пиша. Ти ще бъдеш твърде заета със сътворението на новата Гардън.

Гардън прекара още два месеца в Париж сама, заета с приготвянето на ролята си на загадъчна съпруга-любовница. С помощта на неограничените си финансови средства и просветления си дух и живо въображение тази задача ѝ се стори безкрайно вълнуваща. Тя нае Кони да попълни гардероба ѝ, а на Телма възложи да внася промени във вече готови модели. На мода бе все още черното, но Гардън държеше всичко да бъде издържано в бяло или в други цветове. Модната фигура бе слаба и момчешка, с тънки бедра и малък бюст. Гардън бе подчертано женствена и не желаше да го крие.

Особено предпочиташе три цвята: яркосиньото от огърлицата на старата Пенси и цветовете на косата ѝ — златисто и медночервено. Посещаваше само една от модните къщи, най-малката, но най-престижната — „Фортуни“.

Мариано Фортуни беше венецианец, гениален новатор и моделиер. Неговата технология за тъкане, оцветяване и диплене на коприната бе ненадмината. Плисетата му бяха изключително фини, достигаха до десет плисета на сантиметър и винаги бяха равни и изящни. От тази плисирана коприна Фортуни изработи робата „Делфос“, която представляваше просто една свободно падаща над тялото драперия, понякога пристегната в кръста, понякога с горна част, прилична на туника и почти неизменно декорирана с крехки орнаменти от цветно венецианско стъкло.

Гардън се посъветва с него и му остави един камък от огърлицата на Пенси като мостра. И той изработи няколко шедьовъра от серията „Делос“ в синьо, в златисто, в медночервено, в бяло с разцветки, които само един велик творец може да създаде, тъй че да допълват екзотичната палитра на косата ѝ.

Тя включи огърлицата на Пенси във всичките си бижута. Поправи гривните, колиетата и брошките си така, че един от сините камъни да е дограден от диаманти или вдлъбнати перли. Талисманът, завързан на връвта, отправи предизвикателство към най-способните парижки бижутери. Картие отдели трима, като им поръча да работят само върху него. Шест седмици по-късно, — когато колието бе вече

готово, костта, перото и камъкът бяха все така завързани на края на връвта, но костта и перото бяха облечени във фин емайл, оцветен така, че точно да пресъздава истинския им вид, а връвта бе изработена от златни нишки, изплетени точно така, както памучните нишки на връвта. Беше гъвкава като истинска връв и образуваше един възел, който да държи талисмана, и втори, който се завързва зад врата.

Гардън срещна много трудности, докато намери специалист, който да ѝ достави най-трудната съставка на новосъздадената ѝ личност. И когато вече почти се бе отказала, той самият я намери. Беше отишла на Пазара на цветята в четири сутринта и се опитваше да заговори мъжете, които трескаво разтоварваха камионите си, когато един млад мъж в широка риза я приближи и срамежливо я помоли да сваля шапката си. Каза ѝ, че се занимавал със селекция и че цветовете на косата ѝ били точно тези отсенки, които се мъчел да постигне в хризантемите. И помоли да разгледа точното съотношение на златисто и червено.

Гардън бе очарована. Искаше да разбере какво е това селекция, как се постига кръстосването на хризантеми. Тя и младият мъж пиха кафе, а после си поръчаха лучена супа. И още преди навън да се развидели, Клод Дюпуа стана най-новият приятел на Гардън. Преди да изтече седмицата, Гардън бе уредила разсадник и лаборатория за Клод, а той, от своя страна, се бе свързал с изтъкнати градинари в цяла Франция с указание да започнат усилено култивиране на гардении при изкуствена светлина. Клод вложи цялата си страст към детайлите и експериментите в това да открие от какво зависи времето на цъфтежа. В края на август, малко преди Гардън да напусне Париж, той гордо обяви, че желанието ѝ ще бъде изпълнено: всяка сутрин, независимо от това къде се намира, ще бъдат доставяни четири напълно разцъфнали гардении.

Сега оставаше съвсем малко. Гардън отиде при Александър.

— Казвали са ми, че приличам на хризантема — каза тя. — Подчертайте тази прилика. Вземете предвид, че възнамерявам да оставя косата си дълга.

После тя преодоля нежеланието си и нае човек, който да вдигне шум около Кони.

— Можете дискретно да използвате това име, за да привлечете внимание към моделите на мадмоазел Уедърфорд — каза тя. — Преди

известно време често се споменаваха в новините.

Вече нямаше причини да отлага. Никога преди не беше се чувствала толкова напрегната. Ами ако Елен бе сбъркала? Ами ако въпреки всичко Скай все пак не прояви никакъв интерес към нея? „Трябва да опиташ, твърдо си каза тя. Не можеш вечно да се криеш и да се залъгваш с планове и приготовления.“

— Мис Трегър — каза тя, — телеграфирайте на мистър Харис и на принчипесата да ме очакват на тридесети август. Кажете на Корин да пригответи багажа. После го изпратете преди мен. Направете резервации. Вие с Корин отивате направо в Антиб на двадесет и девети. Мен ще ме докара Лаборд. Ще пристигна на следващия ден.

„Скъпи Люсиен, не отговаряш на писмата ми, но това не ме обезкуражава. Както ти обясних във второто си писмо, първото представляваше неубедително обяснение на това защо не дойдох на вернисажа. И както вече ти казах, съжалявам. Извинявай. Надявах се, че второто писмо, което съдържах по-пълно обяснение, ще получи някакъв отговор. Надявах се да кажеш, че ме разбираш прекрасно и че можем да останем приятели. Смятам, че ние наистина сме приятели, Люсиен, и че винаги сме били приятели. Не мисля, че приятелството е толкова леснопостижимо, че човек да си позволи да го изгуби. В моя живот рядко съм го срещала и затова високо го ценя. Ето защо отказвам да приема мълчанието ти. Тръгвам за Антиб, като по пътя ще спра в Грас. Пристигам на тридесети преди обяд. Ще ме помиришеш от четиридесет мили. Употребявам повече «Жарден», отколкото вода и постоянно ухае прекрасно. За късмет разбрах, че миналата седмица е излязъл на пазара, и успях да изкупя цялата доставка на моя козметик, преди да са се изчерпали личните ми запаси. Според мен стъкленото шишенце с форма на пирамида е изключително удобно, дизайнерът ти заслужава поздравления. Липсва ми кучето. А също така ми липсва и моят приятел и с нетърпение очаквам да го видя.“

Гардън тъкмо бе излязла от къщата и се бе запътила към колата, когато пристигна телеграма. Тя гласеше:

„Не идвай.“

Тя надраска отговор и го даде на куриера да го изпрати. Отговорът беше: „Жалко. Не получих телеграмата ти.“

Люсиен я чакаше в стая със спуснати завеси. Тя можа само смътно да различи силуета му.

— Скъпа Гардън — каза той. — Щастлив съм, че не изпълни желанието ми. Това, че не ти писах, показва, че аз съм просто един жалък страхливец и сигурно щях да си остана такъв, ако не беше ти с твоята настойчивост. Не, скъпа моя, не казвай нищо. Позволи ми да ти кажа защо не можах да ти пиша. Аз не ходих на вернисажа. Бях в Париж поради две причини. Първата беше ти, а втората бе, за да посетя един лекар. Бяха ми казали, че той можел да излекува болестта ми. Оказа се, че това не е вярно.

— Люсиен. Не вярвам.

— Така е, скъпа моя Гардън. Казах ти, че обичам да те гледам, защото изглеждаш тъй здрава и жизнена. Здравите хора не вярват в смъртта, но ти трябва да повярваш. Ако бях по-смел, щях да включа светлината и да ти покажа лицето на смъртта. Но аз съм суетен. Желая да остана в спомените ти млад и здрав. Не плачи, скъпа моя, защото искам да те разсмея. Заедно ние споделихме много радост и много нежност. За мен ти бе съкровище. И сега е така. Ти вдъхнови най-големите ми постижения. И сега ухаеш по-хубаво от която и да било жена на света. Но колко алчно бе от твоя страна да изкупиш всичкия парфюм, любов моя! Сигурен съм, че жените по целия свят ядно скърцат със зъби. Разпоредил съм редовно да ти се доставя твоят парфюм. Ще получаваш достатъчно за пет жени, за десет. Но трябва да се закълнеш пред мен, че ще спреш дотук. Нека и другите получат по капчица. Закълни се.

— Заклевам се.

— Колко слаб и неуверен глас! Закълни се твърдо. С усмивка. Долавям разликата.

— Заклевам се.

— Така е по-добре. Ако за миг си позволиш да тъгуваш по Люсиен, ще те замервам с камъни от небето. Страхувам се, че там е пълно с камъни. Имах едно видение или по-скоро кошмар. Раят е лъчезарна, ярка, бяла, небесна Швейцария. Ангели пеят тиролски песни ден и нощ и всичко прелива от овесена каша и сметана. С удоволствие бих предпочел ада, но моят изповедник каза, че нямам избор — водил съм толкова безупречен живот!... Усещам усмивката ти. Това е добре. Но сега съм уморен, любима. Трябва да си тръгваш. Благодаря ти, че дойде.

— Люсиен?

— Да?

— Може ли да те целуна за сбогом?

— Не! В никакъв случай. Сигурно си покрита с бактерии. Държа на собствените си бацили. Тръгвай сега. Спи ми се. И бъди щастлива. Заповядвам ти.

Когато Гардън стигна до колата си, намери на седалката плюшен санбернар с естествени размери. Под врата му висеше обичайното буренце, но пълно с парфюм. Тя го прегърна, притисна буза към главата му и се засмя през сълзи. Колата потегли между живите плетове от разцъфнала лавандула.

Гардън се отърси от напрежението, прекоси терасата и влезе във вилата. Бе пристигнала точно навреме за коктейлите. Искаше да има хора наоколо, когато види Скай. Това щеше да ѝ помогне да се почувства като истинска актриса.

Тя чу познатия шум от смехове и подрънкване на кубчета лед и тръгна по него към дневната, от която две широки врати водеха към терасата. Имаше само десетина човека. Тя не познаваше никого, освен Скай и Вики.

Гардън се спря на прага.

— Помощ! — шеговито извика тя. — Гърлото ми е пресъхнало от пътя.

Когато всички погледи се съсредоточиха върху нея, тя със замах смъкна бялото ленено наметало от раменете си и свали бялата си памучна шапка клош, като тръсна глава. Косата ѝ на ослепителни кичури преливаше в пищните гънки на робата „Делфос“, която се спускаше и обгръщаше плавните извивки на тялото ѝ.

Тя пусна наметалото и шапката си на един стол.

— Само не казвайте, че кладенецът е пресъхнал — тя пристъпи към бара в ъгъла на стаята, като сякаш не забелязваше втренчените погледи на гостите, но съвсем ясно видя как Вики внезапно пребледня и как очите на Скай светнаха. През последните години тя често бе виждала този поглед, но предназначен за други жени.

— Скъпа! — Скай непохватно забърза към бара. — Позволи ми да ти приготвя едно питие. Изглеждаш страхотно.

Гардън сдържано му подаде буза.

— И ти, скъпи — каза тя и се обърна. — Ще пия вермут с касис — подвикна тя през рамо. — Вики, скъпа — рече тя, — сякаш съм на Левия Бряг. Вилата ти е толкова живописна! — после допря буза до нейната и пристъпи към средата на килима, издържан в агресивен „Ар Деко“. Това бе равносилно на обявяване на война.

— Здравейте — каза тя на първия непознат, който ѝ се изпречи. Той бе втренчил поглед в пълните ѝ гърди под тънката плисирана коприна. — Казвам се Гардън. Аз съм въпросната съпруга на Скай —

тя безгрижно се запозна с почти всички гости и накрая се върна при Скай. — Благодаря ти, скъпи — каза тя и взе чашата си от ръката му. После го погледна в очите, сякаш бяха сами в стаята. — Как я караш, Скай? Липсвах ли ти? — в гласа ѝ нямаше нито молба, нито покана. Това бе предизвикателство.

Превземането на съпруга ѝ бе абсурдно лесно.

— Просто вече не съм сигурна в чувствата си, Скай — казваше тя и го държеше на почетно разстояние седмици наред, а той покорно я следваше навсякъде. А тя постоянно бе в движение.

Отиде до островите Лерин, на един час път по море от пристанището на Антиб и посети тъмницата на Желязната маска. Посети замъка от дванадесети век в Антиб. Редовно посещаваше необичайните и малко тъжни спектакли, които изнасяха Айседора Дънкан и Жан Кокто. Всеки ден ходеше на брега, облечена в някоя от белите туники, които Кони бе сътворила за нея, с качулка, достатъчно дълбока, за да скрива лицето ѝ. Преди залез тя пак отиваше на плажа и наблюдаваше как слънцето се спуска зад далечните върхове на Морските Алпи и обагря снеговете им във виненочервено.

Седяха на тъмния плаж със Скай и разговаряха. Светлините на Ница описваха широка дъга на отсрещния бряг, а цигарите им блещукаха като светулки в мрака.

— Каж ми какво усещаш, когато се изкачваш в планината? — питаше Гардън, или пък: — В какви каскади си участвал? — или — Сигурно си се чувствал много самотен без братя и сестри? Гувернантката ти строга ли беше?

Тъмнината беше нужна, за да не може Скай да види копнежа, изписан на лицето ѝ, и сълзите, които избликваха, когато в гласа му се прокраднеше нотка на злощастно отчаяние. Тя трескаво желаше да го вземе в обятията си, да му каже колко много го обича, да му обещае, че ще запълни празнината в живота му, с която той самият не може да се справи.

Но тя добре бе научила ролята си. Той я желаше, това тя знаеше с положителност. Но също така знаеше, че то не е достатъчно, за да го задържи, след като задоволи желанието му. Той трябваше да се научи

да я обича. А след това и да ѝ вярва. Само тогава тя можеше да бъде за него всичко.

Вики прие хвърлената от Гардън ръкавица. Но, както веднага се видя, без никакъв финес. Тя избираше моменти, когато Скай беше с Гардън и го викаше при себе си, за да ѝ налее питие или да ѝ запали цигарата. Хващаше го подръка или потупваше дивана до себе си, сякаш му заповядваше да седне. В такива моменти Гардън насочваше вниманието си към най-близкия си съсед и го омагьосваше според правилата на Елен Лемоан. И почти винаги в хода на разговора фалшивият интерес, с който бе подходила в началото, се сменяше със съвсем неподправен такъв.

Тя писа на Елен.

„Знаела си, че ще стане така. Притворна си като лисица.“

Елен ѝ отговори с един-единствен неразбираем ред на френски:

„Глупаците си казват всичко и не ядат нито грозде, нито ягоди.“

Гардън реши да възложи превода на мис Трегър. Можеше лесно да провери думите в речника, но от това нямаше да разбере смисъла на цялото изречение. Убедена бе, че Елен се гордее с нея. Самата се чувстваше горда от себе си. Безкрайната игра я изтощаваше, но тя бе уверена, че може да поддържа ролята си толкова, колкото е необходимо.

Но само след две седмици тя се предаде. Имаше среща със Скай, после обядваха заедно, далеч от модернистичната вила и бездушния ѝ хромиран интериор. И на двамата им олекна, когато избягаха.

— Хайде да отидем в Ница и да се правим на англичани — каза Гардън.

— Какво говориш, Гардън? Напоследък просто не зная какво да очаквам от теб.

— Сега вече знаеш. Англичаните си мислят, че Ница си е лично тяхно откритие. Хайде да се разходим покрай брега, по „Променад де з’Англе“. Ще сочим с пръст палмите и лодките и ще казваме: „Викам си...“ или „Кааак?“ или пък „Боооже мили!“ и тям подобни.

— Боже мили — каза Скай, — шармантна идея, сладурче!

Гардън се засмя.

— Изглеждаш абсолютно страхотно, половинке! — продължи Скай.

— Недей така, Скай, ще си изчерпим запаса от английски изрази, преди да сме стигнали.

Скай се засмя.

— Хоп-троп — каза той. — Хип хип ура! — колата се понесе по крайбрежното шосе.

Правиха се на англичани из целия булевард и се заливаха от смях. После Скай предложи да се разходят по площад „Масена“.

— Съвсем близо е. Искам да ти купя нещичко, скъпа.

— Но ти ми подари онези прекрасни обеци едва вчера, Скай.

— Това си беше за вчера.

— Много си мил. Но все пак ми се ще първо да обядваме. Хайде да отидем в „Негреско“ и да си поръчаме „Негрони“. Никога не съм ги опитвала. Какво представляват?

— Не знам със сигурност. Сигурно розов джин. Ще склониш ли на шампанско?

— Само ако е английско. Трябва да сме последователни.

— Тогава нека бъде джин, но само не розов.

— И „Салад Никоаз“ за да добавим малко местен колорит.

— Говориш само смехории. Затова те обичам.

— А ти говориш само приятни неща. Добре ето една маса с чадър. Хайде да седнем и да се подиграваме на американските туристи. Ние, англичаните, много си падаме по такива работи.

— Прекрасно — Скай поднесе стола ѝ.

Мартинитата бяха остри, студени и прекрасни.

— Това съвсем не е по английски образец — каза Скай, — но ще го изпия. Как смяташ, дали ни мислят за американци?

— Твърде малко е вероятно, старче — джинът увеличи замайването, което Гардън чувстваше. Те двамата никога не бяха се смели толкова. Денят бе прекрасен.

Салатата бе произведение на изкуството. Отделните ѝ съставки бяха подредени така, че цветовете да си отиват.

— Срамота е да се яде такова нещо — каза Гардън, — но ще се насиля. Ммммммм. Защо маслините са толкова вкусни по Средиземноморието? Ето, опитай — Скай леко захапа пръстите и. Дъхът на Гардън секна.

Тя дръпна ръката си, преди да е започнала да трепери. Трябваше бързо да каже нещо. Огледа се, за да види нещо смешно каквото и да е.

— Виж, Скай, Айседора Дънкан. Помниш ли? Балерината, която гледахме. Как мислиш, дали ще прави представление тук тази вечер? О, едва ли. Този въобще не прилича на Кокто.

Айседора вървеше подръка с млад и много представителен мъж, който я отведе до една дълга, ниска кола и ѝ помогна да се качи.

— Страхотна кола. Не мога да разбера каква. Ти как мислиш? Италианска ли е? — Гардън сграбчи ръката на Скай. — Не, Скай, спри я. Бързо, бързо. Не виждаш ли? Около врата ѝ! Шалът ѝ е оплетен в задното колело. Кажете на момчето да не тръгва. О, о, Боже Господи. — Гардън рязко се изправи и прекатури стола си. — Спри! — изкрещя тя. — Спри!

Изведнъж всички се развикаха, а Гардън притисна длани към лицето си, сякаш се опитваше да изтрие от съзнанието си онова, което току-що бе видяла. Тя залитна към Скай и се отпусна в него.

— Не издържам повече. Заведи ме вкъщи. Прегърни ме. О, Скай, прегърни ме! И никога вече не ме пускай!

По пътя към Антиб тя повърна от колата.

— Какво става с Гардън? — попита Вики, когато пристигнаха във вилата. Разплакана и с несигурна походка Гардън се запъти към стаята си. Скай разказа на майка си за абсурдната смърт на балерината. Вики се втурна към терасата, за да съобщи новината на гостите, които обядваха там. Гардън остана в леглото през целия следобед разплакана и разтреперана. Скай попита Корин как е господарката ѝ, но не отиде да я види.

„Гардън, когато проявяваш слабост не си привлекателна, каза си тя. Запомни добре това. Когато му покажеш, че имаш нужда от него ти

изведнъж се превръщаш в проблем, в тежест, в досадно задължение.“

Тя не си позволи втори пристъп на слабост, дори когато слезе на вечеря и завари приятелите на Вики скупчени около една бронзова статуетка, изобразяваща Айседора Дънкан както танцува с цимбали в ръце, с изящни ходила и плувнали около тялото ѝ ефирни драперии.

— Мили мои — говореше им Вики, — направо праметнах продавача. Още не беше научил новината и му я измъкнах на нормалната цена. Сега сигурно се е запенил от яд.

След вечеря всички отидоха в Идън Рок, за да потанцуват в тамошния бар. Той беше препълнен с холивудски актьори и актриси. Единственото елегантно заведение в края на лятото бе „Кап д’Антиб“.

Гардън дори не ги и погледна. Те я гледаха. Тя единствена се открояваше с бледата си кожа сред загорелите от слънцето посетители. Бе облечена в бялата копринена туника на Фортуни. На рамото ѝ имаше една-единствена гардения, забодена с диамантена брошка с ексцентричен син камък. Камъкът, очите и косата ѝ изумително блестяха на фона на бялата ѝ туника и неподвижното ѝ, красиво бледо лице. Фотографите изоставиха холивудските звезди. Нейната звезда изгря в тази нощ, когато един журналист написа под снимката ѝ: „Дамата с гардениите“.

На другия ден Гардън отново се беше взела в ръце. Тя бързо възстанови позициите си пред Скай и скоро след това, когато една вечер се разхождаха покрай обляния в лунна светлина бряг, навлезе във водата и извика:

— Прекрасно е! Ела да плуваме!

— Гардън, та ти си облечена! Луда ли си?

— Вече не съм облечена. Съблечи се и ти.

Но когато се любиха, Гардън не можа да продължи с ролята си, не бе в състояние да контролира нещата. Страстта, която я разкъсваше, бе истинска и цялата любов, която се криеше зад актьорската ѝ игра, завладя тялото ѝ. Това бе чудо, взаимност, единение на две души в една. И в този кратък миг Скай ѝ принадлежеше изцяло.

Но за да го задържи завинаги, пресътворената Гардън трябваше непрестанно да го омагьосва.

— Хайде да отидем някъде — казваше тя, когато забележеше, че го обзема безпокойство. — Никога не съм ходила в Лондон... Венеция... Рим... Атина... Виена... Копенхаген... — тя тайно изучаваше туристическите справочници и историята на различните страни, за да може да организира нещата така, че да попадат в интересни ресторанти, кафенета, крепости, паркове, и така да споделят вълнението на откриватели. Тя постоянно завързваше познанства и осигуряваше на Скай нужната му среда. Навсякъде носеше гардениите и парфюма си и бе тъй красива, че всички ѝ се възхищаваха, вестниците и списанията я боготворяха, а Скай бе омагьосан от Дамата с гардениите.

Прекараха почти цяла година в пътешествия. И накрая Скай пожела да спрат. Най-после всичко си дойде на мястото. Той вече нямаше нужда от нови и вълнуващи преживявания. Защото в Гардън намери всичко, което някога бе желал.

— Хайде да се установим някъде, мила — каза той. — Не ти ли омръзнаха тези влакове и хотелски хавлии?

— А на теб?

— Втръснаха ми до смърт. Омръзна ми, освен това да гледам как мъжете се задъхват, когато минават край теб. Ужасно е да имаш известна жена.

— Нека тогава се приберем у дома. В Щатите никой не обръща внимание на тия неща.

— Да, но в Щатите не се сервира шампанско. Трябва да бъдем практични при избора.

— Тогава къде? Избери ти.

— Хайде да отидем в Англия. Бива ни за англичани.

— Вярно е, стари друже. Местните сигурно нищо няма да заподозрат. А и повечето добри театри са в Лондон.

— Аз си представях нещо по-селско. Нали разбираш, костюми от туид, кучета, дълги разходки из хълмовете.

— Точно тъй, момко, и с шотландски полички.

— Или пък някъде край езерата. Какво ще кажеш. Само двамата? Как би се чувствала само със съпруг и нищо друго?

Гардън разтвори ръце и изостави ролята си.

— Ела тук, глупчо. Прегърни ме.

Решиха, че Хампстед Хийт е съвсем подобен на езерната област, а освен това има преимуществото да е само на няколко минути път от Лондон.

— Къщата на Вики в Мейфеър е празна — каза Скай, — но ми се струва, че е по-добре да си имаме собствена къща, не мислиш ли?

— О, да. Да, разбира се. И да не е прекалено пищна.

Скай се съгласи. Два дни по-късно Гардън намери под възглавницата си малка кутийка. В нея имаше един малък ключ и приложената бележка: „Не е прекалено пищна.“

Къщата бе викторианска, с висока желязна ограда, със задна градина и постройка за екипаж, с фонтан и белведере. Имаше само осем стаи плюс бани кухня, килер и помещения за прислугата. Решиха, че е много уютна. Гардън веднага се влюби в неправилните ъгли и широките первази, а също и в стръмната вита метална стълба отзад. На първата площадка на предното стълбище имаше стъклопис и Гардън винаги избухваше в смях, когато видеше нарисуваната девойка, която бере цветя. На лицето ѝ бе изписан безмерен ужас. „Сигурно в някое от цветята има скорпион“, предположи Гардън. „Не, каза Скай, трябва да е нещо по-страшно. Може би бележка, която ѝ напомня, че приближава зимата, а тя е облечена твърде леко.“ „Или пък, каза Гардън, предупреждение, че в къщата ѝ се нанасят американци.“ „Глупости, отвърна Скай, не е възможно някой да е разбрал.“

Купиха едно голямо легло и две големи кресла и се нанесоха, или както те се изразиха, излязоха на къмпинг. Наблизо имаше кръчма и малък ресторант. Гардън причака чистачката от съседната къща и я нае за два часа дневно. Тя бе оставила Корин в Савоя. А мис Трегър бе уволнена, още когато започнаха пътешествията си.

Приличаха на деца, които си играят на семейство. Това бе първият случай, в който бяха сами от сватбата насам. Без прислуга, без ангажименти, с единствената задача да изследват кривите улички на Хийт и сърцата си.

Почти цяла седмица неудобствата не им правиха никакво впечатление. Когато най-после ги забелязаха, стигнаха до

единодушното решение, че цивилизованият начин на живот си има своите предимства и се засмяха на собствената си лудост.

— Искаш ли да пазаруваме заедно? — попита Гардън.

— За да се караме през цялото време? Не, ангел мой, купувай всичко, което ти хареса. Това е твоята къща.

— Не, наша е. И ти трябва да имаш глас.

— Тогава ще ти кажа веднага. Без китайски орнаменти, дракони и черна щампована кожа — трапезарията във вилата бе същински ужас с блестящи черни стени, мебелите покритие лъскав червен лак, столовете тапицирани с щампована черна кожа.

— Мисля си за куп меки, пухкави столове и дивани с много кретон. Ние, англичаните, много обичаме кретон.

— Тогава започвай, любов моя! А ние, английските джентълмени ще си намерим някой уютен клуб, където да се скрием, докато ти окачваш пердетата.

Гардън бързо се потопи в света на разпродажби, експерти по интериора, търговци на антики и списания, рекламиращи последните новости сред домакинските уреди. Освен това посети една много престижна агенция за домашна прислуга. Скоро след това имаха удоволствието да получават отличната си храна, сервирана от типичен английски иконом върху красива хепълуайтска маса. Скай доведе на гости свой приятел от клуба. След това съпругата на приятеля ги покани на вечеря. Гардън върна поканата, като включи и другата двойка, с която се бяха запознали на вечерята. Така до Коледа те имаха кръг от приятели, които също като тях бяха отскоро семейни.

В Коледната нощ те организираха голямо празненство, което беше едновременно и осветяване на къщата: според традицията тържествено закачиха последните пердета. А освен това беше и двадесет и третият рожден ден на Гардън. Тя най-сетне почувства, че е открила тихо пристанище и че най-после е пораснала.

Скай бе засадил в качета в оранжерията двадесет и три гардении. Подари ѝ пълен кухненски сервиз с техните преплетени инициали, гравирани отдолу на всяка част.

— Все още не е пълен — каза той. — Догодина ще го допълним до двадесет и четири.

Гардън се просълзи от щастие. Той за пръв път ѝ подаряваше нещо, което щяха да използват заедно. За нея това беше по-ценно от

всички екстравагантни бижута, които бе получавала на предишните си рождени дни и годишнини.

„Добрата средна класа“, каза си тя. Огледа голямата удобна дневна, гостите, които не блестяха кой знае колко с облеклото си и накрая спря погледа си на безкрайно доволния си съпруг.

Скай стоеше до камината с лакът, опрян на полицата и с единия крак върху блестящо излъсканата решетка. Беше на двадесет и седем години, но изглеждаше значително по-възрастен: Косата му бе започнала да оредява, стомахът му бе леко отпуснат. Сърцето ѝ замря от любов. Той беше истински щастлив с нея и със спокойния живот, който тя му даваше.

Предишното му безпокойство и нужда от нови стимули сега се отприщиха в работата му. Той бе отишъл в деловата част на града като обикновен бизнесмен. Бе наел кантора и секретарка и бе инсталирал телетип. Също като доброто старо време в Ню Йорк, само че много по-добре. Тогава играеше на борсата сякаш на шега. Сега се отнасяше към това сериозно като към професия. Той бе прехвърлил сметката си от свръхконсервативните банкови съветници на Вики във фирмата на Дейвид Патерсън и всеки ден в определен час разговаряше с Дейвид по телефона. Той толкова бързо печелеше пари, че не успяваха да ги харчат и скоро натрупа състояние, което не се побираше в представите на Гардън.

Състояние на техните деца. Това бе нейният Коледен подарък за Скай. Под голямото искрящо дърво имаше малка кутийка с неговото име. Вътре имаше чифт малки вълнени чорапки с бележка: „Да се обуют на 15 юли.“

„Вторник, 29.10.1929

Скъпа Елен,

Когато се върнахме от уикенда в провинцията, писмото ти вече ме очакваше. Все още си търсим къща. Скай е твърдо решен да стане земевладелец, защото иска, когато ни се роди син, да го изпрати да учи в Итън. Не, не съм забременяла отново, но Скай е толкова въодушевен от бащинството, че му се иска да му се случва всяка година. Постоянно му наемкам, че предпочитам да не бързае чак толкова много. Не мисля, че съм в състояние веднага пак да се подложа на тридесет и два часа родилни мъки.

Не че не си заслужаваше, дори напротив. Малката Хелън ми носи неизразима радост. Тя е толкова хубаво бебе! Постоянно се усмихва, гука и прави балончета и други такива сладички бебешки неща. Луда съм по нея, за Скай да не говорим. Той е напълно замаян. Тя толкова прилича на него. Кестенява коса — къдрава, слава Богу — и кафяви очи. Вече може да вдига ръчички и дори да повдига милата си малка главица. Усмихва се, сякаш иска да каже: «Вижте колко съм силна и умна!» Скай е сигурен, че утре ще може да седи, а вдругиден да пълзи. Показвам му книгата за бебета. Хелън се развива точно както всички нормални бебета в четвъртия месец. Но той, разбира се, не иска и да чуе.

Със съжаление научавам, че артритът така те мъчи. Не, ти не си се оплаквала, но аз мога да чета между редовете. Дали ще мога да те убедя да дойдеш с нас в Кан за няколко седмици? Смятаме да прекараме зимата там. Скай казва, че Хелън трябва да се разхожда в парка, а Хийт е доста мрачен и ветровит през декември. Направи си извод доколко е луд по бебето. Не съм допускала, че Скай може да се раздели с телетипа за нещо на света.

Последната седмица беше много напрегната. Пазарите силно се разклатиха и по телетипа пристигаха бюлетини до късно през нощта, така че Скай често се прибираше едва след полунощ. Ние се движим добре, разбира се, но много от по-дребните предприемачи бяха пометени. Скай казва, че не трябва да се купува с маржа, ако няма наличност за покриване на загубите. Представяш ли си, аз го разбирам. Говорим си за всичко, не само за бебето. Аз съм абсолютно, невероятно щастлива. Елен, дължа всичко това на теб. Известно ми е, че ти е омръзнало да ти го повтарям, но това е истината и не знам дали съм в състояние да ти се отблагодаря.

Както чувам, съименницата ти се е събудила и трябва да побързам да я нацелувам, преди гледачката да я нахрани, изкъпе и да я сложи обратно в креватчето. Пиши ми какво си решила за Кан. Слънцето ще ни се отрази добре на всички, а и нямам търпение да те запозная със Скай. Той не знае, че ти си виновницата за нашето щастие, но и без това съм сигурна, че ще бъде възхитен от теб.

С много обич,
Гардън.“

Гардън припряно запечата плика и забърза към детската стая, за да гледа как къпят Хелън. Заигра се с бебето, като пляскаше ръчичките му във водата, с което страшно зарадва Хелън, но предизвика недоволството на гледачката. Тогава чу как тежката входна врата се отваря и затваря. Плесна за последен път във водата и изтича надолу по стълбите.

Скай беше във фойето и събличаше палтото си. Гардън се втурна към него.

— Скъпи. Прибрал си се рано. Каква чудесна изненада! — тя протегна ръце към него.

Скай се извърна настрана. Сякаш изобщо не я видя. Гардън хвана ръкава му и го придръпна.

— Скъпи, какво има? Какво се е случило?

Той погледна ръката ѝ, а след това очите му бавно се вдигнаха към лицето ѝ.

— Гардън — каза той, — Дейвид Патерсън е мъртъв. Застрелял се е — устните на Скай потрепнаха, присвиха се, после се отпуснаха в изражение на ужас и болка. Той тежко изхлипа.

— Тихо, любими мой, тихо. Всичко е наред — тя го прихвана през сведените рамене и го отведе до един стол. — Седни, мили, ще ти донеса малко бренди — тя нежно го притисна и той се отпусна между меките дълбоки възглавници. Той притисна длани към лицето си и сведе глава. Звучите, които издаваше, бяха покъртителни.

— Ето, Скай, изпий това — Гардън взе едната му ръка и постави чашата в нея. Скай я погледна. Очите му бяха зачервени и разширени, а устните му — мокри и разтреперани.

— Свършено е с нас, Гардън, фалирахме. Дори не зная колко е сериозно положението.

Гардън коленичи пред стола му.

— Шшшт, скъпи, замълчи. Изпий това. Каквото и да стане, ще се оправим. Успокой се. Имаме нашата любов и бебето. Нищо друго няма значение.

Когато направиха пълна рекапитулация, стана ясно, че освен любовта и бебето нямат почти нищо друго. Също както много други бизнесмени Скай бе станал жертва на илюзорното чувство за сигурност, което предлагат борсовите спекулации, и бе прекрачил всякакви граници. Богатството му беше толкова голямо, че той би могъл да оцелее след катастрофата, но в началото на Голямата депресия излезе, че Дейвид е прибягнал до средствата на Скай, за да покрие нарастващите си загуби. И когато средствата са се изчерпали, той се самоубил.

Имаха ценни вещи, но в тези времена никой не купуваше луксозни коли, гравирани вилици за стриди или хепълуайтска мебелировка. Гардън молеше Скай да продаде бижутата ѝ, за да задържат къщата, но той отказа. А и цените на диамантите в момента бяха такива, че продажбата нямаше да им помогне особено.

— Ще трябва да приемем предложението на Вики и да отидем да живеем във вилата. Имаме достатъчно пари, за да плащаме на

гледачката и за да ремонтираме стаите, в които ще живеем. Не е нужно Хелън да израсне сред щампована кожа. Скъпа, така или иначе се канехме да ходим в Кан, защо да не отидем в Антиб? Нещата скоро ще се оправят. Тогава ще решим какво да правим.

Гардън предпочиташе да живее под наем. Но когато видя безпокойството в очите му, каза:

— Това е прекрасно, скъпи. С всички тия портокалови дръвчета около вилата бебето направо ще се пръсне от витамини.

За Гардън най-тежката задача бе раздялата със семейните приятели. Тя и Скай бяха водили толкова необвързан живот, че всичките ѝ приятелства се оказваха недълговечни: Кони, Елен, Люсиен, Клод, въпреки че започваха с много силни чувства, скоро се оказваха зад гърба ѝ. Но в Лондон получиха възможност бавно да изградят трайни приятелства. Там тя намери приятелки, имащи също като нея малки деца и съпрузи, които вечер се прибираха уморени от работа. Тя споделяше техните проблеми, те споделяха нейните. По двойки те вечеряха, ходеха на театър, играеха бридж. Монотонно, но задушевно. Сърцето ѝ се късаше при мисълта да се раздели с тях. На Скай това сякаш не му правеше впечатление. Беше тъй изпаднал духом, че едва ли въобще нещо му правеше впечатление. Гардън се стремеше всячески да го развесели, но ведрата ѝ природа не можеше да прикрие тежестта в сърцето ѝ. Единствено Хелън не преживяваше тежко фаталните събития и постоянно бе в добро настроение.

Отначало изглеждаше така, сякаш животът с Вики няма да е толкова ужасен. Тя безспирно се суетеше около Хелън, накупи ѝ купища играчки и изтънчени, но напълно безполезни роклички и бонета. Освен това настоя тя да плати ремонта на стаите им.

Но скоро стана ясно, че ремонтът ще бъде извършен по неин вкус, че Хелън трябва да носи само дрешките, които баба е купила и да играе само с играчките, които баба ѝ е подарила. Вики даваше добра цена. И искаше добра отплата.

Гардън се оплака на Скай. Той отвърна, че била болезнено чувствителна, че Вики просто била много щедра, а Гардън — прекалено подозрителна. От този случай нататък Гардън си държеше

езика зад зъбите. Вики беше хитра. Тя възхваляваше Гардън до небесата и в същото време бавно подкопаваше авторитета ѝ.

Тя настояваше, че Гардън трябва да има прислужница и ѝ изпрати една груба и непохватна жена от прислугата на вилата. Тя правеше комплименти на Гардън за нейната тактичност и в същото време я слагаше на масата до мъже, които се напиват и стават любвеобилни. Възхищаваше се от самостоятелността на Гардън и в същото време постоянно занимаваше Скай с кокетни молби за дребни услуги и съвети. Писмата на Гардън постоянно се губеха, в бюрото ѝ никога нямаше марки и винаги, когато ѝ потрябваше кола, се оказваше, че всички са заети. В банята ѝ нямаше сапун, пропускаха да ѝ лъскаат обувките, книгите ѝ се губеха.

Вики твърдеше, че кризата силно я е засегнала. Наложило ѝ се да закрие всичките си къщи, освен тези в Ню Йорк и Париж. И вилата. Но начинът ѝ на живот не се промени. Вилата постоянно беше пълна с гости и всички те изглеждаха толкова богати, колкото и преди кризата. Постоянно даваха коктейли и вечери, залагаха големи суми в малкото казино в Жуан ле Пен и в големите казина в Ница, Кан и Монте Карло. Тя наемаше най-скъпите жигола за приятелките си и организираше танцови забави на терасата на вилата, на които жиголата показваша най-модерните танци под звуците на нает оркестър. Вики нямаше нужда от платен партньор. Защото имаше Скай. Където и да отидеше, Скай и Гардън трябваше да я следват. Вики им осигуряваше всякакъв разкош. Освен правото на избор. Нямаха пари. Ядяха това, което им сервираше. И трябваше да са благодарни. Единственото успокоение за Гардън бе в това, че успяваше да намира сили да крие недоволството си, да предизвиква възхищението на приятелите на Вики, да бъде най-красива от всички в класическите си рокли на Фортуни, все така да се усмихва на фотографите, които я преследваха навсякъде. За журналистите тя все още беше Дамата с гардениите, въпреки, че на рамото си или вплетени в прекрасните си коси вече носеше градински цветя.

Огромно удоволствие ѝ доставяше фактът, че каквото и да правеше Вики, интересът на Скай бе насочен изцяло към малката Хелън и нейното развитие. Той гледаше растящите ѝ зъбки така, сякаш те са най-важното нещо на света. Когато тя започна да пълзи, той пълзеше с нея. Когато тя се научи да произнася „биба“ и „бебе“, той се

кълнеше, че това звучи като поезия. А когато чуеше „та-ти“, се надуваше като пуяк. Гардън бе казала на Скай, че докато имат своята любов и бебето, всичко ще бъде наред. Въпреки бедността, въпреки кроежите на Вики, въпреки изтощителните усилия да поддържат пред околните вид на благополучие, това се оказа вярно. Наистина всичко беше наред.

Докато не настъпи пролетта.

Тогава Гардън забеляза в Скай предишното безпокойство. Той започна да пие повече, започна да шофира по-бързо, постоянно си търсеше какво да прави, къде да отиде. Тя му разказваше за най-новите постижения на Хелън, а той я обвиняваше, че мисли само за бебето, а не за него. Когато отиваше в стаята му, той се преструваше на заспал. Когато му предлагаше да отидат на пикник, на излет в планината или да поседнат в някое кафене на улицата, Скай отговаряше, че вече са правили това хиляди пъти, че презира монотонното ежедневие и че предпочита да се беше самоубил като Дейвид Патерсън.

С голямо неудоволствие и безпокойство Гардън помоли Вики за помощ. Същата вечер Вики обяви, че трябва да отиде в Париж за известно време.

— Скайлър, скъпи, нали ще дойдеш с мен? Една дама има нужда от компаньон, а аз вече не познавам никого. Тя не покани Гардън, но това нямаше значение. Гардън копнееше да остане за малко сама, на спокойствие, с достатъчно време за Хелън, да почете, да напише малко писма. Усилията да забавлява Скай отнемаха всичките ѝ сили.

В средата на април Вики и Скай заминаха. Гардън веднага се зае за работа. Щяха да отсъстват две седмици и Гардън си беше уплътнила времето до последната минута.

Започна от най-трудното. Първо едно хладно и делово писмо до майка ѝ с обяснение защо Скай не може да продължи да изпраща ежемесечните чекове, които тя явно бе започнала да смята за негово задължение. После внимателно съчинени писма до Кони, Клод, Елен, леля Елизабет, Уентуърт и до приятелите ѝ в Лондон. Трябваше да звучи щастлива, без да казва в същото време явни лъжи. Не беше лесно.

След това отдели цяла една сутрин на Пеги. Сестра ѝ и Боб сега бяха в Куба; Пеги най-послед беше бременна и ѝ писа:

„Аз съм почти на двадесет и девет и тъй като винаги сме мечтали за къща, пълна с деца, може би е време да взема мерки. Сигурно ще ми остане време и да работя в комитета за защита на правата на работниците в плантациите за захарна тръстика. Можеш ли да си представиш, земевладелците...“

Гардън довърши писмото и се усмихна. Пеги си беше останала същата.

Тя ѝ написа подробно какви диети да спазва и как да си почива по време на бременността и накрая добави послепис за Боби с настойчива молба да принуди Пеги да се грижи за себе си. След това взе двама прислужници и отиде в склада, за да намери сандъците с дрехите, които носеше по време на бременността, защото бе убедена, че Пеги никога не би си купила такива неща, а и Скай отказваше да имат второ дете, докато нещата не се оправят.

Гардън седна сред шарените рокли, които се разпиляха от сандъците. Щеше да изпрати само по-леките. Изведнъж тя махна на слугите да си вървят.

— Ще ви повикам, когато трябва да се местят сандъците — рязко каза тя. — Оставете ме сама.

Тя притисна към гърдите си една широка дълга риза на весели цветни райета. „Моята карнавална шатра“ — така я наричаше Скай, когато я видеше облечена в нея. Тя зарови лице в ярките цветове и даде воля на всичките си насъбрани сълзи.

„Факти“, каза си тя по-късно. Изтри сълзите си в ризата и прилежно я сгъна. „Трябва да се държиш за фактите, както се опираш на скалата. Елен те научи на това. Какви са фактите?“

Та направи разбор на сегашния си живот. След това внимателно разгъна ризата и отново избухна в сълзи.

Когато двуседмичното посещение в Париж се проточи до два месеца, Гардън реши да се намеси. Не успяваше да се свърже със Скай по телефона, а той не отговаряше на писмата ѝ. Гардън бе сигурна, че вината за това е на Вики. Явно тя крие от него писмата и не му казва, когато го търсят по телефона. Това не можеше да продължава така. Заложил един пръстен с рубин и диамант, който и без това не харесваше, в една заложна къща в Монте Карло и с парите си купил билет за влака. Остави Хелън на гледачката. Тя щеше да пази момиченцето от всички „чужденци“, които населяваха Франция.

Гардън пристигна в Париж през третата седмица на юни. Градът бе изпъстрен от чадърите на кафенетата и яркозелените дървета, надвиснали над оградите на парковете. Сена танцуваше и искреше под яркото слънце. По кейовете седяха рибари, а в градините Тюйлери се гонеха деца с привързани на конец балони.

— Доволна ли е мадам от разходката из града? — попита таксиметровият шофьор.

— Да, благодаря ви — Гардън му даде адреса на Вики. Каквото и да я очакваше там тя се чувстваше прекрасно от това, че отново е в Париж.

Когато таксито спря до тротоара, Скай тъкмо излизаше от къщата. Гардън затаи дъх. Той изглеждаше много добре в сравнение с времето след кризата. Тя си обеща, че каквото и да се е случило, каквото и да е направила Вики, ще ѝ бъде благодарна.

Скай я видя и лицето му се озари.

— Скъпа, ангел мой! — извика той. — Страхотно е, че си тук — той прекоси тротоара, измъкна я от таксито и силно я прегърна. После я целуна, хвана я за ръката над лакътя и я поведе. — Влизай. Много бързам, но имаме време за едно кафе — Бъгси и един слуга отидоха при таксито, за да платят сметката и да вземат куфарите на Гардън.

На Гардън ѝ направи впечатление, че Скай не каза „за едно питие“.

Когато Скай въведе Гардън, Вики беше в хола. Тя запази абсолютно хладнокръвие. Целуна Гардън по двете бузи, попита как е

Хелън и предложи кафе или шампанско.

Скай се намеси, преди Гардън да успее да отговори.

— Не мислиш ли, че е страхотно, скъпа? Вики е прекрасна, нали?

— Какво?

— Е, хайде, Гардън. Ти знаеш. Вики всичко ти е разказала в писмата си. Самият аз щях да ти пиша, но бях прекалено зает.

— Ясно. Да, разбира се. Да, страхотно е, Скай.

Гардън погледна безизразното лице на Вики. Самата тя също не се издаде.

Скай погледна часовника си.

— Боже всемогъщи! Ще се видим по-късно, дами — той бързо ги целуна по косите и изтича навън с викове да го чака колата.

— За какво става въпрос, Вики? — попита Гардън със спокоен глас. Тя държеше на обещанието, което си даде.

Вики си запали цигара и дълго я поставя в цигарето. Когато видя, че Гардън очаква отговора ѝ, тя реши да не засилва повече напрежението и каза:

— Скайлър се занимава с конни надбягвания. Сега отиде в Лоншам. Лоншам, Отъойл и Сен Клод отнемат цялото му време. Обзет е от страхотен ентузиазъм.

Гардън пребледня. Спомни си как той бе се увлякъл преди по рулетка и бакара.

— Вики, ти му даваш пари назаем?

Вики се засмя.

— Той не залага, Гардън. Той възнамерява да се състезава, да притежава коне, може би дори да отглежда.

— Но как, това струва цяло състояние!

— Права си, „кралски спорт“. Мисля, че това е твърде вълнуващо. Ако ентузиазмът му се окаже траен, смятам да го подпомогна с известна сума.

— Не разбирам.

— Човек се среща с толкова интересни хора. Други собственици, треньори, жокеи. Мисля, че е било забавно. Но самата аз не смятам да се замесвам. Искам да видя на какво е способен Скай. Прекарва по цели дни на този или онзи хиподром с хора от бранша. Дори си е уредил да работи в тренировъчна конюшня през лятото. Близо до

Цантили. Ако се окаже, че е замесен от подходящо тесто, ще му купя няколко коня и ще видя как де се справи.

Гардън бе изумена. Скай да работи! В Лондон тя имаше приятелка, чийто баща се занимаваше с конни надбягвания. От нея беше чувала за тежкия труд и строгата дисциплина, които са необходими, за да се подготви един кон за първия си състезателен сезон. Ако Скай успееше да понесе това, то трудът щеше да е най-доброто преживяване, което е срещал. Искаше ѝ се да прегърне Вики, да заплаче, да разцелува ръцете ѝ за това, което прави за Скай. Тя му бе показала пътя към самоуважението.

— Вики, колко щедро от твоя страна — каза тя.

— Скъпа моя Гардън, нека говорим открито. Знаеш, че никога не правя неща, от които нямам полза. Истината е, че във Франция не останаха никакви американци, за които си струва да се говори. Вече никой не идва в Европа, за да се забавлява. А на мен определено не ми се връща в Щатите. Сух режим, отгоре на това Депресията — ще бъде толкова унило, че предпочитам да се самоубия. Конните надбягвания са шик. Хората от най-добро тесто притежават коне. Ага Хан, Ротшилдови, всички кралски фамилии. Почти не останаха богати американци. Вече всички гледат сериозно на парите. Тъй че аз съм готова да започна изчакването. И ако реша да наема някой страшно сексапилен ирландски треньор, може ли някой да ми забрани?

Гардън трябваше да ѝ повярва. Точно такъв беше начинът, по който обикновено действа Вики.

Скай наистина работеше във фермата. Цяло лято и цяла есен. Гардън го посети веднъж и го намери загорял, мръсен и грейнал от ентузиазъм.

През октомври тя дойде в Париж за най-голямо то състезание на годината. Наградата на Триумфалната арка, и отиде с него в кабината със собствениците на фермата, в която бе работил. Скай беше помогнал в подготовката на един от конете, които участваха в състезанието. Собственикът му бе граф дьо Варини.

Графът имаше племенница — Катрин. Тя бе много млада, много срамежлива и когато погледнеше Скай, погледът ѝ се премрежваше.

За момент на Гардън ѝ се стори, че напълно разбира какви точно облаги очаква да получи Вики. Но после разбра, че Катрин все още ходи на училище и че монахините са се съгласили да я пуснат само за уикенда, защото конят е подарък от чичо и за рождения ѝ ден, който по една случайност се пада тази неделя. „Скай няма как да я познава, помисли си Гардън. Освен това тя дори не е симпатична, а и той се държи така, като че ли тя изобщо не съществува. Той се интересува единствено от конете.“

Конят на графа, по-точно конят на Катрин не спечели. Тя се разплака като същинско бебе, а и такава си беше. Чичо ѝ ѝ купи сладолед, за да я успокои.

Престоят на Гардън в Париж ѝ достави безмерно удоволствие. Ранната есен е идеалното време за разходки и тя посети всичките си любими кътчета. Видя се също и с приятелките си. Елен Лемоан сякаш изобщо не се бе променила. За жалост Клод е трябвало да се прости с разсадника си, когато Гардън е спряла субсидиите си, но с удоволствие започнал работа в Жарден д'Аклимасион в Болонския лес. Кони бе най-впечатляваща. Сега тя държеше бутик на „Фобур Сен Оноре“, който се казваше „Шоз дьо Констанс“ и там продаваше свои авторски рокли. Тя покани Гардън на обяд в „Риц“ и се похвали, че сега Телма ѝ копираше моделите.

— Никога не бих постигнала това, ако не беше Дамата с гардениите — каза тя. — Гардън, ще съм ти благодарна до края на живота си.

Гардън целуна приятелката си.

— Щастлива съм за теб, Кони. И аз съм ти задължена до живот.

Скай се върна във вилата преди Коледа. Беше купил едно пони като подарък за Хелън от Дядо Коледа и я крепеше на седлото, докато се разхождаха между фиданките. Никога досега не бе изглеждал толкова добре и толкова щастлив, дори и в безметежните Лондонски дни.

— Мисля, че е от живота на открито, скъпа — каза той. — Имам страхотен план. Ще си купим имот в Кентъки или в северната част на щата Ню Йорк, край Саратога. Хелън започва да проговаря на френски, а аз не желая детето ми да говори неща, които не разбирам.

Земята в Америка сега е страшно евтина, също и работната ръка. Вики ще ни подкрепи финансово. Аз прекрасно познавам от кое жребче ще излезе състезател. Ти как мислиш? Ще можеш ли да търпиш конски тор по килимите?

— Ще мога. Обаче ще трябва отново да се научим да говорим американски английски. Без никакви британски префърцунености.

— Айде дигай се тогава. Утре ще научим Хелън на първата ѝ американска дума.

Гардън го целуна, за да спре бърборенето му.

Беше прекалено щастлива, за да говори. Такова щастие тя можеше да изрази, само докато се любеха.

През февруари те отпразнуваха осмата годишнина от сватбата си в Сен Пол-дьо-Венс. На другия ден Скай се върна в Шантили.

— Не плачете, момичета, — каза той, когато целуваше Гардън и Хелън за довиждане.

— Ще ми липсваш ужасно. Кога ще се върнеш? — попита Гардън.

Скай се смути.

— Не зная, мила. Трябва да уредя с Вики подробностите за покупката в Щатите. При първа възможност ще отскоча до Париж. Ще ти се обаждам, не се притеснявай. И продължавай да учиш Хелън на американски.

— Хайде сега, какво ще каже Хелън на татко?

— Айде! — каза Хелън.

— Умно момиченце — каза Скай и я подхвърли нагоре. Тя още пицеше от радост, когато той я постави в ръцете на Гардън. — Ще изпусна влака. А какво ще каже мама на татко?

— Обичам те, Скай.

— И аз те обичам, скъпа. Айде да тръгвам.

Не я измъчваше носталгия. Париж и Лондон ѝ бяха по-близки от Ню Йорк и дори от Чарлстън.

Но когато Скай даде идеята за фермата, в нея се породил силен копнеж по Америка.

Скай бе обещал да ѝ се обади по телефона, за да ѝ каже резултата от преговорите с Вики. Гардън не смееше да излиза от къщата от страх да не пропусне обаждането.

Гардън се чувстваше самотна във вилата. Но бе доволна, че Вики бе останала в Париж. А и не желаше да ходи в Париж. Сега повече от всякога бе важно да стои далеч от Вики. Скай би могъл да я убеди да финансира конната база в Америка, но това бе малко вероятно. Но само ако Вики разбереше, че Гардън има нещо общо с желанието му да напусне Франция, тя не би му дала и един цент.

Америка. У дома. Гардън дори не смееше да повярва.

Но вместо телефонно обаждане получи писмо от Вики. То пристигна в края на март.

„Говорих на Скайлър до припадък, но не можах да го вразумя. И затова направих следните резервации. Ти, Хелън и гледачката ѝ ще пътувате на кораба «Рома», който отплава от Генуа на 1-ви август и пристига в Ню Йорк на 24 август. По този начин няма да се налага да прекосявате цяла Франция с детето, за да отплавате от Хавър. Скайлър ще отплава от Корк с първия кораб след Дъблинското конно изложение и продажбите на жребчета. Ще пътува с конете, които възнамерява да купи. Вероятно ще пристигне в Ню Йорк преди вас. В противен случай ще пристигне малко след вас. Ще уведомя прислугата да подготви всичко за вашия престой.

Би било абсурдно да се преструвам, че одобрявам решението на Скайлър да се върне в Съединените щати. Но така или иначе, той винаги успява да наложи мнението си, тъй че не би трябвало да бъда потресена.

Не смятам за нужно да се виждаме преди отпътуването ти. Ще дойда в Ню Йорк за Коледните празници. Ще ти изпратя чек за сумата, необходима за бакшиши по време на пътуването. На пристанището в Ню Йорк ще ви чака кола.

Вики.“

Гардън прегърна Хелън и затанцува из стаята.

— Спечелихме, бибчо. Отиваме си вкъщи — Гардън спря да се притеснява от това, че Скай се обажда толкова рядко, а когато се обажда, винаги страшно бърза. Дори прие за нормално това, че пропусна втория рожден ден на Хелън.

Единственият проблем бе бавачката. Тя отказваше да отиде в Съединените щати.

— Заради Хелън прекосих Ламанша, мисис Харис. Но няма да прекося океана дори заради самия крал.

Гардън взе Хелън в скута си.

— Как мислите, дали ще се задоволите само с майка, мис Харис? Хелън заподскача върху коленете на Гардън.

— Айде стани! — помоли се тя.

Гардън се засмя и я качи на раменете си.

Пътуването беше спокойно и приятно. Хелън веднага стана любимка на екипажа и пътниците. Дори я поканиха на мостика. Любимото ѝ забавление бе да си играе с кучетата на пътниците, когато ги извеждаха на разходка. Също така много обичаше да я увият в одеяло и да я сложат да поспи в шезлонга до Гардън на палубата. Гардън обеща да ѝ подари кученце, когато се настанят в новия дом. И ѝ напомни, че ще има много попита.

Статуята на свободата не направи голямо впечатление на Хелън, но сърцето на Гардън затупка по-бързо. Очертанията на Ню Йорк възхитиха дори малката.

— Алпите — извика тя и посочи с пръст.

— Не, агънцето ми, това не са Алпите. Тук е нашият дом.

Къщата не бе се променила. Гардън тържествено представи Хелън на Дженингс. И за пръв път видя Дженингс да се усмихва. Стаите ѝ бяха съвсем същите. Но се изуми, когато си даде сметка от колко години не е била тук.

— Как се каваш? — попита тя прислужницата, която я чакаше до вратата.

— Бриджит, мадам.

Гардън едва не се разсмя. Скай викаше на всички прислужнички в Ню Йорк „Бриджит“.

— Трябва да ми се разопаковат куфарите. Освен това искам да говоря с икономата за стаята на бебето.

— О, всичко е уредено, мадам. Ако желаете, мога веднага да ви покажа детската.

Детската стая беше на горния етаж в крилото за гости. Гардън не искаше Хелън да е толкова далече. Нито пък хареса колосаната детегледачка, която я очакваше в съседната стая.

— Казвам се мис Фишър — каза тя на Гардън. — Изпратиха ме от агенцията за домашни прислужници „Селект“.

Хелън не обърна внимание на мис Фишър. Тя се отправи към леглото, прегърна розовото си плюшено зайче, пожела му лека нощ и заспа. Мис Фишър ѝ събу обувчиците и грижливо я зави.

„Може пък и да се окаже добра гледачка, помисли си Гардън, освен това ще бъдем тук само временно. Скоро ще разберем къде ще живеем.“

Беше уморена, но твърде превъзбудена, за да заспи. Реши да се разходи. „Трябваше навремето да се разхождам из Ню Йорк, както в Лондон и Париж. Та аз всъщност изобщо не познавам града, помисли си тя.“

Спусна се по Пето авеню, като се наслаждаваше на уличния шум и натовареното движение, изненада се от множеството новопостроени сгради на мястото на старите къщи. С облекчение видя, че хотел „Пласа“ си е още на мястото. Той бе едва ли не единствената позната за нея сграда. После се върна към жилищната част на града. Когато стигна до къщата, вече напълно се бе разтоварила от пътуването. Чувстваше се спокойна и готова за една следобедна дрямка.

Вики я очакваше в дневната и пиеше шампанско.

— Да ти наля ли, Гардън? Внесох го незаконно, много е хубаво.

— Не, благодаря, Вики — Гардън се огледа из стаята.

— Скайлър не е тук, Гардън. Той изобщо няма да идва. По-добре си налей нещо за пиене. И си вземи стол. Знаеш ли, Гардън, все пак аз спечелих.

Гардън седна.

Вики наля вино в една чаша и ѝ я подаде. Гардън поклати глава.

— Както искаш — каза Вики и я погледна над ръба на чашата. Очите ѝ бяха студени. Остави празната си чаша на масата и взе пълната.

— Скайлър иска развод, Гардън. Адвокатите ми вече са попълнили всички необходими документи. И веднага след това ще се жени за малката графиня дьо Варини.

— Не!

— О, да. Вече се договорих с родителите ѝ. Скайлър ще стане съдружник на чичо ѝ. Катрин, както може би си забелязала, е луда по сина ми. На него отначало му беше забавно, после му стана досадно и накрая му хареса. Тя е в Шантили откакто свърши училище през май.

— Не ти вярвам, Вики.

— Не бъди глупава. Защо мислиш, че се ожени за теб? Защото ти беше толкова обвързана с чарлстънските си принципи и традиции, че бракът бе единственият начин да те притежава. Това сякаш ти придаваше някаква стойност, която липсваше на другите му лесни завоевания. Катрин я държат много строго и това създава същата илюзия за стойност. Освен това чичо ѝ има толкова много коне! Всичко е уредено като по ноти Гардън.

— Блъфираш, Вики. И преди си блъфирала. Познавам те. Скай ме обича. Обича и Хелън — Гардън бе уверена в себе си. Дори се радваше, че най-после ще си разчисти сметките с Вики.

— Аз не блъфирам — каза Вики бавно и отчетливо. — Веднъж се отпуснах и ти ме измами. Подцених те. След като отиде в онази клиника, някак си изведнъж поумня. Сега мога да призная, че беше много добра, съвсем непринудена и много опасна. Слава Богу, че започна кризата — тя пресуши чашата си и отново я напълни.

— Заслужила съм си го — каза тя. — Вече мога да празнувам. Наложил се да чакам много повече, отколкото ми се струваше в началото. Но сега те пипнах. И още как. Сама влезе в капана с позата си на Дама с гардениите. Вестникарите бяха влюбени в теб. Представяш ли си какъв шум ще вдигнат около развода! Най-добрите вестникарски заглавия стават от развенчани идоли В Ню Йорк има само едно правно основание за развод Гардън. Прелюбодеяние. Имам поне пет човека, които ще се закълнат, че са, как да го кажем, че са се насладили на услугите ти. И някои от тях не лъжат. Паметта им изведнъж се опресни, когато им предложих малка сума, за да покрият пътните си разноски до Ню Йорк. Естествено, ние ще изкажем сериозните си съмнения относно това кой е бащата на Хелън.

— Вики, не можеш да направиш това. Знаеш, че това не е вярно.

— Естествено, че знам. Но нямам желание Скайлър да остане привързан към детето. Той помни по-бурните ти дни. Лесно го убедих, че и в Лондон си имала любовници.

— Той не може да повярва това.

— Може.

— Аз ще го намеря. Той ми вярва. Ще говоря с него.

— Не ми е приятно да те гледам как се правиш на глупачка, Гардън. Беше ме накарала да те уважавам. Сега започвам да си мисля, че не си била чак толкова достоен съперник. Нима не познаваш Скайлър? Не знаеш ли, че когато иска нещо, нищо друго няма значение за него? Той иска да се занимава с коне. Исква живота, който вижда в Шантили. Той дори иска Катрин, защото тя е част от този живот. И е съвсем невинна. Девственица, Гардън, докато ти си употребявана стока. Откажи се. Ти загуби. Загуби всичко. В момента се подготвят документите. До утре или най-късно вдругиден името ти ще бъде толкова известно и толкова опозорено, колкото това на Вавилонската курва. Ти, скъпа моя, унищожи себе си, детето си и цялото си проклето семейство.

Вики вдигна чашата си.

— Пия за теб, Гардън Трад. Ти ме направи щастлива — в очите ѝ имаше странен блясък. Пръстите ѝ тъй здраво стискаха чашата, че столчето се счупи. Вики отпи и разби чашата в пода. Смехът ѝ накара кръвта на Гардън да изстине.

Тя е луда, помисли си Гардън. Тя е способна на всичко. Беше скована от страх.

— Защо? — каза тя и гласът ѝ заседна в гърлото.

— Имам си причини — каза Вики. Смехът ѝ изпълни стаята.

КНИГА ШЕСТА

1931–1935

87

„Фактите, помисли си Гардън, трябва да се съсредоточа върху фактите. Ако изобщо някога съм имала нужда от стабилна опора, то това е именно сега. Какви са фактите?

Вики е обзета от някаква мания. Без значение каква или защо. Фактът е, че тази мания я е довела до лудост. Друг факт е, че ми мисли злото. На мен и на Хелън.

Факт, много важен факт. Хелън не трябва да остава повече тук.

Факт: нямам почти никакви пари. Само няколко долара, които останаха от парите за бакшишите. Слава Богу, че са долари, а не лири.

Факт: нямам приятели в Ню Йорк.

Факт: страхувам се от нея. Толкова много, че не зная дали ако реша да избягам, краката ми ще ме послушат.“

— Много се умълча, Гардън — каза Вики. Маниакалният ѝ смях бе преминал в блажена усмивка. — Защо не се разплачеш, защо не ме помолиш да променя решението си? Ще ми направиш удоволствие... Да. Какво има? — Вики ядно изгледа прислужницата, която бе почукала на вратата.

— Принчипеса, търси Ви по телефона някоя си мисис Пелъм.

— Ще се обадя оттук — Вики със замах наля шампанско в здравата чаша. — И донеси още една бутилка.

Тя отнесе чашата си до бюрото и вдигна слушалката.

— Сибил, скъпа — замърка тя. — Как изобщо разбра, че съм в Ню Йорк?... Едва вчера, мила. Дори не съм си разопаковала багажа.

Гардън изумена се взря в свежърва си Вики бе невероятна. Нямаше нито следа от лудостта ѝ. Бърбореше с характерния си писклив и изкуствен, сух светски глас. Човек никога не би допуснал, че само преди момент е била разкъсвана от бясна омраза.

— Саутхямптън? — каза тя. — За Бога, не, скъпа. Закрих тази къща преди милион години. В Щатите е толкова потискащо! Чувствам се досущ като емигрант. Французите са очарователни. Почти постоянно съм в замъка на моя скъп приятел граф дьо Варини — Вики погледна Гардън, после отмести погледа си. Гардън седеше неподвижна.

— Направо ужасно, Сибил. Сигурна съм, че й имам адреса в бележника си. Почакай така. Отивам да го взема — Вики взе чашата си и излезе.

„Това е единствената ми възможност, помисли си Гардън. Тя ще говори от телефона в стаята си. И сигурно няма да е кратко.“ Умът ѝ работеше трескаво. Вече знаеше какво трябва да направи.

Изтича до спалнята си. Тя беше пълна с куфари и сандъци, които бяха вече отворени, но все още неразопаковани. Гардън бързо прерови сандъка с дрехите, които носеше на парахода и намери импрегнираната пелерина, която Кони ѝ беше ушила. Беше специално предназначена за дългите ѝ разходки. Имаше джобове с най-различна големина, които ѝ позволяваха да не носи портмоне или да прибере някоя книга или нещо друго, за да не се измокри. Прерови няколко чекмеджета, докато намери роклите си от „Фортуни“. Едно от чудесата на „Фортуни“ бе, че роклите можеха да се смачкат на съвсем малка топка и да се съхраняват така неопределено време. След това бе достатъчно само да се тръснат и плисираната коприна изглеждаше тъй гладка и свежа, сякаш току-що е била ушита. Бяха осем топки, пристегнати с гумени ластици. Гардън ги натъпка в един голям джоб.

Постави седемте доларови банкноти от портмонето в друг, помалък. Пудра, червило и гребен — в трети. Погледна часовника. Бяха изминали три минути. „Побързай“, казваше умът ѝ. Откопча един голям джоб и посегна към касетката с бижутата. Някъде щеше да намери заложна къща, за да си плати билетите за влака до Чарлстън. Щеше да отиде с Хелън в къщата на Маргърит, при майка си.

Ковчежето беше празно. Гардън изгуби цяла една минута да тършува из чекмеджетата. Бяха изчезнали. Всичките ѝ бижута бяха изчезнали. Дори венчалният пръстен. Беше ѝ останал само талисманът на врата ѝ.

Гардън се стегна. Трябваше да побърза. Бижутата бяха изчезнали. Факт. Взе от портмонето си една златна табакера и запалка.

Сигурно имат някаква стойност. После облече пелерината. Дневната бе все още празна. От отворената слушалка на телефона се чуваше пискливият глас на Вики. Тя изтича нагоре по стълбите, по коридора и влезе в детската стая. Тя беше празна. Факт, изпищя беззвучно тя. Факт, Хелън я няма. „Това е единственото, което знаеш със сигурност. Не си въобразявай нищо.“ Тя се втурна обратно по коридора, като отваряше всички врати. Всички стаи бяха празни. Време. Колко време беше изтекло? Колко ѝ оставаше? Гардън пое дълбоко дъх. По-бързо, по-бързо.

Тя се втурна обратно по коридора покрай празните стаи. До стълбите видя една от прислужниците. „Не трябва да създаваш впечатление, че нещо се е случило“, каза си тя. С усилие на волята забави крачките си.

— Здравейте — каза тя — Търся Хелън. Смятам да я заведа в парка и да ѝ купя балон — прислужницата я погледна неразбиращо.

— Моето момиченце — каза Гардън. — То обича балони.

— А, да, мадам. Малкото момиченце. Но тя вече е в парка. Мис Фишър я заведе.

Гардън се втурна към черното стълбище, което Вики никога не използваше. Прислужницата се вторачи след нея. Богатите определено си имат своите странности.

„Но Сентръл Парк е толкова голям, помисли си Гардън. Могат да бъдат къде ли не. Откъде да започна да ги търся?“ Невъзможно бе да ги чака пред къщата. Вики бе способна на всичко. Тя можеше да повика полицията или да изпрати слуги, които да я завлекат обратно вътре. Гардън тичешком пресече Пето авеню. Там имаше алея, която водеше към входа на парка. Може би са минали по нея. Там беше музеят „Метрополитън“. Възможно бе да е завела Хелън там. Гардън стоеше на тротоара, обзета от чувство на безсилие. „Не издържам повече, помисли си тя. Ще се предам. Ще се разплача. Или ще крещя. Или и двете заедно.“

— Мамо, мамо, балон. Балон за Хелън — настойчивото дърпане на полата извади Гардън Гот транс а ѝ. Тя се наведе и прегърна Хелън. Очите ѝ се спряха на белите обувки и чорапи на мис Фишър. Гардън се изправи, стиснала малката ръчица на Хелън.

— Аз ѝ купих балон, мисис Харис. Но тя го пусна.

— Тя обича да гледа как се издига нагоре, мис Фишър.

— Не трябва да ѝ се купува друг. Това ще я приучи на разточителство.

Мис Фишър бе суха като колосаната си униформа. Гардън понечи да спори с нея, но се отказа. „Какво правиш, глупачке, си каза тя. По-скоро се махай оттук.“

— Аз ще взема Хелън, мис Фишър. Ще се разходим.

Бавачката препречи пътя ѝ.

— Принцесата ми нареди да не изпускам Хелън от очи, мисис Харис.

— Хелън е моя дъщеря.

— Разбирам, мисис Харис, но аз съм наета от Принцесата и изпълнявам нейните заповеди.

Гардън се приближи до мис Фишър.

— Слушайте ме внимателно, мис Фишър. Аз ще взема детето си и вие няма да можете да ми попречите. Ако само докоснете Хелън или мен, ако само се опитате да ни спрете, ще ви бутна под някоя преминаваща кола — тя се обърна и диво замаха пред едно празно такси. Докато отваряше вратата и помагаше на Хелън да се качи, тя не изпусна мис Фишър от очи. Бавачката смутено пристъпяше от крак на крак, уплашена от огнения поглед и отчаяната решителност на Гардън.

Гардън скочи в колата и затръшна вратата.

— Карайте — каза тя — по-бързо. Да се махаме оттук. Колата потегли с такава скорост, че тя залитна назад. Погледна през задния прозорец. Мис Фишър махаше с ръце и тичаше към къщата.

— Закъде, госпожа? — Шофьорът бе негър. Ухото на Гардън бе отвикнало от негърския акцент и все пак ѝ се стори близък и познат. Гардън притисна Хелън до себе си. — За Харлем. Откарайте ни до „Смолс Перъдайс“. Имам един приятел там.

— Джон Ашли. Той е сервитьор тук. Или поне беше.

— Казах вече, мадам. Не сме отворени още. Мини към среднощ. Дотогава всичко ще се разшава.

— Не, не. Не ме разбрахте. Почакайте. Моля ви. Не затваряйте вратата — Гардън протегна ръка, за да задържи вратата. Реверът на пелерината ѝ се разтвори.

Човекът на вратата погледна талисмана. Той вдигна ръка, свита в юмрук с протегнат показалец и малък пръст. Знакът, с който се прогонва злото.

— Коя си ти, мадам? — гласът му звучеше уплашено.

— Приятелка съм на Джон Ашли. Наистина. От Чарлстън, от имението Ашли. Имам неприятности и ми е нужна помощ. Сигурна съм, че ще ми помогне, само ако успея да го намеря.

Човекът подозрително изгледа бялата жена с неестествено искрящи очи и малкото бяло дете до нея. Хелън се разплака. Часът, в който вечеряше, бе преминал.

— Хелън гладна — изплака тя.

Човекът прекрасно разбра това. Той се усмихна на момиченцето.

— Влезте — каза той на Гардън.

Докато Джон и Гардън говореха, Хелън седеше в скута на Гардън и ядеше пилешка кълка. Той бе пристигнал веднага, след като приятелят му беше телефонирал.

— Много лошо, мис Гардън — каза Джон. — Знам зложна къща, обаче ако тая жена се е навила да ви гепи, ще прати хора на гарата и на автогарата.

— Може би е по-добре да отида в полицията, но не знам какво да им кажа.

— Мис Гардън, полицията хич не закача богаташи. А вие вече не сте богата. Трябва да стигнете Чарлстън. Имам един стар форд „Модел Т“. Хич не е лъскав, а и покрива много не го бива, ама върви. Земай колата и бебето и си отивай при своите. И много да внимаваш по пътя. Откак съм тук, много неща съм видял. Белите богаташи мислят, че могат да вършат к'вото си щат. А пък ако са и луди, въобще не знаеш к'во могат да щат.

Минаваше седем, когато Гардън, следвайки указанията на Джон, влезе в новия бял тунел от Манхатън за Ню Джърси. Хелън се бе сгушила на седалката до нея с главица в скута ѝ, завита с бялата пелерина. Гардън току-що се бе напудрила, сресала и беше си сложила червило. В никакъв случай не биваше да прилича на истеричка, която е отвлякла дете. Възможно бе пътната полиция да е уведомена да търси жена с подобно описание. Тунелът я потискаше. Той минаваше под реката — гениално инженерно творение, на което тя изобщо нямаше вяра. Въобразяваше си, че чувства тежестта на водите над главата си и

с мъка овладяваше импулса да натисне газта, за да може по-бързо да се измъкне от тунела, да се махне.

Служителят, който събираше таксата за автомагистралата се наведе, за да я разгледа по-отблизо. Тунелът действа странно на хората, особено, на жените. А и да видиш жена, която кара сама на смрачаване, също е странно.

Гардън стисна волана. Какво гледаше той, какво търсеше? Тя затаи дъх. Ако Хелън помръднеше, щяха веднага да я разкрият.

— Надалеко ли пътувате, мадам?

— Моля? А, не. Отивам при сестра си във... във... Не можа да се сети за нито един квартал в Ню Джърси. Зад нея се чу клаксон.

— Бъдете внимателна. Пътят е доста изровен след дъжда миналата седмица.

— Благодаря, ще внимавам — в бързината Гардън не можа да включи на скорост. „О, Боже, сега със сигурност ще ме хванат“, помисли си тя.

Зад колата служителът поклати глава. Според него не трябваше да пускат жени на волана.

Пътят се простираше пред нея. „Измъкнахме се“, помисли си Гардън. Тя завъртя глава и разкърши рамене. Почувства как напрежението я напуска. Дръпна леко пелерината, за да може Хелън да диша свободно. „Факти, помисли си тя. Напуснахме Ню Йорк. Джон ми зае двадесет долара за бензин и евентуални непредвидени разходи. Приятелят му ни даде цяла торба, пълна с пилешко и хляб. До Чарлстън са не повече от осемстотин мили.“ Тези факти й дадоха надеждна опора.

Колата ѝ се подчиняваше по-трудно от тези, на които бе свикнала, а и пътищата ѝ бяха непознати. Това беше добре. Така щеше да бъде нащрек всяка секунда. И нямаше да ѝ остане време да мисли за Вики. Или за Скай. Скоро настъпи пълен мрак. Очите на Гардън се умориха да се взират през светлините на насрещните коли. С течение на времето движението намаля. Тогава светлините пред нея означаваха, че приближава някой град. Тя бавно минаваше по непознатите улици и разглеждаше осветените витрини и прозорци. Тук всичко беше толкова различно от Европа. Толкова просторно, толкова ново. Тя продължи нататък. Хелън се размърда и седна.

— Всичко тъмно, мамо.

— Да, миличко. Правим си приключение.

— Хелън гладна.

— Да, миличко. Знаеш ли какво, искаш ли да си направим и пикник заедно с приключението?

Гардън отби в един черен път и спря. Джон ѝ беше казал, че в колата има фенерче. Хелън се заигра с него, докато ядеше. На нея приключението страшно ѝ хареса.

— Това е тоалетната на пикника — каза тя на Хелън. Горите и полетата около тях шумоляха от полъха на лекия ветреца, а може би и от движението на животни, невидими в тъмнината. Това засили безпокойството на Гардън. Тя с радост се върна в колата и отново пое по пътя.

Подрусването на колата подежда на Хелън като бебешка люлка. Тя побърбори няколко минути и после отново заспа. Гардън се взираше в осветената от фаровете ивица. Преминаха през още един град, после още един с угасени улични светлини. Скоро се виждаха само тъмните очертания на сградите и безлюдният тъмен път. Гардън намери една цигара и я запали.

Тръпки я побиваха от безлюдните градове. Белите стъпала на Балтимор ѝ заприличаха на озъбена усмивка. Вашингтон сякаш бе населен с прилични на привидения бели паметници. Гардън потрепери и докосна талисмана на гърдите си. И продължи да кара нататък.

От време на време виждаше по някой светец прозорец на самотни стопански постройки. Имаше чувството, че шофира вече дни наред, дори седмици. Раменете и ръцете я боляха, устата ѝ бе пресъхнала. „Ричмънд: 10 мили“.

„Навлязохме в Юга“, помисли си тя и се почувства по-добре. Хелън се събуди с изгрева. Тя седна и разтърка очи.

— Хелън жадна — проплака тя.

Гардън приглади рошавата коса над челото ѝ.

— И аз, скъпа. Скоро ще спрем.

На главната улица в следващия град един ярък неонов надпис се съревноваваше с настъпващата зора, който гласеше: „ХАПВАНЕ“.

Гардън спря до тротоара.

Една сервитьорка и трима мъже с работни дрехи разговаряха и се смееха, облепени на облицован с линолеум барплот. Изгледаха Хелън и Гардън, сякаш бяха избягали от някой зоопарк, но Гардън беше

прекалено уморена, за да обърне внимание на това. Тя вдигна Хелън на едно от високите столчета и се отпусна върху съседното.

— Изглеждате съсипани, сладурче. Защо не седнете на някоя маса? — каза сервитьорката. Поне ще можете да се облекнете.

От тази загриженост очите на Гардън се насълзиха. „О, Боже, помисли си тя. Толкова съм уморена и слаба! Но не мога да се откажа. Предстои ми още толкова много път.“ На Хелън й хареса на високото столче. Въртеше се наляво-надясно и се кикотеше. Гардън я хвана през кръста и въпреки протестите й я отнесе до едно сепаре. Когато видя чашата си с мляко, веднага престана да плаче. Гардън се подкрепи с кафе и обилна закуска.

В колата беше горещо и тясно. Гардън отвори прозорците.

— А сега помогни на мама да намери бензиностанция — каза тя, — и после отиваме в Чарлстън — тя отново се чувстваше силна. Закуската окончателно я върна в Щатите: наденица, бисквити, яйца, варена царевица и солено масло. Франция бе на милион мили разстояние. Чарлстън бе на един хвърлей.

Час по-късно горещото южняшко слънце нагря колата като пещ. След още два часа вътре заприлича на ад. Пред тях пътят се развиваше прав и блеснал, с миражи на локви вода на пътя, които изчезваха, когато колата се приближеше. Хелън стана нервна, после кисела и накрая просто унила. Ярката дневна светлина, бензиностанциите, протеклите кофички сладолед, топлатата кока-кола, безкрайното еднообразие на равния път, равните полета, равния безоблачен хоризонт бяха като кошмар за Гардън. Дрехите им залепваха за потните им тела, въздухът беше гъст и горещ, очите на Гардън бяха сухи и смъдяха. „Колко още?“ проплакваше Хелън и Гардън не можеше да й отговори. „Колко е часът?“ проплаквайки, питаше тя, а Гардън не знаеше. Караше от цяла вечност, цяла вечност, прекарана в ада.

Хелън спеше с пръст в уста, когато внезапно притъмня и заваля. От дупките на тавана прокапа вода и се просмука в седалките. Гардън измъчено се засмя. Хелън се събуди и също се засмя. После дъждът спря и от локвите на пода се заиздига пара. Краката на Гардън трепереха от умора, болка пронизваше ръцете й. Хелън отново заспа.

— Какво е това, мамо? — Гардън не бе забелязала кога Хелън пак се е събудила. Момиченцето бе коленичило върху седалката и сочеше през прозореца. „Мили Боже, помисли си Гардън, трябва да спра. Сигурно всеки момент ще припадна.“ Тя обърна натежалата си глава и погледна какво сочи Хелън. На няколко метра от пътя имаше група дървета. Те бяха обраснали с испански мъх.

— О, скъпа — извика тя, — вече сме в равнината. Почти сме си вкъщи — натисна газта и радостно удари клаксона. Следващите няколко часа преминаха като насън. Тя пия песни, разказва несвързани истории, спира в крайпътни заведения само за да чуе местния акцент, докато я упътват към хладилника за кока-кола, скрита под буци лед. „Чарлстън — 5 мили“.

На Гардън ѝ се стори, че подушва солена вода и тиня. Тя вече си говореше сама, с пресъхнали устни и почти халюцинираща от изтощение. „Гледай къде има табела за ферибота, Гардън, защото иначе ще паднеш в реката.“ Тя диво се засмя на шегата си. Въздухът стана малко по-хладен. Слънцето слизаше към хоризонта. Хелън спеше. На Гардън ѝ се затваряха очите.

Фордът поднесе с две колела на банкета. Гардън се стресна и изправи посоката на колата. Правият като стрела път сякаш се гънеше пред нея. Тя концентрира цялата си сила върху задачата да се задържи на него. „Намали скоростта, каза си тя. Свали си крака от газта.“ Ръцете ѝ завъртяха кормилото. Далеч пред нея имаше нещо на пътя. Куче? Елен? Тя намали скоростта още.

Беше човек. И махаше с ръце. Казваше ѝ да спре. Двигателят се задави, потрепна и угасна. Ръцете на Гардън сякаш бяха сраснали с кормилото. Тя погледна със сухи безизразни очи през изцапаното от насекоми предно стъкло. Колко глупаво от нейна страна да си помисли, че може да избяга от Вики, че Вики няма да я намери.

Човекът беше полицаи.

— Мадам, добре ли сте, мадам? — широкополата шапка на полицая закри прозореца на Гардън. Тя погледна загриженото му лице. Постепенно умът ѝ започна да се прояснява. Той не беше враг.

— Войник — каза Хелън.

— Нее, сладурче, не съм войник — каза човекът и широко се усмихна.

— Какво желаете? — попита Гардън с пресъхнало гърло.

— Помислих си, че може да имате нужда от помощ, мадам. Видях по регистрационния номер, че не сте тукашна. Пък хора, които за пръв път виждат моста, по някой път се стряскат. Особено по обяд. Слънцето им свети в очите и тъй нататък. Пък и вие малко залитахте из пътя.

— Мост? — Гардън се опита да се замисли, да си спомни. Беше чувала нещо за някакъв мост. За какво ставаше въпрос? Защо умът ѝ отказваше да работи?

Полицаят с широк жест посочи панорамата отпред. Мостът се издигаше високо, високо и изглеждаше стръмен като планински връх, тесен като панделка и в най-високата си точка се изгубваше от погледа, сякаш свършваше дотам, а отвъд оставаше само бездната.

— О, Боже! — простена Гардън.

— На повечето хора им действа така — каза полицаят. Затова съм тук. Ще прекарам колата ви до другата страна, ако желаете. Тук сме си разработили система. Прекарвам по десетина коли на ден — той проявяваше снизходително търпение.

— Да, ако обичате — промърмори Гардън. Тя се премести на другия край на седалката и взе Хелън в скута си.

Полицаят монотонно разказваше за това какво техническо чудо бил мостът. Това беше добре репетиран и още по-добре съчинен монолог, предназначен да успокоява нервни пътници, докато колата пъпли по главозамайващия наклон, и най-вече в момента, в който колата преваля върховата точка и пред погледа се открива шеметната бездна. Гардън нищо не чу и нищо не видя. Очите ѝ бяха затворени.

Клепачите ѝ бяха подути и пареха, а тъмнината и това, че не шофираше, им действаше като балсам.

На старата кола ѝ бяха нужни повече от пет минути, за да измине трите мили, на които се простираше мостът. Веднага след него полицаят паркира.

— Пристигнахме, мадам, малка госпожице.

— Готино — каза Хелън.

— Много ви благодаря — каза Гардън. — Не бих се справила сама.

Човекът излезе от колата и докосна периферията на шапката си.

— Радвам се, че ви помогнах, мадам — каза той и се обърна да си върви.

Гардън се хвърли към прозореца на шофьорската врата.

— Господин полицай — извика тя. — Бихте ли ми казали как да стигна до „Ийст Батъри“?

Лампите в къщата на Маргърит бяха вече запалени. Между клоните на първия етаж се процеждаше светлина.

— Погледни, Хелън, това е къщата на баба Трад. Майката на мама. Тя много ще ти се зарадва.

— Хелън гладна.

— И ще има всякакви вкуснотии. Хайде, ангелчето ми — тя неуверено пристъпи по късата алея към къщата. Краката не ѝ се подчиняваха.

— Хелън жадна.

— Да, бебче. Ей сега — Гардън се облегна на стената до входната врата. Краката ѝ се подкосяваха. Отвътре се чуха стъпки и с усилие на волята тя си наложи да се изправи. „Сигурно изглеждам ужасно“, помисли си.

Маргърит отвори вратата. Светлината заслепи уморените очи на Гардън. Различи само силуета на майка си.

— Допуснах, че може да си ти, Гардън — каза Маргърит. Тя плачеше. — Не ти ли стига това, което вече направи? — тя размаха един вестник пред изтощеното лице на Гардън. — Няма да допусна да внесеш безчестието си в този дом. Върви си — вратата започна да се затваря.

— Мамо! — извика Гардън. — Мамо! — не можеше да мисли, не можеше да намери думи да попита какво става. Осъзна единствено, че светлината от вратата е изчезнала, че вратата е затворена. Тя заблъска с юмруци по вратата. Бе станала някаква грешка. Нямаше друго обяснение. Майка ѝ не можеше да я изгони. Та това бе нейният дом. Не беше ли това нейният дом?

Хелън подръпна полата ѝ. Тя плачеше.

— Хелън уморена — тогава коленете на Гардън поддадоха. Тя се строполи на прага и взе Хелън в ръцете си. Сега какво щеше да се случи с тях? Голямата къща хвърляше върху им прохладена сянка и Гардън най-после заплака.

Хелън много се уплаши. Тя докосна мокрите бузи на Гардън с изцапани малки пръстчета.

— Не — каза тя. — Не. Не — Гардън обгърна с длани детската ръчица.

— Няма страшно, бебче. Тихо, тихо. Мама ще се погрижи за всичко. Всичко ще се оправи — но изобщо не изглеждаше уверена в думите си. Хелън се разплака така, сякаш сърцето ѝ се късаше.

Тялото на Гардън я болеше от изтощение, умът ѝ бе замаян. Трябва да помисли. Да намери скала, нещо, на което да може да се опре. Цялото ѝ същество зовеше за помощ. „Ех, ако Елен беше тук... ако сега бях в Париж... щях да имам къде да отида.“ Изпитваше страхотна нужда от безценното умение на Елен да превръща драматичните събития в математически задачи. И после сякаш чу гласа на Елен. И предварително знаеше какво ще ѝ каже. Благородната Бес.

— Леля Елизабет. Хелън, ще отидем при леля Елизабет.

Джошуа широко отвори уличната врата с подноса в една ръка.

— Мисиз Купър, тя няма къщи — официално изрече той. После се вгледа в изтощената, изпоцапана жена и детето до нея. — Боже милостиви, дайте да взема детето, а вие се подпрете на стария Джошуа, мис Гардън.

— Дори не помня как съм влязла през вратата — каза Гардън.
Елизабет Купър се засмя.

— Не се изразяваш правилно, скъпа. Ти съвсем не влезе. Джошуа едва пазеше равновесие като се опитваше едновременно да носи Хелън и да влачи теб.

— Тя спи ли още?

— Как не! Децата са тъй издръжливи! От часове е в кухнята и наду главата на Сели с приказки. Убедена е, че Сели крие едно пони някъде из шкафовете.

Гардън тихо простена. Не искаше да мисли нито за Скай, нито за Вики, нито за когото и да било друг.

— Нищо няма да се разкара от само себе си — каза Елизабет. — Рано или късно ще трябва да се заемеш с това.

— Нека да не е веднага — примоли се Гардън.

— Добре, но на всяка цена днес. Пазя ти снощния вестник, Гардън. Насили се да го прочетеш. Гнусно е, но трябва да знаеш какво е прочел целият Чарлстън.

— Няма капчица истина.

— Няма значение дали е вярно или не ти трябва да знаеш. Трябва да знаеш също и това — моята къща е и твой дом за толкова време колкото пожелаеш.

— Не проумявам как мама можа да ме изгоди просто ей така, лельо Елизабет. Затвори вратата пред лицето ми. Пред лицето ми. Просто не мога да повярвам!

Елизабет докосна ръката на Гардън. Това докосване беше едновременно знак на съчувствие и призив за хладнокръвие.

— Сега ти си зряла жена, Гардън. На колко, на двадесет и пет си, нали? Досега е трябвало да изоставиш детските представи за идеалните майки. Маргърит винаги е отдавала излишно голямо значение на обществото и нейното място в него. Самата тя е безкрайно глупава и плитка жена, ти много добре знаеш това. Трябва да я приемеш такава, каквата е. Тя никога няма да бъде такава, каквата на теб ти се иска.

— Но аз съм нейна дъщеря.

— И ти не си това, което на нея ѝ се иска да бъдеш. Но тя никога няма да може да приеме истината. А ти ще можеш, стига да положиш усилия. Очаква те много горчилка, скъпа. Сега те оставям насаме, тъй че можеш да започваш.

Гардън проследи с поглед до вратата високата слаба фигура на Елизабет. Не ѝ се искаше тя да си отива. И не искаше да се заема с това, което и предстоеше. Тя огледа стаята, като се мъчеше да отложи още малко момента, в който трябваше да се вгледа в себе си.

Беше в една от спалните на третия етаж. Хелън сигурно бе спала в противоположната от другия край на хола. Очевидно тези стаи бяха малко използвани. В единия от ъглите имаше струпани няколко кутии, а в друг — шевна машина, покрита, за да не се праши. Полусклад, полусервизно помещение и само от време на време спалня за гости.

Мебелите бяха от стар махагон и при това добре поддържани. Ниско легло с балдахин, скрин малко бюро с един-единствен ажурен стол, който в момента бе преместен пред шевната машина „Килимът е китайски, помисли си Гардън, но е толкова изтрит, че едва се виждат шарките.“ В краката на леглото беше сгъната бяла бродирана покривка, завесите на прозорците бяха от тънък муселин. Тапетите бяха на избледнели синьо-бели ивици. След къщите, в които бе живяла, и разкоша, които бе ѝ се струвал естествен, домът на Трад, които бе светилище за нея, ѝ се стори съвсем мизерен.

Искаше ѝ се да потъне в леглото, да се сгуши сред възглавниците и да потърси забрава в съня, но си представи неодобрението, изписано на строгото лице на пралеля си и си наложи да стане.

Елизабет бе оставила вестника на бюрото Гардън го взе и разлисти страниците. Нейната снимка бе в горния край на четвърта страница беше стара снимка, от „лошите години“. Беше руса облечена в обсипана с камъни рокля, с тежки нанизы от перли по ръба. Ръцете ѝ се губеха под тежки гривни със скъпоценни камъни, от ушите ѝ висяха пищни обеци с перли и диаманти, върху раменете ѝ бе наметната пелерина с цвят на лисича кожа. В едната си ръка държеше дълго цигаре, а в другата — чаша шампанско. На лицето и бе изписана неестествена, ослепителна усмивка. Заглавието гласеше: „ИЗМАМЕН СЪПРУГ СЪДИ ПЕПЕЛЯШКА В ИЗГНАНИЕ.“

Гардън седна на ръба на леглото.

Материалът бе пристигнал чрез една от телеграфните агенции. Това означаваше, че е публикуван във всички по-значими вестници по целия свят.

Скай бил „шокиран от ужасните разкрития“ и освен това бил всеотдаен и трудолюбив управител на ферма в един малък провинциален град във Франция. Скритият смисъл на статията бе, че Гардън е водила бурен нощен живот в парижки барове и казина в Южна Франция, докато нищо неподозиращият ѝ съпруг хвърлял всичките си сили в благородния земеделски труд.

„Очаква се в хода на процеса да се представят доказателства за морално разложение и развратничество, непознати от последните дни на Римската империя насам, твърдеше вестникът. И в иначе тихите улици около Съдебната палата вече се събират тълпи. Мистър Харис се е усамотил под лекарско наблюдение. Той ще бъде представляван от изтъкнатия адвокат Атъртън Уилс. Местонахождението на мисис Харис е неизвестно. Мистър Уилс направи пред представители на пресата едно кратко и трогателно съобщение относно защитата на обвинената прелюбодейка. Съсипаният ѝ от мъка съпруг ѝ е наел адвокат. Дори при тези ужасяващи обстоятелства, първата грижа на мистър Харис е добруването на неговата съпруга.

Като безпарична абитуриентка от светските среди в Чарлстън, Южна Каролина, на мисис Харис е осигурен несравним разкош от всеотдайния ѝ млад съпруг, с когото отпътувала на сватбено пътешествие из романтичните Кариби на борда на 185-футовата му яхта. «Той ѝ даде всичко, което тя пожела, а тя пожела всичко», каза майката на мистър Харис, принцеса Виктория Монтекатини. Очаква се принцесата да бъде сред главните свидетели по обвинението.“

Гардън смачка вестника на топка и го хвърли на пода. Първият ѝ импулс бе да се бори, да каже всичко така, както тя го бе видяла. Изневерите на Скай. Шишенцата с кокаин на Вики. Можеше да намери и свидетели. Хора, които щяха да кажат истината, то много повече, отколкото хората, които Вики би могла да купи, за да разкажат лъжи. Факт. Въпреки това щеше да изгуби.

— Момиче мое — каза тя на глас, — влятя в клопката по възможно най-краткия път. Но хората я познаваха. Каквото и да говореха вестниците, хората тук знаеха, че тя не е такава. Тя не беше алчна за злато, не беше коварна, нито нимфоманка. Беше направила

някои грешки, но всеки прави грешки. Можеше да разчита на приятелите си от училище, от хора. Майка ѝ нямаше значение. Щеше някак си да се справи и без нея.

— Мамо? — Хелън се бе задъхала от изкачването на стълбите. — Хелън сладолед! — Гарнър погледна стегнатото малко телце и здравите розови бузки на дъщеря си. Може да беше се провалила като съпруга. Може да не беше успяла да направи Скай щастлив и да задържи любовта му, но щеше да бъде най-добрата майка на света. Сега вече бе твърдо решена. Хелън никога нямаше да види как вратата се затваря пред лицето ѝ.

— Бебче — каза тя, — ще си вземем най-големия сладолед с най-разбитата сметана и с една лъскава червена череша отгоре. Какво ще кажеш за това.

Хелън одобрително кимна.

Гардън взе колата и двете с Хелън отидоха до кафенето на „Кинг Стрийт“. Беше прекалено горещо и краченцата на Хелън бяха прекалено малки, за да вървят пеш. „При Шветман“ беше нещо много повече от кафене. То беше царство на забавленията и любимо място за младите хора, особено момичетата. Лявата стена бе заета от висока витрина, а в основата имаше стъклен щанд, всичко това ярко осветено и пълно с парфюми и козметика. На задната стена имаше прозорец, през който се виждаха тайнствата на фармацевцията. А в центъра на помещението и покрай задната част на дясната стена бе същинска страна на чудесата, с мраморен бар плот, зад него — машина за газирани напитки, а всичко останало бе запълнено с малки кръгли масички с по четири столчета всяка. На масите и столовете имаше малки кръгли рамки и те се наричаха сладоледени маси и сладоледени столове. Когато се местеха, краката им скърцаха по плочките на пода, а ги местеха непрекъснато, защото рядко оставаха свободни. Човек можеше да отиде при Шветман по всяко време на деня и със сигурност да намери с кого да си поприказва или с кого да седне и да изпие по една черешова кола. Когато Гардън беше в Ашли Хол, да отидеш на кино, а след това да изпиеш една кола при Шветман беше върхът на светското блаженство.

Но сега не очакваше да види познати. Сигурно столовете бяха завладени от малки момчета и момичета. Но искаше да отиде при

Шветман, защото там се чувстваше като у дома. И защото искаше да покаже на Хелън къде мама е изяла първата си мелба.

Дръпна вратата и тя изскърца също както едно време. Вентилаторите на тавана все така тихо мъркаха. Гардън се огледа. Нищо не беше се променило. Затова изобщо не се учуди, когато видя Уентуърт на една от масите. С нея седяха две симпатични момченца.

— Уентуърт! — Гардън си запроправя път през лабиринта от столове, като внимателно водеше Хелън след себе си. Когато отново погледна Уентуърт, тя я видя да оставя един долар на масата и припряно да събира ръкавиците и покупките си. Гардън се спря изумена, докато Уентуърт с момчетата се промъкваше през столовете. Минаха на един метър от нея. Уентуърт не вдигна очи от главите на момчетата си.

— Уентуърт? — тихо каза Гардън.

— Мамо, коя е тази дама? — попита едно от момчетата с писклив детски глас.

— Никоя — отвърна майка му.

Гардън плъзна очи по полупразните маси. Всички бяха извърнали погледи встрани.

— Хелън сладолед!

Гардън вирна брадичка и се приближи до бар плота.

— Желая половин килограм ванилов за вкъщи, ако обичате — каза тя.

— Занеси го на Сели в кухнята — каза тя на Хелън, когато се прибраха в къщата на Елизабет. После бавно пристъпи в библиотеката и свали ръкавиците си. Елизабет вдигна очи от книгата, която четеше.

— Много по-зле е, отколкото очаквах. Какво ще правя сега, лельо Елизабет?

Малко по малко с помощта на Елизабет Гардън започна да внася ред в съсипания си живот. Елизабет силно я изненада, когато ѝ предложи да купи колата на Джон. Каза, че от години се канела да се научи да шофира. И старият „Форд Т“ бил идеален за целта, защото едва ли можел да се потроши повече от това.

— И, разбира се, ти ще трябва да ме обучаващ — каза Елизабет.

Гардън с удоволствие се съгласи. Това щеше да бъде една съвсем малка компенсация за всичко, което пралеля ѝ бе направила за нея.

— Говорих с досадната ти майка — каза Елизабет скоро след пристигането на Гардън. — Съгласи се да ти изплаща седмична издръжка. Такава скъперница е тази жена, че сигурно е цялата в синини от златото, дето го е натъпкала в дюшека си.

— Колко мило от нейна страна — възкликна Гардън. — Не е ли редно да отида и да ѝ благодаря?

— Изобщо даже не е мило от нейна страна. Казах ѝ, че ако не ти дава пари, ще те изпратя да живееш при нея. Във всичко трагично има по нещо смешно, Гардън.

Но на Гардън все още не ѝ беше до смях.

— Издръжката ти трябва да отива за Хелън — каза Елизабет. — Детето не може да носи едни и същи дрехи, независимо колко грижливо са изпрани и изгладени. Освен това му е нужна бавачка. Нито за теб, нито за него е добре да прекарвате толкова време заедно. Прекалено много ще се разглези.

— Но единственото, което имам, е Хелън, лелю Елизабет — възпротиви се Гардън. — Тя има нужда от мен. Тук всичко ѝ е непознато, ново.

Елизабет се намръщи.

— Имаш себе си, Гардън. И си на път да се обезличиш, ако се отдадеш изцяло на Хелън и на самосъжалението си.

Гардън избухна.

— По дяволите, по-добре да бях си останала с Вики. Ти взимаш решенията, ти правиш плановете, ти ме издържаш, а от мен се иска само да ти целувам краката и да казвам „благодаря ви, мадам!“

— Повярвай ми, Гардън, ще бъда много щастлива, когато започнеш да управляваш живота си без моя помощ. Не ми се иска на моята възраст отново да поемам ролята на грижовна майка.

— Тогава защо се насилваш? Ако ти е толкова неприятно да даваш подслон на мен и на Хелън, защо просто не ни изгониш?

— Защото също като твоята приятелка, мадмоазел Лемоан, в мен се събуди интерес към теб. Загрижена съм за теб, Гардън, и то не отскоро. Вярвам, че в теб има нещо добро. И чакам то да се прояви.

С гръм и трясък Гардън се оттегли в стаята си и се отдаде на самосъжаление. Но няколко дни по-късно тя размисли над думите на Елизабет и взе живота си в собствените си ръце.

Тя отново посети Реба, водена отчасти от съчувствие, отчасти от това, че първото и посещение, когато ѝ разказа за Джон, бе толкова кратко.

Въпреки че следобедът още не беше превалял, Метю си беше вкъщи. Двамата с Реба седяха на прага на къщата и се държаха за ръце. Слънцето проблясваше в прошарената коса на Реба. Казаха на Гардън, че трябвало да напуснат имението. Съобщението пристигнало сутринта. Имението щяло да става манастир. Принчипесата го дала на трапистите.

— Монасите — тъжно каза Метю, — нямат нужда от работници. Вършат си всичко сами.

„Но Вики не е католичка, помисли си Гардън. Тя изобщо дори не е християнка, доколкото си спомням.“ Тя се вгледа в отчаяните лица на приятелите си и усети как очите ѝ се напълват със сълзи, а в гърлото ѝ се надига неутолим гняв. И тогава разбра причината за този щедър дар към църквата. Това просто беше още един удар към Гардън, към нейното семейство.

— И къде ще отидете? — попита тя.

— Оттатък пътя, къде другаде. Като че ли целият ни род е урочасан да работи за мистър Сем. Не е чак толкова зле, мис Гардън. Но е жалко, че в плантацията не остана никой от рода Ашли, нито бял, нито чернокож. Почти всичките ни приятели вече отидоха там.

Реба пусна ръката на Метю и каза:

— Хайде да изпием онова кафе, за да не го носим. Ще сложа чайника.

Докато пиеха кафе, Реба напомни на Гардън за наследството ѝ от старата Пенси.

— Нямам къде да го сложа тоя голям шкаф, милинка. Или го вземи, или ще го нацепя за подпалки.

— Лельо Елизабет? Къде си? — Гардън се втурна в сенчестата къща, в която само тънки слънчеви лъчи се процеждаха през щорите. Тя набра килима, загуби равновесие, залитна и в последния момент се спря на една масичка до стената.

— В библиотеката съм — обади се Елизабет. — Пия чай. Ела и ти, ако не си си счупила някой крак.

Гардън се засмя. Елизабет я чу и се усмихна. Гардън още се смееше, когато влезе в стаята.

— С мляко и две бучки захар, ако обичаш — каза тя. — Не, нека да са три. Нужна ми е енергия, защото смятам да празнувам, лельо Елизабет. Смятам да се заема с една работа.

— Изумена съм. Разказвай.

Гардън обиколи стаята. Бе твърде възбудена, за да стои на едно място.

— Ходих при Реба. После ми напомни да ти кажа какви ги е свършила онази кучка Вики. Както и да е, Реба ми напомни, че старата Пенси ми остави малко мебели. Един шкаф. Когато бях малка, ми се струваше огромен. Разгледах го, за да видя дали да си го запазя. Беше събирал прах и мръсотия от милион години, но иначе е страхотна изработка. Великолепен дизайн, а дръжките и ключалките са месингови, оригинални. Доста разбирам от тези неща, откак обзаведох къщата в Хампстед Хийт. Идеята ми дойде като гръм от ясно небе. Кой има пари на тия времена? Хора от чергата на Вики. А с какво се забавляват плантаторите и богатите туристи? Събират антики. И щом така или иначе вече съм си извоювала такава огромна популярност, защо да не извлека някаква полза от нея? Никой няма да говори с мен. Аз съм опозорена. Но аз ще отида до края, лельо Елизабет. Ще направя от това търговия. Хората ще се тълпят в моя магазин за антики, само за да видят „пепеляшката в изгнание“. А аз ще ги изнудвам да си купуват нещо. На кошмарни цени. С огромна печалба за мен. Метю ще намери камион и ще докара съкровищата ми в града. Ще ги складирам в

постройката, където бяха файтоните, ако нямаш нищо против. Нямам търпение да разчистя и да видя с какво разполагам. Ще ми трябват още мебели, разбира се. Но в Англия аз научих доста за този занаят. Мога да взимам предмети на консигнация от други търговци, да ходя по разпродажби, да обикалям бордеи и бараки като тази на Реба. При нея има един чайник, за който съм сигурна, че е китайски. Капакът е пукнат, но почти не личи.

Елизабет леко се прокашля, за да привлече вниманието ѝ.

— Извари го в мляко — каза тя. — Пукнатината ще се затвори.

Гардън се втурна да прегърне пралеля си.

— Чудесна си! Нали не мислиш, че съм се побъркала? Поемам голям риск. И почти нямам шансове да спечеля. Ще си заложа табакерата. Ще ми стигне, за да наема някоя дупка за месец-два.

Елизабет се засмя.

— Да, скъпа моя, мисля че наистина си луда. И много се радвам за теб. Слава Богу, че намираш сили за такава лудост и дързост. Сега относно заложената къща: зная една, с която имах доста вземане-даване преди години...

В отговор на телефонното обаждане на Елизабет Ендрю Енсън изпрати експерт от банката. Придружаваха го двама въоръжени полицаи. Тримата чакаха на вратата, докато Елизабет подписваше разписката.

— Ендрю със същия успех можеше да помести във вестника обява: „ЗА ВАС, КРАДЦИ“.

Беше симпатично момченце, но откак стана банкер е заприличал на страхлива стара мома.

Тя отвори кутията и Гардън ахна. Дори в Монте Карло не беше виждала толкова много и толкова големи диаманти.

— Какво е това? — прошепна тя.

Елизабет обърна кутията и изсипа диамантите на бюрото си.

— Ужасна е, нали? — каза тя. — Постоянно забравям колко отвратителна е всъщност — тя вдигна купа с две ръце. Представляваше пищна огърлица, която покриваше почти цялото деколте с огромни скъпоценни камъни, а отдолу — капковидна висулка, тежаща поне тридесет карата.

— И освен това мръсна — каза Елизабет — Ще се наложи да я изкиснем в амоняк. Можеш ли да си представиш, Гардън, че баща ми, който е имал репутацията на изтънчен и уморен човек, е купил това нещо на майка ми. Без съмнение това е най-бруталното произведение, излязло от човешки ръце — тя пусна огърлицата на бюрото.

— Но въпреки това — каза тя, — тя многократно спасява семейството. Брат ми, твоят дядо я скри в една хралупа преди настъплението на войските на Севера. След войната сме я залагали поне пет-шест пъти. С нейна помощ основахме предприятието за торове и с нейна помощ то няколко пъти се спаси от банкрут, докато аз го управлявах. А сега ще ти помогне да се утвърдиш в търговията.

— Но, лельо Елизабет, не бих могла!

— Ще можеш, разбира се. И ще трябва да преуспееш, за да можеш да я откупиш и да ми я върнеш. Отвратителна е и тъй нататък, но има голяма сантиментална стойност за мен.

Антиквариатът „Лоукънтри“ отвори на 6-ти януари 1932.

От деня, в който Гардън реши да започне търговия, до деня, в който отвори магазина, изминаха четири месеца. Тя бе уплътнила всеки един ден и всяка една минута от тези четири месеца. Бе толкова заета, че изобщо не усети кога минаха Денят на Благодарността, 26-ият ѝ рожден ден и Коледа.

Повечето от работата, която свърши, беше наистина необходима. И тя беше огромна по обем. Но освен това свърши много неща, които бяха излишни. Съзнаваше, че ако е постоянно заета, няма да може да се поддаде на отчаянието. Бракоразводното дело се проточи до септември за голямо удоволствие на вестникарите по цял свят. Отначало репортерите бдяха часове наред пред къщата на Маргърит с надеждата, че Гардън ще се появи. После някой (Елизабет кисело отбеляза, че може би именно Маргърит, и то за пари) им каза къде живее Гардън и на нея ѝ остана единствено възможността да се крие зад затворените кепенци и заключените врати на къщата на Елизабет.

Тя запълваше времето си с четене на справочна литература относно старинни мебели, сребърни прибори, китайски порцелан и стъкло. За една седмица разбра, че колкото и усърдно и продължително да учи, никога няма да научи достатъчно, за да бъде истински експерт, в която и да е област от изкуството на старите майстори. И дори беше на път да изостави плановете си, когато Пеги даде една идея. Писмото на Пеги беше кратко и грубовато загрижено.

„Гардън, ти определено забърка голяма каша. Радвам се да чуя, че се опитваш да я оправиш. Свържи се с човека, комуто продадох боклуците от имението. Казва се Бенджамин и изглежда, си разбира от работата. Изобщо не ти съчувствам за горещината в Чарлстън. Куба прилича на огромна пещ. Боб скоро ще го прехвърлят и се надявам да го изпратят някъде, където е по-хладничко. Ако ще и Аляска да е. На Боби няма да му е лесно да свикне. Дебеличкото му телце изобщо не е свикнало с дрехи.

Трябва да родя през март. Надявам се да е момиче, за да я направя първата жена — президент на САЩ. Мъжете вършат такива поразии, че сигурно скоро ще се основе партия на жените.“

Гардън телефонира на Джордж Бенджамин. О, да, много ясно си спомнял Пеги. Да, с удоволствие щял да помогне на сестра ѝ. Да, знаел коя е тя. Да, сериозно говорел. Наистина би помогнал с удоволствие. Щял да дойде лично, ако тя в момента е възпрепятствана да излезе.

Отначало мистър Бенджамин малко се поразочарова от Гардън. Той си спомняше за Пеги с такова възхищение и сърдечност, че в сравнение с нея сестра ѝ бе направо незабележима. Гардън нито беше толкова напориста, колкото Пеги, нито можеше да бъде тъй агресивно пряма, колкото сестра си. Но тя напълно съзнаваше невежеството си и имаше страстно желание да се изучи, две качества, които силно привличат всеки просветен ум. Преди да привършат разговора си, той вече я беше оценил по достойнство.

И освен това имаше с какво да я зарадва.

— Не се притеснявайте от това, че ви липсват знания — каза той. — В повечето случаи това ще бъде във ваш плюс. Мнозинството от хората, които ще посещават магазина ви, ще си мислят, че знаят повече, отколкото в действителност знаят. „О, Нелсън, ще каже някоя жена на съпруга си, струва ми се, че този стол е оригинален «Чипъндейл» и после ще се обърне към вас: «Мис, разкажете ми нещо за този стол.» А вие, какво ще ѝ кажете вие? Ако сте много добър експерт ще кажете: Мадам, този стол е изпълнен в стила «Чипъндейл» от края на деветнадесети век и явно е изработен в една от работилниците в Ню Джърси, които произвеждат имитации за заведения за обществено хранене. Съдим за това по неправилните пропорции на задните крака и по-неустойчивата конструкция на кръстовидната опора.“ Обаче, скъпа моя Гардън, вие просто не знаете това. Знаете само, че сте купили този стол заедно с куп други вехтории на някаква разпродажба, че сте платила за него деветнадесет долара и че се надявате да го продадете за четиридесет. И затова казвате: Нищо

не мога да ви кажа, мадам. Както виждате, махагонов е и прилича на „Чипъндейл“. „Аха, мисли си жената, това момиче е глупаво. И изобщо не разбира колкото мен. И сега ще ѝ отмъкна този оригинален «Чипъндейл» само за петдесет долара.“ Тя е щастлива, вие имате солидна печалба и Томас Чипъндейл за пореден път се обръща в гроба. Виждате ли колко е полезно да знаете прекалено много.

Гардън се превиваше от смях. Мистър Бенджамин кротко се усмихна. Той обичаше добрата публика.

После той сериозно ѝ разясни основните правила, които трябва да следва.

— Не купувайте нищо, което на вас не ви харесва, защото има голяма вероятност дълго да не се отървете от него. От друга страна, избягвайте да се привързвате към някои вещи до такава степен, че да ви става мъчно, когато ги продавате. Навлезли сте веднъж в търговията и единственият начин да успеете, е като непрекъснато продавате. Обичайната надценка е петдесет процента. Тоест, стремите се да удвоите парите си. Купувате за десет долара, продавате за двадесет. Но купувачите са убедени, че могат да се пазарят. Много от тях пазаруват само заради удоволствието от пазарлъка. Така че трябва да добавите още една надценка, обикновено в рамките на десет процента или там някъде, която после с неудоволствие да отбиете от цената. И така това, което сте купила за десет долара, вече струва двадесет и два или двадесет и три, за да можете в крайна сметка да го продадете за двадесет. Разбирате ли ме, Гардън?

— Да. И ми се струва, че това е страхотно губене на време.

— Хората често пазаруват именно поради тази причина. По този начин те купуват вашето време и вашето внимание, докато си купуват чашка и чинийка. А най-често се отказват и от чашката. Ето защо да работиш в търговията е толкова отвратително. Трябва да любезничиш с глупаци. Но освен това се срещаш и с приятни хора. Нещата се изравняват. И накрая, едно последно общовалидно правило. Нормално е да правите грешки и никога не трябва да съжалявате. Пукнато стъкло, фалшификат, който сте помислила за оригинал, треската, която ви обзема, когато отидете на търг и ви кара да предлагате прекалено високи цени, това лесно ще преодолеете. Но най-трудното — и аз съм го изпитал на гърба си — е когато купите, примерно, една симпатична малка масичка за шиене. Плащате за нея петдесет долара, защото я

смятате за очарователна, а я продавате за сто. Изумена сте. Първоначално цената ѝ ви се е струвала прекалено висока. Решавате, че сте постъпила хитро и че имате късмет. И после прочитате в някакво списание как някакъв гений открил в някакво магазинче в някакъв затънтен градец автентичната масичка, собственост на Бетси Рос. И илюстрацията ви се струва позната. В този момент вие трябва да се овладеете и да си спомните, че с петдесетте долара, които ви е донесла тази масичка, сте платила наема за четири месеца и именно по този начин сте останала в бизнеса.

Гардън едва удържа смеха си и каза:

— Не ми казвайте, че сте продали масичката за шиене на Бетси Рос.

— Не, но беше нещо такова. Няма да ви кажа какво точно. За съжаление не мога да приложа този свой добър съвет към себе си. Все още ме боли, когато си спомня за това.

Елизабет дойде при тях в приемната.

— Толкова весел смях не съм чувала откак веднъж зъболекарят даде на дъщеря ми етер. Може ли да се присъединя?

Гардън официално представи мистър Бенджамин на пралеля си и после добави:

— Ние си говорим на малко име, лельо Елизабет, защото сме колеги. Джордж е страхотно приятен. Успя да ме убеди, че глупостта не е недостатък.

— Невежеството, Гардън. Казах невежеството. Глупостта е непреодолим недостатък. Мисис Купър, мечтал съм за всяка една мебел в тази тая. Къщата ви е прекрасна.

— Благодаря ви, мистър Бенджамин. Но се опасявам, че аз нямам заслуга за това. Повечето неща си бяха тук. Аз добавих само лампите. И това като че ли е всичко. Все още смятам електричеството за чудесна магия. Гардън показва ли ви своя черен слон?

— Струва ми се, че не ви разбирам.

Елизабет се засмя.

— Значи явно не ви го е показала. Наследи го от една стара негърка от имението Ашли. Това е най-голямото, най-мрачното и най-мръсното нещо, което съм виждала през живота си, но Гардън вярва, че под мръсотията е прекрасен.

— Лельо Елизабет, защо трябваше да споменавах това? Не исках Джордж да разбере, че освен невежа съм и глупава. Аз щях да си премълча за това.

Мистър Бенджамин разпери ръце.

— Сега просто не зная какво да правя — каза той. — От една страна, изгарям от любопитство, от друга страна, не искам да смуцавам Гардън.

Гардън сви рамене.

— Е, май е крайно време и аз да се уверя каква съм всъщност. Само без хитрини.

Джордж Бенджамин се изправи.

— С удоволствие бих хвърлил един поглед. Но ви предупреждавам: ако не се впечатля, вие не бива да се обезкуражавате. Винаги помнете примера с масичката на Бетси Рос. Аз в никакъв случай не съм непогрешим.

Гардън отвори вратата на постройката и направи път на Джордж Бенджамин и Елизабет. Скринът беше в центъра на помещението. Беше огромен.

Гардън изтри дланите си в полата си бяха изпотени от напрежение. На ярката светлина, която нахлуваше от вратата, шкафът наистина приличаше на слон. Чувстваше се като глупачка.

— Мили Боже! — едва чуто произнесе мистър Бенджамин.

Гардън не знаеше какво да каже.

Елизабет стоеше до вратата безмълвна.

Мистър Бенджамин приближи скрина и бавно го обиколи. Извади от джоба си носна кърпа и почисти едно кръгче върху първото чекмедже. Погледна мазното черно петно върху кърпичката си.

— Мили Боже — повтори той.

„Всеки момент ще изкрещя“, помисли си Гардън.

Той прокара пръсти по ръбовете на скрина по резбования корниз и през фасадната плоскост! — където се съединяваха основата и надстройката. През цялото това време тихо си мърмореше и изведнъж се извърна към Гардън. Изглеждаше бесен.

— Тази изумителна мебел е потънала в мръсотия — каза той.

— Ценен ли е? Джордж, наистина ли е ценен?

— Варварство — каза той и поднови огледа си. Извади едно от чекмеджетата и го обърна. — Да, да, кипарис, да, кантована

кръстовидна опора..., сглобка на длаб и зъб..., това може да е заостряне... — той измъкваше чекмедже след чекмедже, като подлагаше всяко на същия педантичен оглед. И още преди да извади напълно предпоследното, се вцепени като статуя. — Не, това не може да бъде — каза той.

Гардън се чувстваше на предела на силите си.

Мистър Бенджамин извади чекмеджето, нежно го прегърна и го отнесе до вратата. Той благоговейно го положи на пода и извади от джоба си очила и бавно си ги сложи.

— Е, и?

— Тишина! — извика мистър Бенджамин. Той коленичи на мръсния под и се наведе над чекмеджето. В задния му край имаше мръсно квадратно парче хартия. Краищата му бяха подвити нагоре. В средата имаше нещо, което приличаше на безформено черно петно. Мистър Бенджамин постави показалците си върху два от подвитите краища и ги изправи. После направи същото и с другите два края. Челото му блестеше от пот. Пусна хартиятката и краищата отново се подвиха. Мистър Бенджамин седна на пода и свали очилата си.

— Дами — тържествено изрече той. — Това е истинско съкровище. Грандиозен принос към науката. Вгледайте се в това парче хартия. Не го докосвайте, просто го погледнете. Това е етикетът на мебелиста. Изглежда съвсем непретенциозен, нали? Но съвсем не е така. Всъщност е безкрайно претенциозен и ще ви кажа защо. През осемнадесети и началото на деветнадесети век на малката площ, която тогава е заемала нашата нация, е имало много майстори мебелисти. Работели са главно в по-големите градове, където е имало пазар за скъпите им изделия — Бостън, Филадельфия, Балтимор и Чарлстън. В наши дни най-известният център на това изкуство е Филадельфия, защото много от образците са оцелели непокътнати. За историците Чарлстън е също толкова известен, но изключително голям брой образци са били унищожени по време на Гражданската война, а още повече са изнесени след нея.

Мистър Бенджамин погледна чекмеджето с любов. Гардън и Елизабет се спогледаха неразбиращо. Накъде биеше мистър Бенджамин? Какво имаше на етикета?

— За един сериозен колекционер — продължи той търпеливо, — определянето на произхода не е достатъчно. Колкото и красив да е

образецът, колекционерът желае да знае със сигурност кой го е изработил. Много образци носят етикета на майстора. Много образци от Филадельфия. И от Бостън, и от Балтимор. Но не и от Чарлстън. И защо е така? Защото са лепили етикетите с лепило и от тукашния влажен въздух те просто са се отлепяли. Или лепилото е било изяждано от някои от многобройните разновидности насекоми, голяма част от които си падат по лепилата на животинска основа. До днес имаше само един известен чарлстънски образец с етикет. До днес.

Гардън се спусна към пралеля си и я прегърна. Щеше ѝ се да прегърне мистър Бенджамин, но, независимо от това, че си говореха на малко име, това не би било благоприлично.

— Значи наистина е ценно — каза тя с известно самодоволство.

— Има ли стойност, мистър Бенджамин? — каза Елизабет със забележително самообладание.

— Безценен е, мисис Купър. Трябва да се постави в музей.

— Глупости. Ще бъде най-престижната стока в магазина. Гардън, трябва да му поставиш ужасяваща цена. Тогава цените на всичките ти останали антики ще изглеждат съвсем приемливи.

Раменете на мистър Бенджамин потрепнаха, след това цялото му тяло се затресе от смях. Смя се толкова дълго, че Гардън и Елизабет се разтревожиха за него. Най-послед той изтри сълзите от очите си и очилата с мръсната си кърпичка.

— Трябва бързо да си намеря друга работа, преди Гардън да е отворила магазина си. Първо Пеги с таланта си да се пазари, след това Гардън с таланта си да открива съкровища. Няма място за конкуренция. Ако ми разрешите ще изпратя историк, за да фотографира и регистрира това невероятно откритие. Не просто образец с етикет, а образец с етикет от Томас Елф — най-добрия мебелист на Чарлстън.

Той се изправи на крака и върна чекмеджето на мястото му.

— Не пипайте нищо в мое отсъствие. Почистването трябва да се извърши изключително прецизно. На теб, Гардън, като собственик може би ще ти разреши да помогнеш, но не съм сигурен още. Нямам търпение да се заема с него — тръкна с пръст една от почернелите дръжки на чекмеджетата. — Оригинални месингови дръжки. Господи, какъв ден. Трябва да тръгвам. Ще ви телефонирам утре.

Елизабет изпрати мистър Бенджамин до вратата.

— Вие знаехте, нали, мисис Купър? — попита той тихо.

— Че имало етикет? Или какво означава той. Ни най-малко. Знаех само, че е ценен. Леля ми Джулия го даде на старицата Пенси, а нищо около леля Джулия не беше евтино.

— Но вие изразихте определено отрицателно отношение към скрина. Сигурно много обичате Гардън.

— Да, така е. Освен това й вярвам. За нещастие самата тя не си вярваше. До днес. Сега вече си вярва. И за това съм ви много задължена, мистър Бенджамин.

— Аз съм ви задължен. През целия си живот съм чел за научни открития. И през ум не ми е минавало, че един ден ще участвам в такова откритие.

— И аз много се радвам, че участвахте, мистър Бенджамин. В противен случай щях да изхвърля това парче хартия — толкова е неугледно — Елизабет дяволито се усмихна.

Мистър Бенджамин потръпна и се поклони за довиждане. Беше онемял.

Когато се върна вкъщи, се отправи директно към кабинета си, без дори да си свали шапката. Искеше да направи някои бележки, да телефонира на свой приятел в музея, да се разтовари от напрежението на деня. Жена му го пресрещна във фойето.

— Как изглежда тя, Джордж?

— Дороти, случи се нещо изумително. Една стара негърка...

— После, скъпи, после ще ми разкажеш. Сега кажи за Гардън Харис. Много ли бижута имаше по нея? Гримирана ли беше? Имаше ли шампанско? Имаше ли вид на тъъ, нали разбираш, разпусната?

— За Бога, Дороти, за какво говориш? Открих подписан Елф. Кой го е грижа за шампанско, диаманти и тям подобни глупости?

Мисис Бенджамин въздъхна.

— Сигурна бях, че няма да забележиш нищо важно, но все пак се надявах. Хайде, добре, разказвай за Елф.

— Не е ли прекрасно, лельо Елизабет? Просто не мога да повярвам. Джордж Бенджамин е прекрасен, нали? — Гардън не можеше да си намери място от щастие.

Елизабет се усмихна.

— Отговорът на двата въпроса е „да“. Осъзнаваш ли, Гардън, че току-що ти започна да трупаш капитал? Имам предвид финансов капитал. Истинският ти капитал е добрият ти вкус. С негова помощ ще дойде всичко останало.

Гардън изумена се взря в леля си.

— Не бях помислила за това. Какво облекчение! Винаги мога да продам скрина. Каквото и да се случи, ще мога да ти се издължа, да откупя огърлицата. Сега вече наистина съм в бизнеса — тя седна и замечта за блажените дни, които ѝ предстояха.

Елизабет помълча и след това прекъсна мечтанието ѝ.

— Сега, когато пожъна такива успехи, трябва да обсъдим това как ще живееш занапред. Не би ли желала да живееш самостоятелно, Гардън? Сигурно ти е омръзнало да живееш като нечий гост.

Гардън си спомни безметежните дни в Хампстед Хийт, когато със Скай имаха собствен дом. И еуфорията покрай скрина на Елф бързо се стопи.

— Винаги съм мечтала за собствен дом, лельо Елизабет. Мечтата ми се сбъдна, но за кратко. Тогава бяха най-щастливите дни в живота ми. Но те безвъзвратно отминаха.

— Щом е така — каза Елизабет, — няма никакъв смисъл да се унасяш в носталгични спомени. Имам едно предложение относно твоето бъдеще. Забрави миналото. Постройката, където сега е съкровището ти, може да се преустрои в чудесна вила. На горния етаж има две стаи, които ще станат спални. Отдавна възнамерявах да я постегна и да я дам под наем, но така и не се реших. Ето сега една прекрасна възможност. Можеш също така да ползваш и другата постройка. Тя ми служеше за канцелария, докато управлявах предприятието за торове. Нужно е само добре да се почисти и Хелън ще има къде да си играе, когато се развали времето. Как мислиш?

— Искам да ти плащам наем.
— Разбира се, че ще ми плащаш наем.
— Хайде още сега да отидем и да ги разгледаме.
— Ти иди сама. Аз съм ги разглеждала достатъчно. Ще изпия на спокойствие чаша чай, преди Хелън да се е събудила. Не е трябвало да учиш това дете да говори.

Ремонтът на постройките, инсталирането на електричество и водопровод се проточи до средата на октомври. Дотогава процесът беше завършил и Гардън бе официално разведена. И репортерите бяха изчезнали.

— А сега възнамерявам да обзаведа къщата и магазина — заяви тя. — Като за начало ще ползвам къщичката за игра на Хелън вместо склад.

Мистър Бенджамин бе дълбоко възмутен. За него къщичката за игра бе светилище. Там можеше да се подслони единствено безценният скрин на Елф. Всяка неделя, когато неговият магазин бе затворен, той с любов и търпение сваляше от скъпоценната мебел пласт след пласт мръсотия и прах с помощта на смес от хладка вода, дървени стърготини и терпентин.

— А сега ще си потърся магазин — каза Гардън. Имаше много помещения под наем. Единственото неудобство се състоеше в това да напусне сигурността на къщата на Елизабет и да се изложи на любопитните погледи, които я следваха навсякъде из града. Гардън преднамерено бе спряла да следи пресата, но знаеше, че седмици наред процесът е бил основна тема.

— Страхувам се — призна тя пред пралеля си.

— Ако сега не намериш сили да преодолееш този страх, той никога няма да те напусне.

Агентът по недвижими имоти бе пределно тактичен. Той отхвърляше възможност след възможност с оправданието, че помещенията са прекалено малки... прекалено големи... прекалено мрачни... прекалено осветени...

— Мистър Смайт, зная какъв е проблемът ви — каза Гардън. Тя бе пребледняла. — Хората не желаят да си имат работа с мен, нали?

— Съжалявам, мисис Харис.

— Вината не е ваша. Напълно ви разбирам.

Мистър Смайт се почувства изключително неудобно. Два от предлаганите имоти бяха негова собственост. Той се чудеше дали всички слухове, които се носеха, бяха достоверни. Тя определено беше красавица. И ако имаше поне капчица истина в това, което разправяха вестниците... Може би, ако ѝ дадеше под наем помещението на „Чърч Стрийт“ Тя щеше да се чувства задължена към него, а и той щеше да наминава от време навреме, за да види как вървят нещата... Жена му щеше да го убие.

— Има една възможност, но мястото не е съвсем централно.

— Намерих! — каза Гардън, когато се върна вкъщи. — Преди е било конюшня и е невъобразимо мръсно, но отзад има малко патио с прекрасно смокиново дръвче. На „Чалмърс Стрийт“ е.

Елизабет се вгледа в усмихнатото лице на Гардън. Напрежението бе оставило малки бръчици в ъгълчетата на очите ѝ и покрай ноздрите. Но кризата бе преминала. Тя бе оцеляла.

През следващите седмици, когато Гардън се сблъска с отчуждението и враждебността на хората, тези бръчици се задълбочиха. Но тя устоя. Защото вече сама управляваше съдбата си.

Любимото ѝ занимание бяха разпродажбите. Понякога се случваше да тръгва преди зори за някой отдалечен град или ферма, където имаше обявен търг, за да може преди всички да разгледа продаваните образци. Беше изключително делова. Носеше си бележник, в който записваше какво смята да купи и колко е склонна да плати. Ако наддаванията надхвърляха определената от нея сума, тя спираше участието си, макар че често се ядосваше, че някой има дързостта да я конкурира.

Понякога покупките ѝ не се вместили в стария „Форд Т“. В такива случаи на другия ден тя заемаше камиона от приятеля на Метю, приготвяше обяд, и двете с Хелън отиваха да приберат придобивката.

Тя вземаше и Хелън, когато ходеше „на лов“. Двете обикаляха бордеите около бившите големи плантации. Чукаше на вратите, молеше за чаша вода и оглеждаше обзавеждането за мебели, които биха могли да са подарени от някой от бившите плантатори. И винаги имаше богати находки. В долината имаше много заможни фамилии.

Гардън направи множество запознанства. Собствениците на мебелите бяха щастливи да се отърват от „вехториите“ срещу известна сума, с която да подновят обзавеждането си. Често ѝ се случваше да прави по два курса. Веднъж откри патинирала продълговата сребърна делва, в която са съхранявали мас. Веднага се обади на Джордж Бенджамин.

— Мисля, че попаднах на нещо. Ще ми помогнеш ли да открия какво точно е?

Той почисти дъното и направи няколко справки в каталога на производителите.

— Как го постигаш? Изработена е от Хестър Бейтмън!

Гардън веднага написа писмо на Пеги, за да сподели това, което научи от мистър Бенджамин. Един от най-добрите майстори на сребърни изделия в Англия през 18 век е била жена.

Пеги отговори, че изобщо не е учудена. Освен това ѝ събщи новото им назначение. В Исландия.

„Казах, че с удоволствие бих отишла в Аляска. Това с Исландия идва малко отгоре, но военните там са решили да си построят летище.“

И изведнъж след многото месеци, прекарани в ремонти, пренасяния, доизкусурявания и планиране, сякаш с магическа пръчица всичко си дойде на мястото. Мистър Бенджамин положи последния пласт лак върху грейналите плоскости на скрина на Елф. Гардън почисти последните остатъци от опаковъчна хартия в магазина. Хелън приготви дрешките на куклата си за преместването в новата къща. Елизабет извади последната си бутилка вино от запасите си отпреди сухия режим и я сложи в новия електрически хладилник в къщата на Гардън.

— Каква прекрасна изненада — каза Гардън, когато я видя. — Благодаря ти, лельо Елизабет. Ще те поканя на вечеря и ще я отворим — тя разопакова продуктите, които беше купила за малката, но практична кухня. — Прекрасно е да се живее в Америка! С това изобилие дори аз мога да сготвя нещо — имаше консервирана супа, бисквити, фъстъчено масло, ябълков сос и дори най-модерното произведение на американската кухня — хлебчета.

„Аз съм кралица на владенията си“, каза си тя и огледа голямата стая, която заемаше първия етаж. На мястото на високите сводести врати имаше дограма с малки прозорчета, пръстеният под беше облицован и полиран. Мебелировката беше набавена чрез „сполучливи покупки“ от различни разпродажби, приятна смесица от различни стилове, като при избора критерий беше не цената, а надеждността. Хелън се опитваше да помага във всичко. Столовете и диванът бяха претапицирани със зебло и дамаска в синьо и бяло. Възглавничките бяха облечени в хасе на бели и червени карета. По земята бяха пръснати множество килимчета.

— Светло и уютно е — одобрително каза Елизабет.

— А освен това евтино и лесно за поддържане — добави Гардън. Беше много доволна от извършеното. Единствената скъпа вещ в цялата стая беше един голям меден котел, който стоеше до камината, пълен с въглища за подхранване на огъня. Над огромната чамова полица висеше картината на Трад „Свети Архангел Михаил“, зета от Елизабет. Имаше няколко лавици с книги, радио „Атуотър Кент“ и синя глинена фруктиера с ябълки. Какво друго можеше да иска човек? Гардън си зададе въпроса, но не й достигна кураж да си отговори. Тя бе запалила огъня в камината с един вестник, в който надълго и нашироко се описваше сватбата на Скай и младата графиня дьо Варини.

Тази вечер Гардън си легна в собственото си легло, в собствената си стая, в собствената си къща. Заспа, докато си повтаряше думите на Елизабет. Тя бе казала: „От тридесет години живея сама и съм установила със сигурност, че това е най-добрият начин да живее човек.“

На следващия ден Гардън отвори антиквариата „Лоукънтри“.

Магазинът ѝ достави по-голяма радост дори от къщата. Скринът беше на почетното място върху ниска платформа до стената, ограден с пурпурно въже на месингови стойки. Имаше пет маси с различни размери в различни стилове, като на всяка бяха подредени порцеланови или сребърни съдове; четири кресла, две канапета и една висока библиотека, пълна със сервизи от стъкло и китайски порцелан. В дъното на магазина, пред прозореца с изглед към патиото, имаше бюро в стил „Кралица Ан“ и стол. Счетоводната книга, книгата с разписките и кутията с парите бяха в чекмеджетата на бюрото. Наблизо имаше малка тумбеста печка с месингова кофа за въглища. Върху нея в меден чайник се грееше вода за чай. Гардън смяташе, че ще печели клиентела с такива дребни актове на внимание като например да предлага чай на посетителите, докато чакат да им опаковат покупките. Имаше подготвен поднос с чашки, чинийки, лъжички, кутийка за чай, кутийка за бисквити, чайник, цедка, кана вода, съд с бучки захар и щипци. Гардън четири пъти препореди всичко и въпреки това забрави да донесе от къщи салфетки. В четири часа тя сервира чай на Джордж Бенджамин.

— През целия ден не влезе нито един човек — каза тя и се разплака.

Мистър Бенджамин смутено я потупа по рамото.

— Мило дете, и в моя магазин се случва дни наред да не влезе човек, въпреки че е на „Кинг Стрийт“. Трябва да си вземеш нещо за четене. Аз сигурно съм прочел към хиляда книги. И дори се ядосвам, когато някой влезе и ми прекъсне четенето... Не, това явно не ти се нрави. Чакай да видим... Сетих се. Моля те, Гардън, не плачи. Знаем какво да направим.

Гардън го погледна, като все още хлипаше, но сълзите ѝ бяха секнали.

— Ще се обадим във вестника — каза мистър Бенджамин.

— Във вестника? Майната му на този проклет вестник!

Мистър Бенджамин бе шокиран. Той беше шестдесет и четири годишен и беше джентълмен. Никога през живота си не бе чувал дама да ругае.

Гардън го изгледа застрашително.

— Как изобщо можа да ти мине през ум толкова нещо, Джордж? Вестниците ме преследваха и съсипаха живота ми. Не желая да имам нищо общо с тях.

— Да, разбира се. Да. Ясно. Но ти няма да имаш нищо общо, Гардън. Разбери ме правилно. Те няма да идват тук заради теб. Те ще идват тук, за да видят Томас Елф.

Гардън се замисли.

— Това ми звучи наивно, Джордж. Те не биха пропуснали възможността да се подиграят на опозорената жена. Именно клюките повишават тиража на вестниците, а не научните съобщения.

— Не и ако говоря с един мой добър приятел, който е редактор. Ще подходя много дипломатично. Няма да му кажа за какво става въпрос, докато не се съгласи на моите условия. Какво ще кажеш за това, Гардън? „Чалмърс Стрийт“ е далеч от търговската зона.

— Нужно ми е време да си помисля.

След една седмица Гардън му изпрати бележка: „Помислих. Съгласна съм.“

За това време в магазина влезе само един човек, когото тя бегло познаваше от абитуриентските си дни. Той се бе оженил за едно момиче, което завърши Ашли Хол две години преди нея. Тя му се усмихна особено лъчезарно, защото не можа да си спомни името му, нито пък това на жена му. Той също се усмихна и с твърде груби изрази ѝ предложи помощ в случай, че се чувства самотна.

— Ако веднага не напуснете, ще ви ударя с този ръжен — изкрещя тя и се въоръжи.

— Не си играй с мен, сладурче. Знам, че си умираш за оная работа — ръката му се спусна към ципа на панталона.

Гардън пъкна ръжена в печката.

— Извади го и ще ти го жигосам — предупреди го тя.

Вратата се затвори след него и Гардън се разтрепери. Вече се страхуваше да стои сама. Магазиът бе далеч от околните сгради и то на улица, по която нямаше почти никакво движение. Дори вестникарските скандали бяха за предпочитане пред страха. Тя с

лъжлив ентузиазъм бе разказала на Елизабет как клиенти са влизали в магазина само за да видят с очите си позорно известната Гардън Харис. Е, добре, сега щеше да им каже къде да я намерят. Нека да я зяпат колкото си искат, стига да не стои сама и беззащитна.

Материалът в пресата бе точно такъв, какъвто Джордж Бенджамин беше обещал да бъде. Имаше снимка на магазина, скрина, отвореното чекмедже с авторския знак на Томас Елф. Името на Гардън се споменаваше само веднъж и то като „Г. Харис, собственик на антиквариата «Лоукънтри».“

Дни наред след излизането на статията малкото звънче над вратата не замлъкна. Повечето хора просто изгаряха от любопитство да видят Гардън. Псевдонимът „Г. Харис“ не успя да заблуди читателите и те веднага направиха връзката със скандалния процес. Те я зяпаха, нахално я оглеждаха и си говореха шепнешком, но също и купуваха. Освен това имаше хора, които проявиха неподправен интерес към скрина на Елф. А много от тях видяха сред изложените вещи нещо, което „идеално се вмести в онзи ъгъл до вратата“ или „има абсолютно същия цвят като завесите ми“. Гардън запълни цяла една страница в счетоводната си книга и внимателно следеше обявите за търгове. За нещастие всички разпродажби се провеждаха в събота, а тя трябваше да стои в магазина.

До края на февруари потокът от посетители намаля и започнаха да се появяват сериозните купувачи: представители на музеи, на сериозни колекционери, на големите аукционни къщи от Ню Йорк. Когато я запитаха за цената на скрина, Гардън назова най-голямата цифра, която можа да измисли.

— Петдесет хиляди долара — каза тя.

Един човек от Уилмингтън, щата Делауер, сякаш беше готов да го купи и сърцето ѝ примря.

Тя получи толкова много запитвания по пощата, че се наложи да поръча в печатницата картичка с информация за Томас Елф и рисунка на етикета, скрина и неговите размери. Това ѝ струваше дванадесет долара и тя повиши цената на седемдесет и пет хиляди долара.

— Имам големи пощенски разходи — оправда се тя пред Джордж Бенджамин. Той каза, че това е най-смешното нещо, което е

чувал през живота си.

По-голямата част от кореспонденцията ѝ се състоеше от делови писма на плътна, скъпа хартия, но някои от тях явно бяха изпратени от ексцентрици. Едно от тях представляваше просто статия за скрина, откъсната от „Ню Йорк Таймс“. Върху снимката със зелено мастило беше надраскано: „Колко струва?“

Гардън изпрати на посочения адрес една картичка, а плика и вестника изхвърли на боклука.

И през ум не ѝ мина да обърне парчето вестник и да прочете какво пише на гърба.

Ако беше сторила това, щеше да прочете част от статията, в която се разказваше за автомобилната катастрофа, при която са загинали Скай и новата му съпруга. Навлезли в един завой на Хот Корниш с прекалено висока скорост.

— Напрегнат ден, а? — каза Елизабет и погледна легена с гореща вода, в който Гардън бе натопила краката си.

— Можеше и още. Работата ми харесва повече, когато има много клиенти. Днес нямаше много хора, но беше страшно досадно. После ще ти разкажа.

Животът на Гардън бе започнал да тече в едно приятно и динамично еднообразие. Ставаше в седем, приготвяше си кафе и закуска за Хелън. Белва, бавачката на Хелън, я сменяше в осем и половина, за да може Гардън да се изкъпе и облече. Тя вече почти беше свикнала да се грижи за себе си, но понякога, когато липсваше някое копче или трябваше да се глади някоя риза, Гардън с носталгия си спомняше Корин, закуските, сервиращи в леглото и безкрайните ароматни вани.

В девет Гардън отиваше в магазина, метеше и забърсваше праха и в десет отваряше. В два и половина окачваше на вратата табелка: „Затворено за обяд“.

Отиваше у Елизабет, която я гощаваше с типични чарлстънски ястия. Обратно в магазина — в три и половина до шест, когато се прибираще вкъщи, за да смени Белва, да приготви вечеря за Хелън и да си играе с нея до седем, а после да я сложи да спи. След това приготвяше вечеря за себе си, почистваше кухнята и сядаше да си почине с едно кафе и цигара. Малко преди осем идваше Елизабет и те слушаха „Еймъс и Анди“ до осем и петнадесет.

После обикновено разговаряха до към девет, когато Елизабет се прибираще вкъщи и на Гардън ѝ оставаше време да почете, да изпере нещо, да си измие косата или да слуша други предавания по радиото. То все още беше едно малко чудо за нея. Какъв напредък, и то само за няколко години, си мислеше тя и си спомняше как очакваше новините за Линдбърг от примитивния детекторен приемник със слушалките.

— Слуша ли ти се Кейт Смит? — попита Елизабет.

— Не особено.

Елизабет изключи радиото.

— Направо ме размиват. Особено Кингфиш. Хайде сега, кажи ми какво те ядоса?

— Ами Чарлстън като цяло. Хората. Разбираш ли, досега в магазина не съм видяла една позната физиономия. Всички посетители са или моряци, или туристи. Това само по себе си е ужасно. Но това, което не мога да понеса, е, че сякаш съм невидима, когато съм на улицата. Хората сякаш гледат през мен. Днес Люси Смит изпрати слугинята си да попита за супника от витрината. Представяш ли си! Слугинята! Можеше поне да ми звъне по телефона. Можеше дори да не се представя. Сигурно е мислила, че ще ѝ предам някоя зараза по телефона.

След този изблик на Гардън Елизабет дълго мълча.

— Нарушаването на нормите винаги се наказва — тихо каза тя.

— Но това беше толкова отдавна! Сега всичко е различно. И ако аз заслужавам наказание, каква вина има Хелън? Белва не може да я заведе в парка Батъри, нито в парка до пощата. Другите бавачки не разрешават на децата да играят с нея. Това е отвратително. Мразя Чарлстън!

— Ти трябва да извоюваш авторитета си, Гардън. Тук си само от шест месеца. С течение на времето хората ще започнат да те приемат.

— Не вярвам. А и защо ли да вярвам? Цял живот ще нося позора си. И Хелън също. Това е ужасно.

— Ще започнат да те приемат, защото си родена тук. Чарлстън винаги се грижи за децата си. Ти нищо не знаеш за този град, за твоя дом. Единственото, което малоумната ти майка знаеше, бе, че Чарлстън е средище на изключително отбрано общество. Тя е уверена, че св. Сесилия е всичко на този свят. Тя не прави разлика между символ и действителност. Слушай ме сега, Гардън, ще ти разкажа за Чарлстън. Когато започна Гражданската война да, Гражданската война, а не войната между щатите или войната за независимост на Юга. Когато брат се изправи срещу брата, това е гражданска война. Както и да е, в 1861 година този град имаше почти двестагодишна история и в течение на повече от сто и петдесет години бе най-цивилизованото място на този континент. Опера, изкуство, театър, архитектура, градоустройство, образование — имахме всичко необходимо и повече. Защото бяхме невероятно богати. Ако ти се струва, че принципесата и приятелите ѝ живеят в охолство, просто се опитай да си представиш

това умножено по десет. Или по двадесет. Това представляваше Чарлстън. Но с една възлова разлика: че беше истински цивилизован. Достойнство, дълг, отговорност, умереност, такт, себеуважение, това не бяха просто думи. Привилегиите носеха със себе си и отговорности. Благородството задължава.

Но започна войната и богатството се стопи. Не и културата обаче. Чарлстън бе достатъчно малък, за да създава чувство за близост между хората, да запази почитта им към моралните норми. Ние всички се познавахме, бяхме общност, а окупационният корпус бяха натрапници. Спомням си това време. Боже мой, колко беше трудно! Но бяхме сплотени и устояхме. Защото никой не се прекърши. Нито пред бедността, нито пред страха, нито пред примамливата възможност да продаде принципите си. Почти всички бяха уплашени, изтощени, дори гладни. Но те запазиха своето достойнство, своето самоуважение. Защото Чарлстън ни обединяваше и ни подкрепяше.

— И сега е така. Въпреки че времената са много по-благоприятни. Вестниците и списанията се оплакват от Депресията. Но това не ни прави голямо впечатление. Ние преживяваме наша собствена депресия от Гражданската война насам. Единствената разлика сега е, че цените падат, а това е добре дошло.

Причината за твоята изолация сега е, че си една от нас, а не се държа подобаващо. Загуби своето себеуважение. Ти не само погази нормите на цивилизованото общество, а и превърна това в зрелище. Не твърдя, че чарлстънци не пият или не прелюбодействат. Но те не правят това обществено достояние. Дискретността и двуличието не са едно и също нещо. Дискретността е негласно споразумение, което позволява на хората да бъдат толерантни един към друг, дава им лична свобода и независимост. Нашата общност е малка. По един или друг начин всички сме грешни. Но докато сме в неведение — престорено или истинско — за своите грехове, ние можем да живеем заедно и да си помагаме.

Ти не им остави възможност да подминат греховете ти. Ни най-малка. Раните, които отвори, трябва да заздравеят сами. Твоето място е тук. Това е твоят род и той ще те защити пред всеки външен натрапник. Цената, която ще платиш за тази обща подкрепа, е общото неодобрение, което срещаш, след като си прекрачила границите на задълженията си към обществото.

— Доста дълго нравоучително слово се получи, а? Смятам, че ще ти бъде по-лесно да понесеш изолацията, ако знаещ с какво си я заслужила. Разбираш ли ме? Имаше ли някаква полза от всичките ми излияния?

Гардън сви рамене.

— Схващам в общи линии. Но това не променя отношението ми. Въпреки всичко мразя Чарлстън.

— Тогава ми остава само да се надявам, че ще ти мине. Радвам се, че си тук. Няма да ми е приятно, ако си тръгнеш.

— Не се притеснявай за това, лелю Елизабет. Трябва да се взема в ръце, преди да събера кураж да направя каквото и да било без твоя помощ.

— Това ми звучи абсурдно, но сега ще го приема. Подобно обяснение ми върши работа. Лека нощ, Гардън.

— Лека нощ... лелю Елизабет, ако съм послушна, кога ще ми се опростят греховете?

— Нямам представа, Гардън. Всички сме хора. Сигурна съм, че щеше да стане по-бързо, ако не беше толкова красива. Лягай си вече. Късно е. Разказът на Елизабет за Чарлстън наистина помогна, защото даде на Гардън надежда, че нещата ще се променят. Тя наистина беше много завета, но това не можеше да прикрие факта, че бе самотна. Когато някоя вечер чуеше по радиото тъжна мелодия, тя безпомощно се разплакваше.

Но на сутринта Хелън казваше някоя смехория, после някой клиент отбелязваше красивата подредба на цветята в магазина или пък Сели готвеше за обяд домати с ориз, защото знаеше, че Гардън обича това ястие. И Гардън се стягаше и решаваше вече да не бъде ревла.

На първи март Гардън заедно с всички останали майки в Америка разбра, че няма право да се оплаква от каквото и да било. Бебето на Линдбърг бе отвлечено. Това бе толкова ужасно, че Америка потръпна.

Отново всички говореха за Линдбърг, Линдбърг, Линдбърг. Във вестниците, по радиото, по улиците, в магазините, името не слизаше от устните на хората. Гардън си спомняше парижкото въодушевление и на този фон случката изглеждаше още по-трагична. Чарлз Линдбърг беше толкова млад. Тя си спомняше усмивката му, когато на „Бурже“ тълпата го носеше на ръце. Тези спомени я караха да се чувства

съпричастна към съдбата му, сякаш неговият живот по тайнствен начин бе свързан с нейния. Неговата трагедия беше и нейна трагедия.

Радваше се, че Хелън не е свикнала да ходи в парка, защото Гардън вече се страхуваше да я пуска да играе извън двора. Страхуваше се дори да ходи на работа. Искаше Хелън да е пред очите ѝ денонощно.

Но не можеше да изостави работата си и това я спасяваше. Въпреки че всеки ден вземаше със себе си радиото, за да слуша новините, тя не можеше да прекарва цялото си време край него. Трябваше да бърше прах, да лъска, да размества мебели, да разговаря с клиенти, да разяснява особеностите на стила на Елф, ценността на авторския печат и нерядко да упътва посетители към художествената галерия или Форт Сънтър, Хугенотската църква или „някое приятно местенце за нощуване“. Туристическият сезон бе в разгара си.

Гардън разбра, че независимо от обстоятелствата животът трябва да продължава. Пеги ѝ писа:

„Момче е. Пак. Франк. Страхотен е.“

Това напомни на Гардън, че на този свят се случват и хубави неща.

Един ден в магазина влязоха две двойки от типа, който Джордж Бенджамин сполучливо беше описал като любители на пазарлъците. Гардън страхотно се забавлява, докато се правеше на невежа относно двете канапета и накрая и двете двойки си купиха по едно след много потайни шушукания. Това особено много ѝ хареса, защото преди беше срещала една от двойките. Гостуваха на Вики в Саутхямптън. Сега не я познаха. Започна да се убеждава, че миналото наистина е мъртво и сякаш Скай вече ѝ липсваше по-малко. Почти успя да изостави надеждата, че той ще се върне при нея.

Съсредоточи вниманието си върху изпразващия се магазин. Трябваше да намери нещо, което да запълни мястото на канапетата. Нае съпругата на един моряк да работи в съботите, а самата тя отново започна да посещава разпродажби.

Все по-често срещаше познати лица. Те също я познаваха. Но не като героиня от вестникарски скандали, а като търговец на антики.

Имаше дух на колегиалност, особена дружеска атмосфера, изпълнена с разкази за добри сделки, интересни клиенти и слухове за предстоящи особено добри търгове. Гардън най-после повярва, че ще успее да си изгради нов живот, че няма завинаги да остане известна като „разгулната пепеляшка“.

Когато най-сетне откриха трупчето на бебето на Линдбърг на 12 май, Гардън изпита остра болка за родителите на бебето, а не за себе си. Сега за нея „Бурже“ и пристигането на „Духът на Сейнт Луис“ бяха един важен спомен, но само толкова. Тя не беше част от живота на Чарлз Линдбърг. Тя имаше свой собствен живот и бе напълно в състояние да го управлява.

Разплака се и сълзите сякаш я пречистиха. И излезе от тази емоционална криза със сърце, готово да приеме реалностите на живота. А това бе един добър живот. Имаше истински дом, дете, което обожаваше, работа, която обичаше и хора, които я почитаха. Бе по-богата от когато и да е било.

— Искаш ли да ти кажа нещо хубаво, лельо Елизабет? — каза Гардън няколко дни по-късно. — Аз наистина съм много щастлива.

Беше четиринадесети юли, денят на падането на Бастилията, и Гардън си пееше „Марсилезата“, докато разчистваше, преди да затвори магазина. Беше решила, че е прекалено горещо и едва ли можеше да очаква клиенти. Можеше да си позволи да затвори по-рано.

Но много добре знаеше, че това не е истинската причина. Истинската причина бе съвсем друга. На следващия ден Хелън навършваше три години и Гардън искаше да ѝ подари куклата „малкото сираче Ани“. Бе видяла рекламата в последния брой на „Нюз енд Къриър“. Беше прекалено скъпа, а и без това Хелън получаваше твърде много подаръци, но пък бе влюбена в едноименното радиопредаване. Беше научила песничката, с която започваше, и я пееше поне по сто пъти на ден. Гардън довърши френския химн и запя същата песничка.

*Коя е тази малка бърборана,
с коса тъй спретнато прибрана?
Коя ли е?
Малкото сираче Ани е...*

Звънчето над вратата дрънна. Гардън усмихната затули устни с ръка. Не беше много прилично за един търговец на антики да си пее детски песнички.

— Какво обичате? — попита тя.

Бяха двама мъже. Явно им беше много горещо и се чувстваха и неудобно в тъмните си костюми и шапки.

„Сигурно са туристи, помисли си Гардън. Южняците винаги ходят с бели костюми и шапки през лятото.“

— Вие ли сте мисис Гардън Харис? — попита по-високият.

„Ясно, помисли си Гардън, северняци, които се интересуват от скрина на Елф. Интересно от кой музей са.“

— Да, аз съм — каза тя.

— Имам заповед да ви арестувам.

Бяха много експедитивни. Единият взе ключовете от Гардън и заключи магазина. Но далеч не бяха внимателни. Без да отговорят на обърканите ѝ въпроси, я натикаха в една черна кола, която ги чакаше отпред. Там, където я сграбчиха под мишниците, останаха синини, които после не се разнесоха седмици наред.

Тяхната грубост бе напълно оправдана. Защото тя бе обвинена в престъпление, което цялата нация смяташе за най-позорно от всички. Отвличане.

Отведоха я в градския затвор на „Сеинт Филип Стрийт“ — огромна, наподобяваща крепост постройка с тежки врати и зарешетени прозорци. Гардън се спъваше по стълбите и мъжете почти я влачеха нагоре. Краката ѝ отчаяно се опитваха да намерят пода и да запазят равновесието и. И така я домъкнаха до високото бюро във фойето. От лявата си страна Гардън чу отчаян женски плач. Всичко миришеше на страх и хлорна вар.

Единият от полицаите, които я арестуваха заговори. Това бяха първите думи, които Гардън чу, откакто напуснаха магазина.

— Федерални агенти — каза той и със замах извади значката си. След това от горния си джоб измъкна сгънат лист хартия. — Ето заповедта за арестуване. Ще задържите ли затворничката, докато установим контакт с началниците си?

Зад бюрото седеше мършав и унил полицай. Той любопитно изгледа Гардън.

— Няма проблем каза той — поднесе писалка към отворената пред него книга.

— Господин полицай, изобщо не разбирам за какво е всичко това — проплака Гардън. — Трябва да е станала някаква грешка. Кажете им! Нищо не съм направила. Моля ви, моля ви, помогнете ми! Не желаят да говорят с мен, причиняват ми болка. Нищо не разбирам.

— Затваряй си устата, мадам — каза полицаят. — Разговарям с тези господа — той потопа писалката в мастилницата. — Какво е обвинението?

— Тук пише. Отвличане.

Полицаят имаше две малки деца. Той изгледа Гардън с отвращение и омраза.

— Заклучете я — каза той на някого, който стоеше зад него. И докато преписваше информацията от заповедта за арест друг полицай впи пръсти в синините, оставени от федералните агенти.

— Не можете да правите това с мен — изкрещя Гардън. — Пуснете ме. Те са луди. Нищо не съм направила.

Той я блъсна в една килия с размери два на три метра и затръшна обкованата врата зад нея. Звукът гръмко отекна. Изскърца резе. Гардън се опря на стената и затрепери. Страхуваше се да мръдне.

Тя не беше помръднала, когато час по-късно трети полицай отвори вратата.

— Хайде — каза той. — Ще ти вземаме отпечатащи от пръстите.

Гардън само го изгледа продължително. Зъбите ѝ тракаха, тялото ѝ се разтърсваше от неконтролируеми спазми. Кокът ѝ се беше развалил и разбъркани кичури се спускаха над лицето ѝ.

— Я чакай малко. Виждал съм те някъде. Спомням си тази буйна коса. Исусе! Не си ли учила в Ашли Хол?

Гардън едва успя да кимне.

— Аз бях регулировчик на кръстовището там. Божичко, мадам, тия знаят ли коя сте? Я елате с мен да ви намеря някъде да седнете, докато аз разбера какво става. Искате ли малко кафе? Или може би кола? Хайде, мадам. Опрете се на мен. Ето, нека ви помогна. Ще ви заведа при началника.

Елизабет и нейният адвокат Логан Хенри отведоха Гардън вкъщи. Когато излязоха от затвора отвсякъде се спуснаха репортери, които крещяха неразбираемо, а пред тях фотографи вървяха заднишком и трескаво снимаха.

— Не обръщай внимание на тази сган — с отвращение каза мистър Хенри.

Елизабет подходи по-директно и постигна по-голям успех. Държеше ги на разстояние с острия връх на слънчобрана си. Гардън вървеше като насън, глуха и сляпа за това, което се случваше наоколо. Елизабет бе прибрала косата ѝ и сега я водеше за ръка.

Тя даде на Гардън сънотворно и я покри с мека памучна завивка на дивана в кабинета. После седна до нея и държа ръката ѝ, докато се събуди около полунощ.

Веднага щом си спомни случилото се, тя отново болезнено затрепери. Елизабет ѝ наля чаша бренди и я принуди да го изпие.

— Всичко свърши, Гардън — каза тя. — Всичко ще се оправи.

Още нищо не беше свършило, нито пък имаше сериозна гаранция, че нещо ще се оправи, но Гардън имаше нужда от успокоение и Елизабет ѝ го даде.

На другия ден празненството на Хелън беше прекрасно. Липсата на „Сирачето Ани“ изобщо не бе забелязана. Хелън се нахвърли върху подаръците си с характерна за тригодишната си възраст стръв и алчност. Тя радостно крещеше, когато видеше какво се крие в поредната кутия. Дори настоя да облече кожения анорак, който ѝ бяха изпратили „Леля Пеги, чичо Боб, Боби и Франк“. Но най-голямата ѝ придобивка от този ден бе един вестник, който намери в кофата за боклук. В него имаше снимка на майка ѝ. „Арестувана светска особа“.

До нея имаше друга снимка, на която се виждаше човешка фигура на носилка, която внасят в линейка. Коментарът беше: „Майката припадна.“

— Нищо ѝ няма на Маргърит — каза Елизабет на Гардън. — Някакъв малоумен репортер изскочил от храстите пред къщата ѝ, за да я интервюира и тя припаднала от уплаха. Говорих с лекаря ѝ.

Когато Хелън заспа и остатъците от опаковките бяха разчистени, Гардън се просна в едно кресло и изу обувките си.

— Майката припадна — каза тя.

Елизабет взе един стол и седна срещу нея.

— Радвам се, че можеш да го видиш от смешната му страна.

— Какво друго ми остава? Не мога да се застрелям, Хелън ще се събуди.

— Тогава и аз щях да се застрелям — усмихна се Елизабет. Тя се вгледа в умореното лице на Гардън. Очите ѝ бяха затворени, но по трепкащите клепачи разбра, че не спи.

— Логан Хенри е по-стар от Матусалем — небрежно подхвърли Елизабет. — Но е най-добрият адвокат в Чарлстън. Наистина няма защо да се тревожиш, Гардън. Разпитът в понеделник ще бъде при

закрити врати, в кабинета на съдията Елиът. Той ще отхвърли обвинението или каквото е там и толкоз.

Гардън отвори очи.

— Нищо подобно — каза тя. Гласът ѝ бе напълно безизразен. — Това никога няма да свърши. Защото е дело на Вики. Нали чу какво каза мистър Хенри? Че Вики е уведомила ФБР, че Хелън е отвлечена и че аз съм я отвлякла. Тя никога няма да ме остави на мира. Не мога да проумея защо ме мрази толкова много.

Елизабет понечи да каже нещо, но се спря. Гардън се намръщи.

— Какво има, лельо Елизабет? Какво щеше да кажеш? Ти знаеш нещо, нали? Кажи, за Бога!

Елизабет въздъхна.

— Надявах се никога да не се налага да ти казват. Това е една тъжна и грозна история. Виктория, както наричах свекърва ти, от малка беше зло дете. Да, познавам я отдавна. Баща ѝ беше много близък мой приятел. Не, ще се изразя по-точно. Баща ѝ беше единственият ми и то безкрайно близък приятел. Майката на Виктория почина, когато тя беше на дванадесет години. След това баща ѝ я отгледа сам. Живееха тук, в Чарлстън.

Когато навлезе в така наречената „проблемна“ възраст, тя и създаде един особено сериозен проблем. С баща ти. Съжалявам, че трябва да го кажа, но нещата отидоха прекалено далеч. Тя забременя от него.

— Баща ми? И Вики? Невъзможно!

— И въпреки това е вярно. Има и още. Виктория обожаваше баща си, а той бе убит. Застрелян. От баща ти. Било е в пристъп на ярост, нещо характерно за прочутия нрав на семейство Трад. И е било фатално. Виктория получи два много тежки удара. Този, който тя мислеше, че я обича, едновременно я изостави и я направи сираче. Бях с нея на погребението на баща ѝ. На гроба му тя се закле, че ще отмъсти. Тогава не обърнах внимание на това. Тя беше още момиченце.

Аз ѝ уредих да отиде в Ню Йорк при свои братовчеди. По-късно научих, че е направила аборт.

Гардън поклати глава.

— Сигурно бих я съжалявала, ако не се страхувах толкова много. Ще ми се да не бях научавала това, лельо Елизабет.

— Ще ми се да не беше се случвало. Когато тя даде съгласието си за вашия брак, си помислих, че е оставила миналото зад гърба си. Дори се надявах, че ще се сблизите. Ти бе тъй млада и беззащитна! И допреди да пристигнеш тук, в онази нощ миналото лято, аз дори и не предполагах, че нещо не е наред. Писмата ти бяха тъй ведри.

И изведнъж това бракоразводно дело. Това само по себе си бе нещо повече от отмъщение. Да останете на улицата двете с Хелън! Помислих си, че няма да отиде по-далеч. Не проумявам защо продължава.

Научиха отговора в понеделник. Обвинението за отвличане веднага бе отхвърлено. Извън всякакво съмнение бе доказано, че Гардън е майка на детето. Немислимо бе да се говори за отвличане. Но адвокатът на Вики пространно говори за добрите ѝ намерения, които са довели до предявяване на обвинението. Направила го е за доброто на Хелън, така излезе според речта му. А не от злонамереност спрямо Гардън. Принчипесата била разтърсена от смъртта на сина си. Внучката ѝ била единствената ѝ връзка с него.

След предварителния разпит адвокатът на Вики направи на мистър Хенри предложение. Принчипесата била съгласна да плати на Гардън един милион долара, ако ѝ предостави правата върху Хелън. В случай че Гардън откаже, Вики била решена да вземе Хелън по друг начин.

— Боже мой! — каза Гардън, когато двете с Елизабет най-после останаха сами. — Не знам колко още мога да издържа. Скай е мъртъв. Аз го обичам, винаги ще го обичам, а той е мъртъв... И каквото и да правя, Хелън винаги ще бъде застрашена от Вики... А и майка ми е получила сърдечен пристъп. И причината за всичко това съм аз. Но сега вече зная нещо. Бях толкова щастлива — и после сякаш целият ми свят се сгромоляса. Също както преди време в Хампстед Хийт. Безкрайното щастие и последвалият срив. Вече никога няма да се осланям на щастието.

В антиквариата „Лоукънтри“ дните преди Коледа бяха много напрегнати. Джордж Бенджамин бе предупредил Гардън да не очаква печалба през първите две-три години, а може би и повече, поради Депресията. Но Денят на благодарността едва бе отминал и страниците на счетоводната книга започнаха бързо да се изпълват. Имаше сериозни изгледи да си върне вложенията в края на първата година.

Тя огледа магазина и мислено се потупа по рамото. Липсваше му кокетността от първите дни, но пък изглеждаше много по-делово. Нямаше никакви обемисти мебели, които да заемат много място, с изключение, разбира се, на скрина на Елф. Сега имаше много масички и цяла стена с лавици. Върху тях бяха подредени дребни и не много скъпи предмети. Хората все още желяеха да правят подаръци, но дори и в Чарлстън Депресията все по-сериозно се усещаше. Два долара бяха голяма сума за харчене. Двадесет — това беше абсурдно. По търговете Гардън вече търсеше приемливи, а не уникални предмети. Това почти премахна вълнението, което обичайно съпътстваше нейните „набези“, но тя постоянно си напомняше, че това е работа, а не забавление. При това добре платена работа. Пола Кинг, моряшката жена, която преди я заместваше в съботите, сега идваше всеки ден. Тя и Гардън на смени опаковаха покупките на клиентите. Това беше трескава, неприятна и уморителна работа. В патиото бяха поставили маса, а на нея имаше опаковъчна хартия, канап, фин талаш и кутии. Ако денят се случеше ветровит, единственото неудобство беше вятърът, но в облачни дни трябваше често да се сменят, защото ставаше много студено.

— Колко струва това, мадам? — един морски офицер държеше делвата на Бейтмън.

„По дяволите, помисли си Гардън, ще трябва да изтрия отпечатъците от пръсти.“

— Струва триста долара — усмихнато каза тя.

— Май се майтапите — каза той и подробно разгледа ценната вещ.

„Още отпечатъци“, помисли си Гардън.

— Изработена е от Хестър Бейтмън — каза тя, без да сваля усмивката от лицето си.

— Кой е това? — той беше поставил делвата на дланта си и я държеше на нивото на очите си. Гардън почувства как професионалната учтивост я напуска.

— Щом не знаете, едва ли ще я купите — сърдито каза тя. Взе делвата от ръката му и я постави обратно на полицата. Друг клиент я попита дали един чайник за два долара е от Споуд или от Уеджууд. Гардън кисело се усмихна.

— Силно се съмнявам. Отдолу пише „Бавария“.

Задната врата се отвори и оттам нахлу студен въздух.

— Гардън, пръстите ми посиняха.

— Идвам веднага.

— Е, щом е обикновен баварски, не давам повече от един долар — жената вдигна чайника към светлината, която идваше от прозорците. — Дори не мога да си видя пръстите през него. Всичкият ми китайски порцелан е толкова фин, че през него мога да си видя пръстите.

Друга жена посочи малка отчупена люспа на ръба на една кристална ваза.

— Тази ваза е счупена — каза тя.

— Да, и това е причината да я продаваме толкова евтино — отговори Гардън. Падна от полицата си. Струваше дванадесет долара, а сега е само долар и половина. Цветята ще закрият люспата.

— Здравсти, Джон — каза Пола на морския офицер. — Гардън, струва ми се, че ще завали.

Гардън погледна жените с вазата и чайника.

— Това е мисис Кинг — каза тя. — Отнесете всичките си въпроси към нея, тя с удоволствие ще ви отговори — и се втурна навън, за да погледне облаците.

В шест часа двете с Пола съпроводиха до вратата две жени, които смятаха „просто да хвърлят по едно око“, и заключиха вратата.

— Боже, каква лудница — простена Пола.

— Добре поне, че дъждът се забави. Хайде, бързо да си вървим, преди да си е променил решението. Утре ще дойда по-рано и ще пооправя.

— Ще се опитам и аз да дойда. Виж, Гардън, имам да ти казвам „кажи първо ти“.

— Имаш да ми казваш какво?

— Кажу първо ти. Така де, чух някой да казва нещо хубаво за теб и ще ти го кажа, но първо ти трябва да ми кажеш нещо хубаво, което някой е казал за мен.

— Божичко, Пола, не съм чувала такива неща от гимназията насам. Добре де, какво ще кажеш за това? Хелън каза, че си по-хубава от Блонди.

— Детски приказки. Ще кажа на Майк вече сам да си прави сандвичите. Е, май ще трябва да приема това. Слушай ти сега. Джон Хендрикс ме попита коя си.

— Това ли е комплиментът?

— Чакай да ти кажа останалото. Той каза, че ти си единствената привлекателна жена, която изобщо е виждал в Чарлстън.

— Мисля, че да си по-красива от Блонди е по-голям комплимент. И кой, за Бога, е Джон Хендрикс.

— Гардън, понякога си толкова заблудена! Та нали говори с него. Лейтенантът. С убийствено сините очи. Само не ми казвай, че не си забелязала.

— Забелязах, че изпоцапа Бейтсманската делва. Хайде, Пола, че съвсем ще се измокрим.

Докато бързаше към къщи под първите капки дъжд, Гардън се опита да си спомни как изглеждаше морският офицер. Но бързо се отказа. Много мъже й бяха казвали, че е най-привлекателната жена в Чарлстън. Не толкова брутално, колкото първия, кандидат изнасилвача, но с подобни на неговите намерения. Вестниците я бяха заклеили като жена с леко поведение и мъжете явно си мислеха, че тя само чака възможност да се хвърли в леглото. От опит научи, че един леден поглед върши повече работа от истеричните пристъпи. И предпочиташе да посреща всеки мъж с него, за да избягва недоразуменията.

Към края на януари Джон Хендрикс отново влезе в магазина. Когато вратата се отвори, Гардън стана от стола си до печката. Беше мрачен, дъждовен ден и тухлената постройка бе студена. Тя с неудоволствие се приближи.

Позна го, едва когато каза:

— Дойдох да разгледам делвата на Хестър Бейтмън, ако още е при вас.

Тя му хвърли ледения си поглед.

— Намира се на полицата точно до главата ви — каза тя.

Той свали ръкавиците, после шапката си. Сложи ръкавиците в шапката, пъкна я под мишница и потри ръце.

— Имате ли нещо против да си стопля ръцете? — той подмина Гардън и се отправи към дъното на магазина.

Тя имаше много против. Имаше много против мислите, за които беше сигурна, че се въртят из главата му; имаше много против клиенти, които само разглеждат, а нищо не купуват; имаше много против да лъска делвата след всеки случаен посетител, който я подмята из ръцете си, без да си дава сметка какво всъщност държи.

— Така е по-добре — каза командор Хендрикс. — Може ли да си оставя шапката тук за малко? — и без да чака отговор, я пусна на земята до бюрото.

Отново мина покрай бюрото и взе делвата от полицата.

— Хубава е — каза той. После я обърна и погледна знака на дъното. — И наистина е от Хестър Бейтмън.

Гардън бе изумена. Джон Хендрикс се ухили.

— Направих справка. Нищо не разбирам от сребро, но вие така се заядохте с мен, че реших, че си струва да се научи.

„И дойде да провериш дали не съм те излъгала“, помисли си Гардън.

— И сега, като вече сте просветен, командоре, смятате ли да купите делвата? — попита тя.

— Да, смятам. Мисля да я изпратя на сестра ти. Тя е луда по правата на жените. Но за нещастие сега не мога да си позволя да похарча такава ума. Но все пак ще ѝ пиша за Хестър. Да си погълни колекцията.

Гардън се изкуши да му разкаже за Пеги, но той не ѝ даде възможност. Благодарни за помощта, остави делвата на мястото ѝ, взе си шапката и преди Гардън да се усети, вече беше си отишъл. Гардън сви рамене и се върна в топлия си ъгъл.

На другата седмица Хендрикс отново се върна. Беше типичен февруарски ден в Чарлстън, толкова топъл, че Гардън бе отворила и двете врати.

— Здравейте — каза Хендрикс. — Дойдох да видя Хестър. Как е тя?

— Още е тук — каза Гардън. — И още не е поевтиняла, ако това ви интересува — но се засмя, докато казваше това. Пролетта бе прекалено ведра, за да може да си позволи да бъде враждебна. — Сестра ми просто не повярва, че има преуспяла жена, за която тя да не е чувала. Получих червена точка в тефтера ѝ.

— И с моята сестра се случи така — каза Гардън.

Говориха за сестрите си и решиха, че Дороти на Джон и Пеги на Гардън са сродни души. После Хендрикс потупа делвата, каза „Доскоро, Хестър“ и си тръгна.

На следващата седмица отново дойде. Гардън говореше с един клиент. Хендрикс се огледа из магазина и веднага се приближи до един малък порцеланов съд върху една от масите. Той го взе в ръце и се вгледа в наситените сини и червени шарки. Когато клиентът си тръгна, той го отнесе при Гардън.

— Какво е това, мисис Харис?

— Не зная — каза тя. — Шарката е „Имари“. Само толкова мога да ви кажа.

— Вижте, не искам да се правя на компетентен, но доста време съм живял в Япония и това тук ми прилича на някой наистина античен образец „Арита“, а може би дори „Какиемон“. Не мислите ли?

— Изобщо не разбирам за какво говорите.

— Наистина ли?

— Не. Ни най-малко.

— Дявол ме взел. Знаехте толкова много за среброто, че аз реших, че знаете всичко и за порцелана.

Гардън поклати глава.

— Не мога да дам компетентно мнение — каза Хендрикс. — Но ми се струва, че този съд струва много повече, отколкото сте го оценили. Защо не го покажете на някой експерт?

Гардън отново поклати глава.

— Не ви разбирам, командоре. Ако съм допуснала грешка, защо не купите ценната вещ на ниската ѝ цена и така да се възползвате от грешката ми?

— Не желая да ви мамя.

Гардън се засмя.

— В такъв случай нямате никаква работа в антикварен магазин. Повечето хора идват тук именно с надеждата да ме измамат. Мислят си, че печелят за сметка на собственика.

— Много цинично говорите. Наистина ли мислите това?

— В началото не исках да го приема, но сега имам толкова много доказателства, че просто няма място за съмнение.

— Много жалко... Е, тогава ще купя това. Но мисля, че не бива да ми го продавате.

Гардън му го уви. Много внимателно за в случай, че се окажеше толкова ценно, колкото той твърдеше. Докато тя го увиваше, той говореше на Хестър.

— Как е Пеги? — попита той, преди да си тръгне.

— Доколкото зная, добре. Не ми пише много често. А Дороти?

— Също като Пеги. Благодаря за купата, мисис Харис.

— Пак заповядайте — щеше ѝ се да остане да си поприказват още малко. „Я стига“, каза си тя. Обади се на Джордж Бенджамин, за да го разпита за японския порцелан. Той знаеше съвсем малко.

— Възвърна ли си вложенията? — попита той.

— Двойно. Сега се готвя за туристическия сезон.

— Тогава не мисли за японски порцелан.

Гардън послуша съвета му. С приближаването на туристическия сезон тя можеше да купува все по-интересни неща за магазина. Навън пролетта бушуваше и тя се стремеше да прекарва повече време на открито. Убеди Пола, освен в събота да идва и в сряда, така че всяка сряда двете с Хелън се отправяха на лов за скъпоценности из поотдалечените бордеи. Правеха си малък пикник в гората сред нежните бели цветове на кучешкия дрян, потънали в упоителната сладост на жасминовия аромат. Разказваше на Хелън за детските си години в плантацията и за безкрайните игри в същата тази гора. Сърцето ѝ се изпълни с мъка, когато си помисли за мъничката самотна къщичка за игра на Хелън. Ако самотата започнеше да мъчи самата нея, тя просто отпращаше мислите си към работата си, към Хелън, към Елизабет, към Джак Бени, Фред Алън, Еймъс и Анди или Уолтър Уинчъл. Купи още едно радио и го постави в магазина. И така си осигури компания за през деня в лицето на Ма Пъркинс, Хелън Трент и Дон Мъкнийл.

И си внушаваше, че не ѝ прави впечатление, че Джон Хендрикс не е идвал в магазина от три седмици.

През април, най-напрегнатия период от туристическия сезон, тя получи от него картичка. На нея имаше безвкусно оцветена снимка на залива Гуантанамо, а на гърба пишеше:

„Съжалявам, че Пеги вече не е тук. Страхотна скука.
Джон Хендрикс.

П. С. Поздрави на Хестър.“

До края на краткия туристически сезон антиквариатът „Лоукънтри“ напълно се опразни. Гардън продаде дори четири от масите, на които обикновено излагаше стоката и които по принцип не бяха за продан. Останаха й само изключително скъпите уникати — скринът на Елф и делвата на Бейтмън. И неудачните й покупки — неща, които изобщо не е трябвало да купува и които едва ли някога щеше да продаде. Гардън приготви табелка с надпис: „Затворено. Ваканция.“

— През живота си не съм виждала толкова тъжна картина — каза тя на Елизабет с щастлива усмивка. — Прилича на долапа на Мама Хабърд. Ще трябва да откупя поне пет-десет търга, за да може магазинът отново да заприлича на себе си. Добрите времена се върнаха.

Не само Гардън мислеше така. Новият президент, Франклин Делано Рузвелт, вдъхваше вяра в сърцата на милиони американци с вечерните си беседи и многобройните програми за борба с Депресията.

Гардън се протегна и разкърши схванатите си рамене.

— Чувствам се тъй, сякаш са ме прегазили шест камиона, лельо Елизабет. Ще взема наистина да си дам една ваканция.

— Заслужила си я. Работи без почивка повече от година.

— Шестнадесет месеца. А напоследък броя и дните. Новата стока може да почака една или даже две седмици. Пак ще трябва да купувам евтини и ми е много мъчно, защото ми се ще да работя с истински ценни неща. Ще се опитам да събера ентузиазъм, докато си почивам. Ще наема някоя вила край морето. Хелън бе влюбена в плажовете край Антиб. А сега, като види плаж с пясък вместо камъчета, ще полудее. Рано е още за плуване и слънчеви бани, тъй че сигурно ще ми излезе съвсем евтина почивка.

— Струва ми се, че няма да искаш да вземеш Хелън. Тя днес получи писмо. Покана за рожден ден.

Гардън се втрещи.

— Какво? О, слава Богу! — искаше и се да се разплаче, да падне на колене, да затанцува. Най-последно враждебно затворената врата се откряваше.

— Това е началото, Гардън, но само толкова — предупреди я Елизабет. — Всички знаят, че Хелън е почти четиригодишна. Това е възрастта, на която децата започват да се събират по разни поводи или за да си играят. Те няма да я изолират. Чарлстън не съди децата за грешките на родителите. Но за теб нещата няма да се променят. Поне засега.

Гардън се усмихна. Очите ѝ бяха пълни с радостни сълзи.

— Аз съм без значение. Аз имам работата си. Хелън е по-важна. Кога е празненството? Трябва да ѝ купя нова рокля. И обувки.

Елизабет преглътна сълзите си. Когато заговори, в гласа ѝ нямаше и следа от съжалението, което изпитваше към племенницата си.

— В магазина „Примроуз“ има голямо намаление — каза тя. — Освен това, ако искаш да почиваш край морето, аз имам къща на остров Съливан. Преди години я дадох на Катрин и децата ѝ, но това не пречи да я използваш. Те няма да отидат там преди лятото. Катрин дотолкова робува на навиците си, че още не може да проумее, че вече не е нужно да съобразява почивката си с програмата на училищата. Най-малкото ѝ дете е вече тридесетгодишно. Не проумявам как съм могла да родя толкова глупава дъщеря.

Гардън се засмя.

— Не бързай, лелю Елизабет. С Ребека ходехме заедно на училище, нали помниш? И ни остават най-малко три години, преди да направим тридесет... Освен това благодаря ти за предложението, но ми се струва, че няма да се възползвам от него.

Елизабет умно я погледна.

— Още ли си имаш проблеми с внука ми?

— Не, не точно проблеми. Мейн е наистина много приятен. От време на време идва в магазина, нищо повече. И тъй като почти нямаме за какво да говорим, се получава доста конфузна ситуация. А ако дойде в къщата ти, сигурно ще стане доста нервно.

— Той винаги е държал на теб, Гардън.

— Глупости. Трябваше да се грижи за мен, защото и татко, и Стюарт бяха починали.

— Само говориш така. Но и двете знаем, че не е така. Да се ожениш за Мейн — това определено е сполучлив вариант за бъдещето ти.

Гардън едва се удържа.

— Хубав съвет, няма що. И то точно от теб. Ти така и не си се оженила повторно. Защо мислиш, че аз няма да мога да се справя сама също толкова добре, колкото и ти?

— Мили Боже, ти наистина имаш нужда от ваканция — засмя се Елизабет. — Звучиш ми съвсем като някой от семейство Трад.

Гардън нае една малка вила на Фоли Бийч. Фоли се намираше на един остров, разположен западно от Чарлстън, докато по-известните остров Съливан и Палмовият остров бяха на изток от града. Във Фоли имаше павилион и три ресторанта, но нейната вила бе далеч от тях и от тълпите, които те привличаха, дори и извън сезона.

Тя подреди продуктите, които бе донесла, внесе чувалите с въглища за печката и леда за хладилника, напълни газените лампи, разопакова книгите, които смяташе да прочете, и отвори скъпата бутилка бургундско, купена от един контрабандист, който внасяше стоката си от Франция.

После отиде до върха на близката дюна. Под нея се простираха широкият безлюден плаж и искрящият океан. Отливът тъкмо бе започнал и високите пенести вълни бяха страховити в бесния си устрем към брега. Напорист вятър огъваше широката периферия на шапката ѝ и развяваше ръкавиците ѝ. Гардън вдигна лице към слънцето и облиза солта от устните си.

— Блаженство! — провикна се тя. Свали шапката си и я подхвърли нагоре. Тя се издигна, после се спусна надолу към пясъка, завъртя се като обръч и подплаши няколко бекаса.

— А сега ще ми излязат лунички! — радостно извика Гардън и се втурна надолу по дюната. Беше късен следобед, но въпреки това след десетина минути тя почувства как кожата ѝ се обтяга и позна първите симптоми на слънчево изгаряне. Не се бе излагала на слънце от петнадесет години.

После се върна в къщата. Не ѝ се щеше да прекара ваканцията си в охкане и мазане с мехлеми. Върна се по същия път, като внимателно стъпваше в следите, които бе оставила на идване. Чувстваше се като Робинзон Крузо, но с едно окуражително преимущество — напълно оборудвана кухня и куп книги. По пътя си прибра и прогизналата шапка — щеше да ѝ потрябва, ако решише да излиза през деня.

След вечеря започна първата книга. Беше „Тобасо Роуд“^[1], която бе вдигнала такъв шум в целия Юг, че беше много трудно да се намери по книжарниците. След първите няколко глави Гардън разбра

причината. Не желаше да си разваля настроението и тъй като отдавна бе изгубила способността си да се изумява, я остави настрана и се зае с „Изгубеният хоризонт“. И не след дълго потъна в приказната магия на Шангри Ла.

Когато за пръв път чу далечната музика, реши, че просто си въобразява или пък че илюзията е породена от магическата красота на книгата, която четеше. После осъзна, че се чуваше джаз. Остави книгата и отиде до вратата, за да послуша. Беше много добър джаз. Гардън бе изненадана, че в павилиона може да има толкова добър музикант и че музиката стига толкова далеч.

Отливът бе настъпил и разбиващите се вълни бяха утихнали. Напомняха четки по барабан, които сякаш акомпанираха накъсаната мелодия на пианото. Гардън седна и дълго се вслушва. С музиката, вълните и бездънното звездно небе се чувстваше като в Шангри Ла.

Гардън не пропиля ваканцията си. Това да бъдеш сам, да не се съобразяваш с никого, да нямаш никакви планове бе удоволствие, което тя никога не беше изпитвала. Сутрин я будеше изгревът и тя си правеше безкрайни разходки по твърдия пясък край морето, докато слънцето се издигаше над хоризонта. Не носеше шапка и вятърът развяваше косата ѝ.

Когато се връщаше във вилата, се чувстваше пречистена и безумно гладна. По време на дневните горещини тя седеше на верандата или четеше излегната в хамака, или просто се унасяше в мисли и спомени.

Често мислеше за Антиб. Имаше толкова голяма разлика между тамошния плаж и този сега. Призна си, че прислугата ѝ липсва. Липсваше ѝ луксът, който носеше богатството. Липсваха ѝ пелерините, които ѝ позволяваха да се разхожда, дори когато слънцето силно грееше, липсваше ѝ Кони, която ги бе ушила, липсваха ѝ многобройните гардероби и чекмеджета, пълни с меко, фино бельо. Панталоните и блузите, които си бе купила за ваканцията, бяха обикновени на вид и материята им бе възгруба, така че не можеше да не си спомня с носталгия за многобройните красиви, шарени, копринени, плажни костюми, които носеше преди години.

Атлантикът бе по-бурен от Средиземно море и сиво-кафяв на цвят, а не изумрудено син. Вилата бе съвсем обикновена, леглото бе неудобно, подът бе посипан с навят от вятъра пясък. Гозбите, които си готвеше, бяха в най-добрия случай примитивни, а с печката с въглища дори не бяха сигурни. Ядеше прегорели яйца, недопечени хамбургери и много сандвичи с фъстъчено масло.

И беше доволна. Писа на Елен Лемоан, че животът ѝ напълно я удовлетворява. Не си направи труда да обяснява надълго и нашироко. Елен със сигурност бе научила за повечето събития. Гардън знаеше, че Елен и Елизабет редовно си пишат. От време на време Елизабет я питаше за значението на някоя френска дума, която не можеше да намери в речника. В късните следобеди Гардън отново се разхождаше, докато слънцето бавно избледняваше, за да се превърне накрая в пурпурен отблясък над хоризонта. Тя беше запазила тези часове за Скай, за своето сбогуване. Бе престанала да анализира времето, прекарано с него, това какво е сбъркала и какво още е можела да направи, за да се запази връзката им. Достатъчно се бе измъчвала с подобни мисли. Сега се опитваше да види брака си така, сякаш чете книга или гледа пиеса. И това, което видя, бяха две личности, които желяеха, които имаха нужда от две съвсем различни начина на живот. Скай бе имал нужда от постоянни новости, промени, силни усещания. А тя бе жадувала да се установи сред „добрата средна буржоазия“, както Елен моментално бе познала. Никой не бе допуснал грешка — нито Скай с вечните си търсения, нито тя със стремежа си да пусне корени и да го задържи.

Той си бе отишъл. Мъртъв. Тя плака за него. Покоят на гроба завинаги сложи край на скиталчествата му. Така тя се освободи от спомена.

Нощем далечната музика подслаждаше скръбта ѝ и се промъкваше дълбокият ѝ, освежителен и ухаещ на море сън.

Когато седмицата изтече, тя имаше лек загар, порой лунички бяха обсипали носа ѝ и се чувстваше готова да се захване с магазина, търговете и с очакването Чарлстън отново да я приеме. Корените ѝ бяха тук. На Хелън също. Достатъчно бе скитала, достатъчно бе преживяла, достатъчно време бе прекарала в отчаяно преследване на щастието. Всичко това ѝ стигаше за пет живота.

— Плажът бе прекрасен — каза тя на Елизабет, когато се прибра вкъщи. — Не видях жив човек, освен един старец, който събираше изхвърлени от морето дървета. Също като Робинзон Крузо оставях следите си в непокътнатия пясък и дори си намерих и Петкан, въпреки че така и не го видях. Имаше още един подранил летовник. Страхотно свиреше на пиано. Беше нещо като индивидуален концерт и то всяка нощ.

— Но, разбира се, бях забравила, че и той щеше да бъде там. Концертите са били по-добри, отколкото си мислиш, Гардън. Това е бил Джордж Гершуин.

— Джордж Гершуин? За един и същи човек ли говорим?

— Че колко Гершуиновци има според теб? Пише опера по пиесата на Дю Боуз Хейуърд.

— Твоят приятел Дю Боуз Хейуърд? От поетическото общество? Този, с когото ме запозна, който се сприятели с Пеги? Той е написал пиеса? Никога нищо не ми казваш.

Елизабет продължително изгледа Гардън.

— Аз ти изпратих книгата, Гардън. Дю Боуз първо написа книга, през 1925-та. После Дороти, жена му, я превърна в пиеса. Стана голям хит на Бродуей. Изненадана съм, че нищо не си чула, дори в Европа.

Гардън не можеше да каже на леля си, че бе прекарала този период в наркотично опиянение и в клиника за лечение на наркомани.

— Пропуснала съм я — каза тя.

— Е, по мое мнение не си пропуснала кой знае какво. Дюбоуз ми е много близък и страшно харесвам поезията му. Но всичките му романи са за цветнокожи. Тази пиеса, Порги, всъщност е за козаря Сами, нали се сещаш, за сакатия просяк, който досажда на хората на ъгъла до кметството.

Гардън си спомни дребничкия негър. Краката му бяха ампутирани от коляното, спомни си тя, и седеше в ниска количка, в която беше впрегната бяла коза. Тя никога не бе минавала край него, защото се натъжаваше, гледайки го и й беше неудобно, че няма пари да му даде.

— Той на никого не е досаждал, лельо Елизабет. И освен това вече не седи там. Всеки ден минавам оттам на път за работа и не съм го виждала.

— Сега, след като Дю Боуз го направи известен, сигурно си има лимузина. Представяш ли си някой да напише опера за Сами Смолз. Или пък Франсис Мариън или Джон Кълоун. Освен това не той, а козата тормозеше хората. Веднъж се опита да измъкне един пакет сладкиши направо от ръката ми. Защо се кикотиш, Гардън?

— Просто си спомних артистичния период на Вики. Постоянно канеше художници, писатели и композитори във вилата си. Какво ли не опита, та да се запознае с Хемингуей, Пикасо и Фицджералд, докато бяха в Антиб, но не успя. Трябваше да се задоволи с третокласни величия. Само ако знаеше, че Джордж Гершуин е в Чарлстън, моментално щеше да изрита нещастните монаси от имението.

— Не споменавай такива неща, че дяволът си няма работа.

— Оттогава изтече почти цяла година, лелю Елизабет. Ако не беше се отказала, досега да беше предприела нещо. Мисля, че вече няма от какво да се страхуваме.

След една седмица антиквариатът бе напълнен с придобивки от търговете и готов да отвори врати. В следобеда на същия ден Гардън вече съжаляваше, че с лека ръка подмина заплахата от страна на Вики. Тя мислено се прокле.

— Да, аз съм мисис Гардън Харис — каза тя на току-що влезлия едър мъж в тъмен костюм. Той досуц приличаше на агентите от ФБР.

— Аз съм детектив, мисис Харис. Търсим ви почти две години — каза той и постави легитимацията си на масата. Гардън не можеше да види лицето му. То бе в сянката на периферията на тъмната му шапка. За какво, по дяволите, ставаше въпрос? Вики много добре знаеше къде да я намери. Какво ли бе извършила преди две години, та да я издирват чак сега?

— Става въпрос за парфюма.

— Парфюм? За Бога, кажете ми за какво става въпрос.

— Не са успели да го доставят. Някъде във Франция. Парфюмът е френски. Затова фирмата, която го произвежда, наела агенция да ви издири и като разбрали, че сте заминала за Щатите, фирмата нае нас...

— Люсиен! — извика Гардън.

— Мадам?

— Мой стар приятел. Обеща да ми изпраща парфюма, докато съм жива. О, май ще се разплача. Не, няма. Ще пея. На френски. За едно малко бяло пате.

Детективът объркан отстъпи към вратата.

— Тъ, пакетът е в колата — каза той.

— Ще дойда да го взема. Хайде, по-бързо. В края на краищата, две години съм чакала тази доставка.

Около час по-късно Гардън чу звънчето, вдигна очи и видя Джон Хендрикс. Той пое дълбоко въздух.

— Страхотно мирише тука — каза той. — Получихте ли картичката ми?

---

[1] „Тютюневият път“ — роман от Ърскин Колдуел. — Б.р. ↑

— Скъпа моя Гардън — каза Джордж Бенджамин, — защо не последвате примера ми и не затворите магазина за през лятото? Няма никакви клиенти, само хора, които се чудят къде да влязат на сянка. А на „Чалмърс Стрийт“ дори и такива няма.

— Ти например идваш, Джордж.

— Аз съм стар досадник. Идвам тук, сядам под смокинята ти като някой патриарх от Вехтия Завет и се наливам с прекрасния ти студен чай. Ще взема да донеса едно коренче мента от градината и да го посадя ей там, до водостока.

— Би било прекрасно, Джордж — Гардън притвори очи и се заслуша във вятъра, който шумолеше в листата и в камбаните на „Свети Архангел Михаил“, които отбелязваха часа. Четири. Днес явно няма да дойде. Тя не можеше да каже на Джордж Бенджамин, че не затваря магазина, защото Джон Хендрикс идва един-два пъти седмично. Самата тя трудно си признаваше това.

Но наистина бе така. Заради Хендрикс тя бе купила старата хладилна кутия и всеки ден купуваше по пет килограма лед. И пак заради него бе купила дворните мебели. Малкото патио бе прохладно и сенчесто, идеално място човек да поседне с чаша ледено питие. След едномесечни редовни посещения Джон Хендрикс вече не се преструваше, че идва, за да гледа делвата на Хестър Бейтмън. Той вече влизаше и направо от вратата сваляше шапката си. И ако в магазина нямаше други хора, сваляше и палтото си, поемаше дълбоко дъх и тогава поздравяваше. Наричаше патиото „оазис“.

И това име прилегна. Когато Елизабет пита как е минал денят, Гардън често отговаря:

— Повечето време седях в оазиса.

— Може ли да доведе една приятелка в оазиса? — питаше от време навреме Верити Емерсън.

Гардън срещна бившата си учителка по английски съвсем случайно през юни. Тя изобщо не знаела, че Гардън се е върнала в Чарлстън.

— Нямахте ме две години — каза тя. — Баща ми почина и аз отидох, за да помогна на мама да приключим делата му. Смятах да остана, дори започнах да преподавам в едно училище в Лоуъл, но ме налегна носталгия по Чарлстън. Мис Макбий каза, че с удоволствие ще ме вземе на работа и ето ме.

Гардън с изумление си даде сметка, че бяха изминали десет години, откак мис Емерсън е била нейна учителка и неин кумир. Толкова много и в същото време толкова малко. Ашли Хол с неговата строга дисциплина бе някак си неизмеримо далеч в миналото.

Мис Емерсън настояваше Гардън да я нарича Верити, нещо, с което Гардън трудно свикна. Но после прие мисълта, че идолът ѝ е също човешко същество и дружбата им ѝ достави истинска наслада.

Верити Емерсън бе наела къща на „Куин Стрийт“, само на една пресечка разстояние. Горедолу веднъж седмично тя ѝ гостуваше в оазиса. Винаги носеше сладки или сандвичи за чая, който Гардън сервираше. А понякога водеше някой приятел или приятелка от артистичната колония на „Куин Стрийт“.

Почти всеки ден един-двама приятели посещаваха Гардън. И въпреки предсказанията на Джордж Бенджамин минаваха и клиенти. Вкъщи Хелън непрестанно разказваше за приятелите си Белва всеки ден я водеше в парка, за да играе под сянката на величествените дъбове. Хелън беше истинско чарлстънско дете. Наричаше Гардън „мамо“, а не „мамче“, както преди, обичаше сладки с настъргани бадеми, разпознаваше песните на уличните търговци и когато минаваше продавачката на ягоди, тя винаги изтичваше да си вземе от нея безплатна мостра.

Когато лятото свърши и чарлстънци се завърнаха от планините и плажовете, Гардън бе поканена да заеме мястото си в хора на „Свети Архангел Михаил“.

— Какво християнско милосърдие! — иронично подхвърли тя на Елизабет, но всъщност бе дълбоко трогната от поканата. Тя обичаше да пее в хор, да чува как алтовата ѝ партия се смесва с другите гласове, обичаше тържественото великолепие на църковната служба и спокойствието, което носеше. Все още имаше хора, главно жени, които се държаха хладно с нея, стараеха се да не срещат погледа ѝ. Но тези, които говореха с нея така, сякаш нищо не беше се случило, бяха много повече.

— Прави ми впечатление, че все още не ме канят на рождени дни — каза Гардън. — Явно съм в изпитателен срок — кисело се усмихна тя, но в гласа ѝ пролича облекчение. Почти бе започнала да се чувства невидима.

В края на лятото Джордж Бенджамин отвори магазина си. И Верити Емерсън започна работа.

— Сега мога да се заема със столовете от оазиса — каза Джон. Беше облечен в работни дрехи и носеше сандъче, от което извади телена четка, боя, четка и няколко бири.

— Ако клиентите питат, кажи им, че съм разсилният — каза той и се усмихна. — Ръждата по металните мебели цяло лято ми лази по нервите. Във флотата ръждата е най-големият враг — сложи бирите в хладилника и весело обеща да ги замени с нещо по-интересно, когато Щатите ратифицират отмяната на сухия режим.

— Поне президентът Рузвелт даде на всички вас, пияници, бира, още като го избраха — изтъкна Гардън.

— Ето защо ние, пияниците, гласувахме за него — съгласи се Джон. — Човекът е просто гений — каза той, седна по турски на земята и се захвана да чисти ръждата, като фалшиво засвирука през зъби.

Джон Хендрикс се занимава с дворната мебел през цялата дълга и мека чарлстънска есен. Идваше най-малко веднъж седмично, понякога и два пъти. Когато в магазина имаше клиенти, той докосваше въображаемата си фуражка и казваше: „Разсилният, мадам“, докато минаваше покрай Гардън и се запътваше към задната врата. Тя с труд удържаше смеха си, особено когато една млада жена каза: „Интересно колко много прилича на командира на моя Джери.“

Търговията бе много по-оживена, отколкото през лятото, но нещата все още вървяха бавно. Коледната треска бе още далеч. Когато клиентите намалееха, Гардън отиваше в патиото. Сърцето ѝ винаги трепваше от приятно безпокойство, когато съзираше Джон. А когато го видеше как вдига глава и се усмихва накриво, сърцето ѝ отново подскачаше. Гардън отдавна се бе съгласила с Пола. Очите му

наистина бяха „убийствено сини“. От ъгълчетата им започваха бръчици, които, когато не се усмихваше, стояха като тънки бели линии върху мургавата му кожа.

И разговаряха, докато Джон работеше. Гардън разказваше за търга от предишната седмица, какво е купила, какво е смятала да купи, но не е купила, как върви търговията при колегите ѝ.

Джон се оплакваше, че са го зачислили в бреговия състав и разказваше за местата, които е посетил, докато е плавал. Той като че ли беше ходил навсякъде. Любимите му места бяха Япония и Средиземноморието.

Гардън не спомена, че познава Средиземноморието от брега, от съвсем различна от неговата гледна точка. По силата на някакво негласно споразумение те никога не говореха за себе си. Всичките разкази на Джон бяха или исторически събития, или описания на различни места. Единственият личен момент беше когато изразяваше предпочитания. Що се отнася до Гардън, тя сякаш нямаше друг живот, освен този на търговец на антики. Нито дете, нито съпруг — жив или мъртъв, нито минало. Приятелството им беше странно предпазливо и нерешително. Гардън си самовнушаваше, че така ѝ харесва. Липсваха всякакви ангажименти. И не ѝ се налагаше да изяснява чувствата си дори не ѝ се налагаше да чувства каквото и да било. Когато разговаряше с Пола Кинг, тя не споменаваше името на Джон. И се мъчеше да си внуши, че се радва от това, че и Пола никога не го споменава.

Малко преди Деня на благодарността Джон положи последния пласт боя върху масите и мебелите.

— Искам да ми обещаеш нещо — каза той.

— Да ти подаря Хестър като отплата за труда ти?

— Почти. Всеки момент ще отменят сухия режим и аз съм приготвил една съвсем законна бутилка шампанско. В деня, когато обявят отмяната, ще я донеса, преди да затвориш и ще я изпием.

Гардън се съгласи. И едва по-късно разбра, че Джон Хендрикс я бе поканил на първата им среща.

„Сухият режим — отменен!“

Това гласяха вестникарските заглавия на пети декември. Гардън отвори магазина с един час закъснение, защото отиде в магазина „Кондън“ и купи една от копринените рокли, които рекламираха в местния вестник. Това беше първата рокля, която си купуваше, откак напусна Европа, и струваше 2,95 долара.

— Не е на „Фортуни“ — каза тя на огледалото, — но поне е нова. Сгъна роклята „Делфос“, която носеше преди това, и я прибра в чантата си. Беше носила роклите на „Фортуни“ всеки ден в продължение на повече от две години и те все още бяха като нови. Но Джон вече ги беше виждал всичките. Не бе обличала единствено бялата. Пазеше я за първия прием, на който щяха да я поканят. И бе уверена, че този момент не е далеч. Тя умееше да чака. Животът ѝ я удовлетворяваше.

— Страхотно е — каза Гардън и подаде делвата на Джон.

Той отпи.

— Наистина — каза той. — Среброто добавя някакъв допълнителен нюанс — и ѝ подаде делвата. Тя я пое и пръстите им се докоснаха. Гардън го погледна, за да види реакцията му. — Утре излизам в отпуск — каза той. — Ще празнувам Коледа на север със семейството си.

— Честит рожден ден, мамо. Мога ли да си взема още едно парче торта?

— Може ли — казаха в хор Елизабет и Гардън.

— Може ли още едно парче торта? — каза Хелън.

— Не, не може — каза Гардън. — Вече изяде две. Освен това отдавна трябваше да си в леглото. Дядо Коледа няма да дойде, ако не си легнеш.

Хелън сравни възможността да остане още малко с примамливата възможност да получи коледни подаръци. Малкото ѝ челце се набръчка и нослето ѝ потрепна. После реши — целуна Гардън и Елизабет за лека нощ и се качи горе да си легне.

— Ще ме завиеш ли? — долетя жаловито тънък гласец откъм горната част на стълбището.

— Вече те завих. И ти прочетох „Нощта преди Коледа“. И ти дадох чаша вода. И после ти пак слезе долу, за да си вземеш още кейк. А сега се пъхни в леглото си и спи, защото иначе ще получиш от Санта Клаус само свещички и парчета въглища — Гардън поклати глава. — Всички ли са такива? — попита тя Елизабет.

— И по-лошо е било. Когато Трад беше към осемгодишен, го намерих на покрива. Замислял да хване Санта Клаус и да занесе всичките налични подаръци в шейната си.

— И ти какво направи тогава?

Елизабет се загледа в пламъците на огъня. След малко каза:

— Знаеш ли, не мога да си спомня. Ето една от лошите страни на това да си майка. Когато децата ти направят или кажат нещо поне малко необичайно, си сигурна, че никога не ще го забравиш. След това почти винаги го забравяш.

Гардън сложи още малко въглища в огъня.

— Какво да нравя с мама, лельо Елизабет?

— Ето пък кое му е лошото да си дъщеря. Тя твърди в бележката, която изпрати, че иска да види теб и Хелън. Сега е Коледа все пак и мисля, че би трябвало да отидеш.

— Това ме кара да се чувствам неспокойна. Тя ще иска нещо, зная това. Всеки път, когато, след като се омъжих, получавах писмо от нея, то неизменно е било, за да иска нещо. Не мога да си представя за какво ще да е този път.

— Утре ще разбереш. Сега не се затормозявай... Не чувам никакъв звук горе. Да извадим ли подаръците?

Гардън взе една цигара, запали я и изрече уж между другото:

— Лельо Елизабет, имахте ли любовни отношения с Хари Фицпатрик?

— Ах, чудех се кога ли ще ме попиташ за Хари. Да, бях много влюбена в него, по начин, който вие, днешните млади хора, наричате „лудо“. Това си и беше лудост.

— Тогава защо не се омъжи за него? Елен Лемоан ми каза, че Хари е искал да се ожени за теб.

Елизабет се усмихна някак си особено.

— Елен ми писа, че много го ревнува. Вярвах ѝ и я разбрах. Аз пък го ревнувах от нея, защото тя притежаваше онази част от Хари, която никога не ми бе принадлежала.

— Но защо не се омъжи за него?

— Гардън, човек винаги има много повече причини да не сключва брак, отколкото да сключва такъв. Едната причина в случая беше възрастта. Хари бе седем години по-млад от мен. Докато трая познанството ни, станах дори баба. Той заяви, че това няма значение. Беше твърде привлекателен и винаги щеше да има жени, които да го пожелават.

Гардън бе покрусена. Тя никога не бе подозирала малодушия у Елизабет.

— Но възрастовата разлика ми послужи всъщност като извинение — продължи Елизабет. — В действителност Хари имаше съперник и съперникът победи.

Гардън се опита да си представи двамата ухажори. Не успя съвсем, но и нито за миг дори не се усъмни в думите на старата си леля.

— Кой беше той? — попита тя.

— Той беше аз. Аз и Чарлстън като цяло. Бях живяла в този град, бях се борила в него и бях се наложила. Сама се бях изградила като личност. За да бъда някой, не ми беше нужно да ставам жена на Хари

или на когото и да било. И обичах Чарлстън, както продължавам да го обичам и досега. Обичам всяка тухла и паве в него. Обичам присъщите му ред, предсказуемост и добре изградени взаимовръзки. Обичам да знам, че съм част от един свят, в който още се цени грижата за ближния. Обичам красотата му. По време на пътуванията си из Европа никъде не видях по-хубаво място от Чарлстън. Обичам пристанището и океана, блатата и боровите гори. Когато бях в Стария континент, ми липсваше тукашният торф, а и дърветата там ми изглеждаха студени без шаловете от испански мъх, които съм свикнала да виждам около тукашните. О, аз постъпих правилно. Колкото и да обичах Хари, а го обичах много, оттогава насам нито веднъж не се усъмних в това, че съм постъпила правилно.

— Но ти си оставила Трад да замине, въпреки че и за него Чарлстън е неговият дом.

— Този дом му беше твърде тесен. Трад се чувстваше ограничен в Чарлстън. Той беше изпълнен с въображение и любопитство и искаше да учи. Ако не беше заминал, същите онези неща, които са стойностни за мен, щяха да го смажат. Чарлстън е твърде лесен за някои хора. Той не им позволява да се самоизпитват и да вървят по свой собствен път. Очаквах да се завърне и той действително се е завръщал, когато корабът потъна. Както и ти, Гардън. Чарлстънци винаги се връщат. Никое друго място не може да им бъде дом.

Гардън обгърна с поглед гостната си — гарнитурата, после коледната украса, стъкмена от нея самата с помощта на малката ѝ дъщеричка. И почувства, че наистина си е у дома.

— Ще се кача горе, за да се уверя, че Хелън е заспала.

След малко Гардън се завърна долу със спокойно лице.

— Заспала е като коледно ангелче — прошепна тя с разнежено изражение.

Прозвуча приглушен гърмеж. Елизабет гордо подхвана тапата на шампанско в една кърпа.

— Сега ще можем да си отпразнуваме като възрастни хора — каза тя. — На стари години намразих кейка.

Изведнъж Гардън се разплака.

— Из... извини ме... — изхлипа тя.

Елизабет разля шампанското по чашите с думите:

— Пийни си. Ако това не подобри нещата, то поне ще направи да изглеждат такива, каквито са.

Когато Гардън се успокои, Елизабет я помоли да каже какво я тормози.

— От вида на шампанското е — отговори Гардън. — То ми напомни за отмяната на сухия режим и за Хестър.

И тя каза на пралеля си за първата нова дреха, която си е купила и за удара, който е понесла, когато Джон ѝ казал, че заминава.

— Толкова ми липсва! Всеки път, когато отида във вътрешния двор за нещо, ми се струва, че ще го видя там. Но него го няма.

Елизабет отпи от шампанското, докато старите ѝ и мъдри очи оглеждаха обляното в сълзи лице на Гардън.

— Обичаш ли го? — попита тя.

— Сигурно го обичам. Не може да ми липсва толкова, ако не го обичах.

Елизабет остави чашата си, която тихо звънна.

— Глупости. Очаквах повече здрав разум в теб, Гардън. Ти напоследък беше изолирана от света. Самотна си. Млада си, здрава си, нормална си и искаш мъж. Този Джон е единственият под ръка. Това не е любов, това е глад.

— Но не е така, лелю Елизабет! Харесва ми да съм с него, да говоря с него, да го гледам как работи. Той е такъв перфекционист във всяко нещо и така добре върши всичко, с което се захване! Пък и не се държи с мен, както другите мъже са се държали; не се опитва да ме вкара в леглото.

— Сега наистина ме обезпокои. Трябва да е обратен.

— Не е!

— Откъде знаеш? Какво знаеш за него?

На Гардън ѝ се наложи да признае, че нищо не знае.

— Кога се завръща? — попита Елизабет.

— На Нова година.

— Тогава, щом се появи, му кажи, че старата ти леля Елизабет иска да се срещне с него. Веднъж вече не те възпрепятствах да встъпиш в един катастрофален брак; този път няма да бъда пасивен наблюдател.

— Лельо Елизабет, не става въпрос за брак. Ще бъда унижена, ако му кажеш нещо в подобна насока.

— Ха, Гардън! Ти си свещено глупава. Винаги по един или друг начин става въпрос за брак. И аз няма нищо да му кажа, но е сигурно, че той самият ще ми каже доста. Ще видя тази работа.

Елизабет се изправи.

— От години не съм се чувствала в такава форма — додаде тя. — Като че съм се подмладила с двадесет години. Сега, къде са подаръците?

Гардън измъкна пакетите от скривалището им.

— Какво, за Бога, е това? — попита Елизабет, когато Гардън извади една кукла от кутията ѝ. — Та тя вместо уста има дупка!

— Това е за шишето, виждаш ли? Пълниш го с вода, след което куклата пие от него. А после подмокря пелената си. Името ѝ е Дайди.

— Крайно отвратителна работа — отбеляза Елизабет.

— Абсолютна новост. Хелън ми проглуши ушите за нея. Буквално я измъкнах от ръцете на една клета дама, която се готвеше да я купи. Беше последната в магазина на Керисън.

Елизабет се засмя.

— За какво ли безобразие още ще се сетят? Може би и за сране и повръщане; тогава куклата ще си бъде таман като истинско бебе.

Гардън целуна пралеля си по набръчканата ѝ буза и каза:

— По толкова ужасен начин говориш понякога, лельо Елизабет!

Елизабет потупа с длан дланта на Гардън.

— Аз пък подарявам на Хелън парцаливата Ани. И книжка с приказки, ще ѝ харесат. Ще може да скубе косата на куклата и да къса страниците на книжката колкото си иска.

— Здравей, мамо, честита Коледа!

— Хелън, това е баба ти; кажи ѝ „щастлива Коледа“.

Маргърит сълзливо прегърна Хелън и Гардън.

— Толкова съм щастлива да ви видя! — изхлипа тя.

Гардън се освободи от обятията ѝ.

— Хайде, Хелън! Да се качим по стълбите! Виж как интересно се вият нагоре!

После прошепна на Маргърит:

— Ще изплашиш Хелън до смърт, като се държиш така, мамо. Престани!

Маргърит ги последва, подсмърчайки прочувствено.

На софрата в гостната имаше голям куп кутии, завити в червена и зелена хартия.

— Червените са за Хелън — каза Маргърит, — а зелените — за теб, Гардън. Хелън, разпознаваш ли твоя цвят? Можеш ли да определиш кое е червено? Тези кутии са за теб. Отвори ги.

Хелън се втурна през стаята към кутиите.

Маргърит погледна сълзливо Гардън.

— Толкова хубаво дете! Мразя се за начина, по който го бях пренебрегнала. Моля те, прости ми, Гардън. Знам, че нямаше желание да ме видиш. И защо ли трябва да го имаш? Но исках да прекарам последната си Коледа с внучето си и дъщеря си. Няма да има следваща Коледа за мен.

— Не зная какво да мисля — каза Гардън на Елизабет същата вечер. Мама твърди, че е имала три сърдечни удара и че докторът ѝ бил казал, че следващият вероятно ще бъде последният. Не знам дали да ѝ вярвам или не. Не обичам да бъда толкова подозрителна, но около майка ми има нещо, което ме държи нащрек. Къщата беше леденостудена. Камината — пълна с пепел. Зензи най-накрая напуснала. След толкова години грижи около мама, готвене и чистене, отишла да живее с племенника си и семейството му. Наложил се да се разшетам из кухнята, за да ѝ приготвя нещо за ядене. Та тя дори не знае как да си отвори консерва!

Елизабет беше заинтригувана.

— Маргърит те е поканила, за да приготвиш вечеря? Трябва да е напълно отчаяна. Та ти си способна да се опиташ да опечеш вода!

— Лельо Елизабет, не е смешно. Тя иска Хелън и аз да отидем да живеем при нея.

— А ти какво ѝ отговори?

— Казах ѝ „не“. Там ще полудея само за два дни. Но ще трябва да ѝ осигуря някаква помощ.

— И да плащаш за това. Маргърит е впечатляващо обедняла. Дори съм учудена, че ви е дала подаръци. Какви бяха те?

— Вехтории от тавана. Но опаковъчната хартия беше нова — Гардън се закиска. — Дори не знам защо се смея — каза тя, — всичко това е патетично.

И продължи да се киска. Беше изпаднала в нещо като шок. Когато бе застанала пред вратата на Маргърит, в нея бе нахлул споменът за това как предишния път бе отпъдена оттам. И усилието да контролира нервите си, докато се завърне вкъщи, ги бе изопнало докрай. Сега не можеше да се успокои. Едновременно плачеше и се смееше. И остана обхваната от този болезнен пристъп, докато Елизабет не поднесе амоняк под носа ѝ.

Гардън не можа да измисли лесен начин да заведе Джон Хендрикс при Елизабет, както тя беше наредила. Беше толкова затормозена с тази мисъл, че когато на втори януари той се появи в магазина, тя едва изчака края на поздравленията му по случай Новата година, за да изстреля в скоропоговорка:

— В събота ще прием чай със старата ми леля. Би ли желал да дойдеш?

После си спомни за предлога, който бе измислила, и добави:

— Тя притежава някои хубави сребърни съдини. Е, не са изработка на Хестър Бейтмън, но може да ти бъде интересно да ги видиш.

— Би било голямо удоволствие за мен — каза Джон.

Тогава Гардън се отпусна.

— Как прекара Коледа?

— В белота. А ти?

— В зелено и червено. Тъкмо се канех да пия чай. Ще се присъединиш ли?

— Не, благодаря, Гардън. Трябва да отида до базата. Ще си запазя правото за чай за събота. А сега просто исках да оставя това.

Беше бутилка шампанско.

— Помислих си, че бихме могли да направим като китайците и да отпразнуваме Нова година по-късно от другите хора.

— С най-голямо удоволствие — отвърна Гардън и му даде адреса на Елизабет.

Елизабет Купър прие Джон Хендрикс, седейки величествено като гранд дама зад сервиза за чай. Гардън никога не я бе виждала да се държи така помпозно и й идеше да я убие за това.

За много кратко време Елизабет изтръгна от Джон информацията, че е тридесет и шест годишен, че е завършил в Анаполис през 1923 г., че произхожда от фермерско семейство в Ню

Хемпшир, че има три сестри и двама братя, че и двамата му родители са живи и че никога не е бил женен.

Елизабет го разпитваше деликатно, но и без да губи време за излишни увъртания. Когато свърши с това инквизиране, тя му се усмихна.

— И, обзалагам се, всичките ви зъби са налице.

Джон избухна в смях.

— А и съм ваксиниран против дребна шарка!

Елизабет се разсмя на свой ред. После оживено се впусна с него в обсъждане на световната политика, която Гардън нямаше време да следи. Ангажираността ѝ около магазина бе толкова голяма, че не ѝ оставаше време да прочете и вестник „Таим“. Бяха ѝ известни имената Хитлер и Мусолини, но Салазар, Долфус и Стависки чуваше за пръв път. Но това нямаше значение. Важното бе, че Елизабет и Джон се разбраха много добре и разговорът им вървеше.

Когато излязоха навън, вместо да тръгне към градинската порта, Джон свърна в обратна посока.

— Мога ли да видя и твоята къща? — каза той. — Вече се срещнах с един важен член на семейството ти; бих искал да видя и Хелън.

— Как... откъде...?

— Пола Кинг ми каза. Каза ми къде живееш, това, че имаш дъщеричка, че си вдовица.

— Не съм вдовица. Разведена съм.

— Същото е. Не си женена.

— Какво друго ти каза Пола?

— Това е всичко, което я попитах. Не съм така обстоятелствено любопитен, както е леля ти. Каква жена! Сега знам как се чувства рибата, като попадне в мрежа.

— Съжалявам, Джон.

— Съжаляваш? Аз не. Тя е чудесна. Мисля, че направо съм влюбен в нея. А сега бих пийнал нещо. Ще ме поканиш ли у дома си или не?

Огънят в камината хвърляше отблясъци. Върху ниската масичка пред дивана имаше ваза с червени камелии.

— Имате дарба в създаването на оазиси, госпожо — каза Джон спокойно.

— И така? — погледна въпросително Гардън леля си.

— Хващай го — каза Елизабет. — Пред него Мейн е истинско дърво.

След него ден Гардън се виждаше с Джон Хендрикс всяка събота. Тихомълком се установи традицията събота да е денят на срещите им. Джон започна с нарастващ ентузиазъм да ходи с нея по разпродажбите. Когато наддаването ставаше разгорещено, той силно, така че можеше да се чуе чак на следващата пресечка, шептеше в ухото ѝ — „Предложи още повече!“ И разглеждаше всеки образец, обявен за продан, с такова обстойно внимание, че аукционерът, водещ наддаванията, губеше значителна част от вдъхновението си в описването на достойнствата на предметите. С времето започна и сам да домъква по нещо придобито тук-таме. Твърдеше, че никога през живота си не се е забавлявал така. След около три месеца знаеше за тези неща не по-малко от Гардън. След шест вече започна да я съветва, когато самата тя се чувстваше несигурна в един или друг случай.

От разпродажбите те отиваха в къщата на Гардън, за да пийнат по чашка, като понякога към тях се присъединяваше и Хелън. Джон винаги намираще какво да ѝ купи за колекцията и от играчки. Гардън казваше, че я разглезва. Джон отвърщаше, че нямало такова нещо; не познавал много госпожици, които биха могли да бъдат разглезени с подаръци от по десет цента. Хелън започна да ги подканва да излизат на разходки, а не на се въртят постоянно около нея и къщата.

— Това момиченце със сигурност ще стане блестящ политик — каза Джон. — То вече жадува за подкупи.

Те излизаха да вечерят някъде, обикновено спагети, а после отиваха на кино, освен ако нямаше танци в офицерския клуб на базата. Кината сменяха програмите си всяка седмица и имаше много филми, които искаха да гледат. Скоро решиха да добавят към общата си програма и неделни излизания. След още известно време Джон реши, че е далеч по-приятно да си вечерят в дома на Гардън, отколкото да се

разкарват по ресторантите. Той разкри една своя скрита страст: обичаше да готви. Гардън пък скри една своя особеност: не понасяше пилешко месо.

Това беше единственото нещо, което тя умишлено скри. Но и никога не споменаваше нищо за живота си. Имаше толкова много неща, за които да си говорят — аукционите, филмите, бързия растеж на Хелън, последните кулинарни изяви на Джон, клиентите в магазина. Пък и нямаше да е достойно за Гардън да се жалва от това, че бе принудена всеки обед да ходи при майка си и какъв допълнителен товар бе тя за скромния ѝ бюджет и ограниченото ѝ време и физически възможности.

А Джон не питаше нищо за предишния ѝ живот.

Гардън обаче я вълнуваше един въпрос. И то все повече и повече. В Деня на труда — първия понеделник на септември — те отидоха на Фоли Бийч; времето беше потискащо горещо, вещаеше буря и всяваше в човек някакво напрежение. Когато фериботът спря с колата им отгоре му, страхът на Гардън от височини я направи нервна, което пък предизвика у нея пристъп на дързост.

— Джон — каза тя с поизтънял и висок гласец, — искам да знам защо никога не ме целуваш за лека нощ. Нещо не е ли наред с теб? Или пък с мен?

Вместо отговор той я обгърна с ръка и здраво я целуна. Това бе напълно задоволителен отговор на въпроса на Гардън. Всичко си беше наред и при двамата.

Едва бяха слезли от ферибота и бурята се разрази в океана сред тътена на гръмотевици и проблясването на множество светкавици. Джон сграбчи ръката на Гардън.

— Бързо към колата! — извика той сред небесните гърмежи. — Само след пет минути пътят ще бъде задръстен!

Те бяха измежду първите, които достигнаха дигата и се устремиха към града.

Дъждът плющеше по покрива тежко и оглушително. Не можеха да си говорят, така че през цялото време до дома пяха песента „Бурно време“.

Джон паркира пред къщата на Елизабет. Макар и отслабнал, дъждът все още беше силен.

— Това не може да продължи дълго — каза Джон. — Така че нека запалим по цигара и почакаме, преди да се втурнем навън.

Гардън похлупи лице върху рамото му.

— Нека си поиграем на фериботната игра.

Джон докосна устните ѝ с върха на пръстите си.

— Не, Гардън, нека не го правим. Не сме ученици. Ако започна да те целувам, няма да мога да се задоволя само с това. Ще искам да те любя. А не мисля, че ти искаш точно това. Твърде си изискана.

А с цялата си страстна натура Гардън искаше именно това. Но каза:

— Прав си, Джон.

И се отдръпна в своята половина на седалката. Не искаше в никакъв случай да помрачи вярата му в нея.

Но месец по-късно почувства, че точно това трябва да стори. Обади му се в офиса — нещо, което никога преди не бе правила.

— Искам да говоря за нещо с теб — каза тя. — Можеш ли да прескочиш към леля Елизабет тази вечер?

— Разбира се. Дори мога да изляза сега, ако искаш.

Металическите нотки в гласа на Гардън го разтревожиха.

— Ще ти бъда благодарна — и тя прекъсна разговора.

До града той кара, натискайки здраво педала на газта през цялото време.

Гардън се намираше в библиотеката с Елизабет. Когато Джон влезе, Елизабет напусна помещението. Тя му стисна дланта, като минаваше край него. Елегантното ѝ слабо лице приличаше на мъртвешка маска. Гардън изглеждаше като издялана от мрамор. Гледаше право пред себе си, а около очите ѝ имаше сенки. Джон тръгна към нея, но с движение на ръката си тя го спря и каза:

— Седни и прочети тези изрезки.

Те бяха от броеве на нийоркски вестници, излезли между първи и петнадесети октомври: „Делото на века“, „Разкрития около будоарни тайни“, „Прислужница свидетелства за лесбийски партита на Глория“, „Мрачни истории... Може ли подобна жена да бъде добра майка?“

Джон прегледа набързо статиите.

— Не разбирам. Тези неща се отнасят до Глория Вандербилт. Защо си ги събирала, Гардън?

Гардън се изсмя горчиво.

— Те са подарък, изпратен ми от Ню Йорк. Не знам дали някой чарлстънски вестник въобще е споменавал за делото Вандербилт, но моето дело няма да бъде подминато. Това тук е просто сигнал. Знам го. Както и зная кой е изпратил тези изрезки. Видиш ли, детето на Вандербилт ѝ е било отнето от една нейна леля с много пари. А майката е бедна и с лоша репутация. Това е, което ще се случи с Хелън. Само че в този случай това ще бъде направено от баба ѝ, а не от леля. А що се отнася до репутацията ми, тя вече е обсъждана по вестниците. Предстои още много да се забавляват. Та трябва да ти поразкажа за себе си, Джон. Не съм това, което мислиш, че съм...

— Гардън! — той стана и тръгна към нея.

— Не, стой! Остави ме да говоря. Не искам да го чуеш от някой репортер. Или да го прочетеш, придружено от илюстрации. Длъжна съм да ти кажа истината.

— Млъкни, Гардън! — той я хвана за лактите и я вдигна от стола ѝ.

— Не! — Гардън се опита да се освободи, но той обгърна с една ръка кръста ѝ и я притегли към себе си. Дланта му погали главата ѝ и я притисна до рамото му.

— Чуй ме — прошепна в ухото ѝ. — Няма какво да разказваш. Знам за развода, за твърденията на свидетелите и вестниците. И това няма значение. Трябва да разбереш това, Гардън. Кое е било истина, кое е било лъжа — въобще не ме интересува. Аз съм тук. Аз съм с теб. Ще се борим срещу свекърва ти заедно. Тя няма да победи. Няма да ѝ позволим това. Дръж се за мен, Гардън. Ще бъда щитът ти. Няма да могат да минат през мен, за да те наранят.

Ръцете на Гардън го обгърнаха.

— О, Джон! — каза тя. — Толкова съжалявам за всичко, което съм направила!

— Това е било отдавна — каза той. — То вече не е от значение.

— Толкова ме е страх!

— Успокой се сега. Няма от какво да те е страх.

— Прегърни ме!

— Ето, прегърнал съм те здраво.

— Опасявам се, Джон.

— Не трябва повече да се опасяваш от нищо.

Главата на Гардън натежа на рамото му, а ръцете ѝ паднаха надолу и увиснаха край тялото ѝ. Тя бе припаднала. Джон я занесе до дивана и я положи отгоре му. После отиде да потърси Елизабет.

— Толкова ли е сериозно положението? — я попита той.

— Възможно най-сериозно е. Бабата разполага с власт, безсрамие, а може би и е психически нездрава.

— Какво ще стане? Какво можем да направим?

— Всичко, което можем да направим, е да вдъхнем смелост на Гардън. Тя не трябва да загуби в тази война на нерви. А относно това какво ще стане — не зная. Зависи от нюйоркските съдилища. Невероятно ми се струва да отнемат от Вандербилт детето ѝ и да създадат такъв прецедент. Правата на майката са свещени.

На 11 ноември съдията на делото „Вандербилт“ обяви решение против майката.

Нямаше полицаи или агенти този път. Само едно обикновено парче хартия ѝ бе връчено от един останал без работа и одрипавял училищен преподавател, щастлив, че е намерил начин да попривлече по някой долар като раздавач на съдебни призовки.

Призовката ѝ нареждаше да се яви в 9 часа сутринта на 12 януари 1935 г. пред съдията Джилбърт Травърс в стая 237 на Окръжния съд.

Логан Хенри настоя, че е от голямо значение как Гардън ще бъде облечена за случая, така че Елизабет пое грижата за това.

— Твоите копиринени дрехи са чудесни, драга, но са неподходящи за целта. Дори съдия на средна възраст ще намери, че са малко нещо екстравагантни. Там трябва да имаш типично американско.

Така че Гардън бе облечена в сив вълнен костюм. Полата ѝ бе най-благоприлично дълга. Беше си сложила колкото е възможно по-семпъл бял гердан. И шапката ѝ бе от проста по-проста. Същото се отнасяше и до белите ѝ ръкавици.

„По дяволите, — помисли си Елизабет, когато видя Гардън въпросната утрин, — пак е твърде ефективна; каквото и да опитам, няма начин да се смекчи впечатлението от косата и очите ѝ.“

Вече в съдебната зала, Елизабет и Хенри Логан седнаха на скамейката от двете страни на Гардън. На подобна паралелна скамейка се настани Вики заедно с петима адвокати. Тя също бе облечена въз скромно в сиво, като се изключи една кожа от чинчила. На устните ѝ играеше тънка усмивка.

Когато камбаната на „Св. Михаил“ отброи часа, разсилните отвориха двукрилата врата, за да пуснат вътре свидетелите и зрителите. Елизабет мислено оприличи последните на стадо диви говеда. Но тя не се обърна назад, за да ги погледне. Не го стори и Гардън, въпреки подвикванията на фотографите:

— Погледни насам, Гардън...! Хайде, Пепеляшке, усмихни се с усмивката си за милиони...!

Хенри Логан бе вкарал двете жени в сградата на съда през един страничен вход, но сега вече нямаше как да се скрият от непрестанно

жадуващите за нови и нови скандали журналисти.

— Станете всички!

Съдията Травърс влезе и зае мястото си — облицовано в черна кожа и подобро с висока облегалка кресло. Имаше вид на човек, страдащ от лошо храносмилане. Изпод рунтавите си побелели вежди той огледа претъпканата с хора зала.

— Днес сме тук, за да изслушаме свидетелски показания относно един много сериозен въпрос: съдбата на едно петгодишно дете. Не ще толерирам нито прекъсвания, нито каквато и да е безредица, нито лекомислени прояви. Съдебните пристави са в готовност да изхвърлят навън всекиго, който не се държи по надлежен начин.

Той удари с чукчето си.

— Да започваме!

Точно в този момент обаче откъм дъното на залата се чу глъч. Съдията Травърс заудря по-силно. Гълчавата продължаваше. Постепенно обаче стихна. Чуваха се само проскърцванията на скамейките и столовете.

— Мистър Селфридж, готов ли сте? — попита съдията.

Един от адвокатите на Вики стана и се поклони.

— Готови сме, Ваша Чест.

— Тогава, ако обичате...

— Благодаря ви, Ваша Чест. С ваше позволение ще започна, казвайки, че в случая разполагаме с възможността да парираме една крайно опасна зловредност. Зловредност спрямо едно невинно дете, чиято невинност — есенция на детството — е в опасност от разложение от въпиещата неморалност на онази, която би трябвало да бъде най-ангажирана с опазването и закрилата...

Гардън се потопи в спомените си. Започна да си рецитира наум една дълга поема, която бе научила за упражненията по декламация по време на първата си година в Ашли Хол. Тя издигна стена между себе си и отекващите думи на обвинението, между себе си и околната среда и онова, което ставаше. Ако можеше да не слуша, да не гледа, щеше да може да седи тук спокойно, докато животът ѝ се разпадаше на парчета.

— Всичко това е проклета лъжа! — чу се вик от дъното на залата.

Всички, с изключение на Гардън се обърнаха в тази посока.

Съдията Травърс призова към ред.

— Самата вие, която и да сте, сте проклета лъжкиня!

Съдията удари по пюпитъра.

— Изведете тази жена!

Настъпи малка суматоха, след което се чу как вратата се затръшва и гласът на въпросната жена заглъхва в кулоарите. Елизабет хвана и разтърси ръката на Гардън. Смееше се.

— Гардън, обърни внимание — Пеги е тук!

— Пеги?

— Ще се видим с нея по време на обедната почивка. Въобще не се е променила.

Вътрешната самоизолация, която си бе наложила Гардън, бе нарушена за момент. Испита светла и чиста радост при мисълта, че ще види сестра си. Но много бързо тъмните облаци на действителността я накараха да помръкне. Пеги също щеше да бъде обсадена от репортерите, щеше да бъде унижавана и засрамена поради сестра си. И Гардън започна отчаяно да си повтаря таблицата за умножение...

Парадът на свидетелите на ищцата започна; шофьори, сервитьори, фризьори, лакеи, прислужници — всички те потвърдиха сцените на разгул, на които бяха присъствали.

Гардън съсредоточи вниманието си върху клокоченията и почукванията в радиатора под прозореца. Откри, че те имаха равномерен ритъм. Тя започна мислено да се опитва да пригажда към него песни, които знаеше. Подходяща за това се оказа една жалейна негърска песен. Гардън опипа талисмана на Пенси, който носеше под дрехите си.

Гардън не се видя с Пеги през обедната почивка. Хенри Логан бе уредил от ресторанта на Робертсън да им доставят храна в една от вътрешните стаи на съда. По този начин избягнаха и репортерите.

Гардън се хранеше съсредоточено, кимайки на мистър Хенри, който ѝ говореше нещо, и мислейки си за песента, която Люсиен я бе научил да пее. Какво ли идваше след „O, fils du roi, tu es mechant“?^[1] Хубаво беше да си спомни за нещо, от което не я боли.

Следобеда обвинението представи още прислужници — свидетели от къщата в Саутхямптън.

— Господин Селфридж — каза съдията Травърс, — колко къщи притежава вашата клиентка?

— Седем, Ваша Чест.

— И ние ще имаме удоволствието да се срещнем с всички прислужници от всяка една къща?

Публиката се закиска. Влакът на Вики бе докарал около дузина нейни приятели, както и внушително количество свидетели. За тях тя бе наела четири етажа от новия „Форт Съмтър хотел“ на „Батъри“.

— Аз ви представих списъка на свидетелите, Ваша Чест — каза Селфридж ескуайър. Той умишлено бе заел поза, която би се харесала на фотографите.

— Мистър Селфридж — каза уморено съдията Травърс, — аз съм един-единствен човек, а не трибунал. Така че все пак съобразете се с това. Достатъчно ли съм ясен?

— Абсолютно, Ваша Чест.

— Много добре. Ще продължим делото утре в девет часа сутринта. По това време и ще очаквам да намеря на бюрото си един посъкратен списък на вашите свидетели.

— Така и ще стане, Ваша Чест.

— Добре.

И съдията Травърс удари с чукчето си и стана, с което даде да се разбере, че слага край на този сеанс.

Пеги седеше с бебе в скута си на пода в гостната на Гардън; в един ъгъл седеше и Хелън заедно с две червенокоси момченца, които я бяха зяпнали в устата, защото тя оживено им разказваше нещо.

— О, Пеги — извика Гардън. — Толкова се радвам да те видя!

Пеги стана, полагайки бебето на пода, и се спусна към Гардън. Двете мълчаливо се прегърнаха.

— А Боб къде е? — попита Гардън. — Накъде сте тръгнали? И защо не писахте?

— Боб е в Зимния дворец, т.е. къщата на мама, а сме тръгнали към Алабама. Не писах, защото всичко стана много набързо. Боб ще работи там по големи инженерно-строителни работи, извършващи се в щата. Президент Рузвелт иска буквално всичко да е готово за вчера. В къщата на мама е такъв студ! След Исландия ми идва много. А мама цеди въглищата малко по малко. Откога е станала такава скъперница? Чак толкова ли е пострадала по време на Голямата депресия?

— Леля Елизабет казва, че мама винаги толкова е обичала парите, че когато най-накрая се е опаричила в известна степен, не иска да ги харчи, леля Елизабет хич не я обича, така че не знам и има някаква истина в това. Скай ѝ даде доста, това го знам. Да се надяваме, че пази по нещо.

— По-скоро да се надяваме, че няма да продължава да се престарава в това пазене. Има четири чудесни внучета, за които да похарчи това-онова.

— Никога досега не бях виждала твоите деца. Момчетата са истински традовци!

— Особено по характер. Животинчета. Умират си да се запознаят с теб. Мислят, че все още си богата.

— Пеги, ужасна си!

Докато говореха с момчетата или за тях, или ги хранеха, или пък ги разтърваха, като се сбиеха помежду си, Гардън успя да отклони мислите си от кошмара, който щеше да продължи и следващия ден. Пеги я заговори за делото.

— Напразно хвърлят камъни, Гардън. Всичко ще бъде наред, ще видиш.

— Разбира се — каза Гардън с фалшиво съгласие.

---

[1] О, кралски сине, лош си! (фр.). — Б.пр. ↑

На следващата утрин репортерите получиха онова, което очакваха. Логан Хенри крещеше възражения като луд, а съдията Травърс нареди публиката да изпразни залата, когато първият свидетел — един саксофонист, твърдящ, че е спал с Гардън в Монте Карло — се впусна в обстойни показания, уверявайки, че и другите членове на музикалната му група са й били любовници. Репортерите се заблъскаха един другого в устрема си към телефоните. Те дори не съжالياха за онова, което междувременно изпусаха.

Гардън продължаваше мислено да спряга неправилни глаголи и да изрежда по памет всички крале на Франция заедно с жените и децата им, доколкото беше възможно. Елизабет седеше неподвижно като индиански тотем.

След обедната почивка Гардън се зае с кралете на Англия. Тъкмо беше стигнала до Войната на розите, когато усети някаква промяна около себе си и за пръв път иззад разперените пръсти на дланта си погледна напред. В момента Луиза Бифейн се заклеваше, че ще говори истината и само истината. Мис Луиза беше една от представителните жени в Чарлстън, обект на адмирация и уважение за принципността ѝ и за това, че се бе посветила на опазването на гордите традиции на града.

— Кажете онова, което имате да казвате, мис Луиза — подкани я Логан Хенри.

Тя зае място на банката на свидетелите и впери поглед в съдията Травърс.

— Гардън Трад Харис — започна мис Луиза — е една млада жена, която аз уважавам с цялото си сърце. Тя е достоен член на общността ни — отговорна и сериозна личност, предана и грижовна майка. С каквито и твърдения за нейни прегрешения да излизат някои, нямам причини да им вярвам. Винаги съм гледала на нея като на млада лейди с безупречна етика и държание.

Гардън се наклони към Логан Хенри.

— Срещала съм мис Луиза един-единствен път в живота си — прошепна му тя.

— Шът! — каза Елизабет.

— Благодаря ви, мис Луиза — обади се мистър Хенри. — Имате ли въпроси към свидетелката, мистър Селфридж?

Мистър Селфридж отвърна, че нямам въпроси.

Вики изсъска на Селфридж:

— Размърдайте се! Предупредих ви за това място.

Мистър Селфридж подложи на разпит всички следващи свидетели на защитата, но само си губеше времето, както и губеше времето на всички присъстващи. Скоро репортерите записваха в бележниците си заглавията на материалите, които щяха да отразят новия ход на делото:

„Ръководителят на хора на историческата църква «Св. Михаил» твърди, че Гардън е ангел. Всички членове на хора му пригласят...“

„Ветерани от Гражданската война си спомнят Гардън като дете...“

„Сенатор се завръща в града, за да свидетелства в полза на обвинената майка...“

„Директорка на детска градина квалифицира Гардън като «безупречна майка»...“

Свидетелски показания в този дух продължиха още два дни.

— Не разбирам — каза Гардън на старата си леля, — но съм толкова благодарна, че ми се иска да разцелувам всекиго.

— Ти си чарлстънска, Гардън — отвърна Елизабет, — а Чарлстън винаги се грижи за онова, което е негово. След завършване на делото ще трябва да седнеш и да попишеш благодарствени писъмца. Всъщност това и ще очакват от твоя страна.

Вики не дойде последния ден от делото. Очакваше се съдебно решение, което тя не искаше да чуе. Едно приемчиво чарлстънско момче чака на гарата цяло денонощие и накрая бе възнаградено: с обикновения си фотоапарат успя да я снима.

— Посетихте ли внучката си, принцесо? — извика то, докато тя слизаше от колата. Вики обърна към него своето станало гротескно от твърде много козметика лице, което изглеждаше направо злоещо в утринната дрезгавина. Така и бе запечатано то, за да бъде продадена

снимката на „Нюзуик“, където се появи редом с текст, озаглавен: „Юга отново се надига“.

В него с подробности се описваше как обществото в Чарлстън сплотено се възправило срещу посегателството върху един от неговите членове от страна на известната в нийоркските кръгове баснословно богата принципеса Монтекатини. Заключението бе: „Тази война я спечели Югът.“

Пола Кинг четеше „Нюзуик“, когато Гардън влезе в магазина. Тя захвърли списанието и се надигна да я прегърне, възкликвайки:

— Как се радвам да те видя! През цялото време тук бе претъпкано с хора. Така и така след Коледа не бе останала много стока, но сега и тя е изгубена. Вече се готвех да донеса китайския сервиз от сватбата си, който не мога да понасям, и да го продадем парче по парче... Но какво съм се разбърбила като идиотка. Ох, Гардън, така съм щастлива заради тебе! Не можах своевременно да избира защо твоят адвокат не прие да бъда и аз свидетел, но сега разбирам. Та свидетели са били готови да бъдат всички жители на града! Но кажи: какво правиш тук днес? Полага ти се да почини цяла седмица!

Гардън огледа усмихнато магазина.

— Прекрасно е! — каза тя — Цялото това празно пространство зове да бъде запълнено отново с антикварни съкровища!

Гардън написа писма до всички онези, които бяха дошли да ѝ помогнат на делото, но още преди да ги пусне по пощата собствената ѝ пощенска кутия се оказа препълнена с писма и покани, на които трябваше да отговори. Чарлстън я приветстваше с добре дошла.

След като получи плика с изрезките, Гардън започна да държи Джон на разстояние. Не искаше и той да бъде омърсен от носещия се, както тя мислеше, неминуем скандал. Пола Кинг вече достатъчно ѝ бе наприказвала за службата му във Военноморските сили, така че тя разбираше напълно какво поражение върху кариерата на Джон може да има такъв род скандал. А и Джон ѝ бе говорил доста за себе си и тя знаеше, че Флотът бе всичко за него, целият му живот и винаги ще бъде такъв.

— Тръгнах да воювам в Световната война, защото исках да се боря за страната си — каза той. Възнамерявах, след като всичко свърши, да се върна в Ню Хемпшир и да стана фермер на камънака, както го изисква традицията на рода. Фермерският живот е хубав, суров, но щях да съм напълно щастлив. А стана, така че заминах за морето и сега не мога да се откъсна от него и от флота. Когато опитах от този живот, разбрах, че всяко друго нещо е като безсолната храна. Войната свърши и получих назначение във Военноморската академия. После нещата се развиха така, че днес съм офицер и джентълмен по разпореждане на Конгреса, но моряк в кръвта и по душа.

Джон не се възпротиви, когато тя му заяви, че нямала време за аукциони и кина и за вечери с жители, понеже била заета с усиленото пазаруване по Коледните празници. Нямаше друг избор, овен да се съгласи с нея. А стана така, че малко след това, през декември, го повикаха в Нюпорт по служба на двумесечен курс, за който той е даде подробни пояснения на Гардън. Тя, от своя страна, нелогично се ядосваше, че той няма да е наблизо при започването на процеса. „Няма да го виждам — казваше си тя, — няма даже да му говоря по телефона“. „Но той все пак можеше да е тук, само така...“

Доиде средата на февруари и той се върна. Връщаше се да я види. Гардън си каза, че не я еня дали ще го види отново или не. Но в същото време подреди цветя във ваза, както той харесваше, сложи на масата от любимата му марка сухо сирене с бисквити и се втурна в банята да оправи грима си и да се напръска с парфюм.

— Има ли някой вкъщи?

Гардън се втурна към вратата и в прегръдката на Джон.

Вечерта започна като много други предишни вечери. Джон сготви за вечеря един негов специалитет — пиле с къри — след това отидоха на кино да гледат най-новия филм на братята Маркс, а на излизане от киното до паркираната им недалече кола Джон имитираше смешната походка на Гручо. След това се върнаха вкъщи, Гардън запали огън в камината и седнаха да си поговорят.

Но нея вечер всичко останало бе различно. Всичко. Те започнаха да говорят за себе си. Гардън нямаше нужда повече да се сдържа, нямаше какво да крие от него. Джон вече знаеше най-лошите неща от миналото ѝ, по-лоши от най-лошото, ако се съдеше по вестниците.

Каза ѝ, че винаги е знаел за тези неща:

— Още на първата ни среща отидох в библиотеката. Потърсих Хестър Бейтмън. Библиотекарят ми каза къде да намеря вестниците, в които пише за брака ти и за развода. Тогава в ума ми се въртяха зли помисли, Гардън. Не се различавах много от всеки друг мъж — свиня, на когото панталоните отпред изведнъж почват да му се издуват. Реших да наобикалям, да изчакам удобно време да направя своя ход. Докато се мотаех, успях да те опозная малко повече. Тогава разбрах, че не си това, което си представях, а нещо много повече. Храбра и нежна. Внезапно ти стана много важна за мен. Мисля, че луничките ти са виновни за това. Ти престана да се правиш на съвършена, на тъй дяволски красива, и тогава те видях истински, вече можех да се влюбя в теб.

— Искаш да кажеш, Джон, че тези неща нямат значение за теб? Лошото, което съм направила в миналото...?

— Естествено това не е без значение за мен, Гардън; няма да те лъжа. Не ми е безразлично, че си била омъжена, че си обичала съпруга си. Както не е без значение, че и аз съм имал жени преди теб, някои съм обичал. Но аз истински вярвам, че такива неща важат в еднаква степен и за двама ни. Когато един мъж има сексуални преживявания казват, че имал гореща кръв, хвалят го. А когато жена прави същите неща, казват, че имала леко поведение. Това не е правилно.

Гардън се опита да се засмее.

— Веднага се вижда, че имаш сестра в движението за правата на жените — каза тя. — Аз пък май съм възпитана във викториански дух. Вярвам в двойния стандарт. Винаги ще се срамувам.

— Ще ти мине. Важното е, че това е минало свършено. Няма да те занимавам с моите други жени и няма да те разпитвам за другите ти мъже преди мен. Важното за мен е по какъв път да поемем двамата, считано от този момент. Обичам те, Гардън, искам да се оженим. Готова ли си? Ще бъда добър баща за Хелън. Знаеш колко много държа на нея.

Гардън любовно го погледна. Лицето му ѝ бе тъй познато и скъпо! Докосна се до белите гънки на очите до слепоочията, поглади подутинката на чупения някога нос.

— Обичам те, Джон — каза тя, — но не мога да е омъжа за теб. Не сега, не сега. Една чудно мила французайка ми каза веднъж, че да си омъжена е най-трудното нещо в живота, ако походиш както трябва. А аз искам да постъпвам правилно. Малко съм поуплашена. През декември станах на двадесет и девет. Понякога ми се струва, че едва сега ставам голяма. Ще ме оставиш ли да порасна още малко, Джон? Можеш ли да бъдеш търпелив, да ми дадеш още малко време?

Той погали с пръст луничките ѝ.

— Не съм ли бил такъв досега? Не съм ли най-търпеливият човек, когото познаваш? Мога да чакам още и още. Какво ще кажеш за едно ново предложение — да ми станеш приятелка?

Гардън въздъхна и потърка глава в рамото му.

— Аз вече съм ти такава — рече тя.

За Гардън пролетта бе период за откриване и проучване на нови неща. Тя откри и проучи Чарлстън по безброй начини. Както навремето в Европа, тя крачеше из града и гледаше. Скоро се убеди, че Елизабет е била права. Нямаше по-хубав град. Времето бе милостиво към Чарлстън. Красивите къщи, боядисани в пастелни лилави, сини, жълти, зелени и пясъчни цветове, бяха придобили нежни бледи оттенъци, радващи окото и душата. Контрастирайки с деликатността на сътвореното от човешката ръка, природата в града бе щедро ярка и възбуждаща по цвят и мирис. Уханието на жасмина и люляка изпълваше обонянието. Прозрачните деликатни листа на азалията пленяваха със своята смесица от лилаво и тъмночервено. Известната с името на града специфична тъмнозелена трева излъчваше свой

собствен парфюм след окосяване, а гардениите с името на Гардън спираха дъха с нежната си обаятелност.

Навсякъде формите мамеха окоето. Такива бяха рибената кост на старите тухлени тротоари, геометрията на извитите застъпващи се керемиди на стръмно изправените покриви, малките триъгълни сенки, сгушени между големите обли камъни на калдъръма, смайващата точност в изработените от ковано желязо портали, огради балкони, даже и на решетките, покриващи отводнителната мрежа.

Тя гледаше и се радваше на толкова много красота, така свободно разпръсната като постоянноменящ се празник за очите ѝ.

А и за ушите. Подвикванията на продавачите, песента на пойните птици, опияненото жужене на претоварените от нектар пчели, леещата се реч на цветарките, шепнещите целувки на водата по вълнолома в пристанището и вечната мелодия на старите камбани на „Свети Михаил“ бяха като живи свидетели за миналите години и издръжливостта на стария град. На два пъти камбаните бяха замълчали: веднъж, когато англичаните бяха завзели града в зората на раждането на Съединените щати и втори път, когато градът бе завзет от генерал Шерман по време на Гражданската война. Счупени и разпръснати от противника, всеки път камбаните биваха намирани, поправяни, доизливани и отново окачвани на камбанарията. Земересения и циклони ги бяха карали да бият в див дисонанс. Но Чарлстън и неговите камбани надвиха всичко. Техният мощен приятен звук плаваше денем и нощем от върха на високите бели кубета. Това бе грациозният фон към стародавната красота и величавото спокойствие, отмерващ с тактове добре подредения начин на живот. Той беше неизменен спътник в живота на предишните поколения, щеше да придружава и бъдещите.

„Нищо не се променя“ — помисли си Гардън, като видя неспокойните тринадесетгодишни момичета и момчета от вечерното училище по танци да изкачват стъпалата на зала „Южна Каролина“.

„Нищо не се променя“ — помисли си тя, наблюдавайки магията на въздушната стълба на Ашли Хол, когато отиде да запише Хелън в първи клас за идната есен.

„Нищо не се променя“ — весело каза тя на малкия продавач в павилиончето за разхладителни напитки в Шметман, когато изведе там Хелън на разходка и си купи сладоледи.

„Нищо не се променя — помисли си тя, — освен самата аз.“
Отиде на Великденския прием в Яхт клуба. Мъжете се бяха скупчили около бара и говореха за лов и риболов, жените стояха на групички в големия хол. Беше същият прием както преди около десет години, когато на Гардън ѝ приля от скука. Но този път тя взе участие в него и изобщо не се отегчи.

Разговаря с Мили Ендрюс за това каква би била най-добрата големина на масите в детската стая в новата обществена библиотека. Мили беше в комисията, която трябваше да вземе решение по въпроса и искаше да знае какво мислят майките на малките деца.

Патриция Мейсън мина покрай тях. Мили я хвана за ръка и я попита за мнението ѝ. Гардън посъветва Патриция да се съгласи с нея, а не с Мили. Гардън и Мили знаеха, че бащата на Патриция наскоро е научил, че ще умре от рак. Ако тя пожелаеше да поговорят за това, те бяха готови да я слушат. Ако не пожелаеше, те щяха да ѝ напомнят, че са нейни приятелки, че ѝ съчувстват и че са готови да бъдат край нея, когато възникне нужда.

Патриция каза, че ще е по-добре, ако децата седят на масите по шест, вместо по четири. После видя своя позната от другия край на хола, махаща ѝ с ръка.

— Ще се видим пак — каза тя на Мили и Гардън.

Гардън я проследи с очи как преминава през тълпата, спирайки се за кратко с всеки. „Всичките де ѝ помагат, ако възникне нужда — помисли си Гардън, тъй както ще помагат на мен“. Видя Уентуърт и се усмихна. Хелън също щеше да си има приятелки като Уентуърт. Като станеха на тридесет щяха да се кикотят за неща, които са били правила като тринадесетгодишни. А ако се скараха и трябваше да се разделят, щяха да го направят както Уентуърт. Погледът ѝ се плъзна към бара, откри Джон. Той напрегнато разговаряше с Ед Кемпбъл, сигурно за лодки. Ед строеше платноходка в двора си и не можеше да говори за нищо друго. Всички знаеха колко скучен е той, но пък за сметка на това беше най-милият човек на света. Това се знаеше и приятелите му го обичаха за това, така че в края на краищата всички проявиха интерес към височината на платното и дълбочината на газенето на лодката му.

Джон и Ед се засмяха на нещо. Очите на Джон почти се скриха в мрежата от дълбоки бръчки. Гардън се усмихна. Тя имаше всичко,

което една жена би могла да иска, за да бъде щастлива. Само да имаше кураж да го направи, да се довери на чувствата си, да се довери на щастието.

— Честит Великден, г-н Хенри — каза Мили. Бузите на Логан Хенри бяха силно поруменели. Той с ентузиазъм празнуваше края на Лент.

— Честит Великден на вас, Мили и Гардън — Гардън отвърна на поздрава. — Гардън, търся майка ти, тук ли е тя?

— Да, сър. Навън е, на верандата.

— А, добре. Ще трябва да се преборя с тарапаната отвън. Получи писмото ми, нали? — Гардън утвърдително кимна. — Ще ви държа в течение на нещата. Извинете ме, дами, имам нещо да свърша по служба.

Гардън подочу как си мърмореше „... тия вдовици...“ като се отдалечаваше.

— Горкият господин Хенри с неговите клиентки вдовици — каза тя. — Не е лесен този адвокатски живот.

— Но не и за стар адвокат ерген като него — уточни Мили. В града ходеше виц, че съпругите настоявали пред съпрузите си да наемат именно Хенри Логан за адвокат, известен и с кавалерските си услуги към вдовиците, когато му дойдеше времето.

— Ех, да можеше мама да го накара да се ожени за нея! — каза Гардън. — След всичко, което направи за мен, го чувствам като баща. Тя нямаше нужда да уточнява какво бе направил господин Хенри за нея, а и това не можеше да се опише с думи. Процесът и грозните неща в него бяха широко известни, но никой не ги коментираше. Гардън знаеше, че същата работа ще се получи и на следващото дело.

В писмото на господин Хенри ставаше дума за обжалването на Вики. Щатският Върховен съд беше отказал да разглежда обжалването. Все пак беше постановено, че първо инстанционният съд е допуснал грешка. Съдията Травърс не бил позволил на обвинението да представи всичките си доказателства. Ако Вики решеше да настоява, тя би могла да поднови делото. Но не можеше да постигне анулиране на присъдата, произнесена от съдията Травърс.

Логан Хенри не смяташе, че Принчипесата наново ще се заеме с цялата тази работа. Ако пък го направеше, резултатът щеше да бъде същият. Чарлстън се грижеше за своите хора.

Г-н Хенри отново мина край Гардън и Мили, насочен към изхода и мъкнещ след себе си протестиращата Маргърит.

— Съжалявам, Гардън, не чувам сватбени камбани в гласа на г-н Хенри. Но идеята му е правилна. Ой, почти е време за вечеря, трябва да намеря Алън.

— А пък аз трябва да спасявам Джон от Ед Кемпбъл. Те са като тигана и огъня. Ще вечеряме у мамини.

— Нов готвач, а? — проблемите на Маргърит с домашната прислуга бяха широко известни.

— От четвъртък насам. Стискам палци.

— Е, ако стане от лошо по-лошо, имаме си кошницата с Великденските яйца на Хелън. Ще се получи вечеря от твърдо сварени яйца и шоколадени зайчета.

— Хубава вечеря стана — каза Джон. — Наистина сте намерили добра готвачка, трябва да я пазите — той протегна ръка към Хелън, за да се хване тя за него, пресичайки улицата. Като стъпиха на отсрещния тротоар, момиченцето побягна към градината Уайт Пойнт и се покатери на пирамидата от циментирани топовни гюлета.

— Отиде хубавата ни Великденска дрешка — изкоментира Гардън. — А готвачката едва ли ще се задържи дълго. Мама фактически не се интересува колко добре е сготвено или колко е чисто къщи. Тя си иска друга Зензи, някой, който да я гледа, като че ли е бебе.

— Нямах милост, Гардън — той простря носната си кърпа върху една пейка, за да може Гардън да седне. — Хич не е хубаво, дете не се разбираш с майка си. Не можеш ли да ѝ простиш, че някога те е изгонила?

— Боже Господи, разбира се. Та аз забравих вече за това. Даже ѝ съчувствам. Самотна е, не може да понася мисълта, че стана на петдесет. Ужасена е от мисълта, че пак може да изпадне в бедност. Похарчи ли някой лев, изпада в лошо настроение. Жалко за нея. Много съм си мислила за нея. Беше време, когато я обожавах, след това я намразих. Сега за мен тя е човек, когото познавам, към когото изпитвам жал и имам задължение. Но не мога да ѝ дам това, което иска. Тя иска да се грижат за нея и да я боготворят. Но такова нещо не ми е възможно.

Изведнъж Хелън започна да вие. Джон скочи и се спусна към нея. Гардън тръгна след него, без да бърза. Познаваше този вой. Беше от ярост. Външно Хелън изглеждаше като метнала се на Харис, но отвътре беше цялата на Традови.

Проблемът, както Гардън обясни на Джон, след като успя да вникне в хълцанията на Хелън, се състоеше в това, че наблизо минало момиченце, облечено в същата рокля, но с пояс и кесийка вместо само с колан, както Хелън.

— Получила е лош пристъп на модна завист — каза Гардън. — Мисля, че моето малко момиченце започва да пораства.

Джон взе ръцете ѝ в своите.

— Мисля, че и майка ѝ. Време ли е да застана на колене?

— Не още. Може би скоро, но още не.

— Лельо Елизабет, вярно ли е, че Хари Фицпатрик ти бил любовник? — от три дена Гардън набираше кураж как да подходи към пралеля си. Но когато вечерта останаха сами и Хелън беше заспала, всичките ѝ предварително подготвени тактични речи изчезнаха от ума ѝ. Тя изстреля въпроса си без увод.

Елизабет направи лека гримаса.

— Елен Лемоан ли иска да знае? — меко каза тя.

— Не, аз искам да зная. Искам да зная как го направи.

Елизабет се разсмя.

— По шест начина, считано от неделята, и след това отново.

Лицето на Гардън ярко почервеня.

— Съжалявам, миличка, не можах да се въздържа да не те подразня. Искаше да кажеш как сме успели да запазим в тайна връзката ни, нали?

Гардън кимна.

— Нали знаеш — дискретността и всичко останало. Не мога да рискувам да вляза в устата на хората. Толкова е лесно да се ровичка в миналото и не бих го понесла, ако ме изолират отново. Но луда съм по Джон.

Лицето ѝ придоби открито, стегнато изражение.

— Не е само страстта, лельо Елизабет. Джон иска да се ожени за мен, а аз не бих могла да реша, преди да знам дали ние сексуално си подходдаме.

Елизабет се смя, докато очите ѝ се навлажниха. Гардън още повече почервеня.

Когато Елизабет можа отново да проговори, поиска от Гардън чаша вода. След като я изпи, придоби обичайния си сериозен вид.

— Мила моя Гардън — каза тя, — надявам се да ми простиш. Вие младите с вашите фройдистки фобии наистина сте много смешни. Ти си една млада страстна жена, сексуално привлечена от един пленителен млад мъж. Искаш да спиш с него. Можеш да се ожениш за него, а може и не. Но тези две неща нямат почти нищо общо. Сигурно щях да се оженя за Джо, ако не го бяха убили, но никога нито за

момент не изпитвах силно желание да спя с него. С Хари беше съвършено различно. Денем и нощем исках да съм в леглото му. По него време мислех, че никой нищо не знае, но, разбира се, някои са знаели. Естествено, никой нищо че ми каза...

Гардън разтърси ръката на Елизабет.

— Не мога да понасям, когато хвърляш такива бомби и продължаваш спокойно да разправяш. Какъв е тоя Джо? Защо щеше да се жениш за човек, за когото никога не си споменавала?

— Понякога съм разсеяна, Гардън. Ти ми зададе въпрос и аз се опитвам да ти отговоря. Остави ме да свърша. Когато се влюбих в Хари, имах голямо предимство, каквото ти сега нямаш. Дъщеря ми вече се бе оженила и бе напуснала къщата ми. Трад все още живееше с мен, но момчетата обикновено не са толкова схватливи, колкото момичетата. През лятото го пратих на морето.

Тогава Хари можеше да бъде с мен.

— Точно това ще направим. Не през лятото, Хелън е все още твърде малка, но ще я заведа на остров Съливан за две седмици. Не, не. Сигурно ще съжалявам, но ще го направя за цял месец. Ребека и децата ѝ ще бъдат там, така че ще има компания. А ти, лельо можеш да пуснеш Белва в отпуска. Кога предпочиташ, юли или август?

Гардън прегърна пралея си и Елизабет започна да протестира, че ще ѝ счупи кокалите.

— По-скоро нека бъде юли — каза тя. — Престани да ме вбесяваш. Знам, че знаеш, че знам, че ти знаеш, че го правиш нарочно, затова престани да ми се правиш на изкуфяла стара лейди. Кой е този Джо?

Елизабет се ухили.

— Така подлъгвам повечето хора. Джо — това е Джо Симмънс. Бях го споменала преди, но ти не направи връзката. Той бе най-добрият ми приятел, който някога съм имала. Той бе също дядото на съпруга ти.

— О, сега си спомням. Но ти никога не каза, че си го обичала.

— Казах, че беше най-добрият ми приятел. Разбира се, че го обичах. Човек може да разбере много по-добре какво представлява любовта, ако тя започне с приятелство, а не със секс.

Гардън се замисли.

— Люсиен ми каза нещо подобно.

— Люсиен? А, да, парфюмеристът.

— Той бе много специален приятел, лельо Елизабет.

— Много специален?

— Много. Почти бях избягала с него.

— Защо не го направи?

— Него ден срещнах Елен. Тя ми каза, че аз бягам от нещо, а не бягам при нещо, което не бито хубаво.

Елизабет кимна.

— Мисля да започна да уча френски и да отида в Париж. Много харесвам Елен, ще ми се да я видя.

— Сериозно ли говориш?

— Разбира се, защо не? Била съм в Париж преди. Съмнявам се да се е променил оттогава... поради възрастта ми. Това ли мислиш? Мила ми Гардън, аз съм само на седемдесет и пет. Ще продължавам да съм на седемдесет и пет още няколко месеца. Да, по-добре е да отида преди рождения ми ден, за да не може Елен да тръби, че е по-млада. Следващата седмица започвам уроците по френски.

— Лельо Елизабет?

— Какво?

— Моля ти се, разправи ми за Джо.

— Не знам какво искаш да чуеш, Гардън. Обичах Джо през целия си живот. Той ми бе като по-голям брат, докато растях. Не знаех, че ме обича не само като брат, което разбрах много по-късно, след като жена му бе починала. Но тогава вече ходех с Хари. Джо ме обичаше повече, отколкото заслужавах, но, разбира се, любовта никога не е справедлива. А Хари ме обичаше посвоему. Щастлива жена бях тогава. Отпратих Хари, което бе правилно. Казах на Джо, че не мога да се ожения за него. Той ми каза, че знае, че ще си променя решението и ще ме изчака. Убиха го, преди да имам възможност да му кажа, че е бил прав и че аз наистина съм си променила решението. Почувствах се измамена. Даже по-лошо. Почувствах, че по някакъв начин бях измамил Джо. Може би ако му бях казала по-рано, нещата щяха да бъдат различни. По кой може да каже? А времето отмина и започнах да мисля, че по някакъв ужасен начин смъртта на Джо беше най-хубавото, което можеше да се случи. Нямах начин да разбера дали щяхме да удържим на натиска на семейния живот. Нямах начин да разбера за какво трябваше да бъдем унищожени.

Останах накрая сама с независимостта си и това е по-важно, но на твоите години не можеш го разбра. Живях както си исках, даже получих повече, отколкото заслужавах. Имам спомените от две големи връзки. При едната аз обичах, а при другата бях обичаната. Тези спомени ме топят при редките студени мигове, когато се чувствам сама, и се чудя какво би могло да бъде... Гардън, престани. Плачеш повече от всяко друго момиче.

— Мъчно ми става, като си помисля, че си самотна.

— Ех, ти, твърдоглаво дете. Никога не съм самотна. Много рядко считам, че самотата ми е нещо по-малко от благословия. Но това е много рядко. Общо взето, не съм си променила мнението. Да живееш живота си както си искаш, е възможно най-добрият начин на живот.

Гардън отстъпи назад и изгледа надписа, който бе направила. Думите не бяха на една линия, но тя реши, че това е достатъчно: „ЗАТВОРЕНО ПОРАДИ ОТПУСК“.

Тя помисли за момент, след това махна надписа от прозореца. Туристическият сезон беше много успешен, но след това бизнесът много намаля. Майк, на Пола, щеше да се завърне от морските учения всеки момент. Защо не?

„ЩЕ БЪДЕ ОТВОРЕНО НА 1 АВГУСТ“.

Постави знака в центъра на прозореца, откачи контакта на хладилника, заключи задната врата, взе опакования за подарък пакет от бюрото си, излезе от магазина и заключи вратата.

В пакета имаше подарък за Джон. Представляваше урна от скулптора Хестър Бейтмън. В нея, украсена с червени, бели и сини извити лентички, имаше четка за зъби, самобръсначка и наета за бръснене марка „Бърма Шейв“. Започваше дългият край на седмицата с честванията по случай 4-ти юли.

— Добре ли си, Гардън? Нещо не си на себе си.

— Добре съм, Джон. Не знам какво имаш предвид.

— Нещо много си се отрудила. Горещо е и не е хубаво да се въртиш насам-натам. Остави чиниите. Могат да почакат, докато се върнем от кино.

— Хайде да не ходим на кино, Джон. Ще има голяма опашка, а и не си падам толкова по Бинг Кросби.

— Добре. Тогава ще отидем да гледаме „Бунтът на кораба Баунти“. Не ми казвай, че не харесваш Кларк Гейбъл. Знам, че го харесваш.

— Не. Можеш да гледаш кораби в морски филми, когато си сам. Казах, че днес не искам да ида на кино — гласът ѝ беше напрегнат.

Джон вдигна вежди.

— Мисля, че горещината те е хванала. По-добре да отидем да видим нещо. В киносалона е охладено. Какво ще кажеш за Фред Астер и Джинджър Роджърс?

На Гардън ѝ се прииска да го удари. Той не бе забелязал новата ѝ рокля, нито свещите на масата, готови да бъдат запалени, когато стане тъмно, нито полъха на парфюм в косата ѝ. Нищо не бе казал за пакета на масата, не бе попитал какво е, за кого е... Нищо не вървеше, както го бе замислила.

— Добре — каза тя мрачно. — Какво пък, да отидем на кино.

Беше се стъмнило, когато излязоха от киното. Въпреки че нощта беше знойна и влажна, тъмнината създаваше илюзия за хладина.

Джон отбеляза, че в къщата на Елизабет не свети. Гардън му каза, че Елизабет е завела Хелън на плаж. Стояха на тъмния площад. Тежкият нощен въздух ги притискаше мълчаливо, като че ли чакаше. Нямаше никакъв полъх. Трудно се дишаше.

Гардън се движеше бавно като сомнамбул или като плувец по морското дъно. Тя се приближи до Джон.

— Сами сме — просто каза тя.

— Гардън... уверена ли си в това, което правиш?

— О, да — ръцете ѝ обвиха врата му, тялото ѝ се притисна до неговото.

Дългите месеци на въздържане, чакане и желание бяха натрупали такова напрежение, че то избухна, когато жадуващите им устни се сляха. Спъваха се в тъмнината, спираха се да се целуват и милват, отдръпваха се и конфузно бързаха в нуждата си един за друг към убежището, което предоставяше малката къща на Гардън.

Нямаше време да запалят грижливо поставените свещи или да отворят добре изстуденото шампанско, или пък да разпънат сгъваемото в стената хубаво постлано легло. Едва влезли през вратата, правиха любов на пода с радостни възклицания, когато телата, им се сляха и изгоряха заедно в една почти мигновена кулминация.

След това останаха прегърнати, притихнали; само сърцата им биеха силно и бързо, дъхът им се смесваше и отново разпалваше страстта. Отново и отново се любиха, докато не беше задоволена настойчивата им нужда за това.

По-късно запалиха свещите, отвориха шампанското и се погледнаха един другия, като че ли за първи път се виждаха и техните очи разкриваха нови дълбочини на любовта им.

— Не очаквах това да се случи — каза Джон.

— А аз — да — каза Гардън. — Съжаляваш ли?

— Никога не съм бил по-щастлив през живота си. А ти?

— Също.

Месецът измина по странен начин — времето ту изчезваше, ту изпълваше света, който ги обкръжаваше. Докато бяха заедно, то не съществуваше и се изненадваха, когато разбираха, че часовете са отлетели. Когато бяха разделени, съществуваше само времето — то сякаш пълзеше и отказваше да бърза, бавейки поредното им единение. Сутрин Джон излизаше рано, отиваше с кола до базата и се връщаше веднага след работа.

За пред хората Джон живееше в къщата на Елизабет, за да я пази, докато нея я нямаше. С детинска радост Гардън скачаше върху леглото, в което Джон би трябвало да спи, разхвърляше го, за да може прислужницата на Елизабет да го намери в такова състояние.

— Мислиш ли, че успяваме да заблудим някого? — попита Джон.

Гардън се изкиска и поклати глава.

— Поне сме дискретни — каза тя — и спазваме правилата.

Те не страняха от света. Често пъти сутрин Гардън отиваше при една своя приятелка да пият кафе и да си говорят. Тя и Джон отидоха на две неофициални вечери. И те дадоха една, при която гасите бяха навън, под големия дъб, по който бяха накачили японски фенери. Гардън бе облечена в бялата си рокля модел „Фортуни“.

Гостите донесоха плочи. Алън и Мили Ендрюс им услужиха с техния електрически грамофон „Витрола“, а след вечерята всички танцуваха на малката тухлена тераса, под звуците на „Буза до Зуза“, „В настроение за любов съм“, „Луна над Маями“, „Каква разлика прави само един ден“, „Самата мисъл за тебе“, „Синята Луна“, „Тъмновиолетово“, „Очите ми са само за теб“. Времето бе идеално за любов.

Гардън не позволи нищо да попречи на магията на този месец, който Елизабет им даде.

— Толкова съм ти благодарна — каза тя на Елизабет, когато с Джон отидоха на острова за рождения ден на Хелън.

— Значи благодарността е като козметиката — отвърна Елизабет. — Цялата сияеш в тъмнината. Изпод кожата ти свети чак.

Гардън повтори думите на Елизабет пред Джон, когато се връщаха с колата.

— Лъчезарна — каза Джон. — Това е искала да каже и ти си точно това. Лъчезарна, великолепна и красива — той погледна Гардън и след това върна погледа си към пътя. Ръцете му стиснаха здраво кормилото. — С такива думи обикновено наричат булките. Гардън, знаеш какво чувствам към теб.

Тя потупа ръката му с пръст.

— Шшт, не сега, не днес. Много съм щастлива и не искам да мисля за нищо друго, освен за сегашния миг и за това как го чувствам.

— Все пак ще трябва да помислиш за това, Гардън. От Пеги знаеш какво представлява животът във флотата. Всеки момент могат да ме преместят.

Гардън затисна ушите си с ръце.

— Не искам да чувам — изписука тя и покри очите си с ръце. — И няма да гледам. Кажете ми, когато свърши.

Пред тях се показва мостът над река Купър.

Тя не можа да си запуши ушите, когато с нея разговаря Логан Хенри, но отложи да мисли за това, което той й каза. Г-н Хенри беше разтревожен. Съдилищата винаги излизаха във ваканция през лятото; температурата вътре в съдебните зали достигаше около 40 градуса и съдиите си вземаха отпуск. Но той току-що бе получил официално съобщение, че за 26 август е насрочено новото дело за родителските права над Хелън. Това беше безпрецедентно и възрастният адвокат гледаше с недоверие на всичко, което няма прецедент.

До края на август оставаше още месец. Гардън не можеше да мисли за нищо друго, освен за намаляващия брой на дните от юли. Как можаха тези седмици да се изнижат толкова бързо?

Джон погледна Гардън над вестника си.

— Има съобщение за търг в Съмървил в събота. Искате ли да отидем?

Гардън откъсна вниманието си от комикса, който четеше.

— Какво? Смяташ ли, че ако си боядисам косата черна ще изглеждам като „Драконовата лейди“?

— Казах, че има добър търг в събота. А ще изглеждаш като нещо, което котката е довякла. Би ли искала да отидем?

Гардън се замисли. Джон наистина бе влюбен в търговете. А и тя се нуждаеше от някои неща за магазина. От друга страна...

— Честно казано, не знам — каза тя. — Това ще е последният ни уикенд. Хелън се връща в понеделник и магазинът се отваря в сряда.

На Гардън й се искаше Джон да каже, че предпочита двамата да прекарат уикенда заедно, да не виждат никого и да не ходят никъде. Но вместо това той чакаше тя да реши.

— Е, добре, защо не — каза тя. — Да отидем в Съмървил — след като го каза почувства, че наистина искаше да отиде.

Тръгнаха в събота рано сутринта. Щяха да бъдат там даже преди да се отвори залата на търга, но пътуването щеше да бъде по хладина.

А и можеше да спрат някъде по пътя. Гардън не беше виждала от дълго време Реба и Метю и искаше Джон да се запознае с тях.

— Вземи кошницата за пикник, аз ще изтичам горе да си взема гердана. Идвам веднага.

— Изглеждаш много хубава — каза Джон, когато Гардън влезе в колата. — Защо така се натруфи за Съмървил?

— Не е за Съмървил, глупчо? Харесва ми да се труфя заради тебе. Освен това, когато отивам при Реба, винаги си вземам талисмана. Той ми е като че ли връзката с миналите години. Всъщност даде ми го старата Пенси.

— Коя е тази „стара Пенси“?

— Трябва да съм ти разправяла за старата Пенси. Сигурна съм, че съм ти разправяла, когато живеех с Реба като малка.

— Спомням си за Реба, но нищо за жена с такова интересно име като „старата Пенси“.

Гардън се отнесе по спомените си за старата жена...

— Така че — заключи тя — по този начин получих самодивското ковчеже и талисмана срещу уроки. Знам, че е глупаво да си суеверен, но винаги се чувствам по-сигурна, когато го нося.

— Мисля, че трябва винаги да го носиш.

Гардън се засмя.

— Добре, дразни ме колкото си искаш; все пак ти казах, че знам, че е глупаво.

Джон не се засмя.

— Никак не мисля, че е глупаво. В Далечния изток има различни вярвания, на които се смеят западняците. А в модерния и прогресивен Запад има стотици суеверия, на които хората се присмиват, но въпреки това не се отърсват от тях. Кой може да каже кое е реалното и кое — не? Ако тази стара жена е могла да лекува изгаряния, без да оставя пришки или белези, не бих пренебрегнал нищо от това, което е правела.

Гардън се усмихна.

— Откачен си, но те обичам. Реба много ще те хареса.

Реба наистина го хареса, също и Метю. А също така около двадесетината мъже, жени и деца, които бяха дошли да видят „господарката Гардън и нейния моряк“. Те всички бяха от рода Ашли

от едно или друго коляно, всичките част от имението, въпреки че не бяха живели там много години.

— Обичам тези хора — каза Гардън като махна за сбогуване през прозореца на колата. — В сърцето ми Реба е истинската ми майка. Много повече, отколкото мама... Господи, погледни колко е часът. Давай напред, моряко.

— Тъй вярно, капитане.

— Това ми харесва: „господарката Гардън и нейният моряк“. Звучи романтично.

— Звучи ми като началото на хумореска.

Те бяха пропуснали началото на търга, но това нямаше значение. Толкова горещо беше, че търгът се провеждаше навън; предметите за продажба бяха наредени в широк кръг на тревата около мястото на наддаване. Гардън и Джон имаха достатъчно време да разгледат интересните за тях предмети, както и да посетят щанда на госпожите от Методистката черква, където се продаваше лимонада и орехова торта.

Безмилостното слънце беше прогонило много хора. Гардън и Джон извадиха от колата чадъри за слънце и си купиха още лимонада. Това, че тълпата бе рехавя, означаваше, че покупките ще бъдат добри. В три и двадесет следобеда единствено те бяха останали. Провеждащият търга свали сламената си шапка и избърса потната си глава и лице.

— Съжалявам, малка лейди — каза той с пресипнал глас, — страхувам се, че това е всичко за днес.

Гардън му подаде чаша лимонада, която беше запазила за него.

— Не, г-н Бигърс. Все още имате двама посетители тук. Достатъчни са за търг.

— Госпожо, ще ми провалите бизнеса.

— Ами, виждала съм ви да продавате лъскава мед за злато, г-н Бигърс. Бъдете сега джентълмен, защото този път сте хванат натясно.

Бигърс изпи лимонадата и се засмя.

— Окей, но правете го колкото се може по-безболезнено — той вдигна напукана китайска каничка на цветя и започна приказките си, намигвайки на Гардън. — Кой ще започне наддаването за този великолепен порцеланов предмет на изкуството? Чувам ли десет долара? Пет? Два? Хайде, уважаеми дами и господа, не обиждайте

притежателя на този ценен музеен предмет от семейното наследство на една от най-големите плантации в Суоний Ривър... Какво искате да купите? — попита Бигърс.

Джон донесе желаните от Гардън предмети и ги постави на платформата, където стоеше Бигърс. След това направиха „търга“. Бигърс вдигна един чайник.

— Пет цента — каза Гардън.

— Шест — каза Джон.

— Седем — каза Гардън.

— Продадено — каза Бигърс.

— Какъв товар! — възкликна Гардън. Колата беше препълнена с плячката. В скута си и около краката си държеше истински съкровища. Тя и Джон бяха мръсни, вмирисани, но с победоносен вид. — Хайде да ги занесем направо в магазина — предложи Гардън. Нямам търпение да поставя самовара на прозореца. Какво мислиш са правили тези руснаци, при това в Съмървил?

Беше уморена, но възбудена и правеше планове. Хубаво беше да работи отново. Краят на техния вълшебен месец не беше краят на света.

— Ей, Джон, знаеш ли какво? Ужасно горещо ще бъде още два месеца. Обзалагам се, че можем да правим това всяка седмица.

— Гардън, ти имаш душа на пират.

— Я виж ти кой го казва! Не беше ли ти този, който убеди стария Бигърс да сложи всичките лъжици като един предмет, за да ги купим почти без пари?

— Забавно беше, нали? Може би ще си направя татуировка. Череп и кръстосани кости. Всеки моряк трябва да има татуировка.

— Всеки моряк трябва да се къпе. Миришем на порове.

— Ще ти изтъркам гърба и ти моя.

— Продадено, на джентълмена с татуировката.

— Защо телефонът винаги звъни, когато вляза във ваната? — плискайки с вода, Гардън се надигна.

— Аз ще се обадя. Ще кажа, че ще позвъниш по-късно.

Няколко минути по-късно Джон се върна в банята с чаша бренди в ръка.

— Изпий това, Гардън, майка ти е получила сърдечен удар.

Гардън махна с ръка.

— Тя постоянно получава сърдечни удари, не се тревожи.

— Страхувам се, че този път е наистина. Трябва веднага да отидеш в болницата. Ще дойда с теб.

След това всичко се случи толкова бързо, че Гардън не можа нищо да направи, освен да се мъчи да се движи заедно със събитията.

— Майка ви е много изплашена, Гардън — каза д-р Хоуп. Благото му лице беше уморено от напрежението. — Трябва да бъдете търпелива с нея. Знаете ли, когато тя получаваше малки пристъпи на сърцебиене и замайване, тя наистина вярваше, че са сърдечни удари, въпреки че много пъти ѝ обяснявах, че не са нищо повече от газове. Сега тя се сблъска с нещо истинско, почувства истинска болка. Получила е стенокардна криза. Имала е късмет. Но и сега тя не ми вярва, когато ѝ казвам, че ще се оправи, както не ми вярваше едно време, когато ѝ казвах, че нищо ѝ няма.

Гардън също не можеше да му повярва. За нея „сърдечен удар“ беше нещо ужасно.

— Наистина ли ще се оправи?

— Да, ако от уплаха не умре. Направо казано. Нуждае се от почивка и трябва да се храни леко, но най-много се нуждае от спокойствие. Изпращам я вкъщи, защото болницата я плаши. Ще ви дам имената на някои добри сестри, но ще бъде по-добре, ако вие се погрижите за нея поне за няколко дни. Ако види медицинска сестра, ще си помисли, че е болна, а тя не е. Поне засега.

— Какво искате да кажете с това „поне засега“?

— Ако продължава да се тревожи за себе си, ще си докара нова криза. И тя може да се окаже по-сериозна. Не влизайте сега да я видите, понеже изглеждате много разтревожена. Свършете си каквото имате да вършите и се върнете, когато сте готова да я закарате вкъщи.

Джон я откара в къщата на майка ѝ и помогна да приготви нещата. Въпреки високите петметрови тавани и хладината от крайбрежния булевард, въздухът в голямата къща беше потискащ.

— Ще я настаня на партера — каза Гардън. — Няма да успеем да я качим горе на носилка, а и долу е по-хладно отвсякъде другаде. Кухнята е също на партера. Ще бъде по-лесно да се носи и прибира.

Освен кухнята на партера имаше и гостна, трапезария и четири спални. Те са били използвани от собствениците на къщата преди Маргърит. Гардън изчисти една от стаите, постла леглото, сложи рози във вазите, които Джон откъсна от градината. След това украси прозорците със завеси в бяло със зелена папрат, които намери в скрина, докато чистеше.

— Ето — каза тя, — добре изглежда и е хладно, доколкото е възможно. Мама няма да го хареса, но това е най-доброто, което мога да направя.

— Великолепна е, Гардън. Знаеш ли, имаме електрически вентилатори в базата. Мога да взема един.

— Чудно ще бъде. Ще смъкнеш ли радиото от горния хол? Ще ти помогна да го свалим.

— Остави. Имам портативен модел. Ще го донеса и него.

— Чудесно. Ще си измия лицето и ръцете и ще дойда с тебе. Можеш ли да ме оставиш в болницата? Ще се върна с линейката заедно с мама.

Маргърит изглеждаше малка като дете в болничното легло. По лицето си имаше малко бръчки, сивите косми не личаха в светлата ѝ коса. Тя беше направена на плитка и висеше отпред на гърдите върху грубата бяла болнична роба и белия чаршаф, дръпнат почти до раменете и скрил ръцете ѝ.

— Здравей, мамо — каза тихо Гардън.

Маргърит отвори очи и започна да плаче.

— Шшт, стига. Всичко ще бъде наред. Дойдох да те закарам вкъщи.

Маргърит се опита да протегне ръка, но ѝ пречеше чаршафът, който беше подвит под дюшека. Гардън избърза към леглото и ѝ помогна да измъкне ръката си. Маргърит сграбчи китката на Гардън.

— Не ме оставяй — прошепна тя.

— Няма, мамо, не се плаши, аз съм до теб.

Маргърит не хареса стаята... шума на вентилатора... супата на Гардън... нощницата, която Гардън бе свалила от спалнята ѝ горе... станцията, която Гардън бе избрала по радиото... твърдите възглавници... вкуса на чая, който Гардън ѝ бе направила... начина, по

който е била пренебрегвана в болницата... начина, по който Гардън се въртеше около нея... това, че Гардън я оставяше съвсем сама...

Тази нощ тя заспа едва към единадесет. Гардън изпуши дузина цигари, докато записваше какво трябва да се направи:

Да се доведе Хелън вкъщи.

Да се отвори магазинът.

Да се намери нова готвачка.

Да се намери нова прислужница.

Да донеса дрехи — за мен, за Хелън.

Да смажа вентилатора.

Да купя провизии.

Тя заспа на бюрото.

Маргърит не беше лесен пациент. След като закуси с майка си, Гардън постави малко порцеланово звънче на масата до леглото ѝ.

— Ще завъртя няколко телефона, ще взема душ и тогава ще ти направя чай и ще обсъдим какво ще хапнем на обяд. Ако искаш нещо, преди да се върна, позвъни със звънчето.

Точно беше стъпила на първото стъпало и звънчето звънна.

Маргърит държеше ръката на сърцето си, когато Гардън влезе в стаята.

— Сигурна съм, че усетих някакво особено биене, Гардън. Звъни на д-р Хоуп.

— Добре, мамо. Ще звънна първо на него.

— И веднага се върни да ми кажеш какво ти каза.

— Добре.

Гардън беше на второто стъпало, когато звънчето звънна отново.

— Кажи му да дойде да ме види. И не му позволявай да те залъгва, Гардън. Той ще се опита; но ти не му позволявай. И преди да дойде, помогни ми да сменя нощницата си, донеси ми спалното сако от гардероба, намира се в една синя кутия, и ми помогни да си оправя косата.

Деликатното сладко звънче се превърна в кошмар за Гардън.

— Ще се самоубия — каза тя на Елизабет по телефона същия следобед. — Това е единственият начин да се въздържа да не убия мама.

— Маршал Хоуп е като десет вида магарета — каза Елизабет. — Извикай веднага три от тези сестри и им нареди да работят на смени по осем часа. След това телефонирай на тайфата на майка ти, знаеш кои имам предвид, ония харпии, дето не ги лови сън. Те всички ще дойдат да я посетят. Те много обичат да говорят за болестите си. Но този път Маргърит ще надмине всички. Едно време камъните в бъбреците на Бети Елисън бяха като асо коз. Не се тревожи за Хелън. Ще я взема при мен.

Без да спи и като оглуша към звънчето и оплакванията на Маргърит, Гардън успя да сложи ред в къщата, да осигури прислуга и медицински сестри, да купи провизии и лекарства. Тя изчисти гостната и постави кушетка, на която Маргърит да лежи, когато приема гостите си. Тя даже убеди телефонната компания да инсталира телефон на партера.

Във вторник следобед тя надникна при Маргърит да приветства гостите ѝ, отклони поканата да се присъедини към тях, съгласи се, че майка ѝ изглежда великолепно и каза на Маргърит, че ще отиде на пазар, за да подготви отварянето на магазина на другия ден. Маргърит ѝ махна за довиждане; в жеста ѝ имаше смелост, но в същото време подсказваше, че тя се чувства изоставена.

— Хелън, колко си красива и почерняла! Ела и ме прегърни! — Гардън затвори очи и се усмихна, доволна от силата, с която малките ръце я душаха и от мириса на здравето дете. — Колко много ми липсваше, ангелче мое.

— И ти ми липсваше, мамо. Мога ли пак да отида на плажа, мамо? Събрах в пясъка само девет долара, а Били — единадесет.

Гардън се освободи от детето, благодари на Елизабет, че ѝ е спасила живота и се втурна към тихата „Чалмърс Стрийт“, където работата я чакаше.

В края на седмицата Гардън беше капнала.

— Но сега мисля, че нещата са вече под контрол — каза тя на Джон по телефона. — Каквото и да стане, ще се измъкна следващата събота, когато Пола ще бъде в магазина. Мама едва ли ще забележи. При нея се точат приятелките ѝ цял ден. Само нощем ме кара да се въртя около нея... О, не, медицинската сестра няма да свърши работа. Мама иска само мене. Тя вече шест пъти уволни сестрата. Слава Богу, че плащам. Сестрата само се хили на мама с изкуствените си зъби и не

й обръща внимание... Аз също те обичам и ужасно ми липсваш. По дяволите, някой звъни на вратата. Трябва да отворя, защото прислужничката отиде в магазина.

Гардън силно се изненада, като видя Логан Хенри на прага. Не знаеше, че в задълженията към клиентите му влизат и посещения по време на болест.

Г-н Хенри беше дошъл да се види с нея, а не с Маргърит. И той й каза, че нещата никак не бяха наред.

— Смениха датата на делото, издърпаха я по-напред. Имаме само седмица за подготовка. Сигурно е направено със зъл умисъл, защото много от нашите свидетели са или по планините, или на острова. Всички са запланували да бъдат тук на 26-ти. Много неудобно ще им бъде да нарушат плановете си, за да могат да дойдат на 10-ти.

Тревогата на Гардън беше повече от явна. Г-н Хенри си позволи да я потупа по рамото.

— Те ще бъдат тук, Гардън, не се плаши. Но веднага след това той заличи увереността, която току-що й бе придал.

— Тревожи ме съдията. Не го познавам. Причината била, че имало много натрупани дела, а всичките съдии на този съд са във ваканция. Не ми харесва това. Този човек е чужденец, „янки“, доколкото зная. Той не познава Чарлстън и чарлстънците както Травърс. Той не е от нашите. Въпреки всичко, от наша страна, показанията са неоспорими. Едва ли би могъл да реши по друг начин делото, освен в наша полза. А нашата позиция се подсилва и от факта, че ти сега живееш в къщата на майка си. Нищо не би могло да бъде по-коректно.

Г-н Хенри разсеяно погледна покрай Гардън и впи поглед в един ъгъл на стаята.

— Така де, онзи приятен млад морски офицер, би било хубаво, ако не се виждаш с него до приключването на процеса. Биха могли да се направят косвени намеци, които да поставят тезата ни под съмнение, въпреки че ще бъдат напълно неоснователни.

— Разбирам — каза Гардън. Августовският следобед беше задушаваш, но тя почувства студа на страха.

Пред портала на Съдебната палата имаше само един журналист. Беше от местните, младок. Гардън мислено благодари на Бога. Вестниците не се интересуваха повече да поместват клюки по неин адрес.

Някои от нейните свидетели седяха вече по пейките в задната част на съдебната зала, охлаждаха се с палметови ветрила. Гардън се усмихна и му кимна с глава. Имаше късмет все пак. Камбаната на църквата „Св. Михаил“ започна да бие, както правеше, преди да отброи часа. Тя се почувства удобно, съзнавайки, че си е вкъщи и че е на сигурно място.

И тогава видя Вики. Разбра, че е сгрешила и че не е в безопасност, че даже е още по-застрашена, отколкото преди. Вики ѝ се усмихваше с отровно сладка усмивка. Гардън седна на местото си. Краката ѝ бяха отмалели. Вики можеше да бъде разпозната само по изражението на лицето си. Всичко останало в нея беше маскирано. Беше станала неузнаваема.

През седемте месеца след предишния процес Вики беше наддала най-малко 15 килограма. Имаше двойна брадичка като възглавница и меко, дебело тяло. Беше увита в голяма старомодна рокля за възрастни на морскосини жоржети с бродирана бяла яка. Дебелите ѝ глезени издуваха оксфордските ѝ обувки с връзки на ниски дебели токове. Носеше обикновена морско синя сламена шапка, поставена върху прибраната ѝ къдрава сива коса. По лицето ѝ нямаше никаква козметика, единственото ѝ бижу беше брошка от камей. Приличаше на баба.

Именно по този начин я представи адвокатът ѝ, когато направи встъпителното си слово пред съдията.

— Тази баба, уважаеми г-н съдия, е завела дело с много голямо нежелание срещу майката на нейната внучка. Тя не храни никаква враждебност спрямо тази красива млада жена, въпреки че е вярно, че г-жа Харис открадна детето от къщата на баба му и след това не е изпратила нито снимка, нито вест за здравето на малката Хелън. Повтарям — никаква враждебност. Само изключително дълбока печал,

че е била разделена от детето, което толкова много обича, и загриженост за благосъстоянието на внучката си. Тази баба, уважаема г-н съдия, не иска конфликт, нито пък храни лоши помисли. Подтиква я само едно-единствено сърдечно желание, толкова силно, че се чувства принудена да прибегне до съдебен процес. А това желание е такова, за което никой не може да я осъди. Тя иска най-хубавото, най-хубавото за малката Хелън.

Гардън погледна Логан Хенри. Той пишеше усърдно в един бележник, който беше извадил от чантата си. Устните му бяха нацупени, бръчки излизаха от тях през бялата като пергамент кожа на лицето му. Изглеждаше много възрастен, уморен и угрижен.

Дните се нижеха и г-н Хенри измина степените от уморен до болен, та почти умрял.

Процесът можеше да умори петима мъже, по-млади и по-силни от Логан Хенри. Горещината беше непоносима. Обикновено през лятото следобед Чарлстън биваше връхлитан от бурни превалявания с гърмежи, които разкъсваха натиска на тежката влажност и поне временно охлаждаха въздуха. Но сега дните минаваха един след друг, бляскавите облаци се събираха високо в небето и техните кълбести бели върхове като че ли опираха в самия връх на небето, но бурята не идваше. Горещината в съдебната зала се увеличаваше, изстискваше всичко живо от въздуха и изчакваше през нощта, за да се увеличи на следващия ден още повече, когато слънцето безмилостно печеше зданието, отразявайки се и от тротоарите. Всеки ден беше като ад и всеки допълнителен ден бе като вечност.

Но г-н Хенри не бе сломен. Той пълнеше страница след страница с бележки. Слушаше с напрегнато внимание показанията на свидетелите на обвинението и толкова бе съсредоточен, че тялото му потрепваше; прекъсваше свидетелите и адвоката на обвинението с възражения, правеше им кръстосан разпит с такава упоритост, че свидетелите оставаха вбесени и смутени.

Те бяха мъже и жени, несвикнали да им се възражава по такъв начин, повече свикнали на уважение и възхищение. Те бяха видни експерти.

Известен детски психолог говори за необратимата вреда сред деца на работещи майки.

Известен експерт в областта на образованието обрисова преимуществата на голямото, отдавна утвърдено училище, снабдено с последните най-изискани удобства.

Известен лекар разиска огромната празнина, която съществува между модерните средства и технологиите на големите общини, от една страна, и малките, от друга.

Уредник на Метрополитенския музей на изкуствата обясни програмите за деца на членове на музея.

Известен пианист разправи за подробности в неговия начин на обучение в студията на Карнеги Хол.

Реномиран учител, който някога учел пианиста, описа с каква нежност той подхождал към малките деца.

Инструктор от клуба за пързалане с кънки в Ню Йорк обрисова с думи картината на щастливите деца, които взимали уроци в него.

Учителка от Академията по езда в Сентрал Парк прожектира филм за децата, които яздат и се обучават да се грижат за техните собствени попита под нейно ръководство.

Международно известна пенсионирана балерина изказа желанието си да въведе Хелън в радостите на балетното изкуство.

Техните показания продължиха два дни.

На третия ден адвокатът на Вики представи доказателства под формата на снимки, изрезки от вестниците и писмено заверени показания. Час след час се вписваха в протоколите на съда шокиращите и с печална слава истории на „лошите времена“ на Гардън.

— Виждате ли, уважаеми г-н съдия — заключи той с тъжно и строго изражение, — срамната история на майката на детето. Това е станало обществено достояние, една сянка, която никога няма да бъде изтрита, падение, което винаги ще пет живота на малката Хелън, докато е в семейството на майка си.

Адвокатът бе пресметнал заключителното му слово да свърши точно когато съдът трябваше да яви почивка за обед. Следобеда трима духовни лица от три черкви в Ню Йорк и посланиците на щата в три страни свидетелстваха за благородния морален характер на Виктория Монтекатини.

На сутринта на четвъртия ден времето беше облачно, предвещаваеше дъжд и влажността бе паднала ниско над земята. Вътре

в съдебната зала един съдебен пристав припадна от топлинен удар. Адвокатът на Вики се приближи до съдията и каза с приглушен тон:

— Уважаеми г-н съдия, мой дълг е сега да разкрия поверителна информация, която никога нямаше да бъде разкрита, ако не беше самоотричането на бабата.

Един след друг набързо банкери, счетоводители и борсови посредници дадоха показания за финансовото състояние на Вики: фабрики, параходни компании, банка в Чарлстън, акции, облигации, злато на кюлчета, бижута, къщи, земи, автомобили, влак, яхта и ликвидни средства в швейцарска банка на стойност единадесет милиона шестстотин осемдесет и четири хиляди, деветстотин и тридесет и два долара и шестнадесет цента. Навън в далечината прогърмя, но дъжд не падна.

Друг счетоводител даде показания за състоянието на малкия бизнес в Америка през 1935 година, годишни банкрути и по-специално прогноза за антикварния бизнес. Изчисленията му показваха, че вероятността за банкрут на „Лоукънтри Трежърс“, магазина на Гардън, надвишава деветдесет процента. Балансите, банковите извлечения и счетоводните книги, които бяха иззети по съдебен ред от Гардън показаха, че тя си е плащала заплата от сто долара на месец, била спечелила двеста и единадесет долара през 1934 година и имала в банката четиристотин и два долара. Капки дъжд забарабаниха по прозореца и привлякоха очите на всички. Но с това свърши.

За последен свидетел адвокатът на Вики призова един от партньорите си. Той прочете на висок глас два документа. Първият беше завещанието на Вики, с което тя предаваше недвижимото си имущество за благотворителни цели. С втория документ се прехвърляше цялата ѝ друга собственост на Хелън и се образуваше неотменим попечителски фонд, в който бабата и законен настойник Виктория Монтекатини се назначаваше за администратор. Адвокатът обясни, че вторият документ щял да се подпише в присъствието на съдията, в момента, когато на неговата клиентка бъде предоставено попечителството над любимата ѝ внучка.

Той се поклони театрално на Логан Хенри.

— Изложихме тезата си — каза той с иронична гримаса.

Г-н Хенри даде най-доброто от себе си. Един след друг свидетели даваха показания за характера на Гардън и запълниха остатъка от четвъртъка и по-голямата част от петъка. Бяха оставили удобните си домове, прекъснали ваканцията си, изтърпели бяха смазващите дни на непоносимата жар — всичко заради нея, за да ѝ помогнат да запази детето си. Гласът на Хенри Логан трепереше от напрежение, когато почтително ги превеждаше през показанията им и по този начин им отдаваше дължимото. До този момент Гардън беше изтърпнала от отчаяние, но сега сълзите потекоха от очите ѝ — сълзи на неизразима благодарност, възхищение и любов.

Адвокатът на Вики демонстрира уважение и симпатия към донкихотовщината на нейните свидетели. Той се кланяше на всеки и се отказа от правото си на кръстосан разпит.

След това той направи заключителното си изказване.

— Уважаеми г-н съдия, това е много обикновен случай. Тук трябва само един въпрос да се разгледа, а това е кои са най-добрите интереси на това малко шестгодишно момиченце. Бих могъл да говоря по всички въпроси, повдигнати от експертите, дали показания в този съд. Бих могъл красноречиво да опиша чувствата на майката, чието единствено дете е било трагически поразено в младостта си. След това бих могъл да обрисувам необятната обич на тази самотна жена, която се е опитала да я влее в единственото живо създание, което има за нея някакво значение на този свят — нейната внучка. Но това не са истинските разсъждения тук. Истинското съображение е едно — благосъстоянието на малката Хелън. Трябва ли това невинно дете да бъде лишено от живот, изпълнен с най-добри грижи и образование... Трябва ли да ѝ отнемем наследството, което ще гарантира същите привилегии на нейните деца и на техните деца... Трябва ли да ѝ се откаже любовта и щедростта на баба ѝ... заради една жена, която не може да предложи нито сигурност, нито морално подходящо обкръжение?

За момент той запази декламаторската си поза. След това разтворените му ръце паднаха като посечени, а лъвската му глава, издадена напред във възбудата му, клюмна замислено надолу. Изтощен от емоциите, той се върна на мястото си.

Г-н Хенри отмести назад стола си, който изскърца и наруши създалото се настроение. Той се изправи. Белият му ленен костюм

стоеше увиснал на костеливото му тяло, пот бе избила по него.

— Моите комплименти към учения ми колега — каза той бавно — за блестящия му показ на красноречие. Аз съм много уморен и много обикновен, за да се опитам да направя нещо подобно. Само мога да кажа няколко прости думи за любовта и парите.

— Хелън Харис няма много пари. Също и майка ѝ. Хелън получава две пенита, когато в неделното църковно училище поднася чинията за дарения. Майка ѝ ги връзва на възел в кърпичката на Хелън. Но Хелън е само едно малко момиче. Тя не знае нищо за парите. Има девет долара, които е събрала на плажа с братовчедите си и мисли, че е богата. Уважаеми г-н съдия, аз мисля, че Хелън е права. Тя е богата. Тя има толкова много братовчеди, колкото тази лейди, баба ѝ, има пари. Има си майка, която я обича от първия момент, когато Хелън е ритнала в утробата ѝ, и ще продължи да я обича, независимо от всичко. Тя си има своята стая с легло за нея и легло за нейната пишкаща кукла, велосипедче на три колелца и пени под възглавницата си, всеки път, когато ѝ падне зъб. Едно малко момиче не може да спи в повече от едно легло на един път или в повече от една стая на един път, или пък да кара повече от едно велосипедче наведнъж. И добрата фея на зъбките за нея означава много повече, отколкото банковата сметка в Швейцария.

Струва ми се, че това, което казвам, уважаеми г-н съдия, е, че Хелън е едно малко щастливо момиче, което има всичко, което желае в живота си. Не знам някой да бъде по-богат от това. Не мисля, че тя въобще ще е щастлива, ако ѝ отнемат този живот. Майка ѝ работи много. В тези времена това не е гаранция за успех. Но Хелън никога няма да бъде гладна. Винаги ще има покрив над главата си. Тя е малко чарлстънско момиче, а в Чарлстън ние се грижим за своите. Струва ми се, че цял един град, пълен с хора, които се грижат за тебе, е по-добра сигурност, отколкото група притежатели на акции, които да се разпореждат с инвестициите ти. Струва ми се, че Хелън се намира, където принадлежи, и тя трябва да остане именно тук.

Съдията не отреагира. През цялата седмица той не беше отреагирал нито на казаното, нито на направеното. Погледна часовника си, който беше сложил на бюрото.

— Часът е четири — каза той. Имаше носовото провлачено южняшко произношение. — Сега заседанието ще приключи. Страните

да бъдат на разположение от девет часа сутринта в понеделник.
Секретарят ще ви уведоми кога да се съберете за решението по делото.

— Е, какво стана? — Маргърит се изправи на кушетката.

— Всичко свърши, но няма още решение. Ще трябва да се върнем отново в понеделник.

— Не мога да издържам на всичко това. Знаеш, Гардън, че д-р Хоуп каза да не се вълнувам. Сърцето ми пърха като на птичка в клетка. Може би глътка чай с лед и лимон ще ме успокои. Тук е толкова горещо!

Гардън включи електрическия вентилатор.

— Нали знаеш, че този шум ме безпокои, Гардън! Не разбирам как може да си толкова несъобразителна... Къде отиваш?

— Отивам си вкъщи, мамо. Ще прекарам уикенда с Хелън.

— Не може просто така да си тръгнеш и да ме оставиш. Знаеш ми състоянието.

— Мамо, имаш медицинска сестра в съседната стая, която е на разположение двадесет и четири часа. Освен това имаш готвачка и прислужница. Трябва да изкараш без мен два дни. Ще се върна в понеделник в осем сутринта.

— Гардън! Гардън Трад! Върни се тук — звукът на камбанката на Маргърит преследваше Гардън и след като излезе от вратата.

Тя вървя пеша в горещината до къщата на Елизабет. По улицата нямаше хора и това ѝ хареса. Не бе в състояние точно сега да говори с когото и да било, даже да размени едно просто здрасти. Гардън знаеше, че щеше да прекара последния и уикенд с дъщеря си.

Г-н Хенри бе блестящ в съда, но не можеше да промени фактите. Хелън щеше да има всичко при Вики, докато при Гардън тя никога нямаше да има истинска сигурност. Пясъчните долари дълго нямаше да могат да покриват нуждите ѝ. Хубава идея беше, но златото е реално, черупките на морските миди не са. Гардън остана учудена, че съдията не се произнесе още на момента. Може би имаше някакво правило, съгласно което трябваше да дадат вид, че премислят нещата.

„Няма да плача, си обеща тя, и няма да сграбча Хелън и да я държа в ръцете си продължително. Тя не обича дълго да я прегръщат.

Ще прекараме просто един обикновен уикенд, нищо особено. Това искам да ми остане за спомен.“

Елизабет я чакаше на вратата. Докосна бузата на Гардън с треперещи пръсти.

— Хенри Логан звъня. Зная всичко. Не мога да изразя с думи колко съжалявам.

— Благодаря ти, лельо Елизабет. Все още съм изтръпнала. Може би така е най-добре. Нищо няма да кажа на Хелън. Ще се опитам да не показвам пред нея, че нещо се е случило.

— Мисля, че така е най-добре. Джон е тук; Хелън е с него. Те са у вас. Аз му разправих.

Хелън седеше в скута на Джон, говореше нещо тъжно и се опитваше да откопчее панделките на медалите на мундира му. Гардън приклекна и я обгърна с ръце. Джон ги прегърна и двете. Той помогна на Гардън да направи уикенда такъв, какъвто тя искаше да бъде.

Когато Гардън влезе в къщата на майка си сутринта в понеделник, тя чу как Маргърит съобщава на сестрата, че е уволнена.

— Всичко е наред, сестра — каза Гардън. — Можете да си вървите. Доволна съм от всичко, което сте направили. Аз поемам нещата.

Гардън направи закуска за майка си, а за себе си кафе. Тя изпи две чаши, след това ги повърна агонизиращо в мивката. Промисли си устата със сол и вода и отново повърна. Звънна камбанката на Маргърит.

— Остани при мене, Гардън. Говори ми, не мога да търпя цялото това чакане.

— И аз също, мамо. Но ще трябва. Още няма девет часа. Слушай! — камбаната на „Св. Михаил“ биеше девет без четвърт.

— Тук е толкова задушно. Не мога да дишам.

Гардън се чувстваше по същия начин. Не беше валяло от десет дни. Тя изми челото на Маргърит с одеколон. След това провери всичките стаи да види дали кепенците са затворени, за да не влиза слънцето, не трябваше да задържат хладния въздух от предната нощ, но в продължение на седмица въздухът не се охлаждаше през нощите.

Когато проверяваше последния прозорец в гостната, камбаната на „Св. Михаил“ удари девет. Телефонът иззвъня.

— Съжалявам, г-жо Елисън, но не мога да дам телефона на мама. Трябва да държа линията свободна. Мога ли да ви помоля за една голяма услуга? Бихте ли звъннали на всички близки приятелки на мама и ги помолете от мое име да не звънят днес. Благодаря ви много.

— Кой беше, Гардън?

— Грешка, мамо.

Не беше за вярване, че можеше да стане още по-горещо и по-влажно. Но така стана. Беше потискащо, въздухът не стигаше. Гардън отвори кепенците и погледна розовите храсти. Листата им се бяха свили и изсъхнали. Дърветата в градината изглеждаха като прегорели и изсъхнали. Пи малко вода. Камбаната на „Св. Михаил“ удари четвърт час.

„Това е непоносимо“, помисли си Гардън. Погледна към телефона на масата до нея и пожела да звънне. Пот се стичаше по гръбнака ѝ. Седеше в гостната на втория етаж и чуваше как долу майка ѝ се оплакваше на прислужницата Елвира.

Умът на Гардън се заблъска като катеричка в клетка от тревогата за пари. Беше наела сестри и прислужнички, без много да му мисли, като искаше най-доброто за майка си и известна помощ за себе си. Тя им бе платила, защото знаеше, че Маргърит няма да им плати. Как щеше да продължава по-нататък? Банковата ѝ сметка, която бе представена в съда като доказателство, сега беше само една четвърт от посочената сума. Трябваше да се плати наемът за магазина, а също и за детската градина на Хелън. Проклети пари — грижите за тях нямат край!

Пари. Неизбежно умът ѝ се върна към процеса и смазващата тежест на аргументите на Вики. Тя можеше да даде на Хелън всички предимства, всякакво охолство. „Загубих, помисли си Гардън. Защо не мога да се съглася с това? Защо храня все още някакви надежди. Защо този проклет телефон не звънне?“ Капка пот се събра на дясната ѝ вежда и се спусна в околото ѝ. От солта я засмъдя.

„Св. Михаил“ отбеляза половиния час.

Колко и половина беше всъщност? В стаята бе като в адски котел, значи слънцето сигурно бе високо. Дали не беше вече дванадесет и половина? Не, едва ли. Гардън стоеше там, нервничеше,

струваше ѝ се от дълго време, но не чак толкова. Може би бе единадесет и тридесет. Тя се изправи, оправи полата си, понеже се беше измачкала от стола и прилепнала от потта. В хола имаше висок стенен часовник, който шумно тиктакаше. Тя отиде до него. Беше девет и тридесет и две.

Гардън се опита да чете. Джон ѝ беше дал новия роман на Ф. Скот Фицджералд „Нежна е нощта“. Тя веднага бе завладяна от него. Разказваше се за Антибите. Тя познаваше хората, описани от Фицджералд, бе ги виждала на плажа — жената носеше перли не отпред, а на гърба си, а мъжът сечеше морски тръстики. Колко отдавна беше това и колко далечно изглеждаше сега. Онзи живот беше нещо като видно във филмите или прочетено в роман, както сега тя четеше. Онази Гардън с русата коса и диамантените гривни нямаше нищо общо с нея.

Но в действителност имаше. „Всичко, което си видяла или помислила или направила е част от тебе — беше ѝ казал Джон. — Това, което е от значение, е какво правиш с всичко това сега.“ Книгата падна в скута ѝ. Беше прочела две глави и не можеше да си спомни нито дума от прочетеното.

Може би телефонът беше развален. Ако вдигнеш слушалката обаче, щеше да даде сигнала заето, ако в този момент г-н Хенри се обаждане. Тя постави длан на слушалката и си представи, че усеща някаква вибрация като подготовка за гълтане. Не можеше да издържа така повече, наведе глава към телефона и вдигна слушалката. Не, не е повреден. Незабавно постави слушалката обратно на вилката и отиде да погледне часовника. Беше почти десет.

Точно когато „Св. Михаил“ удари първия път, се чу и звъненето на камбанката на Маргърит.

Тя искаше Гардън да ѝ провери пулса.

— Не може да е нормален. Сигурна съм, че ѝ предстои нов сърдечен удар.

— Няма защо да се тревожиш, мамо. Пулсът ти е напълно нормален.

— Ти какво знаеш, Гардън? На всичко отгоре отпъди и сестрата. Тя можеше веднага да каже какво ми има. Ще трябва да се обадиш на д-р Хоуп.

— Не мога да вдигам телефона, мамо. Знаеш, че чакам да се обади г-н Хенри.

— Тоя стар скъперник! Трябваше да си наемеш по-добър адвокат. Хенри никога не се е интересувал истински от нас!

Гардън стисна зъби.

— Мамо — каза тя с усилие, — отивам горе. Ако остана тук, ще ти прасна една.

Брадичката на Маргърит затрепери.

— Не си отивай, Гардън. Не ме оставяй сама. Опасявам се, че нервите ми няма да издържат. Страх ме е от болката.

Гардън хвана ръката на майка си и я поглади.

— Всичко е наред, мамо. Всичко е наред. Знаеш ли какво? Ще те облека и ще отидем в гостната ти стая. Ще ме научиш на новата и игра, която играеш с приятелките си, докато стане време да отида в съда.

Температурата се повиши, вентилаторът пърхаше, часовникът в хола тиктакаше монотонно, заровете тракаха, „Св. Михаил“ отброяваше удар след удар. Минутите бавно, бавно течаха. Маргърит и Гардън играеха „Монополи“.

Телефонът не иззвъня.

Елвира донесе вечерята. Гардън отмести очи от храната.

— Върви в затвора. Върви направо в затвора... Разходи се по Бродуей...

— Гардън, внимавай в играта. Ти отмина квадратчето „Върви“ и изпусна двеста долара.

— Извинявай, мамо.

От банята Гардън донесе хавлия, за да могат да си бършат ръцете, преди да хвърлят заровете.

— Никога въздухът не е бил толкова тежък — изхриптя Маргърит. — Не мога да дишам.

И Гардън с мъка дишаше. Елвира дойде до вратата.

— Извинете ме, госпожо, но идва буря. Села и аз искаме да знаем дали не можем да си тръгнем по-рано.

— Разбира се — каза Маргърит великодушно.

— Почакай, мамо. Аз ще трябва да изляза, когато звънне г-н Хенри. Ще се нуждаеш да има някой около тебе тук, а сестрата няма да

дойде преди четири.

Елвира мачкаше престилката си с ръце.

— От трамвая излизат искри, когато има светкавици — проплака тя.

Гардън сви в юмрук ръцете си, които от потта бяха станали влажни и хлъзгави. В този момент удари гръм и Елвира изпищя. Телефонът остро иззвъня. Гардън скочи и си удари коляното в масата.

— Ало? Ало?

Линията пращеше от статичното електричество. Тя едва чуваше.

— Да? — каза тя. — Да. Бихте ли говорили по-силно, моля? Вие ли сте, г-н Хенри?

Тя постави слушалката на мястото ѝ.

— Ти и Села може да си вървите, Елвира — после погледна Маргърит и се опита да се усмихне. — Секретарят на съда позвънил на г-н Хенри. Съдията бил взел решение, но не знаем още какво е. Сега е много късно и уважаемият г-н съдия постановил утре сутринта в девет часа да бъдем в съда. Каквото и да е, добре, че свърши. Ще знаем, когато ни кажат — по някаква причина тя се почувства сега по-добре. През цялото време се бе опитвала чрез силното си желание да окаже от дистанция някакво влияние на съдията. Бе почувствала, че ако той се бавеше толкова много с решението, значи може би имаше някаква надежда. Сега вече нищо не можеше да направи. — Изглежда, че накрая ще завали — каза тя. Гърмът се приближаваше.

Телефонът иззвъня. Гардън остави майка ѝ да вдигне слушалката. Беше сестрата. Не можела да дойде.

— Няма никакво значение — каза Маргърит. — Така и така не я харесвам. Ти сама можеш да ми оправиш леглото и да ме разтъркаш със спирт.

— Да, мамо.

— Ха. Ти се намести в моя собственост. Чакай да погледна какво казва тази карта... Дължиш ми тридесет и осем долара.

Най-накрая играта свърши, Гардън беше банкрутирала, а Маргърит бе станала собственичка на три хотела, всичките железопътни линии и двете електростанции. „Също както с Вики и мене“, помисли си Гардън. Тя прикри уста с ръка, страхуваше се да не даде воля на истеричния напън в себе си.

— Хубава игра стана — каза Маргърит.

— Може да се появи полъх — каза Гардън. — Ще отворя някои от кепенците — трябваше на всяка цена да се махне от майка си.

Стълбите изглеждаха много стръмни. Тя се теглеше нагоре, като се хващаше за парапета. Витото стълбище имаше вид като че ли беше се издуло от натиска на застоялия горещ въздух в къщата.

Гардън излезе на балкона на втория етаж. Гледката пред нея беше страховита и тайнствена. Небето имаше странен цвят на жълтеникава кал. И въздухът беше оцветен — прозрачно зелено-сиво. Нищо не хвърляше сянка, ъглите стояха като очертани за вечни времена. Всичко беше много притихнало, в очакване. Хоризонтът бе тъмен и по него проблясваха стремителните линии на светкавиците.

Пристанището беше като от стъкло, водата — равна и неподвижна. Като че ли някой я беше изгладил с ютия и я бе превърнал в лист убито сиво-кафяв метал или парче шевиот.

Камбаните на „Св. Михаил“ се чуваха съвсем отчетливо. Дан, дан, дан... Гардън се заслуша, неподвижна, вкlescена в тази инертна атмосфера. Едно... две... три... четири. Тя напрегна слуха си, независимо от тишината и очакваше да чуе пет... шест... седем... и така безкрай измервайки изкривената светлина, липсата на въздух, очакването.

Остро тракане я накара да подскочи. Погледна надолу към улицата. Накрая на тротоара едно палмово дърво развяваше клоните си като перки. Една външна врата скърцаше и се въртеше на пантите си. Внезапно горещ, безмилостен вятър опали лицето ѝ. След това всичко пак утихна, с изключение на гърма в далечината.

Тя отвори прозорците от двете страни на къщата и слезе долу.

— Ей, мамо, голяма буря се задава. Ще отворя всичко. Първият полъх ще дойде всеки момент.

Но той не дойде. Странният зелен въздух потъмня, смрачи се преждевременно. Гардън запали лампите. Те не смекчиха душната горещина. Маргърит нареди таблата на „Монополи“ за нова игра.

— Погледни там, мамо — пердетата се поклащаха.

— Е, най-после — каза Маргърит. — Горещината уби апетита ми, а трябва да си пазя силите. Какво ще приготвиш за вечеря?

Преди Гардън да отговори, нахлу вятърът.

Не полъх, а силен вятър, който изпъна пердетата и събори лампата. Маргърит и Гардън изпищяха. Вятърът не утихна,

продължаваше да духа силно. Беше горещ и дразнещ. Гардън изправи лампата. — Дръж я, аз ще затворя кепенците.

Когато Гардън откачи куките, кепенците се затръшнаха. Тя едва успя да дръпне ръката си навреме. Нагласи процепите, за да може да влиза въздухът.

— Става по-хладно — каза тя.

Изведнъж започна да вали. Водните завеси плющяха пред прозореца. Барабаняха по земята и тротоара, тропаха по покрива.

— Най-сетне! — извика Гардън. — Ще отида горе да затворя прозорците. Слава Богу! Чувстваш ли въздуха, мамо? Като че ли сме в охладен киносалон!

Гардън стоеше пред един от северните прозорци на къщата. Не й се искаше да го затвара. Дъждът падаше право надолу във вид на завеса от освежителна вода. Вътре не влизаше. Но ако се върнеше вятърът, бързо щеше да намокри килима. Тя дръпна кордата на пердето. Отсрещните прозорци бяха защитени от навеса на балкона и можеха да останат отворени. Гардън излезе на него и вдъхна дълбоко влажния въздух.

Наблизо удари гръм. Гардън се засмя. Напрежението, което се бе насъбрало в атмосферата, започна да се разрежда. Тя трябваше поне до следващия ден да избягва да мисли за новото си жизнено крушение. Почувства глад и слезе долу, за да приготви вечерята.

— Гардън, добре ще направиш, ако напълниш ваната и няколко ведра вода от крана.

— Защо?

— Това не е обикновена буря, това е ураган.

— Ох, мамо, винаги преувеличаваш!

— Не упорствай, а прави каквото ти казвам.

Гардън изпълни желанието на майка си.

Докато готвеше вечерята, нещо в звука на падащия дъжд се промени. И вятърът се завръщаше.

Тъкмо бяха започнали да се хранят и електричеството изгасна. Гардън бе предвидила това и бе приготвила няколко свещи. Скоро техните пламъци затанцуваха под лекото хладно течение, което се завихряше из къщата.

— Винаги е било такова преживяване, когато е имало буря и се е налагало да запалим свещи! — каза Гардън.

— Спомням си, че веднъж ти накапа пода с восък. Цяла седмица Зензи не спря да мърмори.

Приятна ѝ стана тази интимна обстановка да седи заедно с майка си в малкия кръг на светлината на свещта, докато вятърът и дъждът удряха здравите стари стени на къщата. Гардън отпи от изстиналото си кафе и запали цигара от пламъка на свещта.

— Спря ли крана на ваната?

— Да, мамо.

— Провери отново прозорците. Не искам да се изцапат тапетите.

— Щом си свърша цигарата — интимността не бе вече приятна.

Гардън чу да се удрят кепенците, когато беше по средата на стълбата. Тя пробяга останалото разстояние. Пламъкът на свещта трепкаше в шепата ѝ, с която го пазеше. Ударите идваха от една от вратите на балкона откъм гостната. Тя изтича до нея да я затвори, преди вратата да е разбила някой прозорец. Свещта угасна.

Гардън излезе на балкона, вихрушката я грабна и я блъсна в стената на къщата. Дъхът ѝ секна. Вятърът виеше високо и настойчиво и дразнеше нервите. Гардън почувства ужаса на примитивната сила на природата. Още валеше, дъждът влизаше в балкона и в гостната. Гардън почувства как я шиба като камшик по лицето и тялото, като че ли милион ножове се забиваха в нея. Такава буря никога не бе преживявала. Опита се да закрие лицето си и да предпази очите си от острия дъжд, но не можеше да движи ръцете си. Те бяха прилепнали към стената от двете страни на тялото ѝ и бяха като заковани от силата на вятъра.

Гардън се опита да мръдне главата си, да се отърве от настойчивото му виене. През високия шум на вятъра тя чу ниското равно биене на камбаните на „Св. Михаил“. Не, това не бяха камбаните — това бе една басова камбана, която кънтеше, кънтеше, кънтеше. Никога не бе я чувала преди, но знаеше какво означава. Това беше сигнал за бедствие към стария град да се пази, защото идва ураган.

Парче от папрат и част от палма полетяха към Гардън. Острият разкъсан край се заби в блъскащия се кепенк близо до рамото ѝ, а папратът я удряше по тялото като камшик. Тя се опита да изпищи, но не ѝ стигаше въздух.

За момент тя почувства, че натискът спря. Спрял беше вятърът, защото събираше сила за нова, още по-голяма атака. Гардън се отблъсна от стената. Като носеше парчето палма и кепенка, тя се олюля и тръгна към отворената врата. Вятърът се върна и я хвърли в стаята върху масата, която падна с трясък на пода.

— Гардън, Гардън, какво, по дяволите, правиш? Защо не затвори тоя кепенк? Защо си се проснала така на пода? Това никак не отива на една лейди. — Маргърит държеше газената лампа в ръка и разглеждаше щетите. — Боже мили, цялата си в кръв! Дано да имам малко йод!

— Мамо, ураган е.

— Е, нали ти казах! Ставай! Трябва да направим много неща. Ти никога не си преживявала истински ураган, но аз съм. Знам какво трябва да се прави. Сега трябва да почнем да работим. Няма да позволя да ми се развалят хубавите килими.

На Гардън ѝ се струваше, че бяха работили сто часа. Правеха дренажи, увиваха лампите, навиваха килимите на руло, трупяха мебелите в ъглите, далеч от прозорците, сваляха пердета, заковаваха по диагонал на кепенците летви, които държаха в килера специално за буря. Дребната Маргърит беше като динамо, пълно с енергия. Дигаше, дърпаше, тласкаше наравно с Гардън и надмина във всичко по-младата си и по-силна дъщеря. Нито за момент не се оплака от сърцето си.

Когато остана доволна, че всичко е направено така, както трябва, Маргърит каза:

— Добре, тази къща е издържала на много бури. Една повече няма да ѝ навреди. Хайде да слезем долу и да погледнем какво има в кутията за лед. Много съм доволна, че не си купих един от тия нови префърцунени електрически хладилници, като тебе. Сега, когато няма електричество, всичката ти храна ще се развали.

— Гладна ли си? — ужаси се Гардън. Гладът за нея бе прекалено банално нещо в такава нощ на ураган.

— Умирам от глад. По-добре да хапнем нещо, защото ще стоим цяла нощ. Ще бъде твърде шумно, за да може да се спи. Ще играем на „Монополи“.

Вятърът блъскаше по къщата, разтърсваше усилените с капаци прозорци и се мъчеше да влезе вътре. Гардън беше ужасена.

— Не гледай, като че ли си видяла призрак, Гардън! Хайде. Просто трябва да изчакаме бурята да отmine. Няма друг начин. Това е само началото. Ще стане още по-лошо.

Гардън не ѝ повярва. Нищо не можеше да бъде по-лошо от зверския щурм на бурята в този момент. Скоро обаче тя разбра, че Маргърит е права. Виенето на вятъра прерасна в рев, който постоянно се усилваше и покачваше по тон. Ураганът се превърна в звяр, който беснееше, влуден от дебелиите стени, непрекъснато удряше и търсеше слабото място, където да пробие. Къщата бе подложена на ужасни удари от различни летящи предмети. Гардън се свиваше и премигваше при всеки такъв удар. Чу се експлозия.

— Мили Боже! — изпищя Гардън.

— Прозорец беше. Хайде бързо, Гардън, трябва да го запушим. — Маргърит събра завесите с шарки на зелена папрат, които вятърът бе съборил, и се втурна към хола. Гардън носеше фенер. По средата на стълбите към втория етаж дъждът нахлуваше и се стичаше по стълбите, като носеше парчета стъкла.

— Помогни ми — извика Маргърит. — Трябва да заковем нещо върху прозореца. Донеси плоскостите от кухнята. Аз ще придържам рамката.

Те някак си успяха да заковат една дебела дъска. Но тя се тресеше, заплашваше, че ще се изскубне. Колкото и пирони да забиваха, не помагаше.

— Мамо, страх ме е — каза Гардън.

Тогава Маргърит я уплаши още повече, като каза:

— И мен също.

Забравиха за играта „Монополи“ и сандвичите, страхът не ги напускаше. Майка и дъщеря се бяха прегърнали на пода в гостната, заобиколени от стена от канапета и фотьойли, и чувстваха непрекъснато крехкостта на защитата си срещу непрекъсващата ги сила на вятъра. Пулеха очи от време на време, ушите ги боляха от това, че часове наред се напругаха да чуват шумовете. Вятърът фучеше през широкото пристанище и се хвърляше върху високите горди къщи по крайбрежната ивица на Чарлстън. Гардън я измъчваше мисълта за Хелън.

— Мили Боже — молеше се тя, — нека да бъде добре. Не позволявай да се плаши много. Аз ще я пусна да отиде при баба си. Ще

бъда доволна от това, само нека нищо да не ѝ се случи. Нищо друго не искам.

Изведнъж всичко спря. И дъждът, и вятърът, и шумът. За секунда всичко изчезна. Гардън закри очите си от ослепителната слънчева светлина.

— Какво стана? — попита тя. Гласът ѝ прозвуча отвратително силно.

Маргърит плачеше.

— Благодаря ти, Боже, преживяхме го! Стените издържаха. Хайде, Гардън, нямаме много време! Трябва да видим какви са повредите.

— Не разбирам. Свърши ли всичко? Толкова е тихо, че ми се иска да пицця.

— Пици, когато започне отново. Тогава няма да те чуя. Сега сме в окото, в центъра на урагана. Не знам колко време ще продължи това, но няма да е дълго. След това ще започне отново, само че по-силно.

Те тичаха из стаите като безумни, слагаха кофи под местата, където течеше, забиваха още пирони в изпочупените кепенци, запушиха с юрган един счупен прозорец. Специални усилия положиха за стаята, в която се криеха. Гардън хвърли по стълбите надолу всички възглавници и Маргърит ги натрупа вътре в мястото, което си бяха направили. Възглавниците послужиха като допълнителна вътрешна стена. Разтвориха чадъри, за да се предпазват от евентуални летящи парчета, ако ураганът счупи кепенците. Върху чадърите поставиха юргани.

— Напълни шише с вода. Ще ожаднеем, преди всичко да свърши — Маргърит отново си бе върнала решителността. — А сега да влезем в дупката си. Няма да има предупреждение — ослепителната слънчева светлина като че ли им се подиграваше. Тя правеше предстоящата заплаха още по-ужасяваща.

Тъкмо нагласиха покрива на прикритието си и се появи един нов звук, който ги накара диво да се спогледат. Някой чукаше на външната врата. Този обикновен ежедневен звук сега изглеждаше чудовищно нереален.

— Хелън! — извика Гардън. — Нещо се е случило с Хелън — тя с нокти се измъкна от пашкула от възглавници и юргани.

Маргърит я последва, като викаше:

— Недей отваря, Гардън. Ако бурята дойде, ще влезе в къщата.
Но Гардън вече спускаше болтовете и завърташе тежката брава.

Тя присви очи през нахлулата светлина. Небето над нея беше блестящо синьо и бели облаци като морски чайки хвърчаха по него с възбудени крясъци.

— Ти даже не си облечена, Гардън. Не се учудвам. Мислех си, че ще се страхуваш да се появиш, затова дойдох да те взема. Искам да видя изражението на лицето ти. Трябва да бъдем в съдебната зала след половин час — беше Вики с маскировката си на баба.

Маргърит се протегна иззад Гардън и дръпна Вики вътре. После тръшна вратата и я залости.

— Ей, чакай! Какво правиш? — озъби се Вики и започна да дърпа лоста на вратата.

С юмрук Маргърит удари ръката на Вики.

— Глупачка такава! Ще ни убиеш.

Вики я отблъсна настрани.

— Ти си глупачка. Не знаеш ли, че бурята свърши. Отвори вратата и ще видиш — тя дръпна резето.

Гардън не разсъждаваше. Цялата болка и гняв в сърцето ѝ се събра в удара, който тя нанесе на Вики, просвайки я на пода. Маргърит върна резето. И тогава ураганът избухна.

Вратата се изду навътре, но удържа. Вики изпълзя на колене от вратата, устата ѝ бе отворена за писък, който не се чу сред оглушителните удари по вратата. Оттатък улицата, отслабената морска дига се разпадаше и вятърът носеше като ракети огромни парчета скали.

Вики последва Маргърит и Гардън в скривалището, което си бяха направили, и с мъка се вмести вътре. Нямахше време за лични вражди. Трите жени се облегнаха една на друга и се мъчеха да се смаят колкото се може повече на фона на ревящата буря. Големите скали продължаваха да бомбардират къщата. Стените трепереха при всеки удар.

Появи се нов неприятел. Вода протече под тежката външна врата, под вратите на партера и под вратата на кухнята откъм двора. Тя се събираше тихо пред барикадата от мебели и възглавници и започна да прониква вътре.

Те изоставиха прикритието си, когато водата стигна до глезените. Като се държаха една за друга, те преминаха през хола и покрай външната врата, която стенеше, все още придържана на пантите. Като стигнаха стълбите, те се втурнаха да бягат. Стените на стълбите им се сториха тънки като хартия. Открит от трите страни, издаденият еркер се тресеше. Последна Вики успя да се изкачи над запушения прозорец. Тогава той отхвъркна, като запрати дъската и прогизналия юрган нагоре по стълбите. Вятърът подхвана килима от средата на стълбите и го раздра на ивици.

Навсякъде около себе си те чуваха как с трясък се пръскаха и разбиваха прозорците, Маргърит тичаше, следвана от Гардън и Вики.

Тя ги заведе в гостната, която беше най-голямата стая, където можеха да бъдат най-далеч от уязвимите прозорци. Там прилекнаха в центъра на една от стените без прозорец, пред камината, през която водата се изливаше от комина и образуваше локви около краката и задниците им. Маргърит и Гардън издърпаха килима отпред, за да послужи като предпазител срещу хвърчащи парчета стъкла и трите жени се покриха с него. Нищо друго не им оставаше, освен да чакат.

Нямаше друга реалност, освен урагана. Нямаше чувство за време, за място, за неудобство, за студ, глад и жажда. Съществуваше само свирепостта на бурята, която се накъсваше от експлодиращите стъкла. Ураганът бе влязъл и вътре при тях и само килимът ги предпазваше.

Като че ли измина цяла вечност; ревят започна да намалява, но те не разбраха това. Бяха като оглушали.

И тогава Вики чу звука на падащата от комина вода.

— Вижте! — каза тя. Маргърит и Гардън се раздвижиха. — Намалява — Вики разблъска килима и той падна от тях.

Тя раздвижи схванатите си крайници.

— Господи, схваната съм като дърво — простена тя. Изпълзя напред, за да се отдалечи от водата около камината и се изправи на крака. Гардън и Маргърит следяха движенията ѝ с блуждаещи очи. Можеха ясно да я видят, защото през зейналия прозорец нахлуваше светлина. Отвън прозореца дъждът продължаваше да пада и вятърът беснееше, но вече силата не беше повече от тази на една силна буря с дъжд.

— Наистина свърши — каза Гардън. Тя прегърна майка си. — Свърши. Оживяхме! Хелън неизменно също трябва да се е спасила.

— Има си хас да не е успяла — каза Вики. — Утре я взимам със себе си вкъщи. Адвокатите ми са категорични. Аз спечелих делото, знаеш ли това, Гардън? Едва ли си се съмнявала. Ясно беше от самото начало.

Гардън не можа да отговори. Вики обиколи стаята и се усмихваше при вида на повредите. Стените и таванът бяха прогизнали от вода, подът — изровен от паднали стъкла и покрит с разхвърляни и счупени мебели от вятъра, който беше нахлул през прозореца.

— Никога не съм мислила, че мога да бъда благодарна на ураган, но съм — каза Вики. — Бях вбесена, когато Скайлър ти купи тази къща. А побеснях и по-късно, когато не можах да ти я взема. Но погледни сега. Къщата е развалина. Всичко е отишло. Аз ще получа Хелън, а Традови няма да имат нищо.

— Тази къща няма нищо общо с Традови — каза Маргърит. — Беше построена от семейството ми и е позната под нашето име. Това е къщата на Гардънови.

Вики стоеше в центъра на стаята и разтвори нашироко ръце.

— Може да бъдете горда от цялата тази бъркотия, госпожо Трад — тя отметна глава назад и се изсмя. В този момент лицето ѝ замръзна, ръцете ѝ се протегнаха нагоре.

— Не! — извика тя.

Гардън погледна към мястото, където беше вперен погледът на Вики. Полилеят се люлееше неудържимо, гипсовият гирлянд от огромни гардении увисна, натезал от водата, която беше се просмукала от горния етаж.

Вики се опита да побегне, но токът ѝ се беше загнездил в една дупка на пода. Една гардения я удари по рамото, тя изгуби равновесие и се просна на пода.

Лавината от гипс трещеше като влак. Гипсът беше прогизнал и нямаше прах. Той погребва великолепия кристален полюей и Вики под купища сиви накъсани парчета.

Гардън и Маргърит стояха вцепенени и не вярваха. Гардън издаде малък, уплашен, мяучещ звук и тръгна напред с вдървените си крака. Тя падна, с мъка се изправи на ръце и колене и пролази до купищата развалини.

— Помогни ми — помоли тя Маргърит. Грабна едно голямо парче гипс и го хвърли настрани.

— Дано се задуши — каза Маргърит.

Гардън дълбаеше в развалините. Острите краища режеха ръцете ѝ.

Изведнъж тя се задави и падна назад.

Главата на Вики се подаваше изотдолу. Сивата ѝ коса все още беше прибрана на къдрици, но парченца сив гипс се бяха впили и разваляха фризура ѝ. Очите ѝ бяха отворени, впити в огромната дупка на тавана. Късче кристал бляскаше на зейналата дупка на мъждеещата светлина. То се беше забило в зеницата на лявото око. Ирисът потъмняваше. Плътта на лицето ѝ увисна върху костите с последната отпуснатост на смъртта.

— Няма да познаеш как стигнах дотук — каза Гардън на Елизабет. — Ед Кемпбъл караше с гребла платноходката край кея, за да огледа пукнатините в дигата. Извиках му от балкона. Той ме забеляза, приближи се и аз се качих в лодката му. Също като във Венеция, даже по-добре — тя държеше Хелън в скута си и целуваше главичката ѝ през минута-две. Хелън писукаше.

— Пусни я — каза Елизабет. — Караш я да се върти като пумпал. Гардън сложи Хелън на земята и тя заподскача наоколо.

— Няма да избяга надалеч — каза Елизабет. — За известно време сме вързани тук.

Улиците бяха под метър вода. Счупени дървени стволове и клони запушваха входовете на къщите. По водата се носеха мебели, безцелно се въртяха от вълните на минаващите моторни лодки. В къщата на Елизабет партерът беше под половин метър вода. Тя и Гардън се бяха преместили в ателието на горния етаж. Хелън се беше надвесила над балкона и със завист наблюдаваше как три дванадесетгодишни момчета се возят в лодка.

— Тая вода никога няма да пресъхне — каза Гардън. — При мама даже стените са подгизнали. Тапетите сами падат.

— Не бързай — каза Елизабет. — Чарлстън е свикнал да се преборва. Из града вече тръгват лодки с мляко и други хранителни продукти, кого могат да се консумират без готвене. Трябва само да им извикаш от балкона какво искаш и да му спуснеш кошница на въже. Искаш ли да ти дам един прът?

Два дни след това от улиците се вдигаше пара. Слънцето изсушаваше и последната влага. Навсякъде из града гърмяха чукове, шумоляха метли. По оградите и балконите висяха килими. Стана като на панаир. Хората се поздравяваха, уличните продавачи с цяло гърло хвалеха стоката си.

Гардън вървеше по „Мийтинг Стрийт“ към „Чалмърс“. Беше преметнала през рамо метла и бърсалка, навлечена в плажни

панталони и сако. Магазинът ѝ „Лоукънтри Трежърс“ бе на нивото на улицата и тя очакваше най-лошото.

Тя стигна до него. Отвори вратата и веднага я лъхна мирис на влага и разложено. Пред прага лежеше подута от водата удавена мишка.

— Ъх — каза тя и се захвана за работа.

— Извинявайте, госпожо, това ли е магазинът, в който има за продан толкоз много гасена вар?

— Джон! Не, недей влиза. Толкова е мръсно вътре! И аз самата... Джон не я послуша и я разцелува.

— Е, сега и ти си мръсен. Можеш още да ме целуваш.

Този път той я послуша.

След това отстъпи крачка назад и я погледна право в очите.

— Шашнах се от притеснение за теб, ах ти, красавице! Опитах да се свържа по телефона, но половината от телефоните в града още не работят. Пътищата са погребани в кал. Но успях да се промъкна в града. Добрах се до майка ти и чух що за неблагодарна твар си, като си я оставила сама, след това отидох у Елизабет и Хелън ми каза колко жестока си, че не си я пустила да плува по улицата, и накрая те намирам тук. Имаш късмет, че толкова много те харесвам. Всички други са те вписали в черния си списък.

— Чу ли какво се случи?

— За Вики ли? Да. Сложих ръка на устата на Хелън, за да успея да чуя няколко думи от Елизабет за станалото. Не знам какво да кажа. „Съжалявам“ — няма да бъде вярно. „Доволен съм“ — няма да бъде точно казано.

— Свърши се. Няма какво друго да се каже. Радвам се, че всичко свърши; не ми се ще да мисля как стана това и защо. Радвам се, че те виждам. Толкова време мина — тя сложи глава на раменете му. — Прегърни ме — поиска тя.

— Гардън!

Джон я притисна до себе си с такава сила, че тя усети, че нещо не е наред. В мощната му прегръдка се долавяше отчаяние. Тя се освободи, погледна го.

— Какво става, Джон?

Той понечи да каже нещо, спря, възкликна със задавен глас:

— Проклятие! — пое дълбоко дъх. — Заминавам, Гардън. Преди три седмици ми връчиха заповедта, но не можех да ти кажа, не и когато оставах дни до процеса. Отивам в Сан Диего. Получавам първото си командирско назначение — разрушител. Знаеш как се чувствам. Не мога повече да играя на чаканица, Гардън. Идваш ли с мен? Трябва сега да решиш. Ще се оженим и ще заминем за Калифорния и тримата — ти, аз и Хелън. Пътуването дотам с влака е чудно. Ще имаме чудесен живот. Но трябва да стане сега.

Гардън повдигна глава.

— Не мога изведнъж да реша, ей така. Не е честно така да ми поставяш въпроса.

— Не е „ей така“ и ти го знаеш, Гардън. Откога ти говоря да се решиш!

— Но, Джон, имам толкова много неща, които ме притискат. Още не съм се оправила от цялата тая работа с Вики и с болестта на мама.

— Винаги ще има нещо да те тревожи Гардън. И аз влизам в тези неща. Каж ми „да“ или „не“?

— Не мога да мисля.

— Добре. Ще го кажа по-просто. Да, ли е? „Да, Джон. Обичам те и ще се ожения за теб.“ Така ли е?

Гардън разтвори ръце в жест на безпомощност. Не говореше.

— Това значи е отговорът — каза Джон троснато. — Довиждане, Гардън.

— Чакай!

— За какво? Не искам да утежнявам живота ти, не искам последното ни виждане да свърши с взаимни обвинения. Отивам си. И за двама ни ще бъде по-лесно бързо да приключим.

„Не е честно!“, изкрещя в себе си Гардън. „Не бих могла да понеса, ако той си замине. Но не мога да замина с него. Не мога да напусна своя дом, едва влязла в него. Джон не е прав да ме насилва. Той даже не се опитва да ме разбере. Иска да ме насили против волята ми. Няма да му позволя, не съм съгласна.“

Тя се нахвърли върху бъркотията в магазина в изблик на гневна енергия. Към края на деня беше попривършила. Мебелите блестяха с нова полировка, привлекателните стъклени и порцеланови артикули се оглеждаха вече в тях. Подът беше почистен, прозорецът — също. Тя въздъхна и вдигна рамене. Повече от това не можеше да направи.

„Няма да плача“, каза си тя. След това седна зад бюрото, сложи глава на ръцете и заплака.

— Олеле, Гардън! Влизай веднага в банята. Толкова си мръсна!

— Лельо Елизабет, трябва да поговорим.

— Виждам. Сериозна е работата. Какво става, мила моя?

Гардън започна да говори, разплака се, после продължи да говори. Разправи всичко на Елизабет. Искаше ѝ се да се допита до нейното мъдро сърце.

— Гардън, за какво ме питаш? Какво бих направила на твое място ли? Знаеш какво щях да направя и какво направих. Направих така, че моят живот да си е мой. Мисля, че така е най-добре. Но, ако ме питаш какво ти трябва да направиш, значи си нахалница и глупачка. Нямах право да прехвърляш на мен отговорността за бъдещото ти щастие, и да се правиш на безпомощна. Изборът е пред теб. Считай, че си късметлийка. На повечето хора на този свят им се налага да се задоволяват това, което животът им поднесе и да се оправят както могат. Ти имаш да избираш. Благодарни на Бога за това. И сама си вземи решението. Гардън избухна в яда си.

— Ти даже не се опитваш да ме разбереш. Ти си лоша като Джон. Не е толкова просто. Не мога да реша само за себе си. Трябва да мисля и за Хелън. Тук тя има приятелчета, добър живот, бъдеще, в което ще има място за нея. Тук ѝ е мястото. Трябва да мисля и за мама. Каквото и да има между нас, имам отговорност към нея. Пеги вече я няма. Единствена аз ѝ останах...

Елизабет се смееше.

На Гардън ѝ се искаше да я удуши.

— Какво толкова смешно има в това проклето адско положение, мога ли да попитам?

Елизабет протегна ръка.

— Ела с мен — каза тя.

Гардън не пое протегнатата ръка, но я последва. Нарочно стъпваше тежко-тежко по стъпалата, изкачвайки се зад пралеля си. Елизабет посочи с пръст стаята, в която Гардън бе спала, когато за първи път се бе върнала в Чарлстън.

Маргърит Трад седеше в стол до леглото, в едната ръка държеше купичка, а в другата — лъжица.

— Недей да ставаш зъл или ще ме накараш да се разплача — казваше тя на червенокосия мъж с червеникава брада в леглото. Отвори си устата и ще те нахраня с тази вкусна домашна манджичка. Знаем, че я обичаш. Спомням си, че изяждаше и моята порция.

— Това е чичо ти — прошепна Елизабет в ухото на Гардън. — Енсън Трад. Всички го смятаха за умрял преди хиляда години. Той избяга и отиде да живее във Фоли Бийч под името Джон Смит ли нещо подобно, също толкова оригинално, ураганът разруши дървената му къща, греда го праснала жестоко по главата. Дотолкова бил замаян, че на хората от Бърза помощ им казал истинското си име. В болницата го пооправили малко и го закарали в къщата на единствената фамилия Трад, която успели да открият в телефонния указател, т.е. в къщата на майка ти. За вярване ли? Тя го доведе тук, защото не можела да го държи при себе си без помощта на млада гледачка. Представяш ли си? На техните години! Много е смешно!

Гардън погледна майка си. Маргърит си беше сложила панделка в косата, лицето ѝ сияеше, изглеждаше като момиче в двайсетте. Енсън Трад и отвори устата и пое лъжицата с вкусните хапки. Гледаше Маргърит с обожаващи очи.

— Та, виждаш ли, Гардън — каза Елизабет. — Милата ти майка има вече кого да тормози и той напълно ще е доволен от това. Тя вече не се нуждае от теб, освен като шаферка. Басирам се, че още преди да му зараснат шевовете по главата, тя ще закара Енсън пред свещеника. Ей, Гардън, къде си хукнала така в тоя вид?

Гардън се спря на стълбите и погледна към Елизабет.

— Някъде наблизо трябва да има телефон, който да работи. Ще го открия и ще се обадя на моя моряк да видя дали предложението му е още валидно. Ти си си ти, аз съм си аз, лельо Елизабет!

Елизабет се усмихна.

— Може и да съм ти го казвала — каза тя. — Фактически мисля, че ти го казах... Бързай с Бога, мила моя!

Издание:

Александра Рипли. Сбогуване с Чарлтън. Част втора
ИК „Бард“, София, 1993

Редактор: Тодор Михайлов, Радка Бояджиева

Коректор: Анелия Христова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.